

C:\Users\Plazma\Desktop\Knhy pdf\Heinlein_Robert_A-Metuzamovy_deti.PDB

PDB Name: Heinlein_Robert_A-Metuzamovy_d

Creator ID: REAd

PDB Type: TEXt

Version: 0

Unique ID Seed: 0

Creation Date: 5.3.2005

Modification Date: 5.3.2005

Last Backup Date: 1.1.1970

Modification Number: 0

Robert Anson Heinlein

Metuzalémovy děti

METUZALÉMOVY DĚTI

Členové Rodin byli docela obyčejnými lidskými bytostmi až na jednu znepokojivou skutečnost: dožívali se mimořádně vysokého věku.

A v ultracivilizované budoucnosti to byla odlišnost, kterou společnost nemohla tolerovat. Rodiny, pronásledované kvůli tajemství, které nevědomky vlastnily, byly nakonec postaveny před osudovanou volbu: nechat se mučit a vyhlazovat vražednými spoluobčany, kteří tak dlouho nežijí...nebo opustit Zemi na palubě nevyzkoušeného hvězdoletu.

Zvolili si odlet. Ke své hrůze však zjistili, že neznámé hvězdy skrývají hrozbu ještě strašnější, než byla ta, které na Zemi unikli...

METUZALÉMOVY DĚTI

Byla to laskavá stvořeníčka s veselýma
očíma jiskřícíma inteligencí. Jejich krátká a hladká
kožešina Pozemšťanům připomínala děti,
převlékající se na maškarním bále za roztomile
chlupaté králíčky.
Byli to mistři iluzí a jejich kouzelnické triky
sledovali jejich lidští hosté s rozkoší.

METUZALÉMOVY DĚTI

Jakmile však začali s dalšími ze svých experimentů,
jako třeba když lidé našli v inkubátoru tu věc,
jež kdysi bývala Marionem Schmidtem... s rukama,
na nichž bylo až příliš mnoho prstů a nohama,
na nichž prsty nahradila kopyta... na nedávno
přibyvší Pozemšťany padla hrůza a rajska zahrada
se stala pekelnou planetou...

KONEČNĚ TEDY ROBERT A. HEINLEIN. Spisovatel, který brilantně zvládl nejtajnější rituály
fantastické literatury, bezohledně je zkrotl a přinutil je sloužit své ideji. Tím však překročil hranice žánru a
je považován za jednoho z největších „vážných“ spisovatelů našeho století.

Heinlein je spisovatelem jedné myšlenky. Je to však myšlenka natolik silná, že se stává proroctvím. Jejím
středem je silné lidské individuum. Muž či žena, kteří elegantně překonávají překážky, podstupují
nesnesitelné utrpení, vynalézají nemožné, objevují nové hranice sil. Svá dobrodružství však podstupují jen
proto, aby si uchovali svobodu. Možnost rozhodování.

Vší silou bojuje Heinleinův hrdina proti úřednímu aparátu. Nikoli však zapškle, ale vynalézavě. Dokáže
najít slabiny úředníků a s hvězdným humorem je využít. Je to tvrdý člověk. Neváhá převzít zodpovědnost
za své nerozhodné bližní a vystavit je nebezpečí smrti. Je si totiž jist, že čestná smrt je mnohem lepší, než
ztráta svobody. Nic mu není protivnější než kolektivní cítění. Hnusí se mu falešný soucit a jakákoliv
společenská přetvářka, byť stoletími prověřená. Není divu, že Heinlein byl a je proti srsti všem
vyznavačům upachtěného socialismu.

Avšak Lazarus Long, dvousetletý hrdina Metuzalémových dětí, je všechno jiné než plastický superman
bondovského typu. To, co ho vede k někdy i nadlidským výkonům, je spoleh na obyčejnou lidskou
intuici. Možná má trochu přepjaté cítění vlastní svobody. Je nadobyčej háklivý na to, aby někdo na tuto
svobodu sahal. Ať už je to smrtelník nebo bytost kosmická a bezpochyby ovládající úžasné síly. Je
trochu staromódní. Nevzdá se své osobní zbraně ani ve světě, kde zdánlivě na věčné časy platí Úmluva o
nenásilí. A snad právě díky svému až paranoidnímu lpění na osobní svobodě má tu a tam i trochu štěstí.
Zpráva o první mezihvězdné výpravě, ovšem nedobrovolné a zflikované, je podána s absolutním
mistrovstvím. Bytosti, s nimiž se vyvrženci Země na své vesmírné pouti setkávají, jim nabízejí spočinutí,
konečné řešení jejich potíží. Avšak za cenu rezignace a bezbřehou osobní volnost.

A to není právě to, co by mohlo Lazara Longa uspokojit.

Díl První

I

„MARY, JESTLI SI HO NECHCEŠ VZÍT, tak jsi hloupá!”

Mary Sperlingová sečetla své prohry a vypsala šek; pak teprve odpověděla. „Věkový rozdíl je příliš
velký.” Předala jí kreditní kartu. „Neměla bych s tebou hrát – někdy si myslím, že jsi senzibil.”

„Nesmysl! Jenom se snažíš změnit téma. Musí ti být skoro třicet... a nebudeš pěkná pořád.”

Mary se kysele usmála. „Jako bych to nevěděla!"

„Borku Vanningovi nemůže být moc přes čtyřicet a je to občan s perspektivou. Po takové šanci bys měla skočit."

„Skoč si po ní sama. Musím běžet. Služba, Ven."

„Služba," odpověděla Ven. Pak se zamračila na dveře, které se za Mary Sperlingovou stáhly. Hrozně jí vrtalo hlavou, proč Mary odmítá tak prvotřídní úlovek, jako je ctihodný Bork Vanning, a byla skoro stejně zvědavá, proč a kam Mary jde; zvyk respektovat soukromí ji ale zastavil.

Mary vůbec netoužila po tom, aby někdo věděl, kam jde. Před kamarádčíným bytem sjela létací šachtou do přízemí, vyžádala si své auto z automatického parkoviště, nasměrovala ho rampou vzhůru a nastavila řízení na Severní břeh. Auto počkalo na mezeru v dopravě, vklouzlo do uhánějícího proudu a spěchalo na sever. Mary si udělala pohodlí, aby se jí dobře spalo.

Ve chvíli, kdy nastavení téměř dobíhalo, ozval se bzučák – vůz se dožadoval nových instrukcí. Mary se probudila a vyhlédla. V temnotě po její pravici se rýsoval tmavší pás, jezero Michigan. Vyslala dopravní kontrole signál, aby ji umožnili vjezd do pruhu místní dopravy; našli její auto a zařadili ho tam, pak ji nechali převzít ruční řízení. Rukou zatápala v přihrádce v palubní desce.

Evidenční číslo, které dopravní kontrola automaticky ofotografovala, když Mary sjížděla z řízené dráhy, nebylo číslo jejího vozu.

Několik mil jela bez dozoru po okresní silnici, pak odbočila na úzkou prašnou cestu, která vedla ke břehu, a zastavila. Tam s vypnutými reflektory čekala a naslouchala. Na jihu plála světla Chicaga, několik set yardů směrem do vnitrozemí kvílela řízená dráha, ale tady, kromě drobných, nesmělých zvuků nočních zvířat, nebylo nic. Sáhla do přihrádky v palubní desce, stiskla vypínač; přístrojová deska zazářila a pod ní se objevily další číselníky. Pozorovala je, zatímco prováděla seřizování. Spokojená, že ji nesleduje žádný radar a že se blízko ní nic nehýbe, vypnula přístroje, zavřela okno vedle sebe a znovu nastartovala.

Vůz, který vypadal jako standardní sportovní Camden, se tiše vznesl, vyrazil po hladině přes jezero, ponořil se do vody a klesal. Mary počkala, dokud nebyla čtvrt míle od břehu a padesát stop pod hladinou, pak zavolala stanici. „Odpovězte," ozval se hlas.

„Život je krátký – "

„–ale léta dlouhá."

„Ne'," reagovala Mary, „dokud nepřijdou zlé dny."

„Někdy si tím nejsem jistý," odpověděl hlas konverzačně. „V pořádku, Mary. Prověřil jsem si tě."

„Tommy?"

„Ne – Cecil Hedrick. Je řízení volné?"

„Ano. Můžeš ho převzít"

O sedmnáct minut později se auto vynořilo na hladině tůně, která zabírala velkou část umělé jeskyně.

Jakmile se vůz dostal na pláž, Mary vystoupila, pozdravila se se strážnými a pokračovala tunelem do velkého podzemního sálu, kde sedělo padesát či šedesát mužů a žen. Povídali si, dokud hodiny neodbily půlnoc, pak vystoupila na pódium a obrátila se k nim.

„Je mi," prohlásila, „sto osmdesát tři let. Je mezi námi někdo starší?"

Nikdo nepromluvil. Po zdvořilém vyčkávání pokračovala, „Pak tedy – v souladu s našimi zvyky – prohlašuji tuto schůzi za zahájenou. Zvolíte si moderátora?"

Někdo řekl, „Jen do toho, Mary." Když se neozval nikdo jiný, odpověděla, „Výborně." Vypadala, že jí pocta nechává chladnou, a i shromáždění jako by sdílelo její nenucený postoj – zdání trvalého klidu, svobodu od napětí moderního života.

„Setkali jsme se jako obvykle," oznámila, „abychom si promluvili o blahu svém i blahu našich sester a bratrů. Má některý ze zástupců Rodin nějaký vzkaz od své rodiny? Nebo by chtěl někdo mluvit za sebe?"

Jeden muž zachytil její pohled a promluvil. „Ira Weatheral. Mluvím za rodinu Johnsonových. Setkali jsme se téměř o dva měsíce dříve. Předsednictvo k tomu musí mít nějaký důvod. Rádi bychom ho slyšeli."

Přikývla a obrátila se k drobnému upjatému muži v první řadě. „Justine... když budeš tak hodný, prosím tě."

Upjatý mužík se postavil a štrobeně se uklonil. Zpod špatně stříženého kiltu mu vyčnívaly hubené nohy. Vypadal a choval se jako postarší, omšelý úředník, ale černé vlasy a pevný, zdravý vzhled kůže prozrazovaly, že je to muž v nejlepších letech. „Justin Foote," řekl pedantsky, „podává zprávu za předsednictvo. Je to již jedenáct let, co se Rodiny rozhodly k experimentu, ve kterém se mělo zveřejnit, že v populaci se vyskytují lidé, jejichž předpokládaná délka života výrazně převyšuje délku života očekávanou průměrným člověkem, a dále lidé, kteří dokázali vědeckou oprávněnost takového předpokladu tím, že více než dvakrát překročili normální lidský věk." Třebaže mluvil bez poznámek, znělo to, jako by předčítal referát. To, co říkal, všichni věděli, ale nikdo ho nepopoháněl; jeho posluchači nebyli ani v nejmenším sužováni tou horečnatou, jinde tak běžnou netrpělivostí. „K rozhodnutí," drmolil dál, „změnit předchozí dlouholetou politiku mlčení a utajování, pokud se týká toho charakteristického aspektu, ve kterém se odlišujeme od průměru lidské rasy, byly Rodiny pohnuty několika úvahami. Měli bychom připomenout důvod pro původní přijetí politiky utajování:

„Děti z prvních svazků, ke kterým Howardova nadace přispěla, se narodily v roce 1875. Nevzbudily žádný ohlas – nebyly ničím výjimečné. Nadace byla veřejně autorizované, nevýdělečné sdružení –"

17. března 1874 seděl Ira Johnson, student medicíny, v advokátní kanceláři Deems, Wingate, Alden & Deems a naslouchal neobvyklému návrhu. Konečně přerušil staršího společníka. „Okamžik! Mám tomu rozumět tak, že se mě snažíte najmout k tomu, abych si vzal některou z těchto žen?"

Právnick se zatvářil šokované. „Prosím vás, pane Johnsone. To rozhodně ne."

„No, určitě to tak znělo."

„Ne, ne, takové manželství by bylo neplatné, proti zásadám mravnosti. Prostě vás jakožto správce fondu informujeme, že pokud by náhodou došlo k tomu, že byste se s jednou z dam uvedených na tomto seznamu oženil, bude naší příjemnou povinností obdarovat každé dítě narozené z takového svazku podle zde vyloženého tarifu. Ale nenabízíme vám žádnou smlouvu, nečiníme vám žádnou 'nabídku' – a už vůbec vás nenabádáme k nějakému jednání. Jen vás informujeme o jistých faktech."

Ira Johnson se zamračil a zašoupal nohama. „Co to všechno znamená? Proč?"

„Je to úkolem nadace. Dalo by se říct, že schvalujeme vaše prarodiče."

„Mluvili jste s nimi o mně?" řekl Johnson ostře. Necítil ke svým prarodičům žádnou lásku. Čtveřice lakomců – kdyby měl kterýkoliv z nich tu slušnost zemřít v rozumném věku, nemusel by si teď dělat starosti, jestli má dost peněz na dokončení studia medicíny.

„Ano, hovořili jsme s nimi. Ale ne o vás."

Právnick uzavřel diskusi a mladý Johnson nevděčně přijal seznam neznámých mladých žen, který měl v úmyslu roztrhat, jakmile vyjde z kanceláře.

Místo toho napsal té noci sedm konceptů, než našel vhodná slova k počátečnímu zchlazování vztahu mezi ním a jeho dívkou doma. Byl rád, že na ni tu otázku nikdy nevypálil – to by bývalo zatraceně trapné.

A když se nakonec oženil (podle seznamu), došlo ke zvláštní, ale nepříliš významné shodě okolností: jeho žena měla – stejně jako on – čtyři žijící, zdravé a aktivní prarodiče.

„– výsadní, nevýdělečná korporace," pokračoval Foote, „a její otevřeně přiznávaný cíl – podporovat plození dětí mezi osobami zdravého amerického plemene – byl v souladu s obyčejí onoho století. Užívali jednoduchého prostředku; mlčeli o pravém účelu nadace, a proto až do pozdní fáze toho období Světových válek, které se někdy volně označuje jako 'Bláznivá léta', nebyly nutné žádné neobvyklé metody utajování –"

Vybrané titulky, duben až červen 1969:

MALÝ BILLY ROZBÍJÍ BANK

Dvouleté batole nejmladším výhercem

jednoho milionu dolarů v TV jackpotu

Bílý dům gratuluje

SOUD POŽADUJE
PRODEJ BUDOVY ZÁKONODÁRNÉHO
SHROMÁŽDĚNÍ
NEJVYŠŠÍ SOUD STÁTU COLORADO
rozhoduje ve věci Úřadu penzijního zajištění,
který uplatňuje zadržovací právo
na veškerý státní majetek

SEŠLOST NEWYORSKÉ MLÁDEŽE
vyžaduje určení horní věkové hranice
pro volící občany

„AMERICKÁ PORODNOST
JE STÁTNÍ TAJEMSTVÍ" – ŘÍKÁ
MINISTR OBRANY

AMERICKÁ KONGRESMANKA
JE BÝVALÁ KRÁLOVNA KRÁSY
„Ohlašuji kandidaturu na prezidenta" prohlásila,
než se vydala na turné, které má prokázat
její předpoklady

STÁT IOWA ZVYŠUJE VOLEBNÍ VĚK NA 41
Nepokoje na půdě univerzity Des Moines

MÓDA POJÍDÁNÍ ZEMĚ SE ŽENE NA ZÁPAD
CHICAGSKÝ PASTOR JÍ NA KAZATELNĚ
SENDVIČ Z HLÍNY
„Zpět k jednoduchosti," radí svým ovečkám

LOSANGELEŠTÍ STŘEDOŠKOLÁCI
VZNÁŠEJÍ POŽADAVKY ŠKOLSKÉ RADĚ
Vyšší plat, kratší pracovní dobu, žádné domácí úkoly;
vyžadujeme také právo volit své učitele a vychovatele

POČET SEBEVRAŽD
SE ZVYŠUJE UŽ DEVÁTÝ ROK
AEC popírá, že by na tom měl vinu radioaktivní spad

„– metody utajování. Předsednictvo se tehdy rozhodlo – správně, jak se nyní domníváme – že jakákoliv menšina bude ve zmíněném období sémantické dezorientace a masové hysterie pravděpodobným terčem perzekuce, diskriminační legislativy, a dokonce davového násilí. Dále, solventnost nadace byla ohrožena neklidnými finančními podmínkami země a zvláště nucenou výměnou akcií nadace za vládní obligace. Byl odsouhlasen dvojitý postup jednání: aktiva nadace byla směřována ve skutečný majetek a mnohočetně rozdělena mezi členy Rodin, aby si je tito podrželi jako neoficiální majitelé; jako stálá politika byla přijata takzvaná 'Maškaráda'. Byly nalezeny prostředky, jak fingovat smrt kteréhokoli člena Rodin, který by se dožil společensky neúnosného věku, a opatřit mu novou totožnost v jiné části země. Moudrost zmíněné politiky, třebaže pro některé únavná, se okamžitě prokázala za mezivlády Proroků. Rodiny měly na počátku vlády Prvního Proroka devadesát sedm procent členů s veřejně přiznanými věky nižšími než padesát let. Změny veřejné totožnosti byly sice podrobnou lidovou registrací vynucenou tajnou policií Proroků ztíženy, přesto však jich bylo několik s pomocí revoluční Kliky uskutečněno.

Díky kombinaci štěstí a předvídavosti bylo tedy naše tajemství ušetřeno veřejného odhalení. To bylo dobře – můžeme si být jisti, že každá skupina, která tehdy vlastnila něco, co Prorok nemohl zkonfiskovat, by se byla dostala do velmi nepříjemné situace.

Rodiny jako takové se do událostí vedoucích ke Druhé americké revoluci nijak nezapojily, mnoho členů však se ctí působilo a sloužilo v Klice a bojích, které předcházely pádu Nového Jeruzaléma.

Následujícího období dezorientace jsme využili k novému upravení věků těch našich druhů, kteří nápadně zestárli. V tom se nám dostalo pomoci od jistých členů Rodin zastávajících – jakožto členové Kliky – klíčová místa v Rekonstrukci.

Na shromáždění v roce 2075, v roce Úmluvy, byli mnozí toho názoru, že bychom se měli odhalit, protože občanská svoboda byla znovu pevně nastolena. Většina tehdy nesouhlasila... snad z dlouhotrvajícího zvyku mlčenlivosti a opatrnosti. Ale renesance kultury v následujících letech, vytrvalý růst tolerantnosti a dobrých způsobů, hodnotově zdravá orientace výchovy, zvýšená úcta ke zvyku soukromí a důstojnosti jednotlivce – všechny tyto věci nás vedly k víře, že konečně přichází čas, kdy bude bezpečné odhalit naše tajemství a zaujmout ve společnosti oprávněné místo podivné, nicméně respektované menšiny. Existovaly pro to závažné důvody. Počet těch, kteří považovali 'Maškarádu' za společensky nesnesitelnou, stále vzrůstal. Nejenže je rozrušovalo zpřetrhat každých několik let veškeré svazky a hledat nové zázemí, také je trápilo, že musejí žít ve lži ve společnosti, ve které se čestnost a poctivě jednání staly zvykem pro většinu lidí. Kromě toho se Rodiny jako celek díky přírodovědeckým výzkumům dobraly mnoha poznatků, které by našim nebohým krátkověkým bratřím mohly přinést velký užitek. Na to, abychom jim pomohli, jsme potřebovali svobodu.

Takové a podobné názory byly podrobovány diskusím. Ale návrat ke zvyku pozitivní fyzické identifikace udělal z 'Maškarády' něco téměř neudržitelného. Rozumný a mírumilovný občan nové orientace pozitivní identifikaci – za vhodných okolností – vítá, i když za jakýchkoliv jiných okolností si žárlivě střeží právo na soukromí; proto jsme se neodvažovali nic namítat – bylo by to vzbudilo zvědavost, dalo nám punc výstředního spolku, vydělilo nás a zmařilo tak celý účel 'Maškarády'.

Nevyhnutelně jsme se podrobili osobní identifikaci. Do našeho setkání před jedenácti lety, do roku 2125, nesmírně vzrostla obtížnost falšování nových totožností pro stále stoupající počet těch členů, jejichž veřejný věk nebyl ve shodě s osobním vzezřením; rozhodli jsme se, že provedeme experiment, při kterém necháme dobrovolníky z této skupiny – do deseti procent celkového počtu členů Rodin – prozradit, kdo jsou, a pozorovat důsledky, přičemž všechna další tajemství organizace Rodin budou zachována.

S politováním musím říci, že výsledky naše očekávání zklamaly."

Justin Foote se odmlčel. Chvilí panovalo ticho, pak promluvil pevně stavěný muž střední postavy. Vlasy měl mírně prošedivělé, což bylo v této společnosti neobvyklé, a jeho obličej byl zhnědlý vesmírným opálením. Mary Sperlingová si ho všimla už dříve a divila se, kdo to je – zaujal ji jeho živý obličej a výbušný smích. Tajné schůze rady Rodin se však mohl účastnit kterýkoliv člen; pustila to z hlavy.

Řekla: „Tak jen dál, Tondo. Jaký máš pro nás zprávy?"

Foote se s odpovědí obrátil na předsedkyni. „Zbytek by vám měl dopovědět náš vedoucí psychometrik. Moje poznámky měly úvodní charakter."

„Prokristapána –" zvolal prošedivělý neznámý. „To nám chceš říct, že všechno, co si měl na srdci, byly věci, který už známe?"

„Mé poznámky sloužily jako podklad... a jmenuji se Justin Foote a ne Tonda."

Mary Sperlingová se do toho rázně vložila. „Bratře," řekla neznámému, „oslovuješ Rodiny – mohl by ses tedy představit? Je mi líto, ale nepoznávám tě."

„Promiň, sestro. Lazarus Long, mluvím za sebe."

Mary potřásla hlavou. „Pořád tě nedokážu zařadit."

„Ještě jednou se omlouvám – tohle je moje méno z 'Maškarády'; dostal sem ho za Prvního Proroka... zalíbilo se mi. Moje rodný méno je Smith... Woodrow Wilson Smith."

„Woodrow Wilson Sm – Kolik je ti let?"

„Co? No, v poslední době sem to nepočítal. Sto... ne, dvě stě třináct."

Náhle bylo úplné ticho. Pak se klidně ozvala Mary, „Slyšel jsi, že se ptám, jestli je tu někdo starší než já?"

„Jo. Ale ksakru, šlo ti to dobře. Já nebyl na schůzi Rodin přes sto let. Leccos se změnilo.”

„Budeš tak hodný a převezmeš to teď.” Začala sestupovat z pódia.

„Ne!” protestoval. Nevěnovala mu ale pozornost a našla si volné místo. Rozhlédl se, pokrčil rameny a vzdal to. Jedním bokem se opřel o roh řečnického pultu a prohlásil: „No dobře, ať s tím pohneme. Kdo je další?”

Ralf Schultz z rodiny Schultzových vypadal spíš jako bankéř, než jako psychometrik. Nebyl ani nesmělý, ani nesoustředěný a mluvil vyrovnaným, monotónním hlasem, který působil autoritativně. „Byl jsem jedním ze skupiny, která navrhovala ukončení 'Maškarády': byl to omyl. Věřil jsem, že většina našich spoluobčanů, vyrůstající podle moderních výchovných metod, dokáže vyhodnotit jakákoliv data bez nadbytečného emočního rozrušení. Předpokládal jsem, že několik nenormálních jedinců nás nebude příliš milovat, možná nás dokonce budou nenávidět; dokonce jsem předpokládal, že většina lidí nám bude závidět – každý, kdo se těší ze života, by chtěl žít dlouho. Ale nepočítal jsem s vážnými problémy. Moderní názory se vypořádaly s rasovými neshodami; ti, kdo rasové předsudky mají, stydí se je vyslovit. Věřil jsem, že naše společnost je tak tolerantní, že budeme moci žít s krátkověkými mírumilovně a otevřeně.

Mýlil jsem se.

Černoch nenáviděl bělocha a záviděl mu tak dlouho, dokud si běloch užíval privilegií, která jemu – kvůli barvě kůže – byla odpírána. To byla normální, přirozená reakce. Jakmile byla diskriminace odstraněna, problém se vyřešil sám a nastala kulturní asimilace. Na straně krátkověkých existuje podobná tendence závidět dlouhověkým. Domnívali jsme se, že v okamžiku, kdy vyjde najevo, že za tuto naši zvláštnost vděčíme svým genům – že to není ani naše chyba, ani ctnost, pouze šťastný původ –, nebude mít tato očekávaná reakce pro většinu lidí žádnou společenskou důležitost.

Bohužel, přání bylo otcem myšlenky. Pohled zpět zřetelně ukazuje, že správná aplikace matematické analýzy na existující data by nám byla přinesla odlišnou odpověď; byla by odhalila falešnou analogii.

Neobhajují špatné zhodnocení situace – žádná obhajoba není možná. Byli jsme svedeni z cesty svými nadějemi.

Stalo se vlastně toto: ukázali jsme svým krátkověkým bratrancům největší požehnání, jaké si člověk může představit... a pak jsme jim řekli, že nikdy nemůže být jejich. To je postavilo tváří v tvář neřešitelnému dilematu. Uzavřeli se před nesnesitelnými fakty, odmítli nám věřit. Jejich závist se teď mění v nenávist. Jsou emocionálně přesvědčeni, že jim upíráme jejich práva... naschvál, zlomyslně.

Tato rostoucí nenávist se nyní proměnila v povodeň, která ohrožuje blahobyť, a dokonce i rodiny všech našich odhazených bratrů... a nese s sebou i potenciální nebezpečí pro nás ostatní. Nebezpečí je to obrovské a akutní.” Náhle se posadil.

Přijali to klidně, s vyrovnaností odpovídající jejich letům. Zakrátko povstala jedna delegátka. „Eva Barstowová, za rodinu Cooperových. Ralfe, je mi sto devatenáct let a jsem, myslím, starší než ty. Nemám tvoje vlohy k matematice a studiu lidského jednání, ale poznala jsem mnoho lidí. Lidé jsou od přírody dobří, mírní a laskaví. Ano, mají své slabosti, ale většinou jsou dostatečně slušní, jen jim dát šanci. Nemohu uvěřit, že by mě nenáviděli a zničili jen proto, že jsem dlouho žila. Podle čeho tak soudíš? Připustil jsi jeden omyl – proč ne dva?”

Schultz se na ni střízlivě podíval a uhladil si kilt. „Máš pravdu, Evo. Klidně bych se mohl mýlit podruhé. To je ten problém s psychologií – je to záležitost tak hrozně komplexní, existuje tolik neznámých, tak spleť vztahů, že naše nejupřímnější úsilí pak v ponurém světle pozdějších faktů vypadá pošetile.” Znovu se postavil, obrátil se k ostatním a opět promluvil s vyrovnanou autoritou. „Ale tentokrát nedělám dlouhodobou předpověď; mluvím o faktech, ne dohaděch, ne o zbožných přáních – as těmito fakty je předpověď stejně jistá, jako předpověď, že se rozbije vejce, které už vidíte padat k zemi. Ale Eva má pravdu... pokud jde o to, co řekla. Jednotlivci jsou laskaví a slušní... jako jednotlivci a k jiným jednotlivcům. Evu neohrožují její sousedi a přátelé, mě neohrožují moji. Ale ohrožují ji moji sousedi a přátelé – a mě její. Psychologie mas není prostě souhrn psychologií jednotlivců – to je základní teorém sociální psychodynamiky, ne jen můj názor, nebyla nalezena jediná výjimka, která by tento teorém porušovala. Sociální pravidlo masových akcí – zákon davové hysterie – znali a využívali vojenští, političtí a náboženští vůdci, reklamní agenti, proroci a propagandisté, buditelé, herci a vůdci gangů generace

předtím, než bylo vyjádřeno matematickými symboly. Funguje to. Funguje to právě teď.

Mí kolegové a já jsme začali mít podezření, že se proti nám buduje trend davové hysterie, již před několika lety. Svá podezření jsme radě nepřednesli – což by bývalo mohlo podnítit nějakou akci –, protože jsme nemohli nic dokázat. To, co jsme pozorovali, mohlo prostě být reptání poblázněné menšiny, která je přítomná i v té nejzdravější společnosti. Tento trend byl zpočátku tak nevýznamný, že jsme si nemohli být jisti, zda skutečně existuje, protože všechny společenské trendy jsou vzájemně smíchané s dalšími společenskými trendy; jsou spletené dohromady jako talíř špaget, a ještě hůř, protože popsat matematicky vzájemnou hru sociálních sil vyžaduje abstraktní topologický prostor o mnoha dimenzích – deset či dvanáct není nic mimořádného a je to stěží adekvátní. Komplexnost tohoto problému nelze přecenit.

Takže jsme čekali, dělali si starosti a zkoušeli statistický průzkum, přičemž jsme své statistické světy stavěli s velkou péčí.

Než jsme si byli jisti, bylo téměř příliš pozdě. Sociopsychologické trendy rostou a umírají podle zákona 'kvasnicového růstu', zákona komplexní moci. Stále jsme doufali, že jiné, příznivé faktory tento trend zvrátí – Nelsonova práce o symbióze, naše vlastní příspěvky v oblasti geriatric, velký zájem veřejnosti o počátek přistěhovalectví na Jupiterových satelitech. Jakýkoliv závažnější objev, který by krátkověkým nabízel delší život a větší naději, mohl jejich doutnající zášť uhasit.

Místo toho se uhlíky rozhořely, proměnily se v živelný lesní požár. Měření provedené s maximální možnou přesností udává, že koeficient hysterie se za posledních třicet sedm dní zdvojnásobil a stále vzrůstá. Nedokážu odhadnout, jak rychle to bude postupovat a kam až to zajde – a proto jsme svolali tuto mimořádnou schůzi. Můžeme totiž očekávat problémy každým okamžikem." Ztěžka se posadil; vypadal unaveně.

Eva se s ním znovu do diskuse nepouštěla a ostatní se neozvali vůbec; jednak byl Ralf Schulz ve svém oboru považován za odborníka, za druhé všichni, každý ze své pozice, byli svědky těch drsnějších stránek trendu, který se proti jejich odhaleným druhům budoval. Ale zatímco uznání problému bylo jednomyslné, vyskytlo se na to, jak ho řešit, tolik názorů, kolik bylo přítomných. Lazarus nechal diskusi plynout dvě hodiny, pak zvedl ruku. „Nikam jsme se nedostali," konstatoval, „a jak to vypadá, nedostaneme se nikam celou noc. Pokusím se o celkový pohled a zaměřím se jen na ty nejzásadnější stránky:

Můžeme –" Začal si možnosti odpočítávat na prstech – „nedělat nic, sedět na zadku a čekat, co se stane. Můžeme se na 'Maškarádu' vykašlat úplně, odhalit svůj skutečný počet a vymáhat svoje práva politicky. Můžeme zůstat, jak jsme, použít organizaci a peníze, který máme, k ochraně svých odhalených bratrů – a možná je zatáhnout zpátky do 'Maškarády'.

Můžeme se odhalit a žádat o místo, který bysme mohli kolonizovat, a kde bysme si mohli žít pro sebe. Nebo můžeme udělat něco jiného. Navrhuju, abyste se rozdělili podle těchto základních hledisek – řekněme do rohů místnosti, po směru hodinových ručiček, počínaje tím vzdálenějším rohem napravo – a každá skupina si vymyslí plán a připraví ho tak, aby ho mohla přednést Rodinám. A členové, který ani jedna z těch čtyř možností nepřitahuje, se shromáždí ve středu místnosti a můžou začít diskutovat o tom, co si vlastně myslí. A teď, pokud nemáte žádný námitky, bych tohle zasedání prohlásil za odročený do zřejtější půlnoci. Co vy na to?"

Nikdo nepromluvil. Lazarova úsporná verze parlamentního postupu je poněkud zaskočila. Byli zvyklí na dlouhé, poklidné hovory, které trvaly tak dlouho, dokud se jedno stanovisko nepřijalo jednomyslně. Provádět něco ve spěchu bylo poněkud šokující.

Lazarova osobnost však byla silná, léta mu dodávala důstojnosti a mírně zastaralé vyjadřování jen podporovalo jeho patriarchální autoritu; nikdo neprotestoval.

„Fajn," prohlásil a jednou tleskl rukama. „Další bohoslužby zejtra večer." Sestoupil z pódia.

Mary Sperlingová k němu přistoupila. „Ráda bych tě lépe poznala," řekla a podívala se mu do očí.

„Jasně, zlato. Proč ne?"

„Zůstaneš tu na diskusi?"

„Ne."

„Nechceš jít se mnou domů?"

„Klidně. Nemám zrovna nic neodkladného.“

„Tak pojď.“ Vedla ho tunelem k podzemní tůni, která se napojovala na jezero Michigan. Vykulil oči na nepravý camden, ale dokud se neponožili, nic neřekl.

„Máš pěkný sportáček.“

„To ano.“

„A není tak úplně obyčejnej.“

Usmála se. „Ano. Mezi jiným vyletí do povětří – a celkem důkladně –, kdyby se ho někdo pokoušel prohlížet.“

„To je dobře.“ Dodal: „Ty jsi strojní konstruktér, Mary?“

„Já? Proboha, ne! Aspoň ne v tomhle století, a už se nepokouším držet s takovými věcmi krok. Ale můžeš si takhle uzpůsobené auto objednat přes Rodiny, jestli ho chceš. Řekni –“

„Nedělej si starosti, žádný nepotřebuju. Jen mám rád věcičky, který dělaj, co maj, a dělaj to potichu a pořádně. Nad tímhle se nepotil žádný hlupák.“

„To ne.“ Měla zrovna plné ruce práce – vynořovali se na hladinu a ona prováděla radarovou kontrolu a snažila se dostat vůz na břeh tak, aby si jich nikdo nevšiml.

Když dorazili do jejího bytu, přisunula k němu cigarety a pití a odešla do převlékárny; shodila ze sebe šaty na ven a natáhla si měkkou volnou řízu, ve které vypadala ještě menší a mladší než předtím. Když se zase k Lazarovi připojila, povstal, zapálil a podal jí cigaretu – a zarazil se. Pak obdivně a nevychovaně hvízdal.

Krátce se usmála, vzala cigaretu a posadila se do velké židle; nohy si přitáhla pod sebe. „Lazare, dodáváš mi sebedůvěru.“

„Copak nemáš zrcadlo, zlato?“

„Já nemyslím tohle,“ řekla netrpělivě. „Ty sám. Víš, že jsem překročila průměrnou délku života našich lidí – posledních deset let čekám, že zemřu, smířila jsem se s tím. A pak si přijdeš ty... o mnoho let starší než já. Dáváš mi naději.“

Lazarus se na židli narovnal. „Ty čekáš, že zemřeš? Prokristapána – vypadáš tak dobře, že ti to musí vydržet dalších sto let.“

Mávla unaveně rukou. „Nesnaž se mi lichotit. Víš, že vzhled s tím nemá nic společného. Lazare, já nechci umřít!“

Lazarus jí střízlivě odpověděl: „Nechtěl jsem si tě dobírat, zlato. Ty prostě nevypadáš jako kandidát na smrt.“

Ladně pokrčila rameny. „To je záležitost biotechniky. Udržuji svůj vzhled na začátku třicítky.“

„Nebo míň, jak se mi zdá. Řek bych, Mary, že ty nejnovější figle neznám. Slyšelas, že jsem na shromáždění nebyl dýl než sto let. Abych pravdu řekl, za celou tu dobu jsem s Rodinama nebyl ve spojení ani jednou.“

„Vážně? Můžeš mi říct proč?“

„To je dlouhá historie – a nezajímavá. Stručně řečeno, začali mě nudit. Býval jsem delegátem na výročních schůzích. Ale všichni tam nějak ztuhlí a zkostnatěli – aspoň se mi to zdálo. Tak jsem se sebral a šel. Mezivládu jsem z větší části prožil na Venuši. Na čas jsem se vrátil, když podepsali Úmluvu, ale myslím, že jsem od té doby na Zemi nestrávil ani dva roky. Rád se toulám.“

Oči se jí rozzářily.

„Vyprávěj mi o tom, prosím tě. Nikdy jsem v širém vesmíru nebyla. Jenom v Luna City – jednou.“

„Klidně,“ souhlasil, „někdy. Ale rád bych, abys mi řekla, jak je to s tím tvým vzhledem. Zlato, ty opravdu na svůj věk nevypadáš.“

„Asi ne. Nebo spíš, samozřejmě že ne. Pokud jde o to, jak se to dělá, tak ti moc říct nemůžu. Hormony, symbióza, terapie žláz a nějaká psychoterapie – a tak dál. Navíc se senilita objevuje u členů Rodin později, než je obvyklé, a stárnutí se dá zastavit přinejmenším kosmeticky.“ Na okamžik se zamyslela. „Kdysi si mysleli, že jsou na cestě k tajemství nesmrtelnosti, ke skutečné fontáně mládí. Ale mýlili se. Senilita je prostě odložená... a zkrácená. Zhruba devadesát dní po prvním jasném varování – nastává smrt sešlostí věkem.“ Zachvěla se. „Většina našich druhů samozřejmě nečeká – jeden dva týdny na to, aby se potvrdila diagnóza, pak eutanazie.“

„To snad nemyslíš vážně! Teda, pro mě tahle cesta není. Až si zubatá přijde pro mě, bude si mě muset od táhnout – a já se budu rvát o každý krok!"

Usmála se koutkem úst. „Dělá mi dobře, když tě slyším takhle mluvit. Lazare, k nikomu mladšímu bych takhle otevřená nebyla. Ale tvůj příklad mi dodává odvahy."

„Nemusíš se bát, Mary, my je všechny přežijeme. Ale ta dnešní schůze: nesledoval jsem zprávy a na Zem jsem přijel teprve nedávno – ví ten Ralf Schulz, o čem mluví?"

„Řekla bych, že určitě. Jeho dědeček byl nesmírně chytrý muž a jeho otec ještě je."

„Jestli tomu dobře rozumím, tak ho znáš."

„Trochu. Je to jedno z mých vnoučat."

„No to je sranda. Vypadá starší než ty."

„Ralf zjistil, že mu vyhovuje stabilizovat svůj věk na čtyřicítce, to je všechno. Jeho otec byl mým sedmadvacátým dítětem. Ralf musí být – moment – přinejmenším o osmdesát devadesát let mladší než já. Je tedy starší než některé z mých dětí."

„Udělalas toho pro Rodiny dost, Mary."

„Asi ano. Oni pro mě taky. Mít děti mě těšilo a částky, které jsem pro svých třicet ratolestí od nadace dostala, dělají docela slušnou sumu. Mám veškerý přepych, jaký by si kdo mohl přát." Znovu se zachvěla. „Asi proto jsem takový zbabělec – život mě těší."

„Přestaň! Myslel jsem, že tě můj stoprocentní příklad chlapeckýho úsměvu z toho nesmyslu vyléčil."

„No... pomohlo to."

„Hm... podívej, Mary, proč se znovu nevdaš a nepořídiš si ještě nějaký uječený parchanty? To by tě zabavilo tak, že bys na podobný starosti neměla čas."

„Cože? V mém věku? Prosím tě, Lazare!"

„Tvůj věk je v naprostém pořádku. Jsi mladší než já."

Okamžik si ho prohlížela. „Lazare, nabíziš mi manželství? Jestli ano, tak bych si přála, aby ses vyjádřil otevřeněji."

Otevřel pusu a polkl. „Hele, počkej chvíli! Pomalu s tou flintou! Já sem mluvil obecně... Já nejsem rodinnej typ. Ježíš, pokaždý, když sem se oženil, měla mě za pár let manželka dost. Ne, že bych – teda, chci říct, že si pěkná ženská a muž by –"

Naklonila se a zakryla mu ústa rukou, aby ho zarazila. Zlomyslně se šklebila. „Nechtěla jsem tě vyděsit, bratře. Nebo možná chtěla – muži jsou tak legrační, když si myslí, že se nad nimi zavírá past."

„Teda –" řekl nevrle.

„Zapomeň na to. Co myslíš, pro jaký plán se podle tebe rozhodnou?"

„Ta dnešní slezina?"

„Ano."

„Samozřejmě že pro žádný. Nikam se nedostanou. Mary, výbor je jediná známá forma života, která má sto žaludků a žádný mozek. Ale brzy se najde někdo, kdo bude myslet sám za sebe a dotlačí je k tomu, aby přijali jeho plán. Jakej bude, nevím."

„A – jakému postupu bys dal přednost ty?"

„Já? No žádnýmu. Mary, jestli jsem se za ty dvě století naučil jedinou věc, tak je to tohle: tyhle věci přejdou. Války, krize. Proroci a Úmluvy – všechno přejde. Podstatný je zůstat naživu, než přejdou."

Zamyšleně přikývla. „Myslím, že máš pravdu."

„Samozřejmě že mám. Uvědomit si, jak dobrý život je, trvá takovejch sto let." Postavil se a protáhl.

„Ale teď zrovna by se tenhle dospívající kluk trochu prospal."

„Já taky."

Maryin byt byl v nejvyšším poschodí a měl výhled na oblohu. Poté, co se vrátila do haly, ztlumila Mary vnitřní osvětlení a odklopila stropní okenice; až na tenkou neviditelnou desku z umělé hmoty seděli přímo pod hvězdami. Jak Lazarus zvedl při protahování hlavu, zavadil očima o své oblíbené souhvězdí. „To je divný," podotkl, „vypadá to, že si Orion přidal k pásu čtvrtou hvězdu."

Mary vzhledla. „To je určitě ta velká loď určená ke druhé expedici na Centaurus. Podívej se, jestli se pohybuje."

„To bez přístrojů nedokážu."

„Asi ne," souhlasila. „To bylo chytré, postavit ji venku v prostoru, ne?"

„Nic jiného jim nezbejvalo. Na to, aby ji smontovali na Zemi, je moc velká. Můžu se utábořit přímo tady, Mary. Nebo máš pokoj navíc?"

„Druhé dveře napravo. Jestli nenajdeš všechno, co potřebuješ, zavolej." Zdvihla tvář a krátce ho políbila na dobrou noc. „Dobrou."

Lazarus udělal totéž a šel do svého pokoje.

Druhý den se Mary probudila v obvyklou hodinu. Tiše, aby nevzbudila Lazara, vstala, zmizela ve své umývárně, osprchovala se a namasírovala. Pak, aby si vynahradila krátkou noc, spolkla gránovou náhražku spánku, téměř stejně rychle vyřídila takovou snídani, jakou jí povolovala její linie a nato si přehrála hovory, s nimiž se předešlou noc neobtěžovala. Telefon přerýkal několik hovorů, které okamžitě zapoměla, pak poznala hlas Borka Vanninga. „Ahoj," řekl přístroj. „Mary, tady Bork, volám ve dvacet jedna hodin. Stavím se zítra v deset ráno – půjdeme se vykoupat a dáme si někde oběd – pokud nezavoláš, že už něco máš. Ahoj, miláčku. Služba."

„Služba," opakovala automaticky. Ať ho vezme čert! To mu nedošlo, že ho odmítla? Mary Sperlingová, ztrácíš půdu pod nohama! – je mu čtyřikrát míň než tobě a ty ho, jak se zdá, nezvládneš.

Zavolej mu a nech vzkaz, že – ne, už je moc pozdě; bude tu každou chvíli. To je otrava!

II

LAZARUS SE CHYSTAL KE SPÁNKU. Vystoupil ze svého kiltu a mrsknul s ním směrem k šatníku... který jej zachytil, vytřepal a úhledně pověsil. „Dobřej postřeh," komentoval to; sklopil oči, pohlédl na svá chlupatá stehna a ušklíbl se – kilt zakrýval blaster připevněný k jednomu stehnu a nůž přivázaný k druhému. Byl si vědom, že současný mírumilovný trend nošení osobních zbraní odmítá, ale cítil se bez nich nahý. Podobné trendy jsou stejně nesmysl, pošetilosti starých ženských – neexistuje nic takového jako „nebezpečná zbraň", existují jen nebezpeční lidé.

Vyšel z osvěžovny, a ještě než se natáhl na postel, položil zbraně tak, aby na ně dosáhl.

Probudil se náhle, v každé ruce zbraň... pak si uvědomil, kde je, dal si pohov a rozhlédl se po tom, co ho vzbudilo.

Vzduchovým kanálem sem doléhaly nezřetelné hlasy. Mizerná zvuková izolace, pomyslel si, a Mary musí mít návštěvu – v kterémžto případě by se měl přestat vyvalovat v posteli. Vstal, osvěžil se, znovu si ke stehnum připevnil své nejlepší přátele a šel se podívat po své hostitelce.

Dveře do haly se před ním bezhlučně roztáhly – zvuk hlasů byl náhle hlasitý a velmi zajímavý. Hala měla tvar velkého L a jeho nebylo vidět; zůstal, kde byl, a beze studu naslouchal. Odposlouchávání cizích rozhovorů mu už několikrát zachránilo kůži; vůbec ho to netrápilo – naopak, těšilo ho to.

Nějaký muž říkal: „Mary, chováš se naprosto nerozumně! Víš, že mě máš ráda, že sňatek se mnou by pro tebe byl výhodný. Tak proč si mě nevezmeš?"

„Už jsem ti to, Borku, řekla. Věkový rozdíl."

„To je pošetilé. Co čekáš? Adolescentní román? Ano, připouštím, nejsem tak mladý jako ty... ale žena potřebuje staršího muže, aby k němu mohla vzhlížet, aby jí poskytoval pocit jistoty. Já pro tebe nejsem příliš starý – jsem zrovna v nejlepších letech."

Lazarus si pomyslel, že už toho muže zná natolik, aby mu byl nesympatický. Trucovitý hlas – Mary neodpověděla. Muž pokračoval: „Ať je to jak chce, pokud jde o tohle, tak pro tebe mám překvapení. Přál bych si, abych ti to mohl říci hned, ale... no, je to státní tajemství."

„Tak mi to neříkej. Moje rozhodnutí by to nijak neovlivnilo."

„Ale ovlivnilo! Hmm... tak já ti to řeknu – vím, že tobě se dá věřit."

„Prosím tě, Borku, neměl bys předpokládat, že –"

„To nevadí; za několik dní se to lidé stejně dozvědí. Mary... nikdy pro tebe nebudu příliš starý?"

„Jak to myslíš?" Lazarus si pomyslel, že její hlas zní náhle podezřívavě.

„Přesně tak, jak to říkám. Mary, oni odkryli tajemství věčného mládí!"

„Cože? Kdo? Jak? Kdy?"

„Takže teď tě to zajímá, co? No, já tě napínat nebudu. Znáš ty staříky, co si říkají Howardovy rodiny?"

„Ano. O těch jsem samozřejmě slyšela," připustila pomalu. „A co je s nimi? Jsou to podvodníci."

„Vůbec ne. Já to vím. Administrace jejich tvrzení nenápadně vyšetřovala. Někteří z nich jsou nesporně víc než sto let starí – a pořád mladí!“

„To zní dost nepravděpodobně.“

„Přesto je to pravda.“

„No... a jak to dělají?“

„Ach! To je právě ono. Tvrdí, že je to prostě záležitost dědičnosti, protože pocházejí z dlouhověkého rodu. Ale to je absurdní, vědecky neslučitelné se známými fakty. Administrace to prověřovala velice pečlivě a odpověď je nasnadě: znají tajemství věčného mládí.“

„Tím si nemůžeš být jistý.“

„Ale jdi, Mary! Jsi báječné děvče, ale pochybuješ o znaleckém posudku nejlepších vědeckých mozků na světě. Na tom nezáleží. A tohle je ta důvěrná část. My jejich tajemství ještě neznáme – ale už to nebude dlouho trvat. Mají být, pěkně v tichosti, a aniž by si toho všimla veřejnost, zadržení a vyslýchání. My to tajemství odhalíme – a ty a já nikdy nezestárneme! Co si myslíš o tomhle! No?“

Mary odpověděla velmi pomalu, téměř neslyšně, „Bylo by pěkné, kdyby mohl žít dlouho každý.“

„Eh? Ano, to asi ano. Ale v každém případě bychom ten lék dostali my, ať už je to co chce. Pomysli na nás, miláčku. Roky a roky šťastného, mladého manželství. Ne méně než století. Možná dokonce –“

„Moment, Borku. To 'tajemství'. To by nebylo pro každého?“

„Tedy... tohle je záležitost vysoké politiky. Populační tlak je už teď dost velký problém. V praxi by mohlo být nutné omezit přidělení tohoto tajemství na nejdůležitější zaměstnance – a jejich manželky. Ale nelam si s tím svou krásnou hlavu; ty a já ho budeme mít.“

„Chceš říct, že já ho budu mít, pokud si tě vezmu.“

„Hm... takhle to zní hrozně ošklivě, Mary. Udělal bych pro tebe všechno na světě, všechno, co bych udělat mohl – protože tě miluju. Ale kdyby sis mě vzala, bylo by to vysloveně jednoduché. Tak řekni ano.“

„Nechme to na okamžik stranou. Jak z nich chceš to 'tajemství' dostat?“

Lazarus téměř slyšel jeho moudré přikývnutí. „Však oni promluví!“

„Chceš říct, že když nepromluví, pošleš je do Coventry?“

„Do Coventry? Chm! Ty té situaci vůbec nerozumíš, Mary; tohle není drobný přestupek proti společnosti. Tohle je zrada – zrada celé lidské rasy. Užijeme všech prostředků! Takových, které užívali Proroci... když nebudou spolupracovat ochotně.“

„To myslíš vážně? Vždyť je to porušení Úmluvy!“

„Úmluva může jít k čertu! Tohle je otázka života nebo smrti – myslíš, že se necháme zastavit cárem papíru? Když jde o zásadní záležitosti, podle kterých člověk žije – věci, pro které bude bojovat až do smrti – tak se nemůžeš otravovat s malichernými ustanoveními. A tohle je přesně ten případ. Tihle... tihle nepřející darebáci se nám snaží upírat sám život. To si myslíš, že se v tak naléhavém případě skloníme před 'zvykem'?“

Mary odpověděla napjatým a zhrozeným hlasem: „Opravdu si myslíš, že Rada poruší Úmluvu?“

„Jestli si to myslím! Včerejší rozhodnutí Rady bylo zaprotokolováno. Zmocnili jsme administrátora k použití jakýchkoliv prostředků.“

Nastalo dlouhé ticho. Lazarus napínal uši. Konečně Mary promluvila. „Borku –“

„Ano, miláčku?“

„Musíš s tím něco udělat. Musíš to zastavit.“

„Zastavit? Nevíš, co říkáš. Nemůžu... a kdybych mohl, tak bych to neudělal.“

„Ale ty musíš. Musíš přesvědčit Radu. Oni se mýlí, tragicky se mýlí. Tím, že se budou snažit si z těch ubohých lidí něco vynutit, nic nezískají. Žádné tajemství neexistuje!“

„Cože? Jsi rozrušená, miláčku. Stavíš se proti názoru lidí, kteří jsou považováni za jedny z nejlepších a nejmoudřejších na celé planetě. Věř mi, víme, co děláme. Nemáme z drsných metod o nic větší radost než ty, ale děláme to pro blaho všech. Podívej, mrzí mě, že jsem o tom vůbec začal. Jsi samozřejmě citlivá a laskavá, a já tě proto miluju. Proč si mě nevezmeš a záležitostí veřejné politiky nepustíš z hlavy?“

„Já a vzít si tebe! Nikdy!“

„Mary – jsi rozrušená Řekni mi jediný důvod, proč ne?“

„Já ti řeknu proč! Protože já jsem jeden z těch lidí, které chcete pronásledovat!"

Opět se rozhostilo ticho. „Mary... tobě není dobře."

„Mně že není dobře? Mně je tak dobře, jak jen může být člověku v mém věku. Poslouchej mě, ty hlupáku! Mým vnukům je dvakrát tolik, co tobě. Pamatuji, jak První Prorok uchvátil zemi. Pamatuji Harrimana, když vypouštěl na Měsíc první raketu. Ty jsi nebyl ani uřvaný mimino – ani tvoji prarodiče se ještě neznali – a já už byla dospělá a provdaná žena. A ty se tady postavíš a jen tak prohlásíš, že budeš rozhodovat o mně a mýchruzích, že nás budeš dokonce mučit. Tebe si mám vzít? To bych si radši vzala některé ze svých vlastních vnoučat!"

Lazarus změnil těžiště a rukou zajel pod záhyb svého kiltu; očekával, že za okamžik začnou problémy.

Můžeš se spolehnout, pomyslel si, že ženská vyletí v tu nejnevhodnější chvíli.

Vyčkával. Borkova odpověď byla chladná; lkání zmařené vášně vystřídal hlas vlivného muže se zkušenostmi. „Jen klid, Mary. Posad' se, já se o tebe postarám. Nejdřív si vezmeš sedativum. Pak seženu nejlepšího psychoterapeuta ve městě – v celé zemi. Všechno bude v pořádku."

„Nesahej na mě!"

„Podívej, Mary..."

Lazarus vkročil do místnosti a namířil na Vanninga svůj blaster. „Votravuje tě ten vopičák, zlato?"

Vanning se kvapně otočil. „Kdo jste?" dotazoval se rozhořčeně. „Co tu děláte?"

Lazarus znovu oslovil Mary. „Stačí slovíčko, zlato, a já ho řezřežu na tak malé kousky, že je v pohodě schováme."

„Ne, Lazare," řekla; hlas už měla pod kontrolou. „Ale i tak ti děkuji. Prosím tě, schovej tu zbraň. Nerada bych, aby se něco takového stalo."

„Dobře." Lazarus zasunul pistoli do pouzdra, ruku však nechal na pažbě.

„Kdo jste?" opakoval Vanning. „Co má tohle obtěžování znamenat?"

„Přesně to jsem se chtěl zeptat tebe, Tondo," řekl Lazarus klidně, „ale necháme to plavat. Já jsem taky jeden z těch staříků, co hledáš... jako tady Mary."

Vanning se na něj pátravě zadíval. „Rád bych věděl –" řekl. Obrátil se zpátky k Mary. „To nemůže být pravda, to je absurdní. Ale stejně... nikomu neublíží, když si tu vaši historku prověříme. V každém případě toho mám dost, abych vás zadržel – v životě jsem neviděl jasnější případ antisociálního atavismu." Vykročil k videofonu.

„Radši od toho telefonu vypadni, Tondo," řekl Lazarus rychle. K Mary prohodil: „Pistole se ani nedotknu, zlato. Vezmu na to nůž."

Vanning se zastavil. „No dobře," řekl otráveně, „zastrč ten vibronůž. Nebudu volat odsud."

„Zkus se podívat znova. To není vibronůž, to je ocel. Dělá svinčik."

Vanning se obrátil k Mary Sperlingové. „Odcházím. Jestli máš rozum, půjdeš se mnou." Zavrtěla hlavou. Zatvářil se otráveně, pokrčil rameny a otočil se k Lazaru Longovi. „Pokud jde o vás, pane, vaše způsoby primitiva vás přivedly do velmi vážných nesnází. Zanedlouho budete zatčeni."

Lazarus zvedl oči ke stropním okenicím. „To mi připomíná jednoho chlapa ve Venusburgu – taky mě chtěl dát zatknout."

„No a?"

„O dost jsem ho přežil."

Vanning otevřel pusu, aby odpověděl; pak se náhle otočil a odešel tak rychle, že vnější dveře tak tak minuly špičku jeho nosu. Když zaklaply, řekl Lazarus zadumaně: „Už léta sem nepotkal mužskýho, se kterým by se tak těžko diskutovalo. Vsadím se, že v životě nepoužil lžici, aby nebyla sterilizovaná."

Mary se zatvářila vylekaně, pak se uchichtla. Otočil se k ní. „To jsem rád, že ses zase ve své kůži. Měl jsem pocit, že tě to trochu rozčililo."

„To ano. Nevěděla jsem, že posloucháš. Musela jsem improvizovat, jak to šlo."

„Zkazil jsem ti to?"

„Ne. Jsem ráda, že jsi přišel – díky. Ale teď si budeme muset pospíšet."

„Asi jo. Řek bych, že to myslel vážně – za chvíli mě tu bude hledat proktor. Tebe možná taky."

„Přesně tak jsem to myslela. Takže radši pojďme." Mary byla k odchodu připravená v několika málo minutách, ale když vyšli do společné haly, potkali muže, jehož služební páska a pouzdro s injekčními

stříkačkami prozrazovaly, že jde o proktora. „Služba," řekl. „Hledám občana ve společnosti občanky Mary Sperlingové. Můžete mi ukázat cestu?"

„Samozřejmě," přikývl Lazarus. „Bydlí támhle vzadu." Ukázal ke vzdálenému konci chodby. Jakmile se mírový úředník podíval tím směrem, Lazarus ho pozorně klepl pažbou svého blasteru do zadní části hlavy, trochu doleva, a když se začal hroutit, zachytil ho.

Mary Lazarovi pomohla dopravit tu bezvládnou hromadu do svého bytu. Lazarus si klekl nad četníka, prohrábl jeho zdravotnické pouzdro, vzal plnou stříkačku a dal mu injekci. „Tak," řekl, „po tomhle bude pár hodin ospalej." Pak se zamyšleně podíval na pouzdro a stáhl ho z proktorova opasku. „To se zas může hodit. Rozhodně neuškodí, když si to vezmeme." Pak mu ještě sundal mírovou pásku a uložil ji, podobně jako pouzdro, do svého vaku.

Znovu vyšli z bytu a sjeli na parkovací úroveň. Když se rozjížděli po rampě, všiml si Lazarus, že Mary nastavila kombinaci Severního břehu. „Kam jedeme?" zeptal se jí.

„Do sídla Rodin. Všude jinde by nás prověřovali. Ale do setmění se budeme muset schovat někde na venkově."

Jakmile byl vůz na paprskové kontrole vedené na sever, Mary se omluvila a na pár minut si zdřímla.

Lazarus chvíli pozoroval krajinu, pak usnul taky.

Probudilo je řinčení poplašeného zvonku a změna rychlosti – jejich sportovní vůz zpomalil až do úplného zastavení. Mary se natáhla a zvonek vypnula. „Všichni řidiči se ujmou řízení svých vozů," zazpíval hlas.

„Pokračujte rychlostí dvacet k nejbližší věži dopravní kontroly, kde se podrobíte inspekci. Všichni řidiči se ujmou řízení svých vozů. Pokračujte –"

Vypnula i tohle. „A je to tady," řekl Lazarus vesele. „Napadá tě něco?"

Mary neodpověděla. Zírala ven a studovala okolí. Ocelový plot oddělující řízenou rychlodráhu, po které jeli, od nekontrolovaného pruhu místní dopravy, ležel asi padesát yardů po jejich pravici, plot však přinejmenším míli nepřerušovala žádná sjezdová rampa – a v místě, kde přerušovala, byla samozřejmě kontrolní věž, v níž se měli podrobit inspekci. Znovu nastartovala vůz, který teď řídila ručně, a začala se proplétat mezi stojícími nebo pomalu jedoucími auty; nabírali rychlost. Když se přiblížili k bariéře, ucítil Lazarus, že ho něco přimáčklo do polštářů. Vůz sebou škubl a vznesl se; bariéra minuli o několik palců. Když ho Mary usadila zpět na zem, pohybovali se po druhé straně.

Od severu se blížilo auto – hnali se napříč jeho pruhem. Auto nejelo víc než devadesát, ale řidič byl překvapený; neměl důvod očekávat, že se proti němu na volné silnici vynoří zničehonic další vůz. Mary nezbývalo než uhnout doleva, pak doprava a znovu doleva. Vůz se otáčel a vzpínal na zadním kole, kroutil se v ocelovém sevření gyroskopů. Mary se podařilo vozidlo ovládnout za doprovodu nervy drásajícího skřípění herkulenu o sklo, jak se zadní kolo pokoušelo udržet na silnici.

Lazarus povolil svaly na čelisti a prudce vydechl. „Hu!" řekl. „Doufám, že tohle nebudeme muset dělat znova."

Mary na něj pohlédla s širokým úsměvem. „Nemáš rád ženy za volantem?"

„Ne, ne, vůbec ne! Jen bych si přál, abys mě varovala, než k něčemu takovému dojde."

„Nevěděla jsem to sama," připustila, pak ustaraně pokračovala, „Vlastně nevím, co bych teď měla dělat. Myslela jsem, že bychom mohli potichu počkat za městem, než bude tma... ale jak jsem přeletěla ten plot, ukázala jsem trochu karty. V téhle chvíli už to někdo hlásí na věži. Hmm..."

„Proč čekat než se setmí?" zeptal se. „Proč prostě v tom tvém vynálezu nepřeplocháme k jezeru a nedáme se dovézt domů?"

„To bych nerada," řekla ustaraně. „Už takhle jsem na sebe upozornila až dost. Trimobil, který se snaží vypadat jako pozemní vůz, je šikovný, ale... jestli nás uvidí, že jsme to vzali pod vodu, a jestli se o tom doslechnou proktoři, dá si někdo dvě a dvě dohromady. Pustí se do hledání a použijí všechno od seizmických po ultrazvukové lokátory – a bůhví co ještě."

„Copak není sídlo odstíněný?"

„Jistě. Ale všechno, co je takhle velké, se dá najít – když víš, co hledáš, a když to vydržíš dost dlouho."

„To máš samozřejmě pravdu," připustil Lazarus pomalu. „Těm zvědavým proktorům cestu do sídla Rodin určitě ukázat nechcem. Mary, měli bysme radši vrazit auto do příkopu a zmizet." Zamračil se.

„Kamkoliv, jen ne do sídla."

„Ne, my do sídla musíme," odpověděla ostře.

„Proč? Když honíš lišku –"

„Bud' chvíli zticha! Chci něco zkusit." Lazarus zmlkl; Mary řídila jednou rukou a druhou šátrala v přihrádce v palubní desce.

„Odpověz," ozval se hlas. „Život je krátký –" odpověděla Mary. Odřikali celou formuli. „Prosím tě," pokračovala Mary spěšně, „mám problémy – urči mou polohu."

„Dobře."

„Je v túni ponorka?"

„Je."

„Výborně! Najdi mě a zaměř." Rychle vysvětlila podrobnosti toho, co chtěla – jen jednou se zarazila, aby se zeptala Lazara, jestli umí plavat. „To je všechno," řekla konečně, „ale hoď sebou, čas běží."

„Počkej, Mary!" protestoval hlas. „Víš, že ponorku nemůžu vyslat ve dne, rozhodně ne, když je klidno. Bylo by příliš lehké –"

„Uděláš to, nebo ne?"

Přerušil je třetí hlas. „Poslouchal jsem vás, Mary – tady Ira Barstow. Zajedeme pro vás."

„Ale –" chtěl namítnout první hlas.

„Bud' zticha, Tommy. Hleď si svých trysek a zaměř mě. Ahoj, Mary."

„Dobře, Iro."

Zatímco mluvila se sídlem, odbočila Mary – aniž zpomalila a zdánlivě aniž se rozhlédla – z pruhu místní dopravy na nedlážděnou cestu, po které jela předešlé noci. Lazarus zaskřípal zuby a držel se, čeho mohl. Minuli větrem ošlehanou tabuli s nápisem ZAMOŘENÁ OBLAST – VSTUP NA VLASTNÍ NEBEZPEČÍ označenou charakteristickým trojlístkem temně fialové barvy. Lazarus se na ni podíval a pokrčil rameny – neměl v té chvíli pocit, že by se jejich situace mohla zhoršit jedním či dvěma neutrony. Mary dupla na brzdy v lesíku zakrslých stromů poblíž opuštěné silnice. U jejích nohou, přímo za nízkým útesem, leželo jezero. Rozepjala bezpečnostní pás, zapálila si cigaretu a uvolnila se. „Teď počkáme. Bude trvat přinejmenším půl hodiny, než se sem dostanou, i kdyby jel Ira sebery chleji. Lazare, myslíš, že nás někdo viděl, jak sem zahýbáme?"

„Abych řekl pravdu, Mary, na nějaký rozhlížení jsem moc času neměl."

„No... nikdo sem nikdy nechodí, kromě několika lehkomyšlných kluků."

(„– a holek," dodal Lazarus pro sebe.) Nahlas pokračoval, „Vším jsem si tam tabule 'radioaktivní nebezpečí'. Jak vysoký jsou hodnoty?"

„Ta značka? Ale to nic. Není čeho se bát – pokud si tam nechceš postavit dům. My jsme nebezpeční. Kdybychom nemuseli zůstat u komunikátoru –"

Z komunikátoru se ozvalo, „V pořádku, Mary. Přímě před tebou."

Vypadala zaraženě. „Iro?"

„Ano, tady Ira, ale jsem pořád v sídle. V Evanstonské oblasti byl volný Pete Hardy, tak jsme ho na tebe zaměřili. Bylo to tak rychlejší."

„Výborně, díky!" Obracela se, aby něco řekla Lazarovi, když tu se dotkl její ruky. „Ohlídni se."

Ani ne sto yardů od nich přistávala helikoptéra. Vyběhli z ní tři muži. Byli oblečení jako proktoři.

Mary rozrazila dveře vozu a jediným pohybem ze sebe shodila svou řízu. Otočila se, hmátla rukou zpátky a vytrhla z palubní desky kontakt; zároveň zavolala, „Pojď!" a rozběhla se.

Lazarus rozepnul zip v pásu svého kiltu a doslova z něj vyběhl; utíkal za ní k útesu. Tančila po skále.

Následoval ji trochu opatrněji a proklínal ostré kamení. Exploze vozu jimi otřásla, ale útes je zachránil.

Hladinu rozrazili společně.

Vstup malé ponorky byl stěží dost velký pro jednoho. Lazarus tam nejdřív strčil Mary, a když náporu odolávala, snažil se do ní plácet; zjistil, že plácání je pod vodou k ničemu. Pak strávil nekonečnou dobu – aspoň se mu to zdálo – přemýšlením, zda by dokázal dýchat vodu. „Co může mít ryba, abych to já neměl?" říkal si, když tu se vnější závora pod jeho rukou pohnula a on se mohl nasoukat dovnitř.

Trvalo jedenáct předlouhých vteřin, než se ze vstupu odčerpala voda; pak měl konečně možnost podívat se, jak moc – jestli vůbec – voda poškodila jeho blaster.

Mary právě naléhavým tónem mluvila s kapitánem: „Pete, za námi jsou tři proktoři s vrtulníkem. Moje

auto jim vybuchlo do obličeje, zrovna když jsme skočili do vody. Jestli ale nejsou všichni mrtví nebo zranění, spočítá si někdo, kdo nemá v hlavě piliny, že můžeme být jen na jednom místě – pod vodou. Musíme být odsud pryč, než se vznesou, aby nás hledali."

„To je předem ztracené," postěžoval si Pete Hardy. Zatímco mluvil, chopil se řízení. „I kdyby to bylo jen vizuální pátrání, musel bych se dostat z okruhu totální reflexe dřív, než stačí nabrat výšku – a to nedokážu." Rychlost malé ponorky je však uklidňovala.

Mary ustaraně přemýšlela, zda má či nemá zavolat z ponorky sídlo. Rozhodla se, že ne – jen by to zvýšilo ohrožení jak ponorky, tak sídla. Uklidnila se tedy a schoulená v sedadle pro cestující, pro dva příliš malém, čekala. Peter Hardy zajel širokým obloukem do hluboké vody; rozjel se těsně u dna, zachytil Muskegon-Garyjská dnová návěští a naslepo se vydal na cestu.

Než se vynořili na hladinu tůň uvnitř sídla, rozhodla se, že nepoužije žádných fyzických prostředků komunikace, dokonce ani pečlivě odstíněného zařízení v sídle. Doufala však, že mezi rodinnými postiženými, o něž se tu starali, najde nějakého telepatického senzibila, připraveného a ochotného pomoci. Senzibilové se mezi zdravými členy Howardových rodin vyskytovali stejně zřídka, jako ve zbytku populace, ale právě plození v rámci Rodin, které zachovávalo a posilovalo jejich výjimečnou délku života, zachovávalo a posilovalo spolu s geny zdravými i geny vadné; procento jejich fyzicky a mentálně postižených bylo neobvykle vysoké. Rodinná Rada genetické kontroly usilovně a vytrvale pracovala na problému, jak se zbavit nežádoucích dědičných rysů a neztratit dlouhověkost; přesto měli za dlouhé životy platit nadprůměrným počtem postižených ještě mnoho generací.

Ale téměř pět procent těchto postižených bylo telepaticky senzitivních.

Mary – s Lazarem Longem v patách – šla přímo do útulku v sídle, kde se o některé z těchto postižených starali. Energiicky oslovila vrchní sestru. „Kde je Malý Štěpán? Potřebuji ho."

„Mluv potichu," kárala ji vrchní sestra. „Teď se odpočívá – nemůžeš."

„Janice, musím ho vidět," trvala na svém Mary. „Tohle nemůže čekat. Musím předat zprávu Rodinám – okamžitě."

Sestra si založila ruce v bok. „Jdi s tím do komunikační kanceláře. Nemůžeš si sem přijít a rušit mé děti, kdy tě napadne. To nestrpím."

„Janice, prosím tě! Neodvažuji se použít nic kromě telepatie. Víš, že kdybych nemusela, tak bych to nedělala. A teď mě pusť ke Štěpánovi."

„I kdybych tě pustila, moc by ti to nepomohlo. Malý Štěpán měl dnes jeden ze svých záchvatů."

„Tak mě vezmi k nejsilnějšímu senzibilovi, který by mohl pracovat. Rychle, Janice! Může na tom záviset bezpečí všech členů."

„Poslalo tě předsednictvo?"

„Ne, neposlalo. Nebyl čas."

Sestra vypadala pořád pochybovačně. Vzdale se právě ve chvíli, kdy se Lazarus pokoušel rozpomenout, jak dlouho už to je, co praštil dámu. „No dobře. Můžete jít k Billymu, i když bych vás pustit neměla. Upozorňuji vás, že se nesmí unavit." Pořád ještě naježená je vedla chodbou. Procházeli kolem veselých pokojů; do jednoho z nich zamířili. Lazarus se podíval na postavu na posteli a odvrátil zrak.

Sestra poodešla ke skřínce a vrátila se s injekční stříkačkou. „On pracuje pod hypnotikama?" zeptal se Lazarus.

„Ne," odpověděla sestra chladně, „musí dostat stimulans, aby vás vůbec vnímal." Otřela kůži na paži té oteklé bytosti dezinfekčním prostředkem a dala mu injekci. „Můžete začít," řekla Mary a upadla do pochmurného mlčení.

Postava na posteli se pohnula a nepřítomně zakoulela očima, pak se pohled zaostřil. Objevil se široký úsměv. „Tetička Mary!" řeklo to. „Ach! Přinesla jsi něco Billy Boyovi?"

„Ne," řekla laskavě. „Tentokrát nemám nic, miláčku. Tetička Mary hrozně spěchala. Příště? Překvapení? Bude to tak v pořádku?"

„No dobře," řeklo to poslušně.

„Tak je to správně." Natáhla ruku a rozcuchala mu vlasy; Lazarus znovu odvrátil zrak. „A teď, udělá Billy Boy něco pro svou tetičku Mary? Velkou, velikánskou laskavost?"

„Jasně."

„Slyšíš svoje přátele?"

„No jasně."

„Všechny?"

„Hm. Většinou nic neříkají," dodal.

„Zavolej je."

Následovala velmi krátká odmlka. „Slyší mě."

„Výborně! Teď dávej pozor, Billy Boyi: Celým Rodinám – naléhavé varování! Mluví starší Mary Sperlingová. V souhlase s rozhodnutím Rady hodlá administrátor uvěznit každého odhaleného člena. Dostal od Rady plnou moc – a podle mého názoru nezaváhají před použitím jakýchkoli prostředků, bez ohledu na Úmluvu, aby z nás vymačkali takzvané tajemství naší dlouhověkosti. Mají dokonce v úmyslu použít technik mučení, které vyvinuli inkvizitoři Proroků!" Hlas se jí zlomil. Na chvíli se odmlčela a znovu se ovládla. „Pusťte se do práce! Najděte je, varujte a skryjte. Možná vám na záchranu zbývají jen minuty!"

Lazarus se dotkl její ruky a něco zašeptal; kývla hlavou a pokračovala:

„Pokud by byl kterýkoliv z našich bratrů uvězněný, použijte k jeho záchraně jakýchkoliv prostředků! Nesnažte se apelovat na Úmluvu, nestrácejte čas dohadováním o spravedlnosti... zachraňte ho! Dejte se do toho!"

Odmlčela se a pak promluvila unaveným, laskavým hlasem: Slyšeli nás, Billy Boyi?"

„Jasně."

„Řeknou to svým přátelům?"

„Hm. Všichni kromě Koňského Jimmyho. Má na mě vztek," dodal důvěrně.

„Koňský Jimmy? Kde je?"

„No tam, co bydlí."

„V Montrealu," vložila se do toho sestra. „Jsou tam další dva senzibilové – tvoji zprávu přijali. Už jsi skončila?"

„Ano," řekla Mary pochybovačně. „Ale možná bychom měli požádat nějaké jiné sídlo, aby to odvysílali zpátky."

„Ne!"

„Ale Janice –"

„To nedovolím. Předpokládám, žeš to odeslat musela, ale teď chci dát Billymu antidotum. Jděte odsud." Lazarus ji vzal za ruku. „Pod', holka. Buď to dostali, nebo ne. Udělalas, cos mohla. Bylas výborná, zlato."

Mary šla za místním tajemníkem, aby mu podala úplné hlášení; Lazarus si šel vyřídit vlastní záležitosti. Vracel se, kudy přišli, a hledal někoho, kdo by měl čas mu pomoci; strážce u východu k tůlce byly první, na koho narazil. „Služba –," začal.

„Služba," odpověděl jeden z nich. „Hledáš někoho?" Zvědavě pohlédl na Lazara, který byl téměř nahý, a pak se podíval jinam – jak se člověk oblékal nebo neoblékal, byla jeho soukromá záležitost.

„Tak nějak," připustil Lazarus. „Poslechni, Tondo, nevíš tu o někom, kdo by mi pučil kilt?"

„Jednoho máš před sebou," odpověděl strážce vesele. „Vem to za mě, Dicku – budu hned zpátky."

Zavedl Lazara do mládenecké ubytovny, dal mu šaty, pomohl mu usušit vak i jeho obsah a arzenál připevněný k chlupatým stehňům nijak nekomentoval. Do toho, jak se chovali starší, mu nic nebylo a mnozí z nich byli, pokud se jejich soukromí týkalo, ještě nedůtklivější než většina ostatních. Viděl, že Teta Mary Sperlingová přijela svlečená na plavání, to ho však nepřekvapilo; slyšel Iru Barstowa, jak instruuje Peta Hardyho, aby je nalodil pod hladinou. To, že starší, který byl s ní, se rozhodl koupat zatížený tím železářstvím, ho překvapilo, ale ne natolik, aby zapomněl na své dobré vychování.

„Potřebuješ ještě něco?" zeptal se. „Ty boty ti padnou?"

„Docela jo. Díky moc, Tondo." Lazarus si uhladil vypůjčený kilt. Byl mu trochu dlouhý, ale uklidňoval ho. Na bederní roušce není nic špatného, pomyslel si – pokud jsi na Venuši, Venušské zvyky mu však nikdy velké starosti nedělaly. Ztraceně, muž je rád, když je oblečený. „Cítím se líp," připustil. „Ještě jednou díky. Jen tak bokem, jak se jmenuješ?"

„Edmund Hardy, rodina Footů."

„Opravdu? Jakej máš rodokmen?"

„Charles Hardy a Evelyn Footová. Edward Hardy-Alice Johnsonová a Terence Briggs-Eleanor Weatheralová. Oliver –"

„To stačí. Měl jsem pocit, že to bude nějak takhle. Seš jeden z mejch praprapravnuků."

„No to je zajímavý," komentoval to Hardy přátelsky. „To dělá jednu šestnáctinu příbuzenství, že jo – když se nepočítá konvergence. A jak se jmenuješ ty?"

„Lazarus Long."

Hardy zavrtěl hlavou. „To bude omyl. Toho v rodokmenu.. nemám."

„A co takhle Woodrow Wilson Smith? S tím jsem začínal."

„Jo ten! No jistě. Ale já myslel, že jsi... ehm –"

„Mrtvej? Jak vidíš, nejsem."

„To jsem vůbec říct nechtěl," protestoval Hardy, který se při zvuku toho jaderného slova začervenel.

Rychle dodal: „To jsem rád, že jsem tě potkal, dědo. Vždycky jsem si chtěl poslechnout, co se doopravdy stalo na setkání Rodin v roce 2012."

„To bylo předtím, než ses narodil, Ede," řekl Lazarus nevrle. „A neříkej mi dědo."

„Promiňte, pane – totiž promiň, Lazare. Můžu pro tebe udělat ještě něco?"

„Dobře mi tak, neměl jsem se rozčilovat. Ne – jo, můžeš. Kde se dá sehnat něco k zakousnutí? Nějak na mě ráno pospíchali."

„Samozřejmě." Hardy ho vzal do mládenecké špižírny, uvedl do chodu automatického kuchaře, připravil pro sebe a svého kolegu kávu a odešel. Lazarus spořádal něco k zakousnutí, čili zhruba tři tisíce kalorií sestávající z prskajících klobásek, vajec, marmelády, horkých krajíčků chleba, kávy se smetanou a dalších drobností – řídil se totiž zásadou: své zásobní nádrže plň vždy až po okraj; nikdy nevíš, jak daleko se budeš muset vydat, než budeš mít možnost znovu natankovat. Po náležité době si poodsedl, říhl, posbíral nádobí a naházel je do spalovače. Pak se šel rozhlédnout po videonovinách.

Našel jedny v mládenecké knihovně, vedle společenské místnosti. Místnost byla prázdná až na muže, jehož věk, soudě podle vzhledu, zhruba odpovídal i věku Lazarovu. Tím však podoba končila; cizí muž byl útlý, nevýrazných rysů a hlavu měl pokrytou jemnými, mrkvově červenými vlasy, které drátovitou, prošedivělou změtí zdobící Lazara neměly vůbec nic společného. Muž se skláněl nad přijímačem zpráv s očima přitisknutýma k miniprohlížečce.

Lazarus si hlasitě odkašlal a řekl, „Nazdárek."

Muž škubl hlavou a vykřikl, „O! Promiňte – to jsem se lekl. Můžu pro vás něco udělat?"

„Hledal sem videonoviny. Bude ti vadit, když to hodíme na obrazovku?"

„Ale vůbec ne." Menší muž se postavil, stiskl přetáčecí knoflík a nastavil ovládání na projekci. „Hledáš něco konkrétního?"

„Chtěl sem se podívat," řekl Lazarus, „jestli tam není něco o nás – o Rodinách."

„To jsem se také snažil najít. Možná bychom měli použít zvukový záznam – spustit hledáček."

„Dobře," souhlasil Lazarus, přistoupil k přístroji a změnil nastavení na audio. „Jaký je kódový slovo?"

„Metuzalém."

Lazarus vyťukal nastavení; přístroj bzučel, vměl a přitom zkoumal a zavrhoval položky záznamu, který jím probíhal; pak s triumfujícím cvaknutím zpomalil. „DENNÍ ZPRÁVY," oznámil. „Jediná středozápadní informační služba přispívající do všech hlavních komunikačních sítí. Videokanal pronajatý Luna City.

Korespondenti s kvalifikací Tri-S rozmístění po celém systému. První, Nejrychlejší a Největší! Lincoln, Nebraska – VĚDEC DEMASKUJE STAŘEŠINY! Dr. Witwell Oscarsen, bývalý prezident Bryanova lycea, žádá o opětovné a oficiální projednání postavení rodového spolku, který si říká Howardovy rodiny. 'Je dokázáno', prohlašuje, 'že tito lidé vyřešili problém stárí tím, že prodloužili, možná nekonečně, délku lidského života. Za toto ať jsou velebeni, jde o cenný a potenciálně plodný výzkum. Ale tvrzení, že jejich řešení není nic než dědičná predispozice, odporuje jak vědě, tak zdravému rozumu. Současná znalost uznávaných genetických zákonů nám dovoluje s jistotou vyvozovat, že veřejnosti zatajují nějakou tajnou techniku či techniky, díky kterým dosahují svých výsledků.

Bylo by v rozporu s našimi zvyky, kdybychom dovolili, aby byly vědecké znalosti považovány za monopol několika jedinců. Skrývají-li se, útočí tyto znalosti na samotný život; takový čin se stává zradou

celé rasy. Jako občan žádám administraci, aby se ve zmíněné záležitosti nelekala násilí, a upozorňuji, že taková situace rozhodně nemohla být předvídána našimi moudrými, kteří sestavili Úmluvu a kodifikovali naše základní zvyky. Kterýkoliv zvyk je lidský výtvor, a je tedy konečným pokusem o popsání nekonečného množství vztahů. Tak zřejmě, jako noc následuje po dni, z toho vyplývá, že jakýkoliv zvyk má nutně své výjimky. Nechat se jimi svazovat tváří v tvář novému –"

Lazarus nahrávku přerušil. „Řek ti toho dost?"

„Ano, už jsem to jednou slyšel." Muž si povzdechl. „Člověk málokdy narazí na něco tak absolutně postrádajícího sémantickou rigoróznost. Překvapuje mě to – Dr. Oscarsen se v minulosti věnoval solidní práci."

„Už je holt senilní," konstatoval Lazarus a dal příkaz k dalšímu hledání. „Když něco chce, tak se nestydí si o to říct – a myslí si, že tak vytváří přírodní zákon."

Přístroj zabzučel, cvakl a znovu promluvil. „DENNÍ ZPRÁVY, jediná středozápadní informační –"

„Nemůžeme tu reklamu přeskočit?" navrhl Lazarus. Jeho společník se zahleděl na ovládací panel.

„Nezdá se, že by na to byly vybavené."

„Ensenada, Baja California. Jeffers a Lucy Weatheralovi dnes požádali o zvláštní proktorskou ochranu. Vypověděli, že do jejich domu vnikla skupina občanů, podrobila je lidsky nedůstojnému zacházení a spáchala další asociální činy. Weatheralovi jsou, jak sami přiznávají, členy proslulých Howardových rodin a prohlašují, že zmíněný incident má kořeny v tomto údajném faktu. Krajský provost poukázal, že nepodali žádný důkaz, a rozhodl se záležitost dále zkoumat. Na dnešní večer bylo vyhlášeno veřejné shromáždění, kde se bude diskutovat –"

Muž se otočil k Lazarovi. „Bratře, slyšeli jsme to, co si myslím, že jsme slyšeli? Tohle je první případ asociálního skupinového násilí po více než dvaceti letech... a oni to hlásí, jako by šlo o poruchu klimatického integrátoru."

„Ne tak docela," odpověděl Lazarus zachmuřeně. „Konotace slov, kterejma nás popisovali, byly pobuřující."

„Ano, to je pravda, ale udělali to chytře. Pochybují, že v té reportáži bylo jediné slovo, jehož emocionální index – když ho posoudíme samostatně – by byl vyšší než 1,5. Hlasatelé mají povolenou dvojku, jak víš."

„Ty si psychometrik?"

„Ale ne. Měl jsem se představit. Jsem Andrew Jackson Libby."

„Lazarus Long."

„Já vím. Byl jsem včera v noci na shromáždění."

„Libby... Libby," přemítal Lazarus. „Nějak tě do Rodin nemůžu zařadit. Ale je mi to povědomý."

„Jsem podobný případ jako ty –"

„Změnil sis jméno za mezivlády?"

„Ano a ne. Narodil jsem se po Druhé revoluci. Moje rodina ale konvertovala k Nové křížové výpravě, přerušila s Rodinami styky a změnila si jméno. Než jsem zjistil, že jsem člen, byl jsem dospělý."

„Ale nepovídej! To je zajímavý – a jak tě, prosím tě, našli... jestli ti to teda nevadí?"

„No – já jsem sloužil ve Flotile a jeden z mých nadřízených –"

„Už to mám! Já sem si myslel, že si kosmonaut. Ty si Plácačka Libby, řečenej Kalkulačka."

Libby se stydlivě usmál. „Tak mi říkali."

„No samozřejmě. Ta poslední loď, co sem pilotoval, byla vybavená tvým paragravitačním detektorem. A řídicí řada používala na směrový trysky tvůj frakční diferenciál. Ale instaloval sem si to sám – tak trochu sem si ten tvůj patent vypučil."

Nezdálo se, že by se krádež Libbyho dotkla. Obličej se mu rozzářil. „Tebe zajímá matematická logika?"

„Jen pragmaticky. Ale podívej se, pozměním tu tvoji hračku na základě vyřazenejch alternativ ve tvý třináctý rovnici. Pomáhá to takhle: představ si, že křížuješ v poli o hustotě x s gradientem n -týho řádu, kterej je pro tvůj kurs obvyklej, a chceš nastavit optimální kurs pro projektovanej bod setkání velký A na odpovídajícím vektoru r_0 za použití automatického výběru po celou dobu letu. Jestliže teda –"

Úplně se vzdálili z říše základní angličtiny užívané pozemskými laiky. Videonoviny vedle nich neustále hledaly; třikrát promluvíly a pokaždé je Libby vypnul, aniž jim věnoval pozornost.

„Ano, chápu, o co ti jde," řekl konečně. „O celkem podobné úpravě jsem uvažoval, ale usoudil jsem, že to není komerčně proveditelné, že to je pro každého, až na nadšence, jako jsi ty, příliš drahé. Ale tvoje řešení je lacinější než moje."

„Jaks na to přišel?"

„No, to je přece vidět z údajů. Tvoje zařízení se skládá z šedesáti dvou pohyblivých částí, což by mělo vyžadovat, pokud předpokládáme standardizovaný konstrukční proces, pravděpodobný –" Libby na okamžik zaváhal, jako kdyby problém programoval „– pravděpodobný optimax pět tisíc dvě stě jedenáct operací v ruční výrobě, za předpokladu, že by automatizace byla nulová, zatímco moje –" Lazarus mu skočil do řeči. „Andy," dotazoval se starostlivě, „nebolí tě někdy hlava?"

Libby se opět zatvářil stydlivě. „Na mém talentu není nic nenormálního," protestoval. „Teoreticky je možné vyvinout ho u kterékoliv normální osoby."

„Samozřejmě," souhlasil Lazarus, „a jakmile se ti podaří obout hada, můžeš ho naučit stepovat. No nic, sem rád, že sem na tebe narazil. Už dávno sem o tobě slýchal historky – tos byl ještě děcko. Tys byl v armádním sboru Kosmický konstrukce, ne?"

Libby přikývl. „Země-Mars číslo tři."

„Jo, to je ono – povídal mi o tom jeden chlápek na Marsu. Obchodník z Drywateru. Ostatně sem znal tvýho dědu z matčiny strany. Byl to takovej škrobenej páprda."

„Asi máš pravdu."

„Jasně že mám. Na Shromáždění v roce 2012 sme se celkem pěkně dostali do sebe. Měl neuvěřitelnou slovní zásobu." Lazarus se trochu zamračil. „To je sranda, Andy... vzpomínám si na to úplně živě, vždycky sem měl dobrou paměť – a stejně mám pocit, že je nějak čím dál těžší se v ní vyznat. Zvlášť v tomhle století."

„Neodvratná matematická nutnost," řekl Libby.

„Co? Proč?"

„Životní zkušenost stoupá lineárně, ale korelace paměťových dojmů se rozrůstá neomezeně. Kdyby lidé žili tisíc let, bylo by nutné vymyslet nějakou naprosto odlišnou metodu paměťových asociací, aby se dosáhlo efektivního zvládnutí času. Jinak by se člověk, neschopen vyhodnocení, bezmocně zmítal v záplavě vlastních vědomostí. Šílenství, nebo slaboduchost."

„Opravdu?" Lazarus se najednou tvářil ustaraně. „To abysme se radši dali do práce."

„Ale to se patrně vyřešit dá."

„Pusťme se do toho. Ať se nenecháme zaskočit." Noviny se začaly opět dožadovat pozornosti; tentokrát se ozval bzučák a rozblíkalo se světlo zvláštního bulletinu: „Věnujte pozornost ZPRÁVÁM! Nejnovější událost! Nejvyšší rada dočasně ruší Úmluvu! V souhlase s klauzulí Úmluvy o mimořádné situaci bylo dnes vyhlášeno bezprecedenční rozhodnutí Rady ukládající administrátorovi zadržet a vyslechnout všechny členy takzvaných Howardových rodin – za použití jakýchkoli prostředků! Podle administrátorova pověření má být ve veškerém koncesovaném zpravodajském tisku zveřejněno následující prohlášení: (cituji) 'Dočasné zrušení občanských práv garantovaných Úmluvou se vztahuje pouze na skupinu známou jako Howardovy rodiny s tím, že státní agenti jsou zmocněni jednat při urychleném zatýkání osob, kterých se rozhodnutí Rady týká, tak jak budou vyžadovat okolnosti. Vybízíme občany, aby drobné nepohodlí, které by jim tímto mohlo být způsobeno, snášeli s radostnou myslí. Vaše právo na soukromí bude respektováno, jak jen bude možné; svoboda pohybu může být dočasně omezena, za což však bude poskytnuta plná ekonomická kompenzace.'

A teď, přátelé a občané, co to znamená? – pro vás a vás a vás také! DENNÍ ZPRÁVY vám nyní přivádějí vašeho oblíbeného komentátora Alberta Reifsnidera."

„Reportáž Alberta Reifsnidera: Služba, občané! Není žádný důvod k panice. Pro průměrného občana nebude tato mimořádná situace znamenat ani tolik problémů, jako minimum nízkého tlaku, jež je příliš velké pro naše přístroje. Nenechte se znepokojovat. Zachovejte klid. Jestliže budete požádáni, pomozte proktorům, jinak si hleďte svých záležitostí. Pokud byste byli vystaveni nepohodlí, netrvejte na zvyku – spolupracujte se Službou!

Tohle to znamená dnes. Co to bude znamenat zítra a pozítří? Co to bude znamenat příští rok? Znamená to, že vládní zaměstnanci podnikli přímý krok k tomu, aby vám zajistili požehnání delšího a šťastnějšího

života. Nenechte se unést nadějemi... ale zdá se, že přichází nový den. Ano, opravdu přichází! Žárlivě střežené tajemství několika sobců se brzy –"

Lazarus pohlédl na Libbyho se zvednutým obočím, pak to vypnul.

„Předpokládám, že toto," řekl Libby hořce, „je příklad 'faktické objektivity' novinových reportáží'."

Lazarus otevřel svůj vak, a než odpověděl, zapálil si cigaretu. „Uklidni se, Andy. Jsou časy špatný a časy dobrý. Špatný časy už maj zpoždění. Národ zase jednou pořádá štvanci... tentokrát na nás."

III

JAK DEN POKRAČOVAL, plnilo se doupe známé jako sídlo Rodin, čím dál víc. Jeden po druhém sem přicházeli členové; přijížděli tunely v podzemí státu a z Indiány. Jakmile se setmělo, vytvořila se u vchodu do podzemní tře dopravní zácpa; turistické ponorky, falešné pozemní vozy podobné tomu, který měla Mary, motorové lodi uzpůsobené k potápění – všechna tato plavidla plná uprchlíků, z nichž někteří byli od téměř celodenního skrývání hluboko na dně, kde čekali na příležitost proklouznout dovnitř, napul udušení.

Obvykle užívaný konferenční sál byl pro tento dav příliš malý; domácí zaměstnanci vyklidili největší místnost, refektář, a odstranili přčky, které jej oddělovaly od hlavní haly. O půlnoci tu Lazarus vylezl na improvizované pódium. „Takže," prohlásil, „ať to máme za sebou. Vy dole vepředu si sedněte na zem, aby ostatní viděli. Sem ročník 1912. Je tu někdo starší?"

Chvíli čekal, pak dodal, „Kandidáti na předsedu... podávejte návrhy."

Podali tři. Než se dostali ke čtvrtému, vstal naposledy nominovaný muž. „Axel Johnson, rodina Johnsonových. Žádám, aby bylo mé jméno staženo, a navrhuji, aby ostatní udělali totéž. Lazarovi se včera podařilo přeskočit ty naše nesmysly – ať se do toho dá on. Na politiku Rodin teď není čas."

Zbylá jména byla stažena, další navržena nebyla. Lazarus řekl: „No dobře, když to takhle chcete. Než se pustíme do diskuse, chci slyšet zprávu předsednictva. Tak co, Zacku? Sebrali nějaký příbuzný?"

Nebylo třeba, aby se Zaccur Barstow identifikoval, prostě řekl: „Mluvím za předsednictvo, naše zpráva není úplná, ale až dosud o nikom, kdo by byl zatčen, nevíme. Do chvíle, kdy jsem před deseti minutami opustil komunikační kancelář, ohlásilo devět tisíc sto šest odhalených členů z devíti tisíc dvou set osmdesáti pěti, že našli úkryt v dalších baštách Rodin nebo v domovech neodhalených členů nebo někde jinde. Varování Mary Sperlingové bylo překvapivě úspěšné, když uvážíme, jak málo času uběhlo od poplachu do realizace rozhodnutí Rady – pořád ještě se však neohlásilo sto sedmdesát odhalených bratrů. Je pravděpodobné, že většina sem postupně dorazí během několika příštích dnů. Ostatní jsou pravděpodobně v bezpečí, ale nemohou se s námi spojit."

„K věci, Zacu," naléhal Lazarus. „Je nějaká rozumná pravděpodobnost, že se do bezpečí dostanou všichni?"

„Vůbec žádná."

„Protože o třech se ví, že se vyskytují v prostředcích veřejné dopravy mezi Zemí a Měsícem a že cestují pod jmény, která patří k odhaleným totožnostem. Je téměř jisté, že existují další členové s podobnými problémy, o kterých nevíme."

„Dotaz!" Malý domýšlivý chlapík blízko pódia se zvedl a namířil ukazováček na předsedu předsednictva. „Jsou všichni ohrožení členové chránění hypnotickým příkazem?"

„Ne. Nebyl –"

„Chci vědět proč!"

„Bud' zticha!" zařval Lazarus. „Nemáš slovo. Tady není nikdo před soudem – a plakat nad rozlitym mlíkem nemáme čas. Pokračuj, Zacku."

„Výborně. Ale otázku částečně zodpovím: všichni víme, že návrh, aby byla naše tajemství chráněna hypnotickými prostředky, byl na shromáždění, které rozhodlo o uvolnění 'Maškarády', zamítnut. Matně si vzpomínám, že bratr, který má teď námitky, tehdy hlasoval proti."

„To není pravda! A trvám na tom, že –"

„DRŽ HUBU!" Lazarus probodával výtržníka pohledem, pak si ho pečlivě prohlédl. „Tondo, ty mi připadáš jako jasnej důkaz toho, že se nadace měla spíš než o věk starat o mozky." Lazarus se zadíval na dav. „Každý dostane slovo, ale v tom pořadí, jaký určí předseda. Jestli se eště jednou stane, že

někdo někomu skočí do řeči, zacpu mu hubu vlastníma zubama – chcete ještě, abych vám předsedal?" Mumlání, které se ozývalo, vyjadřovalo zároveň šok i souhlas; nikdo nic nenamítal. Zaccur Barstow pokračoval: „Na radu Ralfa Schultze se v průběhu uplynulých tří měsíců předsednictvo nenápadně pokoušelo odhalené členy přesvědčit, aby hypnotické poučení podstoupili. Velkou měrou jsme byli úspěšní." Odmlčel se.

„Nenech se pobízet, Zacku," naléhal Lazarus. „Jsme krytý, nebo ne?"

„Nejsme. Přinejmenším dva bratři, u nichž je jisté, že budou zatčeni, tuto ochranu nemají."

Lazarus pokrčil rameny. „Tak tím to padá. Příbuzný, hra je u konce. Stačí jedna injekce povídavý šťávy do ruky a je po 'Maškarádě'. Je to nová situace – nebo bude, za několik hodin. Má někdo nějaký návrh, co by se s tím dalo dělat?"

V řídicí kabině antipodické rakety Wallaby, Jižní let, zabzučel telekom, udělal puf! a vyplázl štítek jako nestydatý jazyk. Druhý pilot se ve svých gymbalech naklonil dopředu, vytáhl zprávu a utrl ji.

Přečetl si ji, pak si ji přečetl ještě jednou. „Kapitáne, pořádně se držte."

„Nějaké nepříjemnosti?"

„Přečtěte si to."

Kapitán to udělal a hvízdal. „Zatraceně! Nikdy jsem nikoho nezatýkal. Myslím, že sem ani neviděl, jak někoho zatýkají. Čím začnem?"

„Skláním se před autoritou nadřízeného."

„Ano?" řekl kapitán našťavaně. „Až se přestanete sklánět, můžete se sebrat, jít na zád' a provést to zatčení."

„Eh? Tak jsem to nemyslel. Vy jste ten, kdo má autoritu. Vystřídám vás u kormidla."

„Vy jste mi nerozuměl. Já na vás svou autoritu deleguji. Proved'te rozkaz."

„Okamžik. Já tu nejsem zaměstnaný jako –"

„Proved'te rozkaz!"

„Velmi dobře, pane."

Druhý pilot odešel na zád'. Loď dokončila své zpáteční přiblížení a byla na své dlouhé, ploché a ječící sestupové dráze – mohl jít; byl by rád věděl, jak by vypadalo zatčení ve stavu beztlíže. Chytl by ho se síťkou na motýly? Našel pasažéra podle kontrolního útržku jízdenky; dotkl se jeho paže. „Služba, pane. Došlo k jakémusi administrativnímu nedopatření. Mohl bych se podívat na váš lístek?"

„Ale samozřejmě."

„Byl byste tak laskav a šel na okamžik do rezervního salonku? Je tam větší ticho a oba si můžeme sednout."

„Jistě."

Jakmile byli v soukromé kajutě, požádal hlavní důstojník pasažéra, aby si sedl. Pak se zatvářil otráveně.

„To snad není možné! – Zapomněl jsem si ty papíry v řídicí kabině." Otočil se a odešel. Jak za ním dveře zapadly, uslyšel pasažér neočekávané cvaknutí. Zmocnilo se ho podezření; vzal za kliku. Bylo zamčeno.

V Melbourne si pro něj přišli dva proktoři. Když ho vedli letištěm, slyšel poznámky zvědavého a překvapivě nepřátelského davu: „Tak tohle je jeden z nich!" „Ten? Moc staře tedy nevypadá." „Co stojí opičí žlázy?" „Nezírej na něj takhle, Herberte." „Proč ne? To pro něj není ani z poloviny tak špatné."

Odvedli ho do kanceláře velitele sboru, který mu s formální zdvořilostí nabídl židli. „Takže, pane," řekl velitel s mírným místním přízvukem, „pokud nám pomůžete tím, že dovolíte zdravotníkovi, aby vám píchl do ruky slabou injekci –"

„Proč bych to dělal?"

„Jsem si jistý, že se nechcete přičít přání společnosti. Ani to neucítíte."

„To s tím nemá nic společného. Trvám na vysvětlení. Jsem občan Spojených států."

„To ano, ale Federace má paralelní jurisdikci v kterémkoliv členském státu – a já jednám v souladu s touto autoritou. Ukažte, prosím, ruku."

„Odmítám. Trvám na svých občanských právech."

„Chopte se ho, chlapci."

Vyžádalo si to čtyři muže. Ještě než se jehla dotkla kůže, ztuhla mu čelist a v jeho obličejí se objevil výraz

utrpení. Seděl pak tiše a lhostejně a mírový úředník čekal, až droga začne působit. Za chvíli velitel jemně rozevřel jedno z věžňových víček a řekl: „Myslím, že je připravený. Neváží víc než pětasedesát kilo; vzalo ho to celkem rychle. Kde je seznam otázek?“

Podal mu ho zástupce; začal: „Horaci Foote, slyšíte mě?“

Mužovy rty se pohnuly, zdálo se, že už už promluví. Otevřel ústa. Po jeho prsou se rozlila krev.

Velitel vyjel, chytil věžňovu hlavu a rychle ji prohlédl. „Lékaře! Prokousl si jazyk!“

Kapitán měsíčního člunu Moonbeamse zamračil na zprávu ve své ruce. „Co má tohle znamenat?“

Nasupeně se zahleděl na svého třetího důstojníka. „Vysvětlete mi to, pane.“

Třetí důstojník studoval strop. Kapitán, s pěnou u úst, natáhl ruku, přimhouřenýma očima se zadíval na zprávu a přečetl ji nahlas: – rozkaz, že osobám, které tomuto podléhají, musí být zabráněno, aby si způsobily zranění. Nařizujeme vám, abyste je vydal v bezvědomí a nic netušící.“ Odhodil depeši. „Co si myslí, že tu vedu? Coventry? Kdo si myslí, že jsou? – vykládají mně na mojí lodi, co mám udělat se svýmcestujícími! Nic takového neudělám – Bůh mi Pomáhej, neudělám! Neexistuje žádný předpis, který by mi nařizoval... nebo existuje, pane?“

Třetí důstojník nepřestával tiše studovat kostru lodi.

Kapitán přestal přecházet po místnosti. „Pokladník! Pokladník! Jak je možné, že tu ten člověk nikdy není, když ho potřebuji?“

„Tady jsem, kapitáne.“

„Však je na čase!“

„Byl jsem tu celou dobu, pane.“

„Nediskutujte se mnou. Tady máte – vyříd'te to.“ Podal depeši pokladníkovi a odešel.

Lodní mechanik pod dohledem pokladníka, důstojníka a zdravotníka provedl drobnou změnu na kanálech ventilace vedoucích k jedné z kabin; dva ustaraní cestující se pod vlivem nesmrtící dávky uspávacího plynu vzdálili svým problémům.

„Další zpráva, pane.“

„Nechte to být,“ řekl administrátor unaveně.

„A radní Bork Vanning se nechá poroučet a žádá o slyšení.“

„Řekněte mu, že lituji, ale že mám příliš mnoho práce.“

„Trvá na tom, že vás chce vidět.“

Administrátor Ford mu příkře odpověděl, „Můžete tedy ctihodnému panu Vanningovi sdělit, že v tomto úřadě rozkazy nedávám!“ Pobočník na to neřekl nic; administrátor Ford si unaveně přitiskl na čelo konečky prstů a pomalu pokračoval, „Ne Gerry, to mu neříkejte. Buďte diplomatický... ale nepouštějte ho dovnitř.“

„Ano, pane.“

Administrátor osaměl. Vzal do ruky zprávu. Přeskočil oficiální hlavičku, linku s datem a číslo pořadače:

„Výtah z výslechu občana Arthura Sperlinga, podmíněčně postaveného mimo zákon. Plný přepis je připojen. Podmínky výslechu: subjektu byla dána normální dávka neo-sco, předtím dostal neměřenou dávku plynného hypnotika. Antidotum –“ Jak chcete, proboha, léčit vedlejší účinky upovídanosti? Bylo snad v duši státního zaměstnance z povolání něco, co milovalo úředního šimla? Přeskočil níž.

„– udal, že se jmenuje Arthur Sperling z rodiny Footů a udal věk sto třicet sedm let. (Zdánlivý věk subjektu je čtyřicet pět plus minus čtyři: viz připojenou biologickou zprávu.) Subjekt připustil, že je členem Howardových rodin. Udal, že Rodiny mají o něco více než sto tisíc členů. Byl požádán, aby své tvrzení opravil, a bylo mu naznačeno, že správný počet činí asi deset tisíc členů. Setrval u svého původního prohlášení.“

Administrátor se zarazil a přečetl si tento odstavec ještě jednou.

Přeskočil dál a hledal klíčovou část: „– trval na tom, že jeho dlouhověkost je způsobena dědičností a nemá žádnou jinou příčinu. Připustil, že k udržení jeho mladistvého vzezření bylo použito umělých prostředků, ale nepřestával tvrdit, že průměrná délka jeho života je zděděná, nikoli získaná. Bylo mu naznačeno, že ho jeho starší příbuzní v ranném mládí podrobili zákroku, který zvyšuje délku života, bez

jeho vědomí. Subjekt připustil, že je to možné. Když byl dotázán na jména osob, které by takový zákrok mohly vykonat tehdy nebo dnes, vrátil se ke svému původnímu prohlášení, že takový zákrok neexistuje. Udal jména a v některých případech i adresy téměř dvou set členů svého společenství, kteří ještě v našich záznamech nebyli takto identifikováni. (Seznam je připojen). Síly subjektu byly pod vlivem této náročné techniky vyčerpány a řečený upadl do úplné apatie, ze které nemohl být vyburcován – při zachování limitů jeho odhadované tolerance (viz biologickou zprávu) – žádnými stimuly.

Závěry sekvenční analýzy, Kelly-Holmesova aproximační metoda: Subjekt nevlastní ani nevěří v hledaný objekt. Na zkušenost s hledaným objektem se nepamatuje, ale mýlí se. Znalost hledaného objektu je omezena na malou skupinu, řádově dvacet lidí. Člen této ústřední skupiny bude lokalizován pomocí ne víc než troj-sdruženého eliminačního pátrání. (Pravděpodobnost shody závisí na těchto premisách: zaprvé, topologický společenský prostor je kontinuální a je zahrnut do fyzického prostoru Západní Federace, zadruhé, existuje přinejmenším jedna sdružená spojnice mezi zadrženými subjekty a ústřední skupinou. Ani jedna z premis se nedá verifikovat, ale první premisa je silně podepřena statistickou analýzou seznamu jmen dosud nepodezíraných členů Howardova rodového společenství prezentovaného subjektem, kterážto analýza také podporuje tvrzení subjektu o celkovém počtu skupiny, a pokud jde o druhou premisu, její negace předpokládá, že ústřední skupina, jež má hledaný objekt v držení, jej byla schopna aplikovat s nulovým sociálním prostorem kontaktu, což je nesmysl.)

Předpokládaná doba pátrání: 71 hod., plus minus 20 hod. Za předpověď, ne však časový odhad, ručí příslušný úřad. Časový odhad bude opětovně –"

Ford hodil zprávu na hromadu hyzdící jeho staromódní manipulační stůl. Tupci tupí! Nepoznají negativní zprávu, když na nějakou narazí – a to si říkají psychografové!

Naprosto vyčerpaný a zoufale frustrovaný složil hlavu do dlaní.

Lazarus zaklepal na stůl vedle sebe používaje místo předsednického kladívka pažby blasteru.

„Nepřerušujte mluvčího," zaduněl a dodal, „Tak do toho a zkrat' to."

Bertram Hardy krátce přikývl. „Říkám znovu, že ty jepice, které kolem sebe vidíme, nemají žádná práva, která bychom my z Rodin museli respektovat. Při jednání s nimi bychom měli užívat lsti, vychytralosti a podlosti, a až nakonec upevníme svou pozici... násilí. Nejsme povinni respektovat jejich blaho o nic víc, než je myslivec povinen vykřiknout varování na svou kořist. My –"

Ze zadní části místnosti se ozvalo pískání. Lazarus opět zaklepal na stůl, aby se dovolal pořádku, a pokusil se vypátrat zdroj. Hardy mlel vytrvale dál. „Takzvaná lidská rasa se rozdělila na dvě části; je čas, abychom si to připustili. Na jedné straně stojí Homo vivens, my... na druhé – Homo mortiturus! Tak jako minula doba obrovských ještěřů, šavlozubých tygrů a bizonů, tak minula i jejich doba. Tak jako se nebudeme pokoušet křížit náš druh s opicemi, nebudeme se ani pokoušet mísit naši živou krev s jejich. Navrhují, abychom se s nimi dohodli, něco jim napovídali, ujistili je, že je vykoupáme ve fontáně mládí – získali čas, takže až se tyto přirozeně antagonistické rasy srazí v bitvě, což je nevyhnutelné, bude vítězství naše!"

Potlesk nenásledoval, ale Lazarus viděl na mnoha obličejích nerozhodnost. Myšlenky Bertrama Hardyho odporovaly vzorcům myšlení dlouholetého mírumilovného živata, přesto se zdálo, že v jeho slovech zaznívá hlas osudu. Lazarus na osud nevěřil; věřil v... no, to nic – ale přemýšlel, jak by vypadal bratr Bertram s oběma rukama přeraženými.

Povstala Eva Barstowová. „Jestli Bertram říká přirozený výběr tomuhle," řekla hořce, „půjdu žít do Coventry s asociály. Navrhl však plán; jestliže se mi jeho plán nezdá, musím navrhnout jiný. Nepřijmu žádný plán, který by nám umožňoval žít na úkor našich ubohých krátkověkých bližních. Dále, je mi jasné, že už jen naše přítomnost, pouhý fakt naší dědičné dlouhověkosti, škodí duchu našeho nebohého souseda. Ve světle našeho delšího věku a bohatších možností se mu jeho nejlepší úsilí zdá marné – jakékoliv úsilí kromě beznadějného boje s nevyhnutelnou smrtí. Pouhá naše přítomnost z něj vysává sílu, ničí jeho úsudek, naplňuje ho panickým strachem ze smrti.

Proto navrhuji tento plán. Vystupme na veřejnost, řekněme celou pravdu a žádejme o náš díl Země, nějaký koutek, kde bychom mohli žít odděleně. Jestliže si ho naši ubozí přátelé přejí obklopit tak vysokou zdí, jaká je kolem Coventry, ať to udělají – bude lepší, když se nikdy nesetkáme tváří v tvář."

Pochyby na některých obličejích se změnilly v souhlas. Povstal Ralf Schultz. „Aniž bych byl zaujatý proti Evinu základnímu plánu, musím vás varovat, že podle mého profesionálního názoru nemůže být psychologické izolace, kterou navrhuje, dosaženo tak lehce. Dokud budeme na této planetě, nebudou schopni přestat na nás myslet. Moderní sdělovací prostředky –“

„V tom případě se musíme přestěhovat na jinou planetu!“ prohlásila.

„Kam?“ naléhal Bertram Hardy. „Na Venuši? To bych radši bydlel v lázeňské páře. Na Mars? Je opotřebovaný a bezcenný.“

„Přebudujeme ho,“ trvala na svém.

„Toho by ses nedočkala ani ty, ani já. Ne, milá Evo, tvůj soucit zní pěkně, ale nedává smysl. Ve sluneční soustavě je jen jedna planeta, na které se dá žít – stojíme na ní.“

Něco v odpovědi Bertrama Hardyho vyvolalo v mozku Lazara Longa reakci, pak mu myšlenka unikla.

Něco... něco, o čem už slyšel, bylo řečeno včera nebo předevčírem... nebo ještě dřív? Nějakým způsobem se mu to také spojovalo s jeho prvním výletem do vesmíru, což bylo před více než sto lety.

Sakra! to je k zbláznění, že si s ním jeho paměť takhle pohrává –

Pak se mu rozbřeslo – hvězdná loď! Mezihvězdná loď, ve které právě, mezi Zemí a Měsícem, dotahovali poslední šroubky. „Lidi,“ protáhl lenivě, „než tenhle nápad se stěhováním na jinou planetu shodíme ze stolu, měli bysme uvážít všechny možnosti.“ Čekal, dokud mu nevěnovali plnou pozornost.

„Už vás někdy napadlo, že ne všechny planety se točej kolem tohohle Slunce?“

Ticho prolomil Zaccur Barstow. „Lazare... je tohle vážný návrh?“

„Smrtelně vážnej.“

„Nevypadá to tak. Možná bys to měl radši vysvětlit.“

„Vysvětlím.“ Lazarus se obrátil k davu. „Ž nebe visí kosmická loď, pěkně prostorná, postavená k mezihvězdným skokům. Proč bysme si ji nevzali a nevyrazili hledat náš vlastní kousek nemovitýho majetku?“

Bertram Hardy se vzpamatoval první. „Nevím, jestli se náš předseda snaží rozptýlit chmury dalším ze svých bonmotů, ale za předpokladu, že to myslí vážně, mu dám odpověď. Moje námitky proti Marsu se na tohle divoké schéma vztahují desetinásobně. Pochopil jsem, že ti nezodpovědní hlupáci, kteří se skutečně hodlají do korábu nalodit, očekávají, že skok dokončí asi za sto let – možná tedy, že něco najdou jejich pravnoučata, a možná taky ne. Ať tak, či onak, nemám zájem. Netoužím po tom, strávit sto let zavřený v ocelové cisterně, ani nečekám, že bych žil tak dlouho. Tohle neberu.“

„Počkej,“ řekl mu Lazarus. „Kde je Andy Libby?“

„Tady,“ odpověděl Libby a vstal.

„Pod' sem dopředu. Pláčačko, měl si něco společnýho s projektováním tý novy lodi na Centaurus?“

„Ne. Ani s touhle, ani s tou první.“

Lazarus oslovil dav. „Tím je to vyřízený. Jestli ve hnacím projektu ty lodi neměl prsty Pláčačka, není tak rychlá, jak by bejt mohla, a to ani vzdáleně. Pláčačko, synu, radši se do toho problému pusť. Je pravděpodobný, že budem řešení potřebovat.“

„Ale Lazare, nemůžeš předpokládat, že –“

„Copak neexistujou teoretický možnosti?“

„To víš, že existují, ale –“

„Tak to červený, co máš nahoře, trochu rozhejbej.“

„No... tak dobře.“ Libby zrudl tak, že byl červený, jako jeho vlasy.

„Okamžik, Lazare.“ Byl to Zaccur Barstow. „Ten návrh se mi líbí, a myslím, že bychom si o něm měli v klidu promluvit... neměli bychom se nechat odstrašit nechutí, kterou k němu chová bratr Bertram. I když se bratrovi Libbymu nepodaří najít lepší způsob pohonu – a já si upřímně řečeno nemyslím, že se mu to podaří; trochu toho o mechanice polí vím – i když se mu to tedy nepodaří, nenechám se odstrašit jedním stoletím. Pokud využijeme hibernace a budeme v lodi žít na směny, měla by být většina schopná jeden skok dokončit. Je tu –“

„A proč si vlastně myslíš,“ nedal se Bertram Hardy, „že nás nechají loď obsadit?“

„Berte,“ řekl chladně Lazarus, „obracej se na předsedu, když chceš něco říct. Ty nejsi ani delegát Rodin. To bylo poslední varování.“

„Jak jsem řekl," pokračoval Barstow, „to, aby dlouhověcí uspořádali výpravu k hvězdám, je vlastně vhodné. Mystik by to mohl nazvat naším pravým posláním." Zadumal se. „Pokud jde o loď, kterou navrhuje Lazarus, možná nám nedají tuhle... ale Rodiny jsou bohaté. Jestliže potřebujeme hvězdný koráb, – nebo koráby – můžeme si je postavit, můžeme je zaplatit. Myslím, že bychom radši měli doufat, že nás to udělat nechají... protože se může stát, že z dilematu nebude existovat jiná cesta, vůbec žádná cesta, která by nezahrnovala naše vyhlazení."

Barstow tato slova pronesl tiše a pomalu a velice smutně. Zakousla se do společenství jako závan vlhkého a chladného větru. Pro většinu z nich byl problém tak nový, že vlastně nebyl skutečný, nikdo ještě nahlas nevyslovil, jaké by mohlo mít následky, že se jim nepodaří najít řešení, které by vyhovovalo krátkověké většině. Když nejstarší člen předsednictva střizlivě promluvil o svém strachu, že by členové rodiny mohli být exterminováni – uštvaní a zabiti – probudil v každém přízrak, o kterém se nikdy nezmínili.

Když začalo být ticho bolestivé, promluvil energicky Lazarus. „Než tenhle nápad zpracujeme, můžu si poslechnout, jaký plán nám může nabídnout někdo jiný. Chce někdo slovo?"

Do místnosti přispěchal posel a řekl něco Zaccurovi Barstowovi. Ten se zatvářil polekaně a zdálo se, že chce, aby mu posel zprávu zopakoval. Pak se pustil přes pódium k Lazarovi a něco mu pošeptal.

Lazarus se zatvářil polekaně. Barstow odběhl.

Lazarus se znovu obrátil k davu. „Uděláme si přestávku," oznámil. „Můžete přemejšlet o dalších plánech... a můžete se protáhnout a zakouřit si." Sáhl po svém vaku.

„Co se děje?" zavolal někdo.

Lazarus si zapálil cigaretu, dlouze vdechl kouř a vyfoukl ho. „Musíme počkat," řekl. „Nemám tušení. Ale nejmíň půl tuctu plánů, který byly dneska předloženy, nám nebude stát za námahu, abysme o nich hlasovali. Situace se zase změnila – o kolik, nevím."

„Co tím myslíš?"

„No," protáhl Lazarus, „zdá se, že federální administrátor chtěl okamžitě mluvit se Zackem Barstowem. Vyžádal si ho jménem... a volal přes tajný okruh Rodin."

„Co? To je nemožné!"

„Jo. To je mimino taky, synu."

IV.

Zaccur barstow spěchal do telefonní kabiny a nutil se do klidu.

Na druhém konci videokruhu dělal totéž ctihodný Slayton Ford – pokoušel se zklidnit své nervy. Nepodceňoval se. Dlouhá a oslnivá kariéra veřejného činitele završená roky v úřadu administrátora Rady a ve službách Úmluvy Západní administrace způsobila, že si byl vědom svých nadprůměrných schopností a mimořádných zkušeností; žádný obyčejný muž by ho rozhodně nepřiměl, aby se při jednání cítil v nevýhodě.

Ale tohle bylo něco jiného.

Jaký bude muž, jehož život trval déle než dva průměrné životy? A co horšího – muž, který měl čtyřikrát, pětikrát víc zkušeností dospělého než on sám? Slayton Ford věděl, že jeho vlastní názory se od dob jeho dětství znovu a znovu měnily; věděl, že chlapec, dokonce i mladík, kterým kdysi byl, by se nemohl měřit se zralým mužem, kterým se stal. Jaký tedy bude tenhle Barstow? Bude to podle všeho nejschopnější, nejchytřejší člen skupiny, v níž měli všichni mnohem více zkušeností, než Ford vůbec mít mohl – jak teď může odhadnout, jak takový muž zhodnotí situaci, jaké má úmysly, způsob myšlení, možné rezervy?

Ford si byl jistý jedinou věcí: nehodlal vyměnit ostrov Manhattan za čtyřicet dolarů a bednu whisky, ani nechtěl prodat prvorozenství lidskosti za mísu čočovice.

Když se Barstowův obličej objevil na obrazovce, pozorně se na něj zahleděl. Poctivý a silný obličej... pokoušet se zastrašovat tohoto muže by nebylo k ničemu. A vypadal mladě – vypadal dokonce mladší než Ford sám! Z mysli se mu vytratila podvědomá představa jeho vlastního přísného a nesmlouvavého dědečka a napětí, které cítil, se uvolnilo. Řekl klidně: „Jste občan Zaccur Barstow?"

„Ano, pane administrátore."

„Jste prezident Howardových rodin?"

„Jsem nyníjší mluvčí předsednictva nadace Howardových rodin. Ale svým bratřím se spíš zodpovídám,

než že bych měl nad nimi moc."

Ford nad tím mávl rukou. „Předpokládám, že vaše pozice zahrnuje i vůdcovství. Nemohu jednat se sto tisíci lidmi."

Barstow ani nemrkl. V náhlém přiznání, že administrátor zná skutečný počet členů Rodin, viděl hru o moc a vzal to v úvahu. Už se vyrovnal s ranou, kterou pocítil, když se dozvěděl, že tajné ústředí Rodin už není tajné a – což ho znepokojovalo daleko víc – že administrátor ví, jak se napojit na jejich soukromý komunikační systém; prostě to znamenalo, že jeden člen – či více – byl zadržen a přinucen mluvit. Proto bylo zbytečné pokoušet se o blufování – ale i tak, nesmí dát žádné informace dobrovolně; možná že nemají všechna fakta takhle brzy.

Barstow odpověděl bez znatelné odmlky. „O čem jste se mnou chtěl mluvit, pane?"

„O politice Administrace vůči vám a vaší rodové skupině. O vašem blahu a blahu vašich příbuzných."

Barstow pokrčil rameny. „O čem se můžeme bavit? Úmluvu jste zrušili a vy jste dostal plnou moc dělat si s námi, co se vám zlíbí – abyste z nás dostal tajemství, které nemáme. Co můžeme dělat jiného, než se modlit o slitování?"

„Prosím vás!" Administrátor dal svou nevoli najevo krátkým gestem. „Proč na mě útočíte? Vy a já máme problém. Pohovořme si o tom otevřeně a pokusme se najít řešení. Ano?"

Barstow pomalu odpověděl: „Rád bych... a také věřím, že i vy byste rád. Ale ten problém se zakládá na falešném předpokladu, že my, Howardovy rodiny, umíme prodloužit lidský život. To není pravda."

„Předpokládejme, že vám odpovím, že to vím."

„Hm... rád bych vám věřil. Ale jak se to srovnává s pronásledováním mých lidí? Honíte nás jako krysy."

Ford se ušklíbl. „Existuje starý, staříčkový příběh o teologovi, který byl požádán o smíření doktríny Božského milosrdenství a ztracení dětí. 'Všemohoucí,' vysvětlil, 'pokládá za nutné dělat ve svém oficiálním a veřejném úřadě věci, které ve svém soukromém a osobním úřadě odsuzuje'."

Barstow se musel usmát. „Chápu analogii. Opravdu sedí?"

„Řekl bych, že ano."

„Tedy – vy jste mi nezavolal jen proto, abyste se jakožto vůdce omluvil?"

„Ne. Doufám, že ne. Sledujete politickou situaci? Určitě ano, vaše pozice to vyžaduje." Barstow přikývl; Ford to vysvětlil podrobněji:

Fordovo administrátorství bylo od dob podepsání Úmluvy to nejdelší; pokrývalo období čtyř Rad. Ted' však byla jeho pozice tak vratká, že nemohl riskovat návrh na hlasování o vyjádření důvěry – určitě ne, pokud šlo o Howardovy rodiny. V tomto bodě zbývala z jeho nominální většiny jenom menšina. Kdyby odmítl současné rozhodnutí Rady a vyžadoval hlasování o vyjádření důvěry, přišel by o úřad a do administrátorského křesla by se dostal současný vůdce menšiny. „Sledujete mě? Bud' můžu zůstat v úřadu a pokusit se poradit si s tímhle problémem omezován direktivami Rady, se kterými nesouhlasím... nebo můžu rezignovat a nechat na svém nástupci, jak to vyřeší."

„Určitě nechcete, abych vám radil."

„Ne, to rozhodně ne! Ne, pokud jde o tohle. Rozhodnutí Rady bude uskutečněno v každém případě, bud' mnou, nebo panem Vanningem – takže jsem se rozhodl, že to udělám. Otázka je: můžu od vás očekávat pomoc, nebo ne?"

Barstow váhal a v duchu si probíhal Fordovu politickou kariéru. Raná část Fordova dlouhého administrátorství byla téměř zlatým věkem státnictví. Ford, jakožto moudrý a praktický člověk, zformoval ve fungující zákony zásady lidské svobody jasně vysvětlené Novakem v jazyce Úmluvy. Bylo to období dobré vůle, kvetoucího rozvoje a civilizujících procesů, které vypadaly trvalé a nezrušitelné. Pak ale přišel zvrat a Barstow ted' chápal jeho důvody přinejmenším stejně dobře jako Ford. Kdykoliv se stane, že se občané zaměří na jediný problém a vyloučí ostatní, je situace zralá pro to, aby se otěží chopil nějaký rošťák, demagog či kariérista. Howardovy rodiny vytvořily ve vši nevinosti krizi veřejné morálky, kterou ted' trpěly. Přičinili se o to sami před mnoha lety tím, že prozradili krátkověkým svou existenci. Vůbec nevadilo, že tajemství neexistuje; ničivé následky existovaly.

Ford přinejmenším rozuměl situaci –

„Budeme pomáhat," odpověděl Barstow náhle.

„Dobře. Co navrhuje?"

Barstow si skousl ret. „Neexistuje nějaká možnost, jak se vyhnout tomuhle drastickému opatření, tomuhle znesvěcení samotné Úmluvy?"

Ford zavrtěl hlavou. „Je moc pozdě."

„Ani kdybyste se obrátil na veřejnost a tváří v tvář občanům řekl, že víte –"

Ford mu skočil do řeči. „Nenechali by mě v úřadu ani tak dlouho, abych tu řeč dokončil. A taky by mi nevěřili. Kromě toho – pochopte to jasně, Zaccure Barstowe – ať už k vám a vašemu lidu chovám osobně soucitu, kolik chci, neudělal bych to, ani kdybych mohl. Celá tahle záležitost je rakovina, která se zažirá do životně důležitých orgánů naší společnosti; to se musí vyřešit. Je pravda, že jsem nucen dělat věci, které dělat nechci. . . ale neexistuje cesta zpět. Musíme jít dál a najít řešení."

Přinejmenším v jednom ohledu byl Barstow moudrý muž; věděl, že mu druhý může odporovat a nebýt nepřítel. Nicméně zaprotestoval, „Moji lidé jsou pronásledováni."

„Vaši lidé," řekl Ford energicky, „tvoří zlomek jedné desetiny procenta všech lidí. . . a já musím najít řešení pro všechny! Zavolal jsem vám, abych se vás zeptal, jestli máte nějaké návrhy, pokud jde o toto řešení pro všechny. Máte?"

„Nejsem si jistý," odpověděl Barstow pomalu. „Předpokládejme, že uznám, že musíte v téhle hnusné záležitosti pokračovat, že budete dál zavírat moje lidi, vyslýchat je za použití nezákonných prostředků – předpokládám, že v tomhle nemám na vybranou –"

„Nemáte na vybranou. Já taky ne." Ford se zamračil. „Bude se to provádět tak lidsky, jak jen to zvládnou – nemůžu si dělat, co chci."

„Děkuji vám. Ale i když mi říkáte, že by bylo zbytečné, abyste k lidu promluvil vy sám, máte nicméně k dispozici ohromné propagační prostředky. Bylo by možné, zatímco bychom my vyčkávali, pustit se do kampaně, která by lidi o skutečných faktech přesvědčila? Dokázala jim, že žádné tajemství neexistuje?"

Ford odpověděl: „Zeptejte se sebe sama: pomohlo by to?"

Barstow vzdychl. „Asi ne."

„A já bych to nepovažoval za řešení, ani kdyby to pomohlo! Lidé – dokonce i asistenti, kterým důvěřuji – se upínají k víře ve fontánu mládí, protože jediná další možnost je příliš trpká, než aby na ni mysleli."

Víte, co by to pro ně znamenalo? Uvěřit holé pravdě?"

„Pokračujte."

„Smrt byla pro ně snesitelná jen proto, že byla velkým demokratem, že zacházela s každým stejně. Ale teď má smrt oblíbenec. Zaccure Barstowe, můžete pochopit tu hořkou, přehořkou závist obyčejného muže, kterému je, řekněme, padesát a který se dívá na člověka vašeho druhu? Padesát let. . . dvacet z nich byl dítětem, než získal kvalifikaci ve svém povolání, bylo mu dobře přes třicet. Než získal postavení a úctu, bylo mu čtyřicet. Jen deset posledních let z jeho padesáti, a ne víc, je někým."

Ford se na obrazovce předklonil a promluvil se střízlivým důrazem: „A teď, když dosáhl svého cíle, jaká je jeho odměna? Oči mu neslouží, jeho skvělá mladá síla je pryč, srdce a plíce už 'nejdou', co bývaly'."

Ještě není senilní. . . ale cítí závany prvního mrazu. Ví, co ho čeká. Ví to – on to ví!

Ale to je nevyhnutelné a každý člověk se naučil se s tím smířit."

A teď si přijďte vy," pokračoval Ford hořce. „Zahanbíte ho v jeho slabosti, pokoříte ho před jeho dětmi. Neodvažuje se dělat plány do budoucna; vy si směle troufnete na plány, které dozrají za padesát let – nebo za sto. Ať už dosáhl jakéhokoli úspěchu, jakékoliv dokonalosti, vy ho dohoníte, předstihnete – přežijete. V jeho slabosti k němu budete laskaví."

Je na tom něco zvláštního, že vás nenávidí?"

Barstow zvedl unaveně hlavu. „Nenávidíte mě vy, Slaytone Forde?"

„Ne. Ne, nemohu si dovolit někoho nenávidět. Ale můžu vám říct tohle," dodal Ford náhle, „kdyby to tajemství existovalo, dostal bych ho z vás, kdybych vás měl roztrhat na kusy!"

„Ano. Já tomu rozumím." Barstow se na chvíli zamyslel. „Je toho málo, co my, Howardovy rodiny, můžeme udělat. Neplánovali jsme si to takhle; bylo to pro nás naplánováno. Ale je tu jedna věc, kterou můžeme nabídnout."

„Ano?"

Barstow to vysvětlil.

Ford zavrtěl hlavou. „Z lékařského hlediska by to, co navrhuje, bylo proveditelné a nepochybuji, že

poloviční podíl vašeho dědictví by délku lidského života prodloužil. Ale i kdyby byly ženy ochotné přijmout zárodečnou plazmu vašich mužů – a já neříkám, že by ji přijaly – znamenalo by to duševní smrt pro všechny ostatní muže. Vyvolalo by to výbuch frustrace a nenávisti, která by přivedla lidskou rasu do záhuby. Ne, ať už si přejeme cokoli, naše zvyky jsou takové, jaké jsou. Nemůžeme založit chov lidí jako chov zvířat; nesnesli by to."

„Já vím," souhlasil Barstow, „ale je to všechno, co můžeme nabídnout... podíl na našem Šťěstí prostřednictvím umělého oplodnění."

„Ano. Asi bych vám měl poděkovat, ale díky necítím a neudělám to. Ale bud'me praktičtí. Jednotlivě jste vy staříci bezpochyby řádní a milí lidé. Ale jako skupina jste tak nebezpeční, jako přenašeči morové nákazy. Jediné, co zbývá, je karanténa."

Barstow přikývl. „Já i moji bratři jsme k tomu také došli."

Zdalo se, že se Fordovi ulevilo. „Jsem rád, že se k tomu stavíte rozumně."

„Nemůžeme si pomoci. Takže? Odloučená kolonie? Nějaké odlehlé místo, ze kterého by se stala naše vlastní Coventry? Možná Madagaskar? Nebo bychom si mohli vzít Britské ostrovy, znovu je postavit, a až v Evropě klesne radioaktivita, usídlit se i tam."

Ford zavrtěl hlavou. „To nejde. To by problém jen odsunulo a musela by ho řešit naše vnoučata. Do té doby byste vy a vaši příbuzní nabrali síly a mohli nás porazit. Ne, Zaccure Barstowe, vy a váš rod musíte tuto planetu opustit úplně."

Barstow se zatvářil sklíčeně. „Věděl jsem, že na to dojde. Tak kam máme jít?"

„Vyberte si něco ve sluneční soustavě. Cokoli."

„Ale kde? Venuše by nebyla žádná výhra, ale i kdybychom si ji vybrali, přijali by nás? Venušané si od pozemšťanů poroučet nedají; to se dohodlo v roce 2020. Ano, podle Konvence čtyř planet teď přijímají prověřené přistěhovalce... ale přijali by sto tisíc pozemšťanů, kteří byli pro Zemi příliš nebezpeční? O tom pochybuji."

„Já taky. Bude lepší, když si vyberete jinou planetu."

„Kterou planetu? V celé soustavě není těleso, které by tak jak je, udrželo při životě lidský rod. Upravit i to nejslibnější z nich do obyvatelné podoby by si vyžádalo téměř nadlidské úsilí, dokonce i za přispění neomezených finančních prostředků a nejlepšího moderního strojírenství."

„Pusťte se do toho. Naše pomoc bude velkorysá."

„Tím jsem si jistý. Ale je to výhledově lepší řešení, než nám dát rezervaci na Zemi? Hodláte zastavit cestování vesmírem?"

Ford se náhle napřimil. „Ano! Chápu, jak to myslíte. Nedomyšlel jsem to do konce, ale čelit tomu musíme. Proč ne? Nebylo by lepší vzdát se cest vesmírem než tuto situaci nechat přerůst v otevřenou válku? Už se jich jednou vzdali."

„Ano, když se venušané zbavili svých nepřítomných domácích. Ale začalo to znovu, Luna City se přestavělo a oblohou se transportuje desetkrát víc tonáže než kdy dřív. Můžete to zastavit? A jestli ano, myslíte, že to tak zůstane?"

Ford si to probíral ze všech stran. Nemohl zastavit cestování vesmírem, to nemohla žádná administrace. Ale nemohla být planeta, na kterou se tito stařešinové přesunou, dána do klatby? A pomohlo by to? Jedna generace, dvě, tři... jaký je v tom rozdíl? O takové řešení se pokoušeli staří Japonci – nezvaní cizinci se připlavili stejně. Kultury se nedají rozdělit navěky, a když pak dojde ke střetu, silnější nahradí slabší; to je zákon přírody.

Trvalá a účinná karanténa nebyla možná. To nechávalo prostor pro jedinou odpověď – pro ošklivou odpověď. Ale Ford nebyl žádný měkkota; dokázal se smířit s nevyhnutelným. Barstowova přítomnost na obrazovce byla zapomenuta a on si začal připravovat plán. Jakmile sdělí hlavnímu provostovi polohu ústředí Rodin, mělo by být dobyté za hodinu, přinejhorším za dvě... pokud nemají mimořádnou obranu – ale i tak by to byla jen otázka času. S pomocí těch, kdo budou zadrženi v ústředí, by mělo být možné lokalizovat a zadržet všechny další členy skupiny. S trochou štěstí je bude mít do osmačtyřiceti hodin. Jediný problém, který ještě nerozhodl, bylo, zda je má všechny zlikvidovat, nebo je prostě sterilizovat. Obojí by bylo konečné řešení, a žádné třetí řešení neexistovalo. Ale které z nich bylo humánnější?

Ford věděl, že tohle bude konec jeho kariéry. Opustí úřad v nemilosti, možná bude poslán do Coventry,

ale tyto myšlenky mu ani nepřišly na mysl. Měl takovou povahu, že nedokázal stavět osobní prospěch proti svému pojetí povinnosti k lidu.

Barstow nedokázal číst Fordovy myšlenky, ale vycítil, že Ford dospěl k rozhodnutí, a správně si domýšlel, jak nepříznivé musí toto rozhodnutí být pro něho a jeho druhy. Teď je pravý čas, rozhodl se, riskovat svůj jediný, osamělý triumf. „Pane administrátore –“

„Cože? Ach, promiňte! Nějak jsem se zamyslel.“ To vyjádřil hodně slabě; když zjistil, že se stále dívá na muže, kterého právě odsoudil k smrti, cítil se nesmíme zahanbený. Začal se halit do formalit jako do pláště. „Děkuji vám, Zaccure Barstowe, za vaši ochotu si se mnou promluvit. Je mi líto, že–“

„Pane administrátore!“

„Ano?“

„Navrhuji, abyste nás ze sluneční soustavy vystěhoval úplně.“

„Cože?“ zamrkal Ford. „To myslíte vážně?“

Barstow mluvil rychle a přesvědčivě; vysvětloval Lazarův napůl domyšlený plán, během výkladu improvizoval, překážky přehlížel a výhody zdůrazňoval.

„To by mohlo jít,“ řekl nakonec Ford pomalu. „Jsou tu potíže, o kterých jste se nezmínil, problémy politického rázu a strašlivá časová tíseň. Přesto by to mohlo jít.“ Postavil se. „Jděte zpět ke svým lidem. Ještě jim to neprozrazujte. Zavolám vám později.“

Barstow šel pomalu zpátky a přemýšlel, co může říct členům. Budou se dožadovat vyčerpávajícího hlášení – technicky vzato neměl právo odmítnout. Ale silně se přikláníl k možnosti spolupráce s administrátorem, dokud tu byla možnost jakéhokoliv příznivého výsledku. Náhle se rozhodl, obrátil se, šel do své kanceláře a nechal poslat pro Lazara.

„Nazdárek, Zacku,“ řekl Lazarus, když vešel. „Tak jak ste si pokecali?“

„Dobře a špatně,“ odpověděl Barstow. „Poslouchej –“ Přesně a stručně shrnul rozhovor. „Můžeš jít zpátky a říct jim něco, co je zdrží?“

„Mno... řek bych, že jo.“

„Tak to udělej a rychle se vrať.“

Historika, kterou jim Lazarus předložil, se jim nelíbila. Nechtěli být zticha a nechtěli odročit shromáždění.

„Kde je Zaccur?“ – „Chceme zprávu!“ – „Na co ty mystifikace?“

Lazarus je umlčel zařváním. „Poslouchejte, vy zatracení idioti! Zack bude mluvit, až bude připraven jít mluvit – nesnažte se strkat mu do lokte. Ví, co dělá.“

V zadní části místnosti vstal nějaký muž. „Jdu domů!“

„To udělej,“ ponoukal ho Lazarus sladce. „A pozdravuj ode mě proktory.“

Muž se zatvářil polekaně a zase si sedl.

„Eště někdo chce jít domů?“ vyptával se Lazarus. „Ani mě nenapadne vám to rozmlouvat. Ale je čas, abyste si, vy slepičí mozky, uvědomili, že ste postavený mimo zákon. Jediná věc, která stojí mezi vámi a proktorama, je schopnost Zacka Barstowa umluvit administrátora. Takže si dělejte, co chcete... shromáždění se odročuje.“

„Podívej, Zacku,“ řekl Lazarus o několik minut později, „abysme si to vyjasnili. Ford hodlá použít svoji mimořádnou moc k tomu, aby nám pomoh ukrást tu velikánskou loď a pustil nás ven. Je to tak?“

„Prakticky se k tomu zavázal.“

„Hm – zároveň ale bude muset předstírat Radě, že všechno, co dělá, je jen nutnej krok k tomu, aby z nás vymáčk to tajemství – musí je napálit. Je to tak?“

„Tak daleko jsem nemyslel. Já –“

„Ale je to tak, ne?“

„No... ano, musí to tak být.“

„Dobře. A teď, je ten náš Ford tak chytrej, aby si uvědomil, do čeho se pouští, a tak tvrdej, aby to dovedl do konce?“

Barstow si zopakoval, co o Fordovi věděl, a přidal k tomu své dojmy z jejich interview. „Ano,“ rozhodl se, „ví to, a je tak silný, aby tomu dokázal čelit.“

„V pořádku. A co ty, brácho? Máš na to taky?“ Lazarův hlas jako by ho obviňoval.

„Já? Jak to myslíš?"

„Ty chceš přece podfouknout svoje lidi, ne? Budeš mít odvalu vydržet, až bude do tuhýho?"

„Já ti, Lazare, nerozumím," odpověděl Barstow ustaraně. „Nehodlám nikoho podvádět – přinejmenším žádného člena Rodin."

„Radši si ještě jednou prohlídni karty," pokračoval Lazarus nemilosrdně. „Tvoje úloha v ty dohodě spočívá v tom, že dohlídneš, aby se toho exodu zúčastnil každý muž, každá žena a každý dítě. Čekáš, že ten nápad prodáš každému zvlášť a přiměješ sto tisíc lidí, aby souhlasili? Jednohlasně? Hergot, tolik lidí bys nepřiměl ani k tomu, aby jednohlasně pískali Yankee Doodle."

„Ale oni budou muset souhlasit," protestoval Barstow. „Nemají na vybranou. Buď emigrujeme, nebo nás uštvou a zabijí. Jsem si jistý, že přesně tohle chce Ford udělat A taky to udělá"

„Tak proč ses před ně nepostavil a neřek jim to? Proč si mě poslal, abych jim vykládal pohádky?"

Barstow si promnul oči. „Nevím."

„Já ti povím proč," pokračoval Lazarus. „Ty máš tušení, který ti při myšlení pomáhá víc, než většině lidí pomáhá mozek. Poslals mě tam, abych jim povídal pohádky proto, že si zatraceně dobře věděl, že nám pravda neposlouží. Kdybys jim řekl, že bud' vypadneme, nebo umřeme, chytla by se jedněch panika a druhý by se zašprajcovali. A nějaký starý blázen by se rozhodl jít domů a trvat na svých ústavních právech. Pak by ten plán prozradil, než by ho vůbec napadlo, že se hraje naostro. Je to tak, že jo?"

Barstow pokrčil rameny a nešťastně se zasmál. „Máš pravdu. Nenapadlo mě to, ale máš úplnou pravdu."

„Ale napadlo tě to," ujistil ho Lazarus. „Měl si ty správný odpovědi. Zacku, tvoje tušení se mi líběj, proto se tady motám. Výborně. Takže ty a Ford hodláte podtrhnout každého člověka na celý zeměkouli – ptám se ještě jednou: máš odvalu dovést to do konce?"

V.

ČLENOVÉ POSTÁVALI ROZČILENĚ VE SKUPINKÁCH. „Nerozumím tomu," říkala místní archivistka ustaranému hloučku kolem sebe. „Prezident předsednictva se do mé práce nikdy nevměšoval. Ted' vrazil do mojí kanceláře, za sebou toho Lazara Longa, a vyhodil mě ven."

„Co řekl?" chtěl vědět jeden z posluchačů.

„No, já jsem řekla, 'Mohu pro tebe něco udělat, Zaccure?' a on odpověděl, 'Ano, můžeš. Jdi ven a vem s sebou ta děvčata.' Žádné 'prosím', nebo tak něco."

„Ty si tak můžeš stěžovat," přidal se zachmuřeně další hlas. Byl to Cecil Hedrick, rodina Johnsonů, hlavní inženýr komunikačního zařízení. „Mně přišel složit poklonu Lazarus Long – a byl ještě daleko nezdvořilejší."

„Co udělal?"

„Vkrácel do komunikační kabiny a začal vykládat, že jde podle rozkazu Zaccura Barstowa převzít můj úsek. Řekl jsem mu, že kromě mě a mých asistentů se ovládání nikdo ani nedotkne a jakou má vlastně úřední moc? Víte, co udělal? Nebudete mi to věřit, ale vytáhl na mě blaster."

„To si děláš legraci!"

„To tedy nedělám. Říkám vám, ten chlap je nebezpečný. Měl by si nechat udělat psychoregulaci. Jestli jsem někdy viděl jasný příklad atavismu, tak je to on."

Do administrátorova obličej zírала z obrazovky tvář Lazara Longa. „Stačil ste to natočit všechno?" vyptával se. Ford zmáčkl vypínač počítače na svém stole. „Mám všechno," potvrdil.

„Dobře," odpověděl Lazarův obraz. „Tak já mizím." Obraz se rozplynul a Ford začal mluvit do svého úředního okruhu.

„Okamžitě sem pošlete vrchního provosta, aby mi podal hlášení – osobně."

Náčelník veřejného bezpečí přišel, jak dostal nařízeno. Na tváři se mu střídala nechuť s disciplínou. Tohle byla nejrušnější noc jeho kariéry, a přesto mu starý dal rozkaz, aby se hlásil osobně. K čemu vlastně máme videofony, myslel si našťavaně – a kladl si otázku, proč se kdy přihlásil k policii. Dal mu svoje výčitky najevo tím, že se choval chladně a formálně a bezdůvodně salutoval. „Poslal jste pro mě, pane."

Ford si toho nevšímal. „Ano, děkuji. Podívejte se na tohle."

Zmáčkl ozdobný knoflík; z faxu vyskočil svitek filmu. „Tohle je úplný seznam členů Howardových rodin.

Zatkněte je."

„Ano, pane." Náčelník federální policie zíral na svítek a rozmyšlel se, má či nemá-li se zeptat, jak k němu přišli – jeho kanceláři určitě neprošel... měl snad šéf tajnou zpravodajskou službu, o které nevěděl ani on?

„Je to seřazené podle abecedy, ale zakódované zeměpisně," říkal právě administrátor. „Až to necháte projít třídiči, pošlete – ne, přinestemi originál zpátky. Můžete taky přestat s těmi psychovyslechy," dodal. „Prostě je sem přiveďte a zadržte. Další instrukce dostanete později."

Nejvyšší provost dospěl k názoru, že na zvědavost teď není vhodný čas. „Ano, pane." Škrobeně zasalutoval a odešel.

Ford se opět obrátil ke svému řídicímu stolu a nechal se slyšet, že chce mluvit s vedoucími úřadů územních zdrojů a řízení dopravy. Pak ještě přidal vedoucího úřadu spotřební logistiky.

V Sídle Rodin se zatím sešlo neúplné zasedání předsednictva; Barstow přítomen nebyl. „Nelíbí se mi to," říkal právě Andrew Weatheral. „Chápal jsem, že se Zaccur rozhodl pozdržet hlášení Rodinám, ale měl jsem za to, že chtěl prostě nejdřív mluvit s námi. Rozhodně jsem čekal, že to projedná s námi. Co si o tom myslíš ty, Philipe?"

Philip Hardy si kousal rty. „Nevím. Zaccur není hlupák... ale rozhodně se mi zdá, že nás měl svolat a poradit se s námi. Mluvil s tebou, Justine?"

„Ne, nemluvil," odpověděl Justin Foote chladně.

„Takže co budeme dělat? Dost dobře si ho sem nemůžeme zavolat a vyžadovat vysvětlení – pokud nejsme rozhodnutí zbavit ho úřadu, jestli odmítne. Za sebe říkám, že by se mi do toho nechtělo."

Když přijeli proktoři, pořád ještě o tom diskutovali.

Lazarus slyšel ten rozruch a vysvětlil si ho správně – nebylo divu; na rozdíl od svých bratrů měl jisté informace. Byl si vědom toho, že by se měl pokojně a viditelně podrobit zatčení – jít příkladem. Ale staré zvyky vymírají těžko; odsunul nevyhnutelné tím, že zacouval do nejbližší pánské umývárny.

Byla to slepá ulička. Pohlédl na vzdušný kanál – ne, byl příliš úzký. Zamyslel se a zalovil přitom ve svém vaku po cigaretě; jeho ruka nahmatala neznámý předmět Vytáhl ho. Byla to služební páska, kterou si „vypůjčil" od proktora v Chicagu.

Když do pánské umývárny strčil hlavu proktor, který pracoval na vrcholu rojnice pročesávající toto křídlo sídla, už tam jeden proktor byl. „Nikdo tady není," hlásil Lazarus. „Zkontroloval jsem to."

„Jak ses, sakra, dostal přede mě?"

„Kolem tvého křídla. Stoneyislandským tunelem a jejich větrákama." Lazarus pevně doufal, že pravý policista nebude vědět, že žádný Stoneyislandský tunel neexistuje. „Nemáš cigaretu?"

„Co? Na nějaký vykuřování teď není čas."

„Ale doprčic," řekl Lazarus, „můj legát je kilometr vocud'."

„Tvůj možná jo," odpověděl proktor, „ale ten můj je přímo za náma."

„Vopravdu? No tak nic – stejně mu chci něco říct." Lazarus chtěl projít, ale proktor mu zůstal stát v cestě. Zvědavě si prohlížel Lazarův kilt. Lazarus ho obrátil naruby; modré lemování se docela podobalo proktorské služební uniformě – pokud se člověk nedíval moc zblízka.

„Z který stanice si říkal že si?"

„Z týchle," odpověděl Lazarus a zasadil muži krátký úder pod prsní kost. Jeho trenér mu kdysi vysvětlil, že ráně na solar plexus se uhýbá hůř než ráně na čelist; trenér byl od silniční stávký v roce 1966 mrtvý, ale jeho umění žilo dál.

Lazarus se v řádném uniformním kiltu a s nábojovým pasem plným paralyzujících bomb pod levou paží cítil daleko víc jako policajt. Kromě toho mu proktorský kilt lépe seděl. Venkovní chodba po pravé straně vedla k útulku a byla slepá; namířil si to podle Hobsonovy volby doleva, třebaže věděl, že tam narazí do legáta svého bezděčného dobrodince. Chodba vyústila v halu, která byla přeplněná členy zahnanými mezi skupinu proktorů. Lazarus si svých druhů nevšímal a vyhledal uštvaného velícího důstojníka. „Pane," hlásil a energicky přitom salutoval, „vzadu je něco jako nemocnice. Budete potřebovat padesátery nebo šedesátery nosítka."

„Neotravuj mě, řekni to svému legátovi. Máme toho dost tady.“

Lazarus málem neodpověděl; zachytil v davu pohled Mary Sperlingové – podívala se na něj a uhnula pohledem. Vzpamatoval se a odpověděl, „Nemůžu mu to říct, pane. Není k sehnání.“

„Tak jděte ven a řekněte to oddílu první pomoci.“

„Ano, pane.“ Vydal se pryč a pyšně si vykračoval, palce zaháknuté za pásek kiltu. Byl už daleko v chodbě vedoucí k transbeltovému tunelu obsluhujícímu waukeganský východ, když k němu dolehly výkřiky. Běželi za ním dva proktoři a snažili se dohnat ho.

Lazarus se zastavil v klenutém průchodu ústícím do transbeltového tunelu a čekal na ně. „Co se děje,“ zeptal se lehce, když k němu došli. „Legát –“ začal jeden. Dál se nedostal; u jeho nohou cinkla a vybuchla paralyzující bomba. Vypadal překvapeně, pak mu radiace setřela z obličeje veškerý výraz; jeho druh padl přes něj.

Lazarus čekal za ohbím průchodu a počítal vteřiny. Když napočítal do patnácti, přidal jich ještě pár, aby měl jistotu, že paralyzující účinky už odezněly: „Tryska číslo jedna, start! Tryska číslo dvě, start! Tryska číslo tři, start!“ Měl to načasováno těsněji, než se mu líbilo. Neuklidil se dost rychle a v levém chodidle ho bodalo od paralyzujících látek.

Pak si všechno zkontroloval. Ti dva byli v bezvědomí, v dohledu nebyl nikdo jiný. Vylezl do transbeltu. Možná nehledali Lazara Longa osobně, možná ho nikdo neprozradil. Ale nehodlal tam čekat, aby to zjistil. Jednou věcí jsem si zatraceně jistě, říkal si pro sebe. Jestli mě někdo prásknul, Mary Sperlingová to nebyla.

Dostat se na vzduch ho stálo další dvě parabomby a několik set slov pustých výmyslů. Jakmile byl venku a z dohledu, putovaly služební páska a zbylé bomby do vaku a nábojový pás skončil za nějakým křovím. Pak si zašel do obchodu s oblečením ve Waukeganu.

Usadil se do prodejního boxu a vytočil kód kiltů. Na obrazovce před ním se začaly střídát vzory.

Ignoroval vemlouvavý hlas katalogu, dokud se neobjevil vzor, který byl výrazně nevojenský a ani trochu modrý, načež zastavil předvádění a proštípl objednávku na svou velikost. Zapsal si cenu, vyškubl ze své náprsní tašky kreditní kartu, strčil ji do přístroje a stiskl tlačítko. Pak, než bylo šití hotové, s požitkem pokuřoval.

O deset minut později nacpal proktorský kilt do sběrače odpadků v prodejním boxu a odkráčel v prudce elegantním ohozu. Ve Waukeganu nebyl sto let, ale i tak se mu podařilo najít, aniž by na sebe upozornil zbytečnými otázkami, autohotel s rozumnými cenami, zamluvit si v recepci standardní apartmá a uložit se k sedmi hodinám tvrdého spánku.

Snídal ve svém apartmá a na půl ucha přitom poslouchal novibox; tak trochu ho zajímalo, co asi budou hlásit o přepadení sídla Rodin. Ale jeho zájem byl vzdálený – v myšlenkách už se od toho odpoutal.

Uvědomil si teď, že to byla chyba, spojit se znovu s Rodinami. A měl zatracené štěstí, že z toho všeho vyklouzl s totožností beze stopy spojitosti s tím kolotočem.

Jeho pozornost upoutala věta: „– včetně Zaccura Barstowa, jejich údajného rodového vůdce.“

Vězni jsou nyní převáženi do rezervace v Orlahomě nacházející se poblíž zřícenin silničního města Okla-Orleans, asi dvacet pět mil východně od Harrimanova pamětního parku. Vreční provost toto místo popisuje jako 'Malou Coventry' a vydal rozkaz, aby veškeré vzdušné stroje dodržovaly při olétávání minimální vzdálenost deseti mil. Prohlášení administrátora není bohužel k dispozici, náš obvykle spolehlivý zdroj v nitru administrace nás však informuje, že důvodem pro hromadné zatčení bylo urychlení vyšetřování, s jehož pomocí doufá administrace získat tajemství Howardových rodin čili jejich techniku nekonečného prodlužování života. Od této přímé akce – od zatčení a transponování všech členů zmíněné psanecké sekty – se očekává zdravý efekt, zlomení odporu vůdců vůči oprávněným požadavkům společnosti. Musí se jim řádně a důrazně vysvětlit, že občanská práva, kterým se těší slušní občané, nesmějí sloužit za plášť, zpoza něhož se poškozují společnost jako celek.

Bylo rozhodnuto, že movitý majetek a rezervy členů tohoto zločinného spiknutí budou spadat pod pravomoc generálního komisaře a během uvěznění budou spravovány jeho zástupci –

Lazarus to vypnul. „Zatraceně!“ pomyslel si. „Nenech se žrát věcmi, se kterejma nemůžeš nic udělat.“

Samozřejmě, čekal, že zatknou i jeho... ale unikl. A tím to končilo. Rodinám by nijak nepomohlo, kdyby se šel udat – a kromě toho, nic Rodinám nedlužil, ani co by se za nehet vešlo.

V každém případě na tom byli líp, když je všechny najednou pozavírali a postavili k nim stráž. Kdyby je vyslídili jednoho po druhém, mohlo dojít k čemukoliv – k lynčování, dokonce k pogromům. Lazarus věděl z vlastní zkušenosti, jak těsně pod kůží mají právě ti nejdokonaleji zcivilizovaní zákon Lynče a davové násilí; proto poradil Zackovi, aby to narařičil takhle – a taky proto, že Zack a administrátor, aby měli naději provést svůj plán, museli mít Rodiny v jediné kompaktní skupině. Byli na tom dobře... a jemu do toho nic nebylo.

Byl by ale rád věděl, jak Zack pokračuje a co si myslí o jeho zmizení. A co si myslí Mary Sperlingová – musel to pro ni být šok, když se objevil a začal dělat randál jako proktor. Přál si, aby jí to mohl vysvětlit. Ne že by záleželo na tom, co si kdo z nich myslí. Buď budou velice brzy světelné roky daleko... nebo budou mrtví. Jak to dopadne, nevěděl.

Obrátil se k telefonu a zavolal na poštu. „Kapitán Aaron Sheffield," oznámil a udal své poštovní číslo. „Naposled sem byl registrovaný na poštovním úřadě v Goddard Field. Můžete mi, prosím vás, posílat poštu do –" naklonil se blíž a přečetl směrové číslo z poštovní schránky v apartmá.

„Služba," potvrdil hlas úředníka. „Okamžitě, kapitáne."

„Děkuju."

Bude trvat dvě hodiny, uvažoval, než ho jeho pošta dohoní. Půl hodiny na trajektorii, třikrát tolik se ztratí zbytečnostmi. Může klidně počkat tady... jeho pronásledovatelé se bezpochyby ztratili v nedohlednu, ve Waukeganu ho ale nic nelákalo. Jakmile dostane poštu, najme si samoobslužný člun a rozjede se do – Kam? Co teď bude dělat?

Probíral v myšlenkách několik možností a konečně si tupě uvědomil, že v celé sluneční soustavě, z jednoho konce na druhý, neexistuje nic, do čeho by se chtěl opravdu pustit.

To ho trochu vyděsilo. Jednou slyšel, a měl sklon tomu věřit, že ztráta životního zájmu označuje skutečný zvrat v bitvě mezi anabolismem a katabolismem – že označuje počátek stáří. Náhle pocítil závist k obyčejným krátkověkým lidem – ti mohou přinejmenším jít a otravovat svoje děti. Mezi členy Rodin se synovská láska nepěstovala; udržovat takový vztah století či ještě déle nebylo možné. A přátelství, pokud nešlo o vztah dvou členů, bylo nutné považovat za pomíjivou a povrchní záležitost. Lazarus neměl nikoho, koho by chtěl vidět.

Okamžik... co ten starý sadař na Venuši? Ten, co uměl tolik lidových písniček a když se opil, byl tak legrační? Zajede za ním. Bude to pěkný výlet a bude to zábava, přestože Venuši nesnášel.

Pak si s chladným úlekem uvědomil, že už toho muže neviděl – jak dlouho? V každém případě už musel být mrtvý. Libby měl pravdu, přemítal zachmuřeně, když mluvil o nezbytnosti nového typu paměťových asociací pro dlouhověké. Doufal, že si ten chasník s nutným výzkumem pospíší a předloží odpověď dřív, než si Lazarus bude muset počítat na prstech. Zabýval se tou myšlenkou minutu nebo dvě. Pak si uvědomil, že je velice nepravděpodobné, že Libbyho ještě někdy uvidí.

Přišla pošta. Nebylo v ní nic důležitého. Nepřekvapilo ho to; žádné osobní dopisy nečekal. Svitky reklam letěly do skluzu na odpadky; přečetl si jen jeden kousek, dopis od přístavní korporace Pan-Terra, ve kterém mu psali, že generálka jeho víceúčelového člunu Zvěd skončila a loď byla přemístěna do parkovacího doku. Nájemné začíná nabíhat tímto okamžikem. Podle instrukcí se ani nedotkli astrogačního řízení – vyhovuje to tak kapitánovi?

Rozhodl se, že si ji ještě dnes vyzvedne a vyrazí do vesmíru. Cokoliv bylo lepší než sedět na Zemi a připouštět si, že se nudí.

Zaplatit účet a najít nájemní tryskáč mu trvalo méně než dvacet minut. Vzlétl a zamířil ke Goddard Field. Aby se vyhnul vstupu do řízené soustavy s letovým plánem, držel se na nižší rovině místní dopravy. Ne, že by se vědomě vyhýbal policii – neměl důvod předpokládat, že hledají „kapitána Sheffielda"; byl to prostě zvyk a do Goddard Field se takhle dostane dost rychle.

Ale dlouho předtím, než se tam dostal, nad východním Kansasem, se rozhodl, že přistane, a také to udělal.

Vybral si letiště takového města, že bylo nepravděpodobné, aby tam zaměstnávali proktora na plný úvazek. Opustil letiště a našel telefonní budku. Stál uvnitř a váhal. Jak se to asi dělá, volat prvnímu muži celé Federace – a dovolat se? Kdyby prostě vytočil číslo Novakovy věže a chtěl k telefonu administrátora Forda, nejenže by mu ho nedali, ale ještě by jeho hovor přepojili do Oddělení veřejného

bezpečí, což by ho stálo nevíтанé vyšetřování – to bylo jasné jako den.

Takže zbýval jen jeden způsob, jak se z toho dostat, a to zavolat samotné Oddělení bezpečí a dostat na obrazovku vrchního provosta – a pak bude improvizovat.

„Oddělení občanské bezpečnosti," odpověděl hlas. „Co pro vás mohu udělat, občane?"

„Služba," začal dokonale ovládaným pokerovým hlasem. „Jmenuji se kapitán Sheffield. Dejte mi vrchního provosta." Nebyl arogantní; jeho chování prostě předpokládalo poslušnost.

Následovalo krátké ticho. „Můžete mi říct, o co jde?"

„Řekl jsem, že jsem kapitán Sheffield." Tentokrát prozrazoval Lazarův hlas potlačovanou rozmrzelost.

Další krátké odmlčení. „Spojím vás s kanceláří vrchního zástupce," řekl hlas pochybovačně.

Tentokrát obrazovka ožila. „Ano?" zeptal se vrchní zástupce a důkladně si ho prohlížel.

„Sežeňte mi vrchního provosta – a pospěšte si."

„O co jde?"

„Prokristapána, člověče – sežeňte mi šéfa! Jsem kapitán Sheffield!"

To, že ho vrchní zástupce přepojil, musíme omluvit; vůbec nespál a za posledních čtyřadvacet hodin se stalo víc matoucích věcí, než byl schopný vstřebat. Když se na obrazovce objevil nejvyšší provost, promluvil nejdřív Lazarus. „Tak tady jste! To tedy bylo něco, prodrat se k vám skrz ty vaše úřední šimly. Přepojte mě na vašeho starého a hněte sebou! Použijte uzavřený okruh."

„Co tím, k čertu, myslíte? Kdo jste?"

„Poslouchejte, kamaráde," řekl Lazarus s pomalým znechucením, „nesnažil bych se procpat tím vašim zatraceným úzkoprsým oddělením, kdybych nebyl v průšvih. Přepojte mě na starého. Týká se to Howardových rodin."

Policejní šéf okamžitě zostražitěl. „Podejte zprávu."

„Podívejte se," řekl Lazarus unaveně, „vím, že byste starému nakukoval přes rameno rád, ale tohle není vhodná chvíle, abyste to zkoušel. Jestli mi budete stát v cestě a nutit mě podat hlášení osobně, tak to udělám. Ale šéf bude chtít vědět proč a můžete vsadit svoji parádní uniformu, že mu to řeknu."

Vrchní provost se rozhodl riskovat – a přepojit individuum na trojproutovku; jestli šéf toho vtipálka nevymaže z obrazovky během tří vteřin, bude vědět, že je to v suchu a že hádal správně. Jestli ho vymaže – tak to může vždycky svěst na zkrat v komunikacích. Nastavil kombinaci.

Administrátor Ford se, když poznal na obrazovce Lazarovu tvář, zatvářil ohromeně. „Vy?" vykřikl. „Jak jste, u všech všudy – Byl Zaccur Barstow –"

„Uzavřete okruh!" skočil mu do řeči Lazarus. Vrchní provost zamrkal; obrazovka před ním zmrtvěla a ztichla. Takže šéf měl tajné agenty mimo jeho oddělení. . . zajímavé – a rozhodně na to nezapomene.

Lazarus Fordovi rychle a v zásadě poctivě poreferoval o tom, jak se stalo, že je na svobodě, a pak dodal, „Takže vidíte, moh sem se uklidit na stranu a uniknout úplně. Vlastně můžu pořád. Ale chci vědět tohle: ta dohoda se Zaccurem Barstowem, že nás necháte emigrovat, pořád platí?"

„Ano, platí."

„Už ste vymyslel, jak dostanete na palubu 'Novejch obzorů' sto tisíc lidí, aby se neprovalilo, že jste to udělal vy? Svejím lidem věřit nemůžete, to víte."

„Vím. Současná situace je dočasná pomoc z nouze, než to stačíme vymyslet."

„A já sem ten, co to udělá. Musím bejt, jsem jedinej, kdo má volnost pohybu a komu si oba můžeme dovolit věřit. A teď poslouchejte –"

O osm minut později přikyvoval Ford pomalu hlavou a říkal: „To by mohlo jít. Mohlo. V každém případě se pusťte do příprav. Zařídím, abyste dostal v Goddardu úvěr."

„Dokážete za sebou zamést stopy? Nemůžu kolem sebe mávat úvěrem od administrátora, lidi by se divili."

„Přiznejte mi určitou inteligenci. Než se k vám dostane, bude to vypadat jako rutinní bankovní transakce."

„Sory. A teď, jak se s váma můžu spojit, až budu potřebovat?"

„No jistě – poznamenejte si tuhle kódovou kombinaci." Ford ji pomalu předříkával. „To vás přepojí k mému stolu bez té štafety. Ne, nezapisujte si to; zapamatujte si to."

„A jak se můžu domluvit se Zackem Barstowem?"

„Zavolejte mně a já vás napojím. Nemůžete mu volat přímo, leda byste si dokázal zorganizovat

paraokruh."

„I kdybych to dokázal, nemůžu s sebou vláčet senzibila. Tak zlomte vaz – já mizím."

„Hodně štěstí!"

Lazarus vyšel z budky s potlačovaným chvatem a pospíchal zpátky, aby si vyzvedl najatou loď. Na to, aby uhádl, jestli nejvyšší provost vystopoval hovor k administrátorovi, nevěděl dost o současné policejní praxi; prostě to považoval za samozřejmé, protože sám, být provostem, by to udělal. Proto mu patrně šlapal na paty nejbližší dosažitelný proktor – byl čas se pohnout, zmást trochu stopy.

Znovu odstartoval a zamířil na sever, stále na místní, nižší a neřízené rovině, dokud se nedostal k oblačnému valu, který halil západní obzor. Pak se obrátil zpátky a prořízl vzduch směrem ke Kansas City. Pečlivě přitom dodržoval rychlostní omezení a letěl tak nízko, jak pravidla místní dopravy dovozovala. V Kansas City vrátil loď do místní půjčovny samoobslužných člunů a mávl na pozemní taxi, které ho odvezlo řízenou dráhou do Joplinu. Tam nastoupil do místního tryskového autobusu ze St. Louis a nekoupil si hned lístek; dosáhl tak toho, že jeho let nebude zaregistrován až do doby, kdy odevzdají protokol autobusového výletu policii na západním pobřeží.

Místo aby si dělal starosti, trávil čas vymýšlením plánu.

Sto tisíc lidí s průměrnou hmotností sto padesáti – ne, řekněme raději sto šedesáti liber, rozvažoval Lazarus v duchu – sto šedesát liber na každého dá dohromady náklad o váze šestnácti milionů liber, osm tisíc tun. Zvěd by takový náklad proti jednomu g zvedl, byl by však těžkopádný jako pečené fazole. Stejně to nepřicházelo v úvahu; lidé se nedají poskládat jako zboží. Zvěd by tak velkou mrtvou váhu uzvedl – a „mrtvá" bylo to správné slovo, protože oni by nakonec mrtví byli.

Potřeboval něco na převoz.

Koupit osobní loď, která by byla tak velká, aby vyvezla Rodiny ze Země k místu, kde na své konstrukční orbitě visel koráb Nové Obzory, by nebylo těžké. Cestovní agentura Čtyři planety by se za rozumnou cenu zbavila takové lodi ráda. Při tom, jaká byla v osobní dopravě konkurence, by se mohli přetrhnout, aby zmenšili své ztráty na starších lodích, které už mezi turisty nebyly oblíbené. Ale osobní loď by nebyla k ničemu; jednak by její koupě vyvolala nezdravé otázky, co chce s takovou lodí dělat, a zadruhé – a to rozhodlo – by ji nemohl řídit sám. Opravený vesmírný bezpečnostní zákon nařizoval, aby byly osobní lodi bez výjimky stavěné pro lidské piloty – podle teorie, že v náhlé a nepředvídané situaci nemůže žádné automatické bezpečnostní zařízení nahradit lidský úsudek.

Takže zbývá nákladní loď.

Lazarus věděl o skvělém místě, kde by se dala sehnat. Luna City, přes veškerou snahu udělat z Měsíční kolonie ekologicky soběstačnou jednotku, dovážela stále mnohem víc, než vyvážela. Na Zemi by to vedlo k „návratu prázdných vagónů"; ve vesmírné dopravě bylo někdy lacinější nechat prázdné vagóny, aby se hromadily, a zvláště na Měsíci, kde měl prázdný vagón větší cenu jako železo, než měl na Zemi jako loď.

Vystoupil z autobusu po přistání v Goddard City, šel na vesmírné letiště, zaplatil účty, ujal se Zvěda a vyplnil žádost o nejbližší možný odlet na Měsíc. Programový blok, který mu přidělili, začínal až za dva dny, ale Lazarus si tím nenechal kazit náladu; šel prostě zpátky k přístavní společnosti a naznačil, že je ochotný za výměnu odletového času štědře zaplatit. Za dvacet minut se mu dostalo slovního ujištění, že může na Měsíc vyrazit téhož večera.

Těch několik zbývajících hodin strávil s úředním šimlem meziplanetárního odbavení – dohánělo ho to k zuřivosti. Nejdřív si vyzvedl úvěrovou listinu, kterou mu slíbil Ford, a proměnil ji v hotovost. Lazarus by byl docela ochotný použít slušnou částku těch peněz k urychlení svého odbavení, tak jako (zcela legálně) zaplatil za výměnu programového bloku s jinou lodí. Ale zjistil, že to udělat nemůže. Během dvou set let se naučil, že úplatek se musí nabídnout tak jemně a nepřímě jako se dělá galantní návrh hrdé dámě; po prvních několika minutách došel k chmurnému závěru, že občanské ctnosti a veřejné poctivosti je tu tolik, že by se s ní daly dláždit ulice – funkcionáři v Goddard Field vypadali, že jim je představa bakšiše, provize či podmazávacích účinků peněz v rutinních záležitostech dokonale neznámá. Obdivoval jejich nepodplatitelnost; líbit se mu nemusela – zvláště když ho vyplňování zbytečných formulářů stálo čas, který chtěl věnovat labužnickým hodům v restauraci Nebeská brána.

Dokonce, než aby šel zpátky na Zvěda a vyhrabal kousek papíru, který dokládá, že byl očkovaný při

příletu na Zemi před několika týdny, se nechal očkovat znovu.

Přesto přese všechno ležel dvacet minut před změněným odletovým časem u řízení Zvěda, vak nadmutý orazítkovanými papíry a žaludek nenadmutý sendvičem, který se mu podařilo urvat. Vypočítal Hohmanovu S-trajektorii, kterou chtěl použít; výsledky naprogramoval autopilota. Všechna světla na palubě byla zelená kromě toho, které mělo zablikat zeleně ve chvíli, kdy začne letištní dozor odpočítávat čas. Čekal naplněn příjemnou radostí, která se ho vždycky zmocňovala těsně před startem.

Něco ho napadlo a on se v popruzích napřímil. Pak si uvolnil náprsní pás a posadil se, natáhl se pro nejnovější výtisk Pozemského pilota a doplnění dopravních úskalí. Hm. . .

Nové obzory se nacházely na kruhové, přesně čtyřiadvacetihodinové orbitě. Vždy si udržovaly pozici nad 106 stupněm západní délky s nulovou odchylkou.

Proč se na ně nezajet podívat, proč si loď neprohlédnout?

Zvěd, s nádržemi po okraj plnými a nákladními prostory prázdnými, měl při startu rezervu mnoha mil za sekundu. Letiště ho samozřejmě odbavilo pro Luna City, ne pro mezihvězdnou loď, ale s Měsícem v nynější fázi by se odchylka od schváleného letového plánu projevila na obrazovce jen stěží – pravděpodobně by si jí nikdo nevšiml, dokud by se někdy později neanalyzoval filmový záznam – v kterémžto okamžiku by Lazarus obdržel dopravní předvolání, možná by mu dokonce pozastavili licenci. Ale lístky za dopravní přestupky mu nikdy starosti nedělaly... a ten průzkum za to určitě stál.

A už zadával problém své balistické kalkulačce. Takový úkol, kromě toho, že si musel zkontrolovat orbitní prvky Nových obzorů v Pozemském pilotovi, mohl Lazarus vyřešit ve spaní. Manévry nutné k vyrovnání s družicí byly pro každého pilota stará vesta a dvojitou tangenciální trajektorii pro čtyřiadvacetihodinovou orbitu měl v malíčku každý student pilotní školy.

Odpovědi uložil do svého autopilota během odpočítávání a když skončil, zbývaly mu ještě tři minuty. Znovu se připoutal do lehu a ve chvíli, kdy na něj dolehlo zrychlení se uvolnil. Jakmile loď přešla do volného pádu, zkontroloval přes letištní transpondér pozici a vektor. Spokojený zajistil palubu, nařídil budík na čas setkání a usnul.

VI.

BUDÍK HO PROBUDIL ASI O ČTYŘI HODINY POZDĚJI. Vypnul ho, zvonění však pokračovalo – pohled na obrazovku ukázal proč. Gargantuovský válec Nových obzorů ležel přímo vedle Zvědova boku. Vypnul i poplašný okruh radaru a dokončil vyrovnávání od oka – s balistickým počítačem se neobtěžoval. Než dokončil manévr, začal pípát komunikační signál. Plácl do vypínače; přístroj vyhledal frekvenci a videoobrazovka ožila. Hleděl na něj muž. „Tady Nové obzory: kdo jste vy?“

„Soukromá loď Zvěd, kapitán Sheffield. Poručení vašemu velícímu důstojníkovi. Mohl bych vystoupit na palubu a složit vám poklonu?“

Měli radost, že mají návštěvu. Koráb byl, až na inspekci, testy a převzetí, hotový; obrovská pracovní skupina, která jej stavěla, odletěla zpět na Zemi a na palubě nezůstal kromě zástupců Jordánovy nadace a půl tuctu inženýrů zaměstnaných korporací vytvořenou za účelem konstrukce korábu pro nadaci, nikdo. Tito lidé byli znudění nečinností, znudění jeden druhým, cíli netrpěliví dokončit testování a vrátit se k požitkům Země; návštěva způsobila příjemné rozptýlení.

Když byl vzduchový uzávěr Zvěda pevně spojený s uzávěrem velké lodi, přivítal Lazara zodpovědný inženýr – technicky vzato „kapitán“, protože Nové obzory byly v pohybu, třebaže bez pohonu. Představil se a provedl Lazara po lodi. Vznášeli se mílema chodeb, podívali se do laboratoří, skladů, knihoven, ve kterých byly statisíce svítek, viděli lány hydroponických nádrží na pěstování potravy a doplňování kyslíku a pohodlné, prostorné, dokonce luxusní byty pro posádkovou kolonii čítající deset tisíc lidí. „Myslíme si, že expedice Vanguard byla poněkud nedostatečně vybavená,“ vysvětlil kapitán-inženýr.

„Sociodynamikové počítají s tím, že tato kolonie bude schopná zachovat základy současné úrovně naší kultury.“

„Nezdá se mi, že by to stačilo,“ poznamenal Lazarus. „Existuje přece víc než deset tisíc druhů specializací, ne?“

„Samozřejmě! Základní myšlenka ale spočívá v zajištění expertů pro všechny základní dovednosti a nepostradatelné vědní obory. Pak, až se kolonie rozroste, mohou se, s pomocí příručních knihoven, přidat dodatečné specializace – cokoliv, od stepu až po tkaní goblénů. Taková je hrubá představa, i

když moje parketa to není. Pro ty, kdo to mají rádi, je to jistě zajímavé téma."

„Těšíte se, až to začne?" zeptal se Lazarus.

Muž se zatvářil skoro šokované. „Já? Chcete naznačit, že bych v tom jel ja? Milý pane, já jsem inženýr, ne zatracený blázen."

„Promiňte."

„Já vlastně proti cestování vesmírem v rozumné míře nic nemám, když je pro to nějaký důvod – v Luna City jsem byl víckrát, než dokážu spočítat, a byl jsem na Venuši. Ale přece si nemyslíte, že člověk, který postavil Mayflower, se na ní taky plavil, nebo ano? Tak jak to vidím já, jediná věc, která zabrání, aby se lidé, co se tomuhle upsali, zbláznili, než se tam dostanou, je naprostá jistota, že byli blázni, ještě než odstartovali."

Lazarus změnil předmět hovoru. V prostoru hlavního pohonu a v opancéřované cele obřího atomového konvertoru se poté, co se Lazarus dozvěděl, že jde o plně automatizované typy nevyžadující lidský dohled, nezdržovali. Naprostá nepřítomnost pohyblivých částí v každém z těchto úseků, umožněná nedávným vývojem v parastatice, dělala z jejich vnitřního chodu záležitost zájmu pouze akademického, což mohlo počkat. Co však Lazarus vidět chtěl, byla řídicí kabina, kde otálel a kladl nekonečné otázky, až se jeho hostitel začal zřetelně nudit a zůstával jen ze zdvořilosti.

Lazarus nakonec zmlkl, ne proto, že by mu vadilo, že svého hostitele zneužívá, ale proto, že byl přesvědčený, že už se o řízení dozvěděl tolik, aby se mohl postavit ke kormidlu.

Než z lodi odešel, zjistil další dva důležité údaje: za devět pozemských dní si chtěla kmenová posádka udělat víkend na Zemi, následkem čehož se mělo zdržet předávací testování. Ale celé tři dny měla být ta velká loď prázdná – možná tam zůstane komunikační úředník, Lazarus však byl příliš opatrný, aby se na tento bod vyptával. Ale stráž na ní nenechají; nikdo si nedokázal představit, proč by tam měli nechávat stráž. Zrovna tak dobře by mohli stavět stráž k řece Mississippi.

Druhá věc, kterou se dozvěděl, byla, jak se dostat na loď bez pomoci zevnitř, tenhle údaj zjistil, když se, už na odchodu, díval na přistávací manévry poštovní rakety.

V Luna City přivítal Lazara Joseph McFee, zástupce Diana Terminál Corp., sesterské firmy Diana Freight Lines. „Pod' dál, kapitáne, a vem si židli. Napiješ se něčeho?" ujal se ho srdečně. Zatímco mluvil, už mu naléval – nezdaněnou samohonku, kterou si vyráběl ve své vlastní vakuové palírně. „Už sem tě neviděl... no, hodně dlouho. Kdes byl naposled a co se tam povídá? Přivez si nějaký nový vtipy?"

„Přijel sem z Goddardu," odpověděl Lazarus a přidal, co řekl jeden kapitán někomu velmi důležitému. McFee dal k dobrému jednu o staré panně ve stavu beztíže a Lazarus dělal, že ji nezná. Anekdoty je dovedly k politice a McFee mu vyložil svoje pojetí „jediného možného řešení" evropských problémů, řešení vycházející z jeho vlastní složité teorie o tom, proč nemůže být Úmluva rozšířena na kultury pod určitou úrovní industrializace. Lazarovi to bylo úplně jedno, ale nechtěl na McFeeho spěchat; na to ho příliš dobře znal. Na vhodných místech přikyvoval, když mu McFee nabídl, nechal si nalít další dávku toho vesmírného utrejšku a přitom čekal na pravý okamžik, kdy bude moci vyrukovat se svou záležitostí.

„Máš tu teď na prodej nějaký firemní lodi, Joe?"

„Jestli mám? To bych řekl, že jo. Tam v tý oboře mi sedí a dělá bordel v inventáři víc ocele, než sem měl za posledních deset let. Potřebuješ nějakou? Udělám ti cenu."

„Možná. Možná taky ne. To záleží na tom, jestli máš, co potřebuju."

„Mám, na co si vzpomeneš. Tak mrtvej trh nepamatuju. Některý dny si nevyděláš poctivě ani pětník."

McFee se zamračil. „A víš, čím to je? Tak já ti to řeknu – může za to ta aféra s Howardovejma rodinama. Nikdo nechce riskovat žádný peníze, dokud nebude vědět, jak si vlastně stojí. Jak může jeden dělat plány, když neví, jestli je má dělat na deset let, nebo na sto? Vzpomeň si na moje slova: jestli se administraci podaří vydolovat z těch děťátek jejich tajemství, uvidíš vůbec největší konjunkturu dlouhodobých investic. Jestli ne... tak nedostaneš peso za tučet, co se dlouhodobých investic týče, a lidi se budou snažit urvat, co budou moct – víno, ženy, zpěv – Rekonstrukce bude proti tomu čajovej dejchánek."

Znovu se zamračil. „Jakej kov potřebuješ?"

„Nechci kov, chci loď."

McFee se přestal mračit a obočí mu vystřelilo nahoru. „Jo? Jakou?"

„Nevím přesně. Máš čas si je prohlídnout se mnou?"

Oblékli se na to a opustili kupoli severním tunelem. Pak se procházeli kolem lodí usazených na zemi dlouhými a volnými kroky typickými pro nízkou gravitaci. Lazarus brzy zjistil, že tah, nosnost a prostor, které potřeboval, mají jen dvě lodě. Jedna z nich byla loď cisternová a koupě to byla lepší, ale výpočet z hlavy mu řekl, že jí, i kdyby se připočítaly podlažní pláty cisteren, chybí prostory, aby pojmulu osm tisíc tun pasažérů. Druhá loď byla vybavená zastaralým pístovým typem vstřikovacích čerpadel, ale byla uzpůsobená pro jakékoliv zboží a měla dostatečně velké prostory pro cestující. Měla větší tonáž, než bylo na tuhle záležitost potřeba, protože cestující váží na to, kolik zabere místa, málo – ale bude tak lépe ovladatelná, což by mohlo být životně důležité.

Pokud šlo o vstřikovače, dokáže se o ně postarat – už si poradil s jiným šrotem.

Lazarus smlouval s McFeem o podmínkách; ne proto, že by chtěl ušetřit, ale proto, že kdyby to neudělal, vypadalo by to divně. Nakonec dospěli ke složitému třístrannému ujednání, podle kterého si McFee koupil pro sebe Zvěda, Lazarus mu na něj předal dluhy nezatížené vlastnické právo a přijal McFeeho nekrytou směnku, pak koupil nákladní loď a vyrovnal se za ni tak, že indosoval McFeeho směnku zpět na něj a přidal mu hotové peníze. McFee pak zatíží Zvědahypotékou u Obchodní odbavovací banky v Luna City, využije výtěžek plus hotové peníze k tomu, aby odkoupil vlastní směnku – podle všeho před tím, než se budou jeho konta revidovat, i když o tom se Lazarus nezmínil.

Nebyl to tak docela úplatek. Lazarus jen využil skutečnosti, že McFee už dlouho pomýšlel na koupi vlastní lodě a považoval Zvěda za ideální staromládenecké vozítko na cesty za prací i za zábavou; Lazarus mu prostě udělal takovou cenu, aby si mohl obchod dovolit. Ale ujednání přinášelo jistotu, že McFee o obchodu nebude mluvit, přinejmenším do té doby, než se mu podaří vyplatit svou směnku. Lazarus ještě záležitost zatemnil tím, že McFeeho požádal, aby se podíval po dobré koupi v obchodu s tabákem... což McFeeho přivedlo na myšlenku, že nový a tajemný podnik kapitána Sheffielda se týká Venuše, která byla pro takové zboží jediným hlavním trhem.

Lazarus loď připravil k odletu za pouhé čtyři dny – za použití štedrých odměn a dlouhodobých plateb. Konečně za sebou pán a vlastník City of Chillicothe nechal Luna City. Zkrátil jméno na Chilli, k počtě svého oblíbeného pokrmu, který jedl naposledy velmi dávno – bachraté červené fazole, spousta chili koření, kusy masa... skutečného masa, ne toho syntetického šidítka, kterému říkala „maso" dnešní mládež. Pomyslel na to a v puse se mu začaly sbíhat sliny. Na celém světě neměl jedinou starost.

Když se blížil k Zemi, zavolal dopravní službu a požádal o parkovací orbitu; nepřál si pokládat Chillina zem. Plýtl by tak palivem a upozorňoval na sebe. Pokud šlo o parkování bez povolení, neměl proti němu žádné předsudky, byla tu ale možnost, že by Chilli mohli během jeho nepřítomnosti spatřit, zanést do mapy a vyšetřovat jako vrak; bylo bezpečnější jednat v souladu se zákonem.

Přidělili mu orbitu. Najel na ni a loď vyrovnal. Pak nastavil identifikační signalizaci na vlastní kombinaci, ujistil se, že ji radar lodního člunu spustí, a odletěl s ním na Zemi, do pomocného letiště pro malé čluny v Goddardu. Dal si pozor, aby s sebou měl tentokrát všechny potřebné doklady; tím, že si nechal dát člun pod celní uzávěru, se vyhnul celnici a byl na vesmírném letišti odbaven rychle. Nehledal nic jiného než veřejný telefon, aby se spojil se Zackem a Fordem – pak, když bude mít čas, se pokusí sehnat nějaké chili. Nevoloval administrátorovi z vesmíru, protože k hovorům z lodi na Zemi byl nutný přenos a zvyk soukromí by ho určitě nezachránil, kdyby telefonista spojující hovor zaslechl zmínku o Howardových rodinách.

Administrátor se ozval okamžitě, třebaže v zeměpisné délce Novak Tower byla hluboká noc. Z váčků pod očima Lazarus usoudil, že nevstal od stolu. „Nazdar," řekl Lazarus, „bude lepší, když na třetí linku seženeme Zacka Barstowa. Mám pro vás zprávy."

„Tak tady jste," řekl Ford chmurně. „Myslel jsem, že jste vzal nohy na ramena. Kde jste byl?"

„Kupoval sem loď," odpověděl Lazarus. „Jak víte. Měli bysme sehnat Barstowa."

Ford se zamračil, ale otočil se ke svému stolu. Na rozdělené obrazovce se k nim připojil Barstow. Zdálo se, že je překvapený, že vidí Lazara. Nevypadal však, že by se mu zcela ulevilo. Lazarus rychle promluvil:

„Co se děje, Zacku? Copak ti Ford neřek, do čeho se chce pustit?"

„Ano, to řekl," připustil Barstow, „ale nevěděli jsme, kde jsi a co děláš. Čas běžel a ty ses nehlásil... tak

jsme si mysleli, že už tě neuvidíme."

„Hergot," stěžoval si Lazarus, „víš, že bych nikdy nic takovýho neudělal. V každém případě sem tady a tohle sem dělal doted' –" Řekl jim o Chilli o své obhlídce Nových obzorů. „Takže já to vidím takhle: někdy během tohoto víkendu, až si tam budou Nový obzory poletovat prázdný, přistanu s Chilli v té vězeňské rezervaci, rychle se nalodíme, doletíme na Nový obzory, votočíme je a vyrazíme. To bude, pane administrátore, vyžadovat z vaší strany velkou pomoc. Vaši proktoři se budou muset dívat na druhou stranu, až budu přistávat a nakládat. Pak budeme muset proklouznout kolem dopravní hlídky. No a potom by bylo moc dobrý, kdyby se žádný koráb vesmírný flotily nevyskytoval v takové pozici, aby moh Novejm obzorům provést něco drastického – jestli tam nechají komunikační hlídku, mohlo by se jim podařit volat o pomoc, než je stačíme umlčet."

„Přiznejte mi určitou předvídavost," odpověděl Ford kysele. „Vím, že budete potřebovat něco na odvrácení pozornosti, abyste vůbec měli nějakou rozumnou šanci, že vám to projde. Ten plán je přinejlepším fantastický."

„Zas tak fantastickéj není," nesouhlasil Lazarus, „jestli ste ochotnej až do poslední minuty používat svoji krajní moc."

„Možná. Ale nemůžeme čekat čtyři dny."

„Proč ne?"

„Situace je na tak dlouho neudržitelná."

„Moje taky."

Lazarus se podíval z jednoho na druhého. „Co? Nějaký problémy? Co je?"

Vysvětlili mu to:

Ford a Barstow se pustili do absurdně nepravděpodobného úkolu; rozhodli se provést složitý a delikátní podvod, podvod trojitý, s odlišnými tvářemi pro Rodiny, veřejnost a federální Radu. Každá složka představovala jedinečné a zdánlivě nepřekonatelné těžkosti.

Ford neměl nikoho, z koho by se odvážil udělat si důvěrníka, protože i ten nejdůvěryhodnější člen personálu mohl být nakažený mánií falešné fontány mládí... nebo taky ne, ale neexistoval způsob, jak to zjistit, aniž by se ohrozilo spiknutí. Přesto prese všechno musel přesvědčit Radu, že opatření, která dělá, jsou pro dosažení cílů Rady ta nejlepší.

Kromě toho musel uvolňovat denní zprávy, které by přesvědčily veřejnost, že jejich vláda pro ně už už získává „tajemství" věčného života. Každý den musela být prohlášení podrobnější, lži rafinovanější. Národ byl z čekání čím dál tím nepokojnější; lidé ze sebe shazovali plášť civilizovanosti a stávali se davem.

Rada tlak národa pocíťovala. Už dvakrát byl Ford donucen k hlasování důvěry; podruhé vyhrál jen o dva hlasy. „Další nevyhraji – musíme sebou hodit."

Barstow měl problémy jiného druhu, ale stejně otravné. Musel mít spojence, protože měl za úkol připravit všech sto tisíc členů k hromadnému útěku. Museli to vědět před naloděním, pokud měli odejít rychle a tiše. Barstow se nicméně neodvažoval říci jim pravdu příliš brzy, protože bylo jisté, že mezi tolika lidmi budou jedinci hloupí a tvrdohlaví... a na to, aby se zhroutil celý plán, byl potřeba jen jeden hlupák, který by ho prozradil hlídkujícím proktorům.

Místo toho byl nucen se pokusit najít vůdce, kterým by mohl věřit, přesvědčit je a spolehnout se, že přesvědčí ostatní. Potřeboval téměř tisíc spolehlivých „honáků", aby si mohl být jistý, že ho jeho lidé budou následovat, až přijde čas. Počet spojenců však byl tak vysoký, že bylo jisté, že někdo selže. Co bylo ještě horší, potreboval další spojence k ještě citlivějšímu účelu. Ford a on vypracovali plán, přinejmenším slabý, na získání času. Po troškách „prozrazovali" techniky, které Rodiny používali k pozdržení příznaků senility; přitom předstírali, že souhrn těchto technik je ono „tajemství". Aby podvod vyšel, potreboval Barstow pomoc biochemiků, žláзовých terapeutů, specialistů na symbiotiku a metabolismus a další experty z Rodin. Měli být jeden po druhém připraveni nejobratnějšími psychotechniky Rodin na policejní výslech... protože museli být schopni na podvodu trvat i pod vlivem drog pravdy. Falešný hypnotický výcvik, který to vyžadovalo, musel být nesrovnatelně komplexnější, než bylo nutné pro jednoduchý blok zabraňující mluvení. Až doted' to fungovalo... docela dobře. Ale rozpory byly den ze dne obtížněji vysvětlitelné.

Barstow věděl, že vejce ve vzduchu o mnoho déle neudrží. Obrovské množství členů Rodin, nutně udržované v nevědomosti, se vymykal z ruky ještě rychleji než veřejnost venku. Byli oprávněně rozhořčení tím, co se jim stalo; očekávali, že s tím kdokoliv, kdo má právo rozhodovat, něco udělá, a to hned!

Barstowův vliv na jeho soukmenovce se ztrácel stejně rychle, jako Fordův vliv na Radu.

„Nemohou to být čtyři dny," opakoval Ford. „Spíš dvanáct hodin... nejdéle dvacet čtyři. Rada se znovu sejde zítra odpoledne."

Barstow se zatvářil ustaraně. „Nejsem si jistý, jestli je za tak krátkou dobu dokážu připravit. Mohlo by být těžké dostat je na palubu."

„S tím si nedělejte starosti," odsekl Ford.

„Proč ne?"

„Protože," řekl Ford bez obalu, „každý, kdo tu zůstane, bude mrtvý – když bude mít štěstí."

Barstow na to neřekl nic a odvrátil oči. Bylo to poprvé, co někdo otevřeně připustil, že tohle není žádná relativně neškodná ukázka politického klíčkovaní, ale zoufalý a téměř beznadějný pokus o odvrácení masakru... a že Ford sám sedí na obou stranách bariéry.

„Takže," vmísil se do toho Lazarus energicky, „teď, když ste si dohodli tohle, mohli bysme trochu popojet. Můžu s Chilli přistát v –" odmlčel se a rychle odhadoval, v kterých místech orbity bude a jak dlouho mu potrvá, než dojde k setkání. „– do takovejch dvaadvaceti hodin greenwichského času. Pro jistotu přidáme hodinu. Jak se vám hodí zejtra odpoledne, sedumnáct hodin oklahomského času?"

Druzí dva vypadali, že se jim ulevilo. „Tak dobře," souhlasil Barstow. „Budu je mít v tak dobrém stavu, jak jen to půjde."

„Dobře," přikývl Ford, „když to nejde rychleji." Na okamžik se zamyslel. „Barstowe, okamžitě stáhnu všechny proktory a vládní úředníky z oblasti rezervace a přeruším s vámi všechny styky. Jakmile se zatáhne brána, můžeš jim to všechno říct."

„Výborně. Budu se snažit."

„Eště něco, než to tu zabalíme?" zeptal se Lazarus. „Jo, moment, Zacku – radši bysme si měli vybrat místo, kde přistanu, nebo bych mohl někoho zabít tryskama."

„Aha, ano. Přileť sem od západu. Vztyčím standardní přistávací maják. Bude to tak v pořádku?"

„Jo."

„Ne," ohradil se Ford. „Budeme mu muset dát naváděcí paprsek, aby se ho mohl při přiletu držet."

„Ale nesmysl," prohlásil Lazarus. „Moh bych Chilli složit na špičku Washingtonského památníku."

„Tentokrát ne. Nenechte se překvapit počasím."

Když se Lazarus blížil k místu setkání s Chilli, vyslal signály z člunu; počítač na Chilli k jeho úlevě odpověděl – měl v zařízení, která nepřezkoušel osobně, pramalou důvěru a v této chvíli by mělo dlouhé pátrání po Chilli katastrofální následky.

Spočítal si relativní vektor, zaměřil člun, luskl prsty, nastavil brždění – zaměřil tři minuty po odhadovaném čase; pocítil uspokojení. Položil člun na místo, proběhl dovnitř a zamířil s lodí dolů.

Vstup do stratosféry a obkroužení dvou třetin zemské koule mu netrvalo déle, než předpokládal. Část hodiny, kterou měl v rezervě, strávil tím, že prováděl velice opatrné manévry, aby ušetřil stárnoucí vstříkovací čerpadla. Pak už klesal troposférou a zvolna se přibližoval, s teplotou pláště vysokou, ale nebezpečně. Zakrátko si uvědomil, co Ford myslel svou poznámkou o počasí. Oklahoma a polovina Texasu byly zakryté temnou, silnou vrstvou mraků. Lazara to udivilo a tak trochu potěšilo; připomnělo mu to doby, kdy se počasí spíš zakoušelo než řídilo. Podle jeho názoru ztratil život něco ze své chuti, když se inženýři-meteorologové naučili, jak spoutat živly. Doufal, že jejich planeta – pokud nějakou najdou – bude mít nějaké pěkné svěží počasí.

Pak se do toho ponořil a na meditování mu nezbyl čas. Přes svou váhu se nákladní loď vzpírala a stěžovala si. Pane jo! Ford musel tohle boží dopuštění objednat v okamžiku, kdy se dohodl čas – k tomu všemu museli mít integrátoři po ruce rozlehlou oblast nízkého tlaku, která jim poskytla základ.

Odněkud na něj křičel síťový inspektor; přerušil spojení a soustředil se na svůj přibližovací radar a na přízračné obrazy v infračerveném detektoru. Zároveň srovnával, co mu říkali, se svým inerčním

hledáčkem. Loď proplula nad mnohamílovou jizvou v krajině – nad zříceninami silničního města Okla-Orleans. Když ho Lazarus viděl naposledy, překypovalo životem. Ze všech mechanických příšerností, které si osedlaly lidskou rasu, přemítal, vyhrávali tihle dinosauři první cenu. Pak jeho myšlenky utnulo zavřeštění z palubní desky; loď se setkala s naváděcím paprskem. Navedl ji dovnitř, když si sedala, vypnul poslední trysku a plácl do několika vypínačů; velké nákladní vchody se s rámusem otevřely a dovnitř se začal drát déšť.

Eleanora Johnsonová se schoulila do sebe, přikrčila se před vichřicí a pokusila se přitáhnout svůj plášť těsněji kolem dítěte, které nesla na levé ruce. Když bouře udeřila poprvé, plakalo dítě, jako by nemělo přestat, až měla nervy napjaté k prasknutí. Ted' bylo zticha, ale jí se zdálo, že to je jen další důvod k obavám.

Ona sama plakala, třebaže se snažila, aby to nikdo neviděl. Za celých sedmadvacet let nebyla vystavena takovému počasí; jako by to symbolizovalo bouři, která převrátila naruby její život, odvála ji z prvního vlastního domova, který s láskou opatrovala – z domova s přívětivým krbem, nablýskanou služební komůrkou, termostatem, který mohla nastavit, jak se jí zachtělo, aniž se ptala ostatních – bouři, která ji zavála mezi dva chmurně vyhlížející proktory, uvěznila jako nějakého nebohého psychotika a po děsivých urážkách ji donesla sem, do této studené a lepkavé červené hlíny Oklahomského letiště.

Byla to skutečnost? Copak to mohla být skutečnost? Nebo ještě neporodila své dítě a tohle byl další z těch podivných snů, které měla v době, kdy je nosila?

Ale déšť byl příliš mokrá a studený, hrom příliš hlasitý; takový sen by nikdy nedospala. Pak tedy to, co jim řekl prezident předsednictva, musí být také pravda – musí to být pravda, na vlastní oči viděla, jak ta loď přistává, vybuchující plamen se odrážel od temna vichřice. Už ji neviděla, ale dav kolem ní se pomalu sunul dopředu; musí být před ní. Byla téměř na okraji davu; bude jedna z posledních, kdo vstoupí na palubu.

Bylo bezpodmínečně nutné, aby se nalodili – Starší Zaccur Barstow jim řekl s naprostou vážností, co se na ně chystá, pokud se jim nepodaří se na loď dostat. Uvěřila jeho vážnosti; přesto nemohla pochopit, že to může být pravda – copak by někdo mohl být tak zlý, tak nesmírně a hrozně zlý, že by chtěl zabít někoho tak neškodného a bezmocného, jako je ona a její dítě?

Zachvátila ji panická hrůza – co když tam do doby, kdy na loď nastoupí, nezbyde žádné místo? Sevřela dítě pevněji; znovu se rozplakalo, tlak byl příliš silný.

Nějaká žena z davu se k ní přiblížila a oslovila ji. „Musíte být unavená. Mohu vám to dítě chvíli nést?“ „Ne. Ne, děkuji. Jsem v pořádku.“ Světlo blesku ozářilo ženinu tvář, Eleanor Johnsonová ji poznala – byla to starší Mary Sperlingová.

Laskavost nabídky ji však uklidnila. Ted' věděla, co musí udělat. Jestli bude plno a oni už nebudou moci nikoho vzít, musí podat své děťátko dopředu, z ruky do ruky nad hlavami davu. Nemohou odmítnout umístit něco tak malého, jako je její dítě.

Něco o ni v temnotě zavadilo. Dav se znovu pohnul dopředu.

Když Barstow viděl, že nakládání bude skončeno za několik minut, opustil své místo u jednoho z nákladních otvorů a běžel, jak nejrychleji mohl, čvachtajícím, lepkavým blátem ke komunikační budce. Ford mu kladl na srdce, aby mu dal vědět až těsně před tím, než odstartují; bylo to nutné pro Fordův plán na odvrácení pozornosti. Barstow se zapletl do podivných mechanických dveří, rozrazil je a vběhl dovnitř. Nastavil soukromou kombinaci, která ho měla spojit přímo s Ferdovým manipulačním stolem, a stiskl tlačítko.

Spojení přišlo okamžitě, ale obličej, který se objevil na obrazovce, nebyl Fordův. Barstow vyhrkl: „Kde je administrátor? Chci mluvit s administrátorem," dřív než obličej před sebou poznal.

Byl to obličej známý vši veřejnosti – byl to Bork Vanning, hlava Menšiny Rady. „Mluvíte s administrátorem. A ted', kdo jste k čertu vy a proč sem voláte?"

Barstow děkoval všem bohům, minulým i přítomným, že poznání bylo jednostranné. Přerušil spojení jedinou slepou ranou a vyrazil z budovy.

Dvoje z nákladních dveří už byly zavřené; opozdilci procházeli dvěma zbylými. Barstow s kletbami zahnal

dovnitř poslední z nich, vešel za nimi a hlava nehlava se prodral do řídicí kabiny. „Zvedněte loď!“ křikl na Lazara. „Rychle!“

„Nač ten shon?“ zeptal se Lazarus, ale už zavíral a zajišťoval vchody. Zapnul akcelerační varování, nečekal ani deset sekund... a spustil pohon.

„No,“ řekl konverzačně o šest minut později, „doufám, že všichni leželi. Jestli ne, tak z toho budou nějaký zlomený kosti. Cos to říkal?“

Barstow mu pověděl o svém pokusu hlásit se Fordovi.

Lazarus zamrkal a zapískal několik taktů z „Krocana v slámě“. „Vypadá to, že sme u konce s časem. Ať se propadnu, jestli to tak nevypadá.“ Odmlčel se a soustředil svou pozornost na přístroje, jedno oko na balistické křivce, druhé na radaru.

VII.

LAZARUS MĚL PLNÉ RUCE PRÁCE, aby Chilli domanévroval do správné pozice po boku Nových obzorů; kvůli přetíženým čerpadlům byla menší loď jankovitá jako mladý kůň. Ale nakonec se mu to podařilo. Magnetické kotvy signalizovaly, že jsou na místě. Hermetické uzávěry zapadly; a v uších jim zapraskalo, jak se Chilli přizpůsobila tlaku obřího korábu. Lazarus se vrhl k padacím dveřím v podlaže řídicí kabiny, rychle přeručkoval ke kontaktnímu průchodu, a když se dostal k přechodové komoře Nových obzorů, uviděl, že proti němu stojí kapitán-inženýr.

Muž se na něj podíval a zafuněl. „Tak jste tu zase, co? Proč jste ksakru neodpověděl na výzvu?“

Nemůžete se k nám zahákovat bez dovolení; tohle je soukromý majetek. Co to vlastně znamená?“

„Znamená to, že ty a ty tvý chasníci pojedete zpátky na Zem o pár dní dřív – v týchle lodi.“

„To je ale nesmysl!“

„Bratře,“ řekl Lazarus mírně a z levé ruky mu náhle vyrostl blaster, „rozhodně bych tě nerad zranil, když ste ke mně byli tak laskaví... ale určitě to udělám, jestli se zatraceně rychle nevzdáš.“

Kapitán jen nevěřícně zíral. Za ním se shromáždilo několik jeho podřízených; jeden z nich zalapal po dechu a chystal se k odchodu. Lazarus nastavil zbraň na nižší razanci a střelil ho do nohy; muž sebou škubl a sáhl do prázdna. „Teď se o něj budete muset postarat,“ poznamenal Lazarus.

To rozhodlo. Kapitán svolal svoje mužstvo mikrofonem lodního rozhlasu umístěným u přechodové komory pro cestující; jak přicházeli, Lazarus je počítal – dvacet devět byl počet, který si pečlivě zapamatoval při své první návštěvě. Určil, aby každého z nich drželi dva muži. Pak se šel podívat na člověka, kterého zranil.

„Ty nejsi raněnej doopravdy, ty kluku,“ dospěl brzy k názoru; pak se obrátil ke kapitánovi-inženýrovi.

„Jakmile vás přetransportujeme, dejte mu na tu spaleninou nějakou mast proti ozáření. Lékárnička je na zadní straně pažení v řídicí kabině.“

„Tohle je pirátství! To vám nemůže projít.“

„Asi ne,“ souhlasil Lazarus zamyšleně. „Ale tak nějak doufám, že projde.“ Znovu se soustředil na svou práci. „Vy tam, hod'te sebou! Nemusí vám to trvat celej den.“

Chilli se pomalu vyprazdňovala. Bylo možné použít jen tento jediný východ, ale ty, kdo právě procházeli úzkým průchodem spojujícím obě lodi, postrkoval tlak naplň hysterického davu, který jim šlapal na paty; hmuli se ven jako včely z podrážděného roje.

Většina z nich nikdy předtím stav beztlíže nezažila; vletěli do většího prostoru obří lodi a zcela dezorientovaní se bezmocně převalovali. Lazarus se snažil vnést do toho pořádek tak, že popadl všechny, kdo vypadali, že svoje tělo při nulové gravitaci zvládají, a přikázal jim, aby záležitost urychlili a ty bezmocné postrkovali, a to kamkoliv – na zád' velké lodi, pryč z cesty, aby udělali místo pro další tisíce, které ještě měly přijít. Když naverboval asi tucet takových honců, uviděl v blízkosti skupině Barstowa, chytil ho a dal mu to na starost. „Udržuj je v pohybu, jakkoliv. Musím dopředu do řídicí kabiny. Jestli uvidíš Andyho Libbyho, pošli ho za mnou.“

Od proudícího davu se oddělil muž a přiblížil se k Barstowovi. „Venku je člun a snaží se zahákovat. Viděl jsem ho okénkem.“

„Kde?“ naléhal Lazarus.

Mužova znalost lodních termínů byla naneštěstí jen nepatrná, ale nakonec si porozuměli. „Hned sem zpátky,“ řekl Lazarus Barstowovi. „Ať se nezastavujou – a ať vám neuteče žádný z těch děcek – támhle

z našich hostů." Zastrčil blaster a začal se prodírat davem vířícím v nejužším místě.

Vypadalo to, že měl muž na mysli vchod číslo tři. Ano, něco tu bylo. Vchod měl uprostřed okénko z neprůstředného skla, ale místo hvězd za ním Lazarus uviděl osvětlený prostor. Zahákoval se k nim jakýsi člun.

Jeho majitel se buď nepokusil vchod Chilli otevřít, nebo možná prostě nevěděl jak. Vchod nebyl zavřený zevnitř; nebyl důvod se tím obtěžovat. Jakmile byl tlak v rovnováze, měl se snadno otevírat z obou stran... a také tomu tak bylo, jak prozrazoval zeleně svítící ukazatel vedle závory.

Lazara to mátl.

Ať už to byl člun dopravní kontroly, plavidlo vesmírného loďstva, nebo cokoliv jiného, byl to v každém případě problém. Ale proč prostě neotevřeli dveře a nevešli dovnitř? Byl v pokušení zavřít vchod zevnitř, rychle zajistit i ostatní, dokončit nakládání a pokusit se ten závod vyhrát.

Ale jeho opičí předci ho přemohli; nemohl nechat na pokoji něco, čemu nerozuměl. Udělal tedy kompromis – kopl skrytou závoru na místo, aby jim zabránil otevřít vchod zvenčí, pak sklouzl pozorně podél okénka a jedním okem nakoukl dovnitř.

Zjistil, že zírá na Slaytona Forda.

Donutil se ustoupit stranou, odkopl skrytou závoru a stiskl vypínač na otvírání vchodu. Čekal tam, nohu zaklesnutou v chytu, blaster v jedné ruce, nůž ve druhé.

Vynořila se jediná postava. Lazarus viděl, že to je Ford, znovu stiskl vypínač, aby vchod zavřel, a kopl skrytou závoru na místo. Po celou tu dobu nepřestal na svého návštěvníka mířit. „Co sakra je?“ domáhal se vysvětlení. „Co tu děláte? Kdo tu je ještě? Hlídka?“

„Jsem tu sám.“

„Co?“

„Chci odletět s vámi... jestli mě necháte.“

Lazarus se na něj podíval a neodpověděl. Pak se vrátil k okénku a prohlédl si všechno, co mohl. Zdálo se, že Ford nelže, protože na dohled nebyl nikdo jiný. Ale to Lazarův zrak neupoutalo.

Tohle vůbec nebyl řádný člun do otevřeného vesmíru. Neměl přetlakovou komoru, ale jenom hermetický uzávěr, aby se mohl spojit s větší lodí; Lazarus hleděl přímo do útrob člunu. Vypadalo to jako – ano, byl to „Výletník II“, malá soukromá stratosférická jachta, vhodná jen na značkovou dráhu nebo přinejlepším na setkání s družicí, pokud mu družice mohla poskytnout palivo na zpáteční cestu.

Tady žádné palivo, které by se takhle dalo použít, nebylo. Pilot akrobat by možná s touhle plechovou hračkou bez pohonu přistál a prošlo by mu to... za předpokladu, že by uměl dělat žabky do stratosféry a zpátky a přitom si pečlivě hlídat teplotu vnějšího obalu – ale Lazarus by to zkoušet nechtěl. Ani náhodou! Obrátil se k Fordovi. „Co když vás odmítneme? Jak ste si představoval, že se dostanete zpátky?“

„O tom jsem neuvažoval," odpověděl Ford prostě.

„Hm – tak povídejte, ale hod'te sebou; je pět minut po dvanáctý.“

Ford za sebou spálil všechny mosty. Teprve před několika hodinami ho zbavili úřadu; věděl, že jakmile vyjdou najevo všechna fakta, bude doživotní uvěznění v Coventry to nejlepší, v co může doufat – pokud by se mu podařilo vyhnout se davovému násilí a ničivému výslechu.

Příprava akcí na odvrácení pozornosti se stala poslední kapkou, která ho nakonec připravila o jeho slabou převahu. Vysvětlení, které podal k objasnění svých kroků, Radu nepřesvědčilo. Omlouval bouři a stažení proktorů z rezervace jako drastický pokus o zlomení morálky Rodin – omluva to byla možná, ale ne příliš přesvědčivá. Rozkazy, které měly udržet vesmírnou flotilu v uctivé vzdálenosti od Nových obzorů, očividně s aférou Howardových rodin nikdo nespojoval; faktu, že zdánlivě postrádaly jakýkoliv smysl, se nicméně chopila opozice a použila ho jako další zbraně k jeho svržení. Hledali cokoliv, na čem by ho natchytali – jedna z otázek, položená v Radě, se týkala jistých peněz z fondu, s jehož prostředky mohl administrátor volně disponovat. Tyto peníze byly nepřímou vyplaceny kapitánu Aaronu Sheffieldovi; byly skutečně vydány ve veřejném zájmu?

Lazarus vyvalil oči. „Chcete říct, že po mně šli?“

„Ne tak docela. To byste tu nestál. Ale moc daleko nebyli. Myslím, že jim muselo ke konci pomáhat dost mých lidí.“

„To asi jo. Ale zvládli smět to, tak proč se tím žrát. Tak dem. Ve chvíli, kdy budou všichni venku – a na

palubě ty velký holky – musíme odstartovat." Lazarus se vydal na zpáteční cestu.

„Vezmete mě s sebou?"

Lazarus se zastavil, otočil se a pohlédl na Forda. „Jak jinak?" Původně chtěl Forda poslat zpátky v Chilli. Nebyl to vděk, co změnilo jeho úmysly, byla to úcta. V okamžiku, kdy přišel o úřad, šel Ford přímo na Huxleyho letiště severně od Novák Tower, nechal se odbavit na cestu k prázdninovému satelitu Monte Carlo a místo toho vyrazil k Novým obzorům. Lazarovi se to líbilo. Vsadit všechno na jednu kartu vyžadovalo odvalu a takovou povahu, jakou většina lidí neměla. Nehledej kartáček na zuby, nezdržuj se zbytečností, prostě to udělej! „Jasně že vás vezmeme s sebou," řekl lehce. „Ty si chlap, jak má bejt, Slaytone."

Chilli už byla poloprázdná, ale prostory u spoje byly pořád přecpané šílenými davy. Lazarus si částečně proboxoval, částečně přeházel cestu. Snažil se zbytečně neubližovat ženám a dětem, ale nenechával se tou možností zdržovat. Prodral se spojovací komorou s Fordem zavěšeným na svém opasku, jakmile byli venku, uklidil se na stranu a zastavil před Barstowem.

Barstow zíral za něj. „Jo, je to von," potvrdil Lazarus. „A nečuť takhle, je to nezdravý. Letí s námi. Viděl si Libbyho?"

„Tady jsem, Lazare." Libby se oddělil od davu a blížil se s lehkostí veterána, který má se stavem beztlíže letitou praxi. K jednomu zápěstí měl přivázanou malou aktovku.

„Výborně. Zůstaň někde tady. Zacku, jak dlouho to bude trvat, než budete všichni na palubě?"

„Bůh ví. Nemůžu je spočítat. Tak hodinu, možná."

„Zkrat' to. Když dáš na každou stranu díry nějaký svalnatý chlapíky, můžou je protáhnout rychleji než choděj. Musíme vocuď vypadnout o maličko dřív, než je v lidských silách. Du do řídicí kabiny. Zavolej mi tam, hned jak budeš mít všechny na palubě, tady naše hosty venku a Chilly odpojenou. Andy! Slaytone! Deme."

„Lazare –"

„Potom, Andy. Promluvíme si, až tam budeme."

Lazarus vzal Slaytona Forda s sebou, protože nevěděl, co jiného by s ním mohl dělat, a cítil, že bude lepší moc ho nevystavovat, dokud si nevymyslí nějakou přijatelnou výmluvu, proč ho má s sebou. Dosud se nezdálo, že by se na něj někdo podíval dvakrát, ale až se to tu uklidní, bude Fordův dobře známý obličej vyžadovat vysvětlení.

Řídicí kabina byla asi půl míle od místa, kde vstoupili na loď. Lazarus věděl, že tam vede pasažérský pás, ale neměl čas ho hledat; prostě se dal první chodbou vedoucí dopředu. Jakmile se dostali z davu, pokračovali docela rychle, třebaže Ford nebyl ve vlnivých manévrech stavu beztlíže tak zběhlý jako druzí dva.

Když se dostali na místo, trávil Lazarus nucené čekání tím, že Libbymu vysvětloval nesmírně důmyslné, zato však neortodoxní řízení hvězdné lodi. Libby byl unesený a brzy se pustil do cvičných operací.

Lazarus se obrátil k Fordovi. „A co ty, Slaytone? Mít druhého náhradního pilota by neškodilo."

Ford zavrtěl hlavou. „Poslouchal jsem, ale nikdy bych se to nenaučil. Nejsem pilot."

„Co? Jak ses dostal sem?"

„Licenci samozřejmě mám, ale neměl jsem čas udržovat se ve formě. Vždycky mě vozil šofér. Trajektorii jsem nepočítal ani nepamatuji."

Lazarus si ho prohlédl. „A to ses pustil do orbitálního setkání? Bez rezervního paliva?"

„Ach, tohle. Musel jsem."

„Aha. Takhle se kočka naučila plavat. No, taky to tak de." Obrátil se zase, aby si promluvil s Libbym, přerušil ho však Barstowův hlas vycházející z lodního rozhlasu:

„Pět minut, Lazare! Potvrd' příjem."

Lazarus našel mikrofon, zakryl rukou světlo pod ním a odpověděl, „V pořádku, Zacku! Pět minut." Pak řekl, „Kruci, ani sem se ještě nerozhodl pro kurs. Co myslíš, Andy? Přimo od Země, abysme ty otravy setřásl? A pak si vybrat cíl? Co tomu říkáš, Slaytone? Jak to de dohromady s rozkazama, co si dal flotile?"

„Ne, Lazare, ne!" protestoval Libby.

„Co? Proč ne?"

„Měl bys zamířit přímo ke Slunci.“

„Ke Slunci? Proč, proboha?“

„Pokoušel jsem se říct ti to, hned jak jsem tě uviděl. Je to kvůli tomu vesmírnému pohonu, co jsi říkal, abych vyvinul.“

„Ale, Andy, my ho nemáme.“

„Ano, máme. Tady.“ Libby hodil aktovku, kterou nesl, Lazarovi.

Lazarus ji otevřel.

Přístroj, o kterém Libby mluvil jako o vesmírném pohonu, byl sestavený ze zbytků jiných zařízení a vzhledem připomínal spíš hračku z dětské dílny než výsledný produkt vědecké laboratoře. Lazarus jej podrobil kritické prohlídce. Proti nablýskané a exkluzivní dokonalosti řídicí kabiny vypadal nemotorně, žalostně a absurdně nepřiměřeně.

Lazarus do toho nejistě dloubnul. „Co to je?“ zeptal se. „To je tvůj model?“

„Ne, ne. To je ono. To je hvězdný pohon.“

Lazarus pohlédl na mladšího muže téměř soucitně. „Synu,“ zeptal se pomalu, „nepřeskočilo ti?“

„Ne, ne a ne!“ vychrlil ze sebe Libby. „Jsem duševně stejně zdravý jako ty. Tohle je radikálně nová teorie. Proto chci, abys letěl do blízkosti Slunce. Jestli to vůbec pracuje, bude to nejlépe pracovat tam, kde je světelný tlak nejsilnější.“

„A když to pracovat nebude,“ chtěl vědět Lazarus, „co to udělá z nás? Sluneční skvrny?“

„Ne přímo do Slunce. Ale leť tím směrem, a jakmile se mi podaří vypočítat údaje, dám ti korekce, které tvou dráhu zakříví do naší řádné trajektorie. Chci, abys Slunce minul ve velmi ploché hyperbole, uvnitř oběžné dráhy Merkura, tak blízko k fotosféře, jak vydrží loď. Nevím, jak daleko to je, takže jsem to nemohl vypočítat napřed. Ale tyhle údaje budou tady na lodi a během cesty bude čas na to, abychom je uvedli ve vzájemný vztah.“

Lazarus se znovu podíval na přístroj, který vypadal jako a neuspořádané vrabčí hnízdo. „Andy, jestli si ses jistě, že ti kolečka v hlavě pořád běhají, tak to risknu. Připoutejte se vy dva.“ Sám se připoutal do pilotního křesla a zavolal na Barstowa. „Tak co, Zacku?“

„Volno!“

„Pořádně se držte!“ Lazarus zakryl jednou rukou světlo na svém levém kontrolním panelu; lodí projela akcelerační výstraha. Druhou rukou zakryl jiné světlo; před nimi se náhle zatřpytila hvězdná nebeská bář – Ford zalapal po dechu.

Lazarus se na ni zahleděl. Plných dvacet stupňů oblohy bylo zakryto temným kruhem noční strany Země. „Musím kousek uhnout, Andy. Využijeme trochu sílu větru v Tennessee.“ Vystartoval lehce, se zrychlením čtvrt g, jen aby zatřásl cestujícími a probudil je. Zatím prováděl pomalou operaci nastavování ohromné lodi do směru, kterým ji potřeboval postrčit, aby ji dostal ze stínu Země. Zvýšil zrychlení na půl g, pak na celé g.

Země se náhle z černého obrysu změnila ve štíhlý stříbrný srpek; zpoza ní vyšel půlstupňový bílý disk Slunce. „Chci kolem ní proletět ve vzdálenosti tak tisíc mil, Plácačko,“ řekl Lazarus napjatě, „při zrychlení dvě g. Dej mi dočasné vektor.“

Libby zaváhal jen na okamžik, pak udal vektor. Lazarus znovu spustil akcelerační výstrahu a zrychlil na dvě g, na dvojnásobek zemské přitažlivosti. Lazarus byl v pokušení zvýšit na plné nouzové zrychlení, ale s lodí naloženou pozemskými motovidly se neodvážil; i dvě g udržovaná delší dobu by pro některé z nich mohla být příliš velká zátěž. Kterýkoliv stíhací koráb vesmírné flotily, který by měl rozkaz je zadržet, mohl dosáhnout mnohem vyššího zrychlení a jejich vybrané posádky by to vydržely. Ale to byl prostě risk, který museli podstoupit... a stejně, připomněl si, loď námořní flotily nemohla udržovat velké zrychlení dlouho; měla rychlost striktně omezenou obsahem nádrží s jaderným palivem.

Nové obzory žádná taková staromódní omezení netrápila, neměla žádné nádrže; její konvertor přijímal jakoukoliv hmotu a měnil ji na čistou sálající energii. Dokázal využít čehokoliv – meteorů, kosmického prachu, zbloudilých atomů smetených dohromady jeho sběrným polem, nebo čehokoliv ze samotné lodi, jako odpadků, mrtvol, smetí, prostě čehokoliv. Hmota se stávala energií. Při svém zániku vydal každý mučený gram devět set milionů trilionů ergů práce.

Srpek Země rostl a vzdouval se a sklouzl k levému okraji hemisferické obrazovky, zatúnco Slunce

zůstávalo nehnutě vpředu. O něco více než dvacet minut později, v momentě největšího přiblížení, kdy srpek, nyní v poloviční fázi, klouzal ven z vypouklé obrazovky, ožil mezikorábový okruh. „Nové Obzory!“ zazněl energický hlas. „Proveďte manévry na orbitu a vypněte pohon! Toto je rozkaz oficiální dopravní služby.“

Lazarus přerušil spojení. „Teda,“ řekl vesele, „jestli se nás pokusej chytit, tak se jim nebude líbit, že je povedeme do Slunce! Andy, silnice je rovná, možná bysme měli provést korekce. Chceš to udělat na počítači? Nebo mi nadiktuješ údaje?“

„Udělám to na počítači,“ odpověděl Libby. Už objevil, že lodní charakteristiky vztahující se k astronavigaci včetně jejího chování „Černého tělesa“ jsou k dispozici na obou pilotních stanovištích. Ozbrojen tímto poznatkem a běžnými údaji z přístrojů se dal do počítání hyperboloidu, po jehož obvodu chtěli obletět Slunce. Učinil nesmělý pokus o použití lodní balistické kalkulačky, ale úplně ho zmátl; byl to model, na který nebyl zvyklý, neměl vůbec žádné pohyblivé části, dokonce ani vnější ovládání. Vzdal to tedy, jen by tím ztrácel čas, a opět se uchýlil ke svému podivnému talentu na čísla, který se skrýval v jeho mozku. Jeho mozek také neměl žádné pohyblivé části, ale na to byl zvyklý.

Lazarus se rozhodl, že se podívá, jaké výše dosáhla jejich popularita. Znovu zapnul mezikorábový okruh a zjistil, že ještě pořád hněvivě skřehotá, třebaže trochu slaběji. Znali teď jeho jméno – jedno z jeho jmen – z čehož usoudil, že chlapci z Chilli museli zavolat dopravní službu téměř okamžitě. Když se dozvěděl, že pilotní licence „kapitána Sheffielda“ byla pozastavena, smutně pokýval hlavou. Přerušil spojení a zkusil vlnovou délku vesmírné flotily... kterou pak přerušil taky, protože nebyl schopný zachytit nic než kód a změřit zvuků – jen jednou se jasně ozvala slova „Nové obzory“.

Řekl něco jako „Ať mi kameny a klacky přerážej pracky –“ a zkusil jinou linii výzkumu. Radar s dalekým dosahem i paragravitální detektor mu říkaly, že v jejich okolí jsou lodě, ale to mu samo o sobě prozradilo velmi málo; dalo se čekat, že takhle blízko Země budou lodě, a neexistoval žádný jednoduchý způsob, jak na základě tohoto poznatku rozlišit pravidelnou neozbrojenou linku či nákladní člun, který se staral o své, od křižníku vesmírné flotily, který se dal do hněvivého pronásledování.

Ale Nové obzory měly víc možností, jak analyzovat, co je v jejich okolí, než obyčejná loď; byly zvlášť vybavené na to, aby si bez pomoci poradily s jakýmkoliv představitelnými neobvyklými podmínkami. Hemisferická řídicí kabina, v níž leželi, byla ohromným televizním přijímačem s mnoha obrazovkami, který mohl ukázat přesný obraz výhledu dopředu či dozadu, podle toho, pro co se rozhodl pilot. Ale měl i jiné okruhy, mnohem rafinovanější; mohl také, simultánně nebo odděleně, fungovat jako ohromná radarová obrazovka, na níž se ukazovaly signály jakéhokoliv tělesa v dosahu radaru.

Ale to byl jen začátek. Jeho nelidské smysly mohly k tomu, aby vyhodnotily údaje, použít diferenciální analýzu a ukázat výsledek na vizuálním analogonu. Lazarus studoval levý řídicí pult, pokoušel si vzpomenout na všechno, co mu o něm řekli, a změnil nastavení.

Simulované hvězdy, a dokonce i Slunce se vytratily do šera, asi tucet světél zářil jasně.

Dal příkaz, aby přístroje zkontrolovaly jejich úhlovou rychlost; jasná světla dostala třešňově rudou barvu a změnila se v drobné komety, které po sobě zanechaly růžové ocasy – všechna až na jedno; to zůstalo bílé a žádný ocas mu nenarostl. Okamžik studoval ostatní, dospěl k názoru, že vzhledem k jejich vektorům si zůstanou navždy cizí a vydal příkaz, aby přístroje prověřily zaměřovací dráhu tělesa se stálým směrem. Světélko vybledlo do fialová, proběhlo polovinou spektra a zastavilo se na modrozelené.

Lazarus chvíli přemýšlel, pak od informace odečetl jejich vlastní zrychlení dvou g; světlo opět zbělelo. Spokojen provedl tentýž test s tělesy na zádi.

„Lazare –“

„Co je, Libby?“

„Bude nějak zasahovat do toho, co děláš, když ti teď dám ty korekce?“

„Vůbec ne. Jen sem si to chtěl omrknout. Jestli tahle kouzelná lampa ví, co povídá, tak se jim nepodařilo se na nás zavěsit včas.“

„Výborně. Takže tady jsou ty údaje...“

„Naklepej je tam sám, jo? Sedni si na chvíli ke kormidlu. Pudu se podívat po kafi a řákejch sendvičích. Co ty? Dáš si něco k snídani?“

Libby nepřítomně přikývl, ponořený do korigování lodní trajektorie. Ford se dychtivě ozval – byla to

první slova, která po dlouhé době pronesl. „Já to přinesu. Udělám to hrozne rád." Vypadalo až dojemně, jak se snaží být užitečný.

„Hm... moh by ses dostat do nějakýho maléru, Slaytone. Ať jim Zack napovídal cokoliv, většina členů ti moc pěkný ména dávat nebude. Zatelefonoju na zád' a někoho seženu."

„Za těchto okolností mě patrně nikdo nepozná," nedal se Ford. „V každém případě je to legitimní pochůzka – mohu to vysvětlit."

Lazarus mu vyčetl z tváře, že je to nutné pro jeho morálku. „Dobře... jestli si poradíš s dvěma g."

Ford se těžce vyhrabal z akceleračního lehátka, na kterém ležel. „Jsem rozený astronaut. Jaké sendviče?"

„Dal bych si hovězí, ale dostal bych asi nějakou zatracenou náhražku. Takže pro mě sýrovej, z černýho chleba, když bude, a dej tam hodně hořčice. A spoustu kafe. Co si dáš ty, Andy?"

„Já? Cokoliv ti přijde pod ruku."

Ford napjal všechny síly, aby překonal dvojnásobné zatížení, a obrátil se k odchodu; pak dodal: „Asi by ušetřilo čas, kdybyste mi řekli, kam mám jít."

„Bratře," řekl Lazarus, „jestli není tahle loď pořádně nacpaná jídlem, udělali sme všichni hroznou chybu. Trochu se tu porozhlídní. Něco najdeš."

Dál, dál, dál ke Slunci, rychlostí rostoucí každou vteřinu o šedesát čtyři stop za sekundu. Dál a pořád dál, patnáct nekonečných hodin dvojnásobné tíže. Za tuto dobu urazili sedmnáct milionů mil a dosáhli nepředstavitelné rychlosti šesti set čtyřiceti mil za sekundu. Čísla znamenají málo – pomyslete místo toho na cestu z New Yorku do Chicaga, kterou ani stratopoštou nezvládnete rychleji než za půl hodiny, vykonanou v jediném úderu srdce.

Barstow to během dvojnásobné tíže neměl jednoduché. Všichni ostatní v té době ulehli a beznadějně se snažili usnout, bolestně dýchali a hledali nové polohy, ve kterých se pokoušeli odpočinout si od břemene vlastního těla. Zaccura Barstowa však poháněl smysl pro zodpovědnost; nezastavil se ani na chvíli, třebaže mu na zádech seděl mořský Stařec a zvyšoval jeho váhu na tři sta padesát liber.

Ne že by pro ně, kromě toho, že se unaveně ploužil z jednoho oddělení do druhého a ptal se na jejich stav, mohl něco udělat. Nedalo se dělat nic, a dokud trvalo vysoké zrychlení, nebyla možná žádná organizace, která by jejich utrpení zmírnila. Leželi, kde se dalo, muži, ženy a děti, namačkaní na sebe jako dobytek při transportu. V prostorách, které nebyly pro tak nesmírný počet cestujících nikdy určeny, neměli místo ani na to, aby se protáhli.

Má to jedinou výhodu, uvažoval Barstow unaveně, je jim všem příliš zle na to, aby si dělali starostí s něčím jiným než s vlekoucími se minutami. Na to, aby dělali problémy, jsou všichni příliš zničení. Později se vynoří pochybnosti, tím si byl jistý, byl-li jejich útek moudrý; ozvou se otázky, které je přivedou do rozpaků – lidé se budou ptát na Fordovu přítomnost na lodi, na Lazarovo podivné a někdy nejasné jednání, na jeho vlastní protikladnou úlohu. Ale ne teď.

Opravdu musí, rozhodl se neochotně, zorganizovat propagandistickou kampaň, dříve než problémy narostou. Kdyby se tak stalo – a jestli tomu nějak nepředejde, tak se to určitě stane, a... to by byla poslední kapka. To tedy ano.

Pohlédl na žebřík, který měl před sebou, zatnul zuby a dal se do namáhavého výstupu na další palubu. Jak obcházel těla, téměř šlápl na ženu, která k sobě příliš těsně tiskla dítě. Barstow si všiml, že je mokré a špinavé a uvažoval o tom, že matce přikáže, aby se o něj postarala, protože se zdálo, že je vzhůru. Ale nechal to být – pokud věděl, nebyla v okruhu několika milionů mil jediná čistá plenka. Anebo je jich o jednu palubu výše deset tisíc... což se zdálo téměř stejně daleko.

Nepromluvil na ni a plahočil se dál. Eleonora Johnsonová o jeho zájmu nevěděla. Po první úlevě nad tím, že je bezpečně uvnitř lodi, přenechala všechny své obavy starším a teď necítila nic než apatii z emocionální reakce a tíhy, před kterou se nedalo uniknout. Když na ně ta hrozná tíha dolehla, začalo děťátko plakat, pak zmlklo. Bylo příliš tiché. Vzchopila se natolik, aby si poslechla tlukot jeho srdce; pak s jistotou, že je naživu, upadla znovu do netečnosti.

Po patnácti hodinách – oběžná dráha Venuše byla vzdálená jen čtyři hodiny – přerušil Libby zrychlování. Loď se řítla dál ve volném pádu, její strašlivá rychlost se vlivem rovnoměrně rostoucí sluneční přitažlivosti stále zvyšovala. Lazara probudil pocit ztráty tíže. Pohlédl na lehátko druhého pilota a řekl,

„Už sme na křivce?"

„Přesně podle plánu."

Lazarus si ho prohlédl: „Fajn, mám to. Ted' vocad' vypadni a trochu se vyspi. Teda, vypadáš jak vyždímanej hadr."

„Zůstanu tady a odpočinu si."

„Jo, to určitě. Nespál si, ani když sem byl u kormidla; jestli tu zůstaneš, budeš koukat na přístroje a diagramy. Tak vystřel! Slaytone, vyhod' ho."

Libby se stydlivě usmál a odešel. Zjistil, že v prostorách za řídicí kabinou se to hemží plovoucíní těly, ale podařilo se mu najít volný kout. Provlékl pás svého kiltu chytem a okamžitě usnul.

Stav beztlíže měl přinést stejnou úlevu i všem ostatním, ale nepřinesl. Pomohl jen jednomu procentu cestujících, starým astronautům. Nevolenost způsobená stavem beztlíže, podobně jako mořská nemoc, je k smíchu jen těm, kdo jí netrpí; popsání jednoho sta tisíc případů takové nevolnosti by si vyžádalo Danta. Na lodi byly proti nevolnosti léky, ale nebyly hned k nalezení. V Rodinách byli zdravotníci, ale těm bylo špatně také. Utrpení pokračovalo.

Barstow, jehož poslední zkušenosti se stavem beztlíže nebyly nejčerstvější, připlul do řídicí kabiny, aby si vyprosil úlevu pro ty méně šťastné. „Jsou na tom špatně," řekl Lazarovi. „Nemůžeš spustit rotaci a nechat je trochu vydechnout? Dost by to pomohlo."

„A taky by to ztížilo manévrování. Promiň. Podívej, Zaku, ovladatelná loď pro ně bude za chvíli důležitější, než dobrý zažívání. Na mořskou nemoc stejně nikdo neumře... oni si jen přejou, aby umřeli."

Loď se řtila dál a cestou ke Slunci stále nabírala rychlost. Těch několik jedinců, kteří se na to cítili, pomalu a vytrvale pomáhalo naprosté většině nemocných.

Libby stále spal. Užíval si přepychu spánku, kterému se říká „návrat do lůna matčina" a kterého jsou schopni ti, kdo se naučili mít požitek ze stavu beztlíže. Libby ode dne, kdy byly Rodiny uvězněny, téměř nespál; jeho hyperaktivní mysl trávila všechn čas přemítáním o novém vesmírném pohonu.

Velká loď se kolem něj otočila. Trochu se zavrtil a spal dál. Loď zaujala novou polohu. V mžiku ho probudila akcelerační výstraha. Zorientoval se, natáhl se rovnoběžně se zadní stranou pažení a čekal; téměř okamžitě ho zavalila tíha – tentokrát to byla tři g – a on věděl, že je něco velice v nepořádku. Ušel téměř čtvrt míle směrem na zád', než našel místo k odpočinku; nicméně se vyškrábal na nohy a pustil se do nepravděpodobného úkolu tu čtvrtmíli vyšplhat – nyní přímo vzhůru – s tělesnou váhou třikrát větší než obvykle. Po celou dobu si nepřestával vyčítat, že se nechal od Lazara přemluvit, aby opustil řídicí kabinu.

Podařilo se mu zdolat jen část cesty... ale byla to část impozantní; rovnala se zhruba výstupu do desetipatrové budovy s dospělým mužem na každém rameni... když tu ho vysvobodil návrat stavu beztlíže. Prosvítl zbytkem cesty jako úhor při návratu domů a rychle dorazil do řídicí kabiny. „Co se stalo?"

Lazarus řekl s politováním, „Musel sem změnit vektor, Andy." Slayton Ford neřekl nic, ale vypadal znepokojeně.

„Ano, já vím. Ale proč?" Libby už se připoutával na lehátko druhého pilota; zároveň studoval astronavigační situaci.

„Červený světýlka na obrazovce." Lazarus popsal displej, udal koordináty a relativní vektory.

Libby zamyšleně přikývl. „Koráb vesmírné flotily. Po takové trajektorii by se žádný obchodní člun nepohyboval. Minonoska."

„Přesně to sem si myslel. Neměl sem čas se s tebou poradit, musel sem přidat o tolik, abych měl jistotu, že se jim nepodaří se na nás zase zavěsit."

„Ano, to jsi musel." Libby se tvářil ustaraně. „Myslel jsem si, že budeme mít od vesmírné flotily pokoj."

„Nebyli od nás," vložil se do toho Slayton Ford. „Nemohli být od nás, ať už dostali od doby, co jsem – ehm, odjel, jakékoliv rozkazy. Musí to být koráby z Venuše."

„Jo," souhlasil Lazarus, „To musej. Ten tvůj kámoš, novej administrátor, požádal Venuši o pomoc, a oni mu ji poskytli – prostě přátelský gesto meziplanetární dobrý vůle."

Libby skoro neposlouchal. Studoval údaje a proháněl je kalkulačkou ve své lebce. „Lazare... ta nová orbita není nejlepší."

„Já vim," souhlasil Lazarus smutně. „Musel sem uhnout... tak sem uhnul jediným směrem, kterej mi nechali – blíž ke Slunci."

„Možná až moc blízko."

Slunce není velká hvězda, není ani příliš horká. Ale s ohledem na člověka horká je, dost horká na to, aby ho srazila spáleného na škvarek, když podcení tropické poledne sálající devadesát dva miliony mil od Slunce. Je to hvězda tak horká, že my, kdo jsme vychovávali pod jejími paprsky, se do ní neodvažujeme pohledět přímo.

Ve vzdálenosti dvou a půl milionu mil je sluneční záření čtrnáctsetkrát jasnější než nejsilnější, jaké kdy zažili v Údolí smrti, na Sahaře nebo v Adenu. Takové záření bychom nepocítili jako teplo či světlo; způsobilo by smrt rychleji než rána z blasteru nastaveného na plnou razanci. Slunce je přirozeně vzniklá vodíková bomba; Nové obzory se pohybovaly po hranici okruhu úplného zničení.

V lodi bylo horko. Rodiny byly proti náhlé smrti z ozáření chráněny pancéřovými zdi, ale teplota vzduchu stále stoupala. Zbavili se utrpení stavu beztlásky, ale teď jim bylo dvakrát hůř – jednak z horka, za druhé kvůli přepážkám, které se bláznivě nakláněly; na palubě nebylo jediné rovné místo, kde by se dalo stát nebo ležet. Lod' se teď jak otáčela kolem své osy, tak přidávala na rychlosti; nikdy se neplánovalo, že by se i dělo obojí najednou, a spojení obou akcelerací, úhlové i lineární, měnilo směr v místech, kde se setkávaly vnější a zadní přepážky. Lod' byla přivedena do rotace, protože bylo nutné, aby alespoň část sálající energie, kterou na ně Slunce vrhalo, byla vyzářena na „chladné" straně. Lineární akcelerace byla rovněž nutná; byla součástí zoufalého manévru – pokoušeli se obletět Slunce co nejrychleji a v co největší vzdálenosti, aby strávili v perihéliu, v bodě největšího přiblížení, co nejkratší čas.

V řídicí kabině bylo horko. Dokonce i Lazarus ze sebe dobrovolně shodil kilt a svlékl se podle venušské módy. Kov byl na dotek horký. Na obrazovce velkého stelária se v místech, kde měl být sluneční disk, rýsoval ohromný černý kruh; receptory se při tak nesmyslných nárocích automaticky vypnuly.

Lazarus zopakoval Libbyho poslední slova. „Třicet sedm minut do perihélia. Na to nemáme, Andy. Lod' na to nemá."

„Já vím. Nikdy jsem neplánoval, že bychom se tolik přiblížili."

„Samozřejmě že ne. Možná sem ten manévr neměl provádět. Možná by nás ty miny stejně minuly. No –" Lazarus se narovnal a zapomněl na bychy. „Tak se mi zdá, synu, že je čas vyzkoušet tu tvoji hračku." Dloubl palcem do Libbyho nevábně vyhlížejícího „hvězdného pohonu". „Řikáš, že jediný, co se musí udělat, je spojit tenhle kontakt?"

„Tak to bylo myšleno. Připoj ten drát k jakékoliv části hmoty, na kterou to má zapůsobit. Já samozřejmě ve skutečnosti nevím, jestli to bude fungovat," připustil. „To se nedá nijak vyzkoušet."

„Co když to fungovat nebude?"

„Jsou tři možnosti," odpověděl Libby metodicky. „Zprv, nic se nestane."

„A my se usmažíme."

„Zadruhé, my a lod' přestaneme existovat, pokud se našeho vědomí týče."

„Umřeme, chceš říct. Ale je to asi příjemnější způsob."

„Řekl bych, že ano. Nevím, co je smrt. Zatřetí, jestli jsou mé hypotézy správné, začneme se vzdalovat od Slunce rychlostí blížící se rychlosti světla."

Lazarus se podíval na přístroj a setřel si pot z ramen. „Je čím dál tím větší horko, Andy. Spoj to, a radši ať to funguje."

Andy provedl zapojení.

„Tak do toho," pobízel ho Lazarus. „Zmáčkní knoflík, cvakni vypínačem, odpal to. Pohni sebou."

„Už jsem to udělal," naléhal Libby. „Podívej se na Slunce."

„Co? Ach!"

Velký černý kruh, který označoval polohu Slunce na hvězdami posetém steláriu, se rychle scvrkával. Během deseti vteřin se jeho průměr zmenšil na polovinu; za dalších dvacet vteřin se zkrátil na čtvrtinu původní délky.

„Funguje to," řekl Lazarus tiše. „Koukni na to, Slaytone! Ať se propadnu – ono to funguje!"

„Vlastně jsem si myslel, že to bude fungovat," odpověděl Libby vážně. „Mělo by, víš."

„Hm – To může bejt zjevný pro tebe, Andy. Pro mě ne. Jak rychle se pohybujeme?"

„Vzhledem k čemu?”

„É, vzhledem ke Slunci.”

„Neměl jsem příležitost to měřit, ale vypadá to, že je naše rychlost o něco nižší než rychlost světla. Vyšší být nemůže.”

„Proč ne? Když se vykašleš na teoretický úvahy.”

„Pořád ještě vidíme.” Libby ukázal na prohlubeň stelária.

„Jo, to jo,” přemítal Lazarus. „Hej! To bysme neměli! Měla by se měnit frekvence.”

Libby se zatvářil nechápavě, pak se usmál. „Ale ona se mění, podívej se. Tamhle na té straně ke Slunci vidíme krátké záření protažené do viditelnosti. Na druhé straně sbíráme vlny zhruba rádiové délky přeměněné na světlo.”

„A mezi tím?”

„Nedělej si ze mě legraci, Lazare. Jsem si jistý, že dokážeš sečíst relativní vektory stejně dobře jako já.”

„Udělej to ty,” řekl Lazarus pevně. „Já tu budu sedět a obdivovat to. Co, Slaytone?”

„Ano. Ano, přesně tak.”

Libby se zdvořile usmál. „Myslím, že bychom mohli přestat plýtvat hmotou na hlavní pohon.” Rozezněl výstrahu a pohon vypnul. „Teď se můžeme vrátit do normálních podmínek.” Začal odpojovat svůj přístroj.

Lazarus spěšně řekl, „Počkej, Andy! Nejsme ještě ani za oběžnou dráhou Merkuru. Proč bysme brzdili?”

„Tohle nás přece nezastaví. Nabrali jsme rychlost a taky ji udržíme.”

Lazarus se zatahal za tvář a zahleděl se do prázdna. „Normálně bych s tebou souhlasil. První pohybové zákon. Ale s touhle pseudorychlostí si nejsem jistý. Dostali sme ji zadarmo a ještě sme ji nezaplatili – energií, chci říct. Vypadá to, že si vyhlásil prázdniny pro setrvačnost; až prázdniny skončej, nezmizí celá ta energie, co sme jen tak pro nic za nic dostali, vodkud přišla?”

„Neřekl bych,” odpověděl Libby. „Naše rychlost není žádná pseudorychlost; je tak skutečná, jak jen může rychlost být. Pokoušíš se aplikovat verbální antropomorfní logiku v oblasti, na kterou se nevztahuje. Nečekáš přece, že bychom se vrátili na nižší gravitační potenciál, z kterého jsme vystartovali, nebo ano?”

„Tam, co si zapojil ten vesmírný pohon? Ne, pohnuli sme se.”

„A budeme se pohybovat dál. Naše nově nabytá energie gravitačního potenciálu větší výšky nad Sluncem není o nic skutečnější než naše současná kinetická energie rychlosti. Obě existují.”

Lazarus se zatvářil zmateně – takový výraz k němu nešel. „Řek bych, žes mě dostal, Andy. Ať se na to dívám, jak chci, vypadá to, že sme tu energii někde sebrali. Ale kde? Když sem chodil do školy, učili mě účtě k vlajce, volit radikály a věřit v zákony o zachování energie. Vypadá to, žes je porušil. Co ty na to?”

„Nedělej si s tím starosti,” navrhl Libby. „Ten takzvaný zákon o zachování energie je jenom pracovní hypotéza, nedokázaná a nedokazatelná, používaná k popisu obecného jevu. Jeho hranice se vztahují jen ke staršímu, dynamickému pojetí světa. Ve zcela vyplněném prostoru chápaném jako statická síť vztahů není 'porušení' toho 'zákona' o nic překvapivější než nespojitá funkce, která se má zaznamenat a popsat. Přesně to jsem udělal. Všiml jsem si nespojitosti matematického modelu, konkrétně v ohledu energie hmoty, které se říká setrvačnost. Tento poznatek jsem aplikoval. Ukázalo se, že matematický model odpovídá skutečnému světu. To bylo jediné nebezpečí, opravdu – nikdy nevíš, jestli matematický model odpovídá skutečnému světu, dokud ho nevyzkoušíš.”

„No jasně, nemůžeš poznat, jakou má co chuť, dokud si nekousneš – ale, Andy, já pořád nechápu, co to způsobilo!” obrátil se k Fordovi. „Ty jo, Slaytone?”

Ford zavrtěl hlavou. „Ne. Rád bych to věděl... ale pochybuji, že bych tomu rozuměl.”

„Tak to smě dva. Co ty na to, Andy?”

Teď se tvářil zmateně Andy. „Ale, Lazare, kauzalita nemá se skutečným zcela vyplněným prostorem nic společného. Fakt prostě je. Kauzalita je jenom staromódní postulát předvědecké filozofie.”

„Řek bych,” podotkl Lazarus pomalu, „že sem staromódní.”

Libby neřekl nic. Rozpojil svůj přístroj.

Černý disk se nepřestával smršťovat. Když se zmenšil asi na jednu šestinu svého původního průměru, změnil náhle barvu z černé na zářivě bílou, protože vzdálenost lodi od Slunce se zvětšila natolik, že umožňovala receptorům zvládnout zátěž.

Lazarus se pokusil z paměti vypočítat kinetickou energii lodi – polovina čtverce rychlosti světla (skoro, opravil se) krát úžasná tonáž Nových obzorů. Odpověď mu útěchu neposkytla, ať už tomu říkal ergy, nebo jablka.

VIII.

„PUSŤME SE TEĎ DO TOHO NEJDŮLEŽITĚJŠÍHO," přerušil je Barstow. „Jsem úžasnými vědeckými aspekty naší současné situace fascinovaný stejně jako vy, ale máme plno práce. Musíme okamžitě naplánovat denní režim. Takže teď necháme stranou matematickou fyziku a promluvíme si o organizaci."

Nehovořil k předsednictvu, ale ke svým vlastním náměstkům, klíčovým osobám, které mu pomáhaly provést složité manévry umožňující jejich únik – k Ralfovi Schultzovi, Evě Barstowové, Mary Sperlingové, Justinovi Footovi, Clive Johnsonovi a asi tuctu dalších.

Byl tam také Lazarus a Libby. Lazarus nechal na stráž v řídicí kabině Slaytona Forda; nakázal mu vyhodit všechny návštěvníky a především nikomu nedovolit, aby se dotkl řízení. Byla to práce pro práci – splňovala Lazarovu představu o dočasné pracovní terapii. Vycit'oval z Forda psychický stav, který se mu nelíbil. Ford jako by se stahoval do sebe. Odpovídal, když ho někdo oslovil, ale to také bylo všechno. Lazarovi to dělalo starosti.

„Potřebujeme výkonného úředníka," pokračoval Barstow, „někoho, kdo by měl dočasně moc dávat rozkazy a postarat se, aby byly provedeny. Bude muset rozhodovat, brát na sebe zodpovědnost, uvést do chodu vnitřní ekonomii lodi. Je to pořádná práce a já bych rád, aby to proběhlo demokraticky a aby se uspořádaly všeobecné volby. To bude muset počkat; někdo musí rozhodovat teď. Mrháme jídlem a loď je – no, přál bych vám vidět umývárnu, kterou jsem se dneska pokusil použít."

„Zaccure..."

„Ano, Evo?"

„Mám pocit, že bychom to měli přenechat předsednictvu. Nemáme žádnou úřední moc; jsme jen nouzová skupina, která se zabývala něčím, co už skončilo."

„Tedy –" promluvil Justin Foote a jeho hlas byl stejně suchý a formální jako výraz v jeho obličeji. „Na tohle mám poněkud jiný názor než moje sestra. Předsednictvo není obeznámené s celým pozadím; než by byli schopni záležitost posoudit, museli bychom je seznámit se všemi okolnostmi, což by nás připravilo o čas, který nemáme. Navíc, protože jsem sám jedním z jeho členů, mohu bez předsudků říci, že předsednictvo jakožto organizovaná skupina nemůže mít žádnou jurisdikci, protože právně už neexistuje."

Lazarus se zatvářil zaujatě. „Jaks na to přišel, Justine?"

„Takhle: předsednictvo spravovalo nadaci, která existovala jako část a ve vztahu ke společnosti. Předsednictvo nebylo nikdy vládou; jejich jediná povinnost měla co dělat se vztahy mezi Rodinami a zbytkem společnosti. Ukončením vztahů mezi Rodinami a pozemskou společností přestalo předsednictvo, ipso facto, existovat. Je už jen historií. Na této lodi ještě nejsme společnost, jsme anarchistická skupina. Naše současné shromáždění má zrovna tak málo nebo hodně úřední moci založit společnost, jako kterékoliv jiné."

Lazarus mu provolal slávu a zatleskal. „Justine," aplaudoval, „tohle je ten nejúhlednější kousek slovního eskamotérství, jaké jsem za poslední století viděl. Jednou si musíme sednout a rozdat si to v solipsismu." Justin Foote se zatvářil dotčeně. „Očividně –" začal.

„Ne! Nechci slyšet ani slovo! Přesvědčils mě, tak ať to nezkazíš. Jestli to tak vopravdu je, měli bysme se pustit do práce a vybrat lídra. Co ty, Zacku? Vypadáš jako logickéj kandidát."

Barstow zavrtěl hlavou. „Vím, co dokážu. Jsem inženýr, ne politický vůdce; Rodiny byly jen můj koníček. Potřebujeme odborníka na společenskou administraci."

Když je Barstow přesvědčil, že to myslí vážně, byli navrženi další kandidáti, o jejichž způsobilosti se dlouze diskutovalo. V tak velké skupině, jako byly Rodiny, se našlo mnoho lidí, kteří se specializovali na politologii; mnoho z nich zastávalo se ctí nějakou veřejnou funkci.

Lazarus poslouchal; znal čtyři z kandidátů. Nakonec vzal stranou Evu Barstowovou a začal si s ní šeptat. Zatvářila se zaraženě, pak zamyšleně, nakonec přikývla.

Požádala o slovo. „Ráda bych navrhla jednoho kandidáta," začala svým jako obvykle mírným hlasem.

„Normálně by vás jeho jméno asi nenapadlo, ale hodí se pro tuhle funkci nesrovnatelně lépe než kdokoliv

z dosud navržených, ať už povahou, výcvikem, či zkušenostmi. Jako občanského administrátora lodi nominují Slaytona Forda."

Byli tak ohromeni, že chvíli mlčeli, pak se všichni snažili mluvit najednou. „Copak se zbláznila? Ford zůstal na Zemi." – „Ne, nezůstal. Viděl jsem ho – tady – na lodi." – „Ale to nepřichází v úvahu!" – „Ten? Rodiny ho nikdy nepřijmou." – „A i kdyby, není to jeden z nás."

Eva trpělivě vyčkávala, dokud se neutišili, pak pokračovala. „Vím, že má nominace zní nesmyslně, a připouštím, že nastanou problémy. Ale vezměte v úvahu výhody. Všichni známe Fordovu reputaci a zásluhy. Víte – a ví to každý člen Rodin – že Ford je v tomto oboru génius. Bude velice těžké vypracovat plány na to, jak žít v téhle nesmírně přeplněné lodi; ať bude talent, který na to nalákáme, sebelepší, přespříliš dobrý určitě nebude."

Její slova na ně udělala dojem, protože Ford byl v dějinách rarita; státník, jehož zásluhy byly téměř všeobecně uznávány ještě za jeho života. Současní historici mu přisuzovali záchranu Západní federace přinejmenším v jejích dvou hlavních rozvojových krizích; stalo se spíš nešťastnou náhodou než osobním selháním, že byla jeho kariéra zničena v krizi obvyklými prostředky neřešitelné.

„Evo," řekl Zaccur Barstow, „souhlasím s tvým názorem na Forda a za sebe bych byl rád, kdyby se stal naším administrátorem. Ale co všichni ostatní? Pro Rodiny – pro každého kromě nás, co tu jsme přítomní – představuje pan administrátor Ford perzekuci, kterou prošli. Myslím, že to z něj dělá nepřijatelného kandidáta."

Eva odpověděla s jemnou tvrdohlavostí. „To si nemyslím. Už jsme se shodli na tom, že budeme muset připravit kampaň, která vysvětlí spoustu zahanbujících faktů o posledních několika dnech. Proč to neudělat důkladně a nepřesvědčit je, že Ford je mučedník, který se obětoval, aby nás zachránil? A to on je, víte to sami."

„Hm... ano, to je. Původně se sice neobětoval kvůli nám, ale já vůbec nepochybuji, že to, co nás zachránilo, byla jeho osobní oběť. Ale jestli dokážeme přesvědčit ostatní, přesvědčit je natolik, že ho přijmou a že od něj budou přijímat rozkazy... to tedy nevím. Myslím, že potřebujeme odbornou radu. Co ty na to, Ralfé? Máš pocit, že to půjde?"

Ralf Schultz zaváhal. „Pravdivost tvrzení nemá nic nebo jen málo co dělat s jeho psychodynamičností. Představa, že 'pravda zvítězí' je jenom zbožné přání; dějiny to nepotvrzují. Jestli je Ford mučedník, jemuž dlužíme vděčnost, nebo ne, je pro zodpovědní čistě technické otázky, kterou mi pokládáte, irelevantní." Odmlčel se a zamyslel. „Ale tvrzení per se má jisté sentimentálně dramatické aspekty, které by mohly být použity ve prospěch propagandistické manipulace, dokonce i přes současně přijímané silné kontratvrzení. Ano... ano, myslím, že by se to prodat mohlo."

„Jak dlouho by ti trvala propagace?"

„Hm... sociální prostor, kterého se to týká, je jak 'těsný', tak 'horký', jak my říkáme; měl bych být schopný dostat na řetězovou reakci vysoký pozitivní faktor 'k' – jestli to vůbec bude fungovat. Ale je to neprozkoumaná oblast a já nevím, jaké běhají po lodi spontánní fámy. Jestli se pro to rozhodnete, chtěl bych ještě před koncem zasedání připravit nějaké pověsti, které by poopravily Fordovu reputaci. Pak asi po dvanácti hodinách od této chvíle bych mohl vypustit další, že Ford je vlastně na palubě... protože se s námi chtěl dát dohromady od začátku."

„Ehm, to bych zrovna neřekl, Ralfé."

„Jseš si tím jistý, Zaccure?"

„Ne, ale – no..."

„Vidíš? Pravda jeho původních záměrů je tajemství mezi ním a jeho Bohem. Nevíš to ty a nevím to ani já. Ale dynamika tvrzení s tím nemá nic společného. Zaccure, až tu mojí famu uslyšíš poťretí nebo počtvrté, začneš o tom uvažovat i ty." Psychometrik se odmlčel a zahleděl se do neznáma – radil se s intuicí vybroušenou téměř stoletím matematického studia lidského chování. „Ano, bude to fungovat. Jestli se do toho chcete všichni pustit, budete moci vydat veřejné prohlášení, než uplyne čtyřicet hodin."

„Já jsem pro," vykřikl někdo.

O několik minut později poslal Barstow Lazara, aby přivedl Forda do konferenčního sálu. Lazarus mu nevysvětlil, proč je jeho přítomnost nutná; Ford vešel do kabiny jako člověk, který si přichází pro

rozsudek, s hořkou jistotou, že věc dopadne v jeho neprospěch. Jeho chování prozrazovalo odvalu, ne však naději. V očích měl nešťastný výraz.

Lazarus si ty oči prohlížel během dlouhých hodin, kdy spolu byli zavřeni v řídicí kabině. Byl v nich výraz, který už za svůj dlouhý život viděl mnohokrát. Odsouzenec, který prohrál poslední odvolací řízení, neotřesitelně rozhodnutý sebevrah, malé chlupaté věcičky vyčerpané a poražené soubojem s necitelnou ocelovou pastí – v očích všech těchto tvorů lze zahlédnout stejný výraz, zrozený z přesvědčení, že jejich čas vypršel.

Měly ho i Fordovy oči.

Lazarus viděl, jak výraz roste, a mátl ho to. Samozřejmě, všichni byli v nebezpečí, Ford však o nic víc než ostatní. Kromě toho vědomí nebezpečí s sebou nese živý výraz; proč by mělo být ve Fordových očích znamení smrti?

Lazarus nakonec dospěl k závěru, že to může mít jediný důvod: Fordova mysl se dostala do tak bezvýchodného stavu, že zbývala jen sebevražda. Ale proč? Lazarus o tom dumal za dlouhých hlídek v řídicí kabině. Nakonec zrekonstruoval logiku tohoto stavu ke svému vlastnímu uspokojení. Doma na Zemi byl Ford mezi svými krátkověkými bratry důležitý. Jeho vysoké postavení způsobilo, že byl vůči pocitu poráženecké méněcennosti, který dlouhověcí u normálních lidí vzbuzovali, téměř imunní. Ale teď byl jediný pomíjivý v rase Metuzalémů.

Ford neměl ani zkušenosti starších, ani vyhlídky mladých; cítil se méněcenný vůči oběma skupinám, beznadějně vyražený. Ať už měl pravdu, nebo ne, cítil se jako neužitečný penzista, bezmocně odkázaný na jejich dobročinnost.

Pro člověka s tak činorodou a veřejností prospěšnou minulostí byla taková situace nesnesitelná. Právě jeho hrdost a síla jeho charakteru ho vedly k sebevraždě.

Když vešel do konferenční místnosti, vyhledal pohledem Zaccura Barstowa. „Poslal jste pro mě, pane?“ „Ano, pane administrátore.“ Barstow mu stručně vysvětlil situaci a odpovědnost, kterou chtěli, aby přijal. „Do ničeho vás nenutíme,“ uzavřel, „ale potřebujeme vaše služby, chcete-li se do toho pustit. Uděláte to?“

Lazarus viděl, jak se Fordův výraz mění v údiv, a jeho srdce udělalo kotrmelec. „Myslíte to vážně?“ odpověděl Ford pomalu. „Není to jen žert?“

„Myslíme to naprosto vážně!“

Ford neodpověděl hned. Když konečně promluvil, zněla jeho odpověď nesouvisle. „Mohu se posadit?“ Našli mu židli; ztěžka se do ní svezl a zakryl si obličej rukama. Nikdo nepromluvil. Za chvíli zvedl hlavu a klidně řekl: „Je-li to vaše vůle, udělám, co budu moci, abych splnil vaše přání.“

Stejně naléhavě jako občanského administrátora potřebovala loď kapitána. Až do této chvíle byl jejím kapitánem Lazarus – ve velmi praktickém, pirátském smyslu – ale když Barstow navrhl, aby proběhlo formální jmenování, ohradil se. „Ne, ne. Ne mě. Tuhle procházku bych moh klidně strávit hraním dámy. Libby je váš muž. Vážnej, svědomitej, bejvalej lodní důstojník – ten je na to jako dělanej.“

Tváře se obrátily k Libbemu; Libby se začervenal. „Ale prosím vás,“ zaprotestoval, „i když je pravda, že součástí mých povinností bylo také velení, nikdy mi to moc nesešlo. Povahou jsem personální důstojník. Já se necítím jako velící důstojník.“

„Nezdá se mi, že bys z toho moh vycouvat,“ trval na svém Lazarus. „Vynalez si ten zrychlovací přístrojek a si jedinej, kdo ví, jak to pracuje. Sám sis na sebe uplet bič.“

„Ale to s tím nemá nic společného,“ naléhal Libby. „Jsem vám zcela k službám jako astronavigátor, protože to je v souladu s mými vlohami. Ale opravdu bych radši sloužil pod velícím důstojníkem.“

Lazarus pak pocítil samolibé uspokojení, když viděl, jak se do toho okamžitě vložil Slayton Ford a chopil se otěží; nemocný muž byl pryč, zase se objevil administrátor. „Toto není otázka toho, co byste raději, kapitáne Libby; všichni musíme dělat, co jen můžeme. Souhlasil jsem, že povedu občanskou organizaci – to je v souladu s mým výcvikem. Ale nemohu velet lodi jako takové, k tomu nemám předpoklady. Vy máte. Musíte se do toho pustit vy.“

Libby se začervenal ještě víc a zakoktal. „Kdybych byl jediný, tak bych to udělal. Ale v Rodinách máme stovky astronautů a jistě desítky mají ve velení víc zkušeností a větší vlohy než já. Jestli se dáte do hledání, určitě toho pravého najdete.“

Ford řekl, „Co si o tom myslíte, Lazare?”

„Hm. Něco na tom je. Kapitán je páteří lodi... a nebo taky ne, i to se může stát. Když se Libbymu do velení nechce, měli bysme se možná porozhlédnout jinde.”

Justin Foote měl s sebou zmenšený seznam cestujících, ale neměl po ruce žádný snímač, na kterém by ho přečetl. Na základě vzpomínek však dali dohromady rozsáhlý seznam kandidátů. Nakonec se dohodli na kapitánovi „Krut’asovi” Rufovi Kingovi.

Libby vysvětloval důsledky světlotlakového pohonu svému novému velicímu důstojníkovi. „Ohniska našeho dosažitelného určení jsou obsažena ve svazku paraboloidů, které mají své vrcholy tangenciální k našemu současnému kursu. To předpokládá, že se vždy použije zrychlení pomocí normálního lodního pohonu, takže velikost našeho současného vektoru, která je jen o málo menší než rychlost světla, bude udržována konstantní. To bude vyžadovat, aby byla loď během celé manévrovací akcelerace pomalu precedována. Díky obrovskému rozdílu ve velikosti našeho současného vektoru a vektorů manévrovacích, který bude působit, nebudeme muset být úzkostlivě přesní. Můžeme si to zhruba představit jako zrychlování v pravých úhlech k našemu kursu.”

„Ano, ano, chápu,” přerušil ho kapitán King, „ale proč se domníváte, že výsledné vektory se musí vždy rovnat našemu současnému vektoru?”

„Ale to nemusí, pokud kapitán rozhodne jinak,” zatvářil se Libby zmateně, „ale aplikovat komponentu, která by snížila výsledný vektor pod naši současnou rychlost, by prostě způsobilo, že bychom se o kousek vrátili, aniž bychom zvýšili rozsah našich současných ohnisek možných určení. V důsledku toho by se jen zvýšil náš letový čas na generace, dokonce na století, pokud by výsledné –”

„Jistě, jistě! Základní balistiku chápu, pane. Ale proč zavrhuje tu druhou alternativu? Proč bych nemohl zrychlit přímo ve svém současném kursu, pokud chci?”

Libby vypadal ustaraně. „To samozřejmě můžete, jestli vydáte takové rozkazy. Ale to by byl pokus o překročení rychlosti světla. Vědci se domnívají, že je to nemožné –”

„Přesně k tomu mířím. 'Domnívají se'. Vždycky jsem se zabýval otázkou, jestli je takový předpoklad oprávněný. Teď by se to možná dalo zjistit.”

Libby zaváhal. Jeho smysl pro povinnost bojoval proti extatickému pokušení vědecké zvědavosti.

„Kdyby tohle byla výzkumná loď, kapitáne, měl bych do toho sto chutí. Nedovedu si představit, v jakých bychom se octli podmínkách, kdybychom překročili rychlost světla, ale mám pocit, že by nás to úplně odřízlo od elektromagnetického spektra, pokud se týče jiných těles. Jak bychom loď navigovali, kdybychom neviděli?” To nebyl jen dohad, co dělalo Libbymu starosti; už teď „viděli” jen díky elektronickému obrazu. Pro lidské oko samotné byla oblast, kterou proletěli, jen rozlehlá čern; nejkratší záření dosahovalo vlnových délek pro lidské oko příliš dlouhých. Hvězdy před nimi byly stále viditelné, ale „světlo”, které bylo možné spatřit, tvořily nejdelší Hertzovy vlny, které sem proklouzly navzdory nepochopitelné rychlosti lodi. Temné „radiové” hvězdy měly jas první velikosti; hvězdy chudé na vlny radiové délky se vytrácely do temnoty. Povědomé konstelace se měnily a přestávaly být snadno rozeznatelné. Fakt, že jejich vidění bylo zdeformované Dopplerovým efektem, byl potvrzený spektrální analýzou; Fraunhoferovy dráhy se nejen posunuly směrem k fialovému konci, ale dokonce ho minuly a mizely z dohledu nahrazované dříve neznámými vzory.

„Hm...” odpověděl King. „Chápu, co máte na mysli. Ale zkusil bych to hrozně rád, ať se propadnu, jestli ne! Připouštím ale, že s cestujícími na palubě to nepřichází v úvahu. No dobře, připravte pro mne přibližné kursy hvězd typu 'G' ležících uvnitř toho vašeho zvonovitého ohniska, a ať nejsou moc daleko – první pokus omezíme na, řekněme, vzdálenost deseti světelných let.”

„Ano, pane. Už jsem to udělal. V tomhle rozmezí nemáme, pokud jde o hvězdy typu 'G', na výběr nic.”

„Ano? Je to tu trochu opuštěné, co? Takže?”

„Uvnitř ohniska máme ve vzdálenosti jedenácti světelných let Tau Ceti.”

„To je G pětka, ne? To není moc dobré.”

„Ne, pane. Ale máme pravý solární typ, G dvojku – katalog ZD 9817. Ale je to víc než dvakrát tak daleko.”

Kapitán King si hryzal kotník prstu. „Řekl bych, že to budu muset předložit k uvážení starším. Jak velkou

výhodu subjektivního času máme?"

„Nevím, pane.“

„Ne? Tak to spočítejte! Nebo mi dejte údaje a já to spočítám. Netvrdím, že jsem takový matematik jako vy, ale tohle by vyřešil kterýkoliv začátečník. Rovnice jsou dostatečně jednoduché.“

„To ano, pane. Ale já nemám údaje, které bych do rovnice dilatace času dosadil... protože teď nemám žádnou možnost, jak změřit rychlost lodi. Použít změny fialové by nebylo k ničemu; nevíme, co dráhy znamenají. Obávám se, že budeme muset čekat, dokud neurazíme mnohem delší základní vzdálenost.“

King si povzdechl. „Pane, někdy se divím, proč jsem do toho vůbec šel. Jste ochotný odvážit se nějakého rozumného odhadu? Bude to trvat dlouho? Nebo nebude?“

„E... dlouho, pane. Léta.“

„Tak? Už jsem se nudil na horších lodích. Léta, ano? Hrajete šachy?“

„Ano, pane.“ Libby se nezmínil o tom, že už dávno přestal, protože nemohl najít protivníka na odpovídající úrovni.

„Vypadá to, že budeme mít na hraní spoustu času. Královský pěšec na e4.“

„Královský jezdec na f3.“

„Neortodoxní hráč, co? No, odpovím vám později. Asi by bylo lepší pokusit se udat tu G dvojku, i když to potrvá déle... a asi bych měl upozornit Forda, aby začal s nějakými soutěžemi, nebo co. Neměl by je nechat chytit ponorkovou nemoc.“

„Ano, pane. Zmínil jsem se o deceleračním čase? Vypadá to, že bude trvat o něco méně než jeden pozemský rok, abychom při minus jednom g zpomalili na hvězdnou rychlost.“

„Co? Zpomalíme tak, jako jsme zrychlili – pomocí toho vašeho světlotlakového pohonu.“

Libby zavrtěl hlavou. „Je mi líto, pane. Nevýhodou světlotlakového pohonu je, že nehraje roli, jaký byl původní kurs či rychlost; pokud se neinerčně blížíte do těsného sousedství hvězdy, odkopne vás od ní její světelná síla jako proud vody korkovou zátku. Když zrušíte svou setrvačnost, zruší se i vaše původní pohybová energie.“

„Tak dobře,“ ustoupil King, „předpokládejme, že se budeme řídit vašim harmonogramem. Nemohu se s vámi hádat; na tom vašem přístroji jsou pořád ještě věci, kterým nerozumím.“

„Je na něm spousta věcí,“ odpověděl Libby vážně, „kterým nerozumím ani já.“

Lod' se mihla kolem oběžné dráhy Země méně než deset minut poté, co Libby zapnul svůj vesmírný pohon. On a Lazarus diskutovali o jeho ezoterických fyzikálních aspektech celou cestu k oběžné dráze Marsu – méně než čtvrt hodiny. Když Barstow svolal konferenci organizace, byla orbita Jupiteru daleko před nimi. Ale zabralo celou hodinu, než je v přeplněné lodi všechny našel; než schůzi zahájil, byli o bilion mil dál, za oběžnou dráhou Saturnu – od chvíle, kdy vyrazili, neuplynula ještě ani hodina a půl.

Ale úseky cesty se od Saturnu prodlužují. Když míjeli Uran, ještě diskutovali. Nicméně se dohodli na Fordově jmenování a on přijal dřív, než se loď dostala k Neptunu. King byl jmenován kapitánem, obhlédl si své nové působiště s Lazarem jakožto průvodcem, a když loď míjela oběžnou dráhu Pluta – téměř čtyři biliony mil v útrobách vesmíru, ale přesto méně než šest hodin poté, co je sluneční světlo odmrštilo pryč – měl už poradu se svým astronavigátorem.

Ani tehdy ještě nebyli mimo sluneční soustavu, mezi nimi a hvězdami však nebylo nic jiného než studené domovy solárních komet a úkryty hypotetických transplutonických planet – území, kde si Slunce drží předkupní právo, ale stěží se dá říct, že by je mělo v pravoplatném vlastnictví. Ale i ty nejbližší hvězdy byly stále světelné roky daleko. Nové obzory k nim mířily rychlostí, která se blížila rychlosti světla – počasi chladné, postup rychlý.

Dál, dál a pořád dál... dál do osamělých hlubin, kde jsou světačáry téměř přímé, nepokřivené gravitací. Každý den, každý měsíc... každý rok... je jejich střemhlavý let odváděl dál ode všeho lidského.

Díl druhý

I.

LOD' SE ŘÍTILA VPŘED, osamocená v černých pustinách, jeden světelný rok prázdná za druhým. Rodiny si v ní postupně zvykly žít.

Nové Obzory byly zhruba válcového tvaru. Pokud loď právě nezrychlovala, tak podélně rotovala, aby pasažéři poblíž vnějšího obvodu získali pseudováhu; vnější či „nižší“ úseky byly obydlené, zatímco vnitřní či „vyšší“ oddíly sloužily jako skladiště a tak dále. Mezi těmito úseky byly obchody, hydroponické farmy a podobně. Podél osy, směrem od přídě, byl situován velín, konvertor a hlavní pohon.

Celkové uspořádání přibližně odpovídalo větším meziplanetárním korábům, jaké se používají dnes, s tím rozdílem, že loď byla enormě velká. Bylo to vlastně město s dostatečným prostorem pro dvacet tisíc kolonistů, prostorem, který by plánovanému kontingentu deseti tisíc obyvatel dovolil zdvojnásobit svůj počet v průběhu dlouhé pouti k Proximě Centauri.

Více než sto tisíc členů Rodin však loď – i při její velikosti – pětinasobně přeplnilo.

Vydrželi to jen tak dlouho, dokud nenainstalovali hibernaci. Část prostoru v nižších sektorech, určeného pro rekreaci, proměnili na úložiště. Spáči potřebují jen asi jedno procento životního prostoru bdících, aktivních obyvatel; časem se stala loď pro ty, co zůstali vzhůru, dostatečně prostornou. Dobrovolníků na hibernaci nebylo zprvu moc – tito lidé díky svému unikátnímu dědictví přemýšleli o smrti více než běžný člověk – a spánek v podchlazení až příliš připomínal spánek věčný. Ale značné nepohodlí extrémního přelidnění spolu se stejně extrémní monotónností nekonečné cesty měnily jejich názory dostatečně rychle na to, aby byl zajištěn trvalý přísun pro malou smrt – tak rychle, jak se dala zajistit.

Ti, kdo zůstali vzhůru, museli prostě zabrat, aby zvládli, co bylo třeba – úklid, péči o hydroponické farmy a pomocná zařízení, ale především se museli starat o hibernované. Biomechanici vypracovali komplexní empirické předpisy a schémata popisující míru tělesné degenerace a veličiny, jež je třeba za rozličných okolností udržovat v příslušných mezích – při zvýšeném zrychlení, různé teplotě prostředí, použití léků – a další faktory jako metabolický věk, tělesnou váhu, pohlaví atd. Degeneraci způsobovanou zrychlením (tj. působení váhy tělesné tkáně, které vede například k plochým nohám nebo proleženinám) se dařilo udržovat na minimu tím, že se použilo vyšších oddílů lodi s nižší umělou přitažlivostí. Veškerá péče o spáče se však musela provádět manuálně – obracet je, masírovat, kontrolovat obsah cukru v krvi, sledovat zpomalenou srdeční činnost – všechny testy a zkoušky nezbytné k zajištění toho, aby se extrémně redukováný metabolismus nezredukoval ve smrt. Loď, s výjimkou tuctu kójí v lodní ošetřovně, nebyla pro hibernované cestující uzpůsobena, nebyla k dispozici žádná automatika. Všechna ta úmorná práce s desítkami tisíc podchlazených spáčů se musela provádět ručně.

Eleonora Johnsonová natrefila na svou přítelkyni Nancy Weatheralovou v jídelně 9-D, které její stálí návštěvníci říkali „Klub“; méně lichotivě ji nazývali ti, kdo se jí vyhýbali. Většina štamgastů byla mladá a hlučná. Lazarus byl ze starších jediný, kdo zde jídal pravidelně. Hluk mu nevadil – naopak, měl ho rád. Eleonora se vrhla na svou přítelkyni a líbla ji zezadu na krk. „Nancy, tak už jsi zase vzhůru! Jsem moc ráda, že tě vidím!“

Nancy se vyprostila z jejího sevření. „Ahoj, děvenko. Nerozlij mi kafe!“

„No tohle! Ty nejsi ráda, že mě vidíš?“

„Ale to víš, že jsem. Jenom zapomínáš, že co pro tebe trvalo rok, bylo pro mě včera. A navíc jsem se ještě úplně neprobudila.“

„Jak dlouho jsi vzhůru, Nancy?“

„Pár hodin. Jak se má tvůj kluk?“

„Á, ten se má výborně.“ Tvář Eleonory Johnsonové se rozzářila. „Už ho ani nepoznáš – minulý rok se hrozně vytáh. Je mi skoro k ramenům a den ode dne je podobnější svému otci.“

Nancy změnila téma. Eleonořini přátelé ji upozornili, aby se před ní o jejím zesnulém manželovi příliš nezmiňovala.

„Cos dělala, zatímco jsem si zdírmala? Pořád učíš prvňáky?“

„Ano – vlastně ne. Držím se věkové skupiny, do které patří i můj Hubert. Je teď na nižší střední.“

„Eleonoro, proč si nedopřeješ pár měsíců spánku a nevypadneš z téhle dřiny? Jestli budeš takhle pokračovat, uděláš ze sebe bábu.“

„Ne,“ zavrtěla hlavou Eleonora. „Dokud nebude Hubert dost starý, aby mne nepotřeboval, tak ne.“

„Nebud' sentimentální. Polovina dobrovolnic má malé děti. Ani trochu jim to nevyčítám. Podívej se na mě – z mého hlediska trvá ten výlet teprve sedm měsíců. Zbytek vydržím, i kdybych přitom měla stát na

hlavě."

Eleonora se zatvářila zarputile. „Ne, díky. To může vyhovovat tobě, ale mně je báječně takhle."

Lazarus seděl u stejného pultu a drasticky ničil náhražku roštěnky. „Bojí se, že by o něco přišla," vysvětloval. „Nemůžu jí to zazlívát, sám jsem taky takový."

Nancy to zkusila z jiné strany. „Eleonoro, tak si poříd' druhé dítě. To tě zbaví rutinních povinností." „Na to musí být dva," poznamenala Eleonora.

„To není žádný problém. Máš tu třeba Lazara. Byl by z něj nadprůměrný otec."

Eleonora se pousmála. Lazarus pod svým opálením zčervenal. „Po pravdě řečeno," prohlásila Eleonora vyrovnaně, „jsem mu to navrhla a dostala jsem košem."

Nancy smíchy vyprskla do kávy a rychle sjela pohledem z Lazara na Eleonoru. „Promiň, to jsem nevěděla."

„Nic se nestalo," odvětila Eleonora. „Důvod je prostý, jsem jedna z jeho praprapravnuček ze čtvrté generace."

„Ale—," Nancy se pokusila dodržet zvyk soukromí, po krátkém boji to ale vzdala. „Proboha, to je přece v rámci povoleného pokrevního příbuzenství. V čem je problém? Nebo bych radši měla sklapnout?"

„To bys teda měla," ujistila ji Eleonora.

Lazarus se rozpačitě zavrtěl. „Vím, že jsem staromódní," uznal, „ale některými názory jsem nasákl už hodně dávno. Ať si říká genetika co chce, mně by prostě nepřípadalo správné oženit se s vlastní vnučkou."

Nancy překvapeně vzhlédla. „No to bych řekla, že jsi staromódní!" Za okamžik dodala: „Nebo se možná jen stydíš. Mám pokušení nabídnout ti sňatek sama a ověřit si to."

Lazarus se do ní nasupeně zabodl pohledem. „Tak do toho a uvidíš, jak budeš překvapená!"

Nancy si ho rozvážně měřila. „Hmm..." přemítala.

Lazarus se ji snažil přimět, aby sklopila oči, ale nakonec uhnul sám. „Dámy, jsem nucen se omluvit," prohodil nervózně. „Musím si něco zařídit."

Eleonora ho chlácholivě pohládila po ruce. „Neodcházej, Lazare. Nancy je hubatá potvora a jiná už nebude. Řekni jí radši o plánech na přistání."

„Cože?! Chystáme se přistát? Kdy a kde?"

Lazarus, ochotný se udobřit, jí to prozradil. Hvězda třídy G2, tedy typu našeho Slunce, k níž nabrali kurs před několika lety, byla momentálně vzdálená necelý světelný rok – něco málo přes sedm světelných měsíců – a pomocí parainterferometrické metody se dalo zjistit, že tato hvězda (ZD 9817 či prostě „naše" hvězda) má planetární systém.

Za měsíc, až se vzdálenost k hvězdě sníží na půl světelného roku, se může začít s bržděním. Loď se otočí a po dobu jednoho roku bude tah motorů působit v protisměru s tíhovým zrychlením jednoho G, až v blízkosti hvězdy loď zpomalí z mezihvězdné na spíše meziplanetární rychlost a pátrání po planetě vhodné k osídlení může začít. Průzkum by měl být rychlý a poměrně snadný, neboť planety, o které se zajímali, by měly jasně zářit – jako září Venuše při pohledu ze Země; nezajímaly je stěží viditelné chladné planety jako Neptun či Pluto skrývající se v dalekém přítmí ani spalené hroudy škváry typu Merkura schované v planoucí koroně mateřské hvězdy.

Nenajdou-li planetu podobnou Zemi, budou muset pokračovat až do nejtěsnější blízkosti cizího slunce a znovu se nechat nakopnout tlakem světla, hledat si domov jinde – s tím rozdílem, že tentokrát, ušetření pozorností policie, si nový kurs budou moci zvolit pečlivě.

Lazarus vysvětlil, že Nové Obzory stejně nemohou doopravdy přistát; loď byla příliš velká a zhroutila by se vlastní vahou. Najdou-li planetu, navedou loď na parkovací oběžnou dráhu a průzkumné oddíly pošlou dolů ve výsadekových člunech.

Jakmile to situace dovolila, opustil Lazarus obě ženy a odebral se do laboratoře, kde Rodiny prováděly výzkumy metabolismu a gerontologie. Očekával, že tam potká Mary Sperlingovou; šarvátka s Nancy v něm vzbudila touhu po její společnosti. Pomyslel si, že kdyby se chtěl někdy znovu oženit, byla by Mary podle jeho gusta. Ne, že by o tom uvažoval vážně – cítil, že milostný poměr s Mary by měl trochu směšně staromódní příchut' levandule a zažloutlých kraječek.

Když si Mary Sperlingová uvědomila, že je v lodi zavřená jako v kleci a že jí symbolická smrt v hibernaci

nevyhovuje, převedla svůj strach ze smrti do konstruktivní podoby tím, že se přihlásila k práci laborantky v pokračujícím výzkumu dlouhověkosti. Nebyla profesionální bioložkou, ale byla bystrá a měla šikovné ruce; trpělivě snášená léta cesty z ní učinila neocenitelného asistenta doktora Gordona Hardyho, vedoucího výzkumu.

Lazarus ji našel, jak ošetřuje nesmrtelnou tkáň kuřecího srdce, kterou osazenstvo laboratoře pojmenovalo „Paní 'Awkinsová'". Paní 'Awkinsová' byla starší než kdokoli z Rodin, snad s výjimkou samotného Lazara; byl to stále rostoucí kousek původní tkáně, kterou Rodiny získaly ve dvacátém století z Rockefellerova ústavu. Tato tkáň žila už od počátku dvacátého století. Doktor Hardy a jeho předchůdci udržovali svůj kousek při životě již více než dvě století pomocí Carrel-Lindbergh-Shangovy metody – a paní 'Awkinsová' stále prospívala.

Gordon Hardy při svém zatčení trval na tom, že si tkáň a vyživovací aparaturu vezme s sebou do rezervace; stejně tvrdohlavý byl v tomto ohledu i během útěku v Chilli. Ted' si paní 'Awkinsová' žila a rostla v Nových Obzorech, padesát či šedesát liber živé váhy, slepá, hluchá, nemyslicí, ale pořád naživu. Mary Sperlingová právě zmenšovala její objem. „Ahoj, Lazare," vítala ho. „Nechod' blíž. Mám otevřený kontejner."

Pozoroval, jak odřezává přerostlou tkáň. „Mary," přemítal nahlas, „co drží tu hovadinu při životě?" „Měl bys tu otázku obrátit," odpověděla, aniž vzhledla od práce. „Správně by to bylo: proč by měla zemřít? Proč by neměla žít věčně?"

„Kdyby čert dal a ona umřela!" zazněl jim za zády hlas doktora Hardyho. „Pak bychom mohli zjistit, proč a jak."

„Od paní 'Awkinsové' se to, šéfe, nikdy nedozvíte," odušila Mary nepřerušujíc práci. „Klíč k odpovědi je v gonádách – a ona žádné nemá."

„Chm. Co vy o tom víte?"

„Ženská intuice. Co vy o tom víte?"

„Nic, absolutně nic – což mi dává náskok před vámi a vaší intuicí."

„Možná ano, možná ne," dodala Mary tajuplně. „Znala jsem vás ještě předtím, než jste zkontl."

„Typicky ženský argument. Mary, tahleta hrouda svalstva kdákala a snášela vejce dřív, než se kdokoli z nás narodil, a přesto neví vůbec nic." Nad tou myšlenkou se zachmuřil, „Lazare, ochotně bych ji vyměnil za párek kaprů, samce a samičku."

„Proč za kapry?" zeptal se Lazarus.

„Protože kapři, jak se zdá, neumírají. Buď je někdo zabije, nebo sežere, nebo umřou hlady, případně podlehnou infekci, ale pokud je nám známo, neumírají přirozenou smrtí."

„Proč ne?"

„To jsem se pokoušel zjistit, než nás vyhnali na tuhle zatracenou safari. Kapři mají neobvyklou střevní flóru, a to s tím může mít něco společného. Ale myslím si, že to spíš souvisí s tím, že po celý život nepřestávají růst."

Mary cosi zabručela. Hardy řekl: „Co si to mumláte? Další intuice?"

„Povídala jsem 'améby neumírají'. Sám jste říkal, že každá dnes žijící améba už vlastně žije padesát milionů let nebo tak nějak. Přesto pořád nerostou a zcela určitě nemůžou mít střevní flóru."

„Žádná střeva?" prohodil Lazarus a zamrkal.

„To je hrozná psina, Lazare. Ale co jsem řekla, platí. Améby neumírají. Jen se rozdělí a žijí dál."

„Střeva sem, střeva tam," prohlásil Hardy netrpělivě, „strukturní podobnost by tu být mohla. Co mě trápí, je nedostatek materiálu. To mi připomnělo: Lazare, jsem moc rád, že ses zastavil. Chtěl bych tě o něco požádat."

„Tak do toho. Třeba mi to udělá dobře."

„Jak víš, jsi sám zajímavý případ. Nejsi produktem našeho společného genetického vzorce, ty jsi ho antcipoval. Nechci, aby tvé tělo skončilo v konvertoru, rád bych ho prozkoumal."

Lazarus si přezíravě odfrkl. „Kamaráde, pokud se mě týče, nejsem proti. Ale udělal bys líp, kdybys své nástupce instruoval, co mají hledat – nemusíš se toho totiž dožít. A vsadím se o co chceš, že ani ty, ani nikdo jiný to nezjistí šťouráním v mé mrtvole!"

Planeta, po níž toužili, byla tam, kde ji hledali – zelená, svěží a mladá a víc už snad Zemi připomínat nemohla. Nejenže se Zemi podobala planeta; i zbytek planetárního systému zhruba odpovídal sluneční soustavě: malé, Zemi podobné planety v blízkosti svého slunce, velké planety jupiterského typu na vzdálenějších orbitách. Kosmologové nebyli nikdy schopni vysvětlit vznik sluneční soustavy; teorií byla řada, ale žádná neobstála – „neladila“ s matematicko-fyzikálními „důkazy“, že takový systém prostě vůbec vzniknout nemohl. Tady však měli před sebou systém, který byl natolik podobný slunečnímu, že se nabízela myšlenka, že tento paradox nejen nemusí být unikátní, ale dokonce by mohl být poměrně rozšířený.

Ještě překvapivější – a snad i stimulující, ale určitě zneklidňující – byl další fakt, zjištěný při teleskopickém pozorování planety, když se přibližovali. Na planetě byl život... inteligentní život... civilizace.

Jejich města byla vidět. Inženýrská díla podivných forem a účelů byla tak obrovská, že se dala z prostoru spatřit zrovna tak jako pozemská.

I když to mohlo znamenat, že se budou muset znovu vrátit ke své únavné emigraci, nezdálo se, že by vládnoucí rasa zabrala veškerý životní prostor. Na rozsáhlých kontinentech by se možná pro jejich malou kolonii místo našlo. Pokud bude kolonie vítána –

„Abych řekl pravdu,“ pronesl kapitán King ustaraně, „nic podobného jsem nečekal. Možná primitivní domorodce, a určitě jsme mohli počítat s nebezpečnými zvířaty, ale asi jsem podvědomě předpokládal, že lidstvo je jediná opravdu civilizovaná rasa. Budeme muset být velmi opatrní.“

King ustanovil pátrací skupinu pod vedením Lazara; dospěl k názoru, že se na Lazarovu praktičnost a vůli k přežití může spolehnout. King chtěl původně vést skupinu sám, ale jeho vlastní názor na povinnosti lodního kapitána mu v tom zabránil. Slayton Ford však jít mohl a Lazarus si ho vybral – a spolu s ním i Ralfa Schultze a jeho poručíky. Zbytek skupiny tvořili specialisté – biochemik, geolog, ekolog, stereograf a několik různě orientovaných psychologů a sociologů, kteří měli zkoumat domorodce. To zahrnovalo i jednoho experta na McKelvyho strukturní teorii komunikace, jehož úkolem bylo najít způsob, jak se s domorodci domluvit.

Beze zbraní –

King je kategoricky odmítl ozbrojit. „Vaše průzkumná skupina není nenahraditelná,“ řekl Lazarovi bez obalu. „Nemůžeme si dovolit urazit je bojem, ať už by byl vyvolaný čímkoliv – dokonce ani sebeobranou. Jste vyslanci, nikoli vojáci, nezapomeňte na to.“

Lazarus odběhl do své kajuty, vrátil se a zachmuřeně Kingovi odevzdal jeden blastr. Zapomněl se ovšem zmínit o dalším, který měl pod kilem přivázaný k noze.

Právě když se King chystal vydat příkaz k nalodění a zahájení mise, vyrušila je Janice Schmidtová, vrchní sestra, která měla na starosti členy Rodin s vrozenými vadami. Prodrala se dopředu a dožadovala se kapitánovy pozornosti.

V takové situaci se to mohlo podařit jenom zdravotní sestře. Její profesní tvrdošijnost se vyrovnala kapitánově – a navíc měla v prosazování svého o padesát let delší praxi.

Zíral na ni nasupeně: „Co má tohle vyrušení znamenat?“

„Kapitáne, musím s vámi mluvit o jednom ze svých dětí.“

„Sestro, jste naprosto mimo pořadí. Vzdalte se. Přijďte za mnou do mé úřadovny, nejdřív si to ale proberte s šéflékařkou.“

Založila ruce v bok. „Vyslechněte mě teď! Tohle je ta skupina, co má přistát, ne? Musím vám něco říct, než odstartuji.“

King se chystal něco říci, pak si to rozmyslil a jen prohodil: „Ale stručně, prosím.“

Vyhověla mu. Hans Weatheral, mladík asi devadesátiletý, který vlivem hyperaktivního brzlíku vypadal na pubertu, byl jedním z jejích svěřenců. Byl mentálně zaostalý, ale nikoli imbecilní, trpěl chronickou apatií a neuromuskulární nedostatečností, kvůli níž se nebyl schopen sám najíst – a byl vysoce citlivý na telepatii. Sdílel Janici, že o planetě, kolem které krouží, ví všechno. Jeho přátelé na planetě mu to řekli... a čekají na něj.

Start výsadkového člunu byl odložen, dokud King s Lazarem informace neověřili. Hans trval na svém a to málo, co o planetě věděli, souhlasilo s tím, co tvrdil. Pokud však šlo o jeho „přátele“, moc toho neřekl.

„No prostě lidi," prohlásil a kroutil hlavou nad jejich zbedněností. „Hodně podobní těm doma. Jsou milí, chodí do práce, do školy, do kostela. Mají děti a baví se. Budou se vám líbit."

Ale v jednom bodě byl naprosto jednoznačný a rozhodný: jeho přátelé ho očekávají, proto musí dolů. Proti svému přesvědčení a svým přáním byl Lazarus nucen přihlížet, jak se k jeho skupině připojují Hans Weatheral, Janice Schmidtová a nosítka pro Hanse.

O tři dny později, když se výsadek vrátil, podal Lazarus Kingovi dlouhé soukromé hlášení. Zprávy specialistů se mezitím analyzovaly a dávaly do souvislosti. „Kapitáne, až překvapivě se to tam podobá Zemi, tolik, že se člověku začne stýskat. Ale současně se to tam od Země liší, tak, že tě zamrazí – jako když se na sebe podíváš do zrcadla a zjistíš, že máš tři oči a žádný nos. Dost zneklidňující."

„Ale co domorodci?"

„Nech mě domluvit. Kvůli pozorování jsme se rychle stočili na osvětlenou polokouli. Ale nic, co bychom už předtím nepozorovali teleskopy, jsme nespatri. Pak jsem člun posadil tam, kam mi ukázal Hans, do proluky poblíž centra jednoho z jejich měst. Sám bych si takové místo nevybral, raději bych přistál někde v křoví a opatrně ohledal terén. Ale říkal jsi, že mám skákat, jak Hans píská."

„Měl jsi úplnou volnost použít vlastního úsudku," připomněl King.

„Jo, jistě. Provedli jsme to prostě takhle. Než stačili technici analyzovat složení ovzduší a zjistit povětrnostní podmínky, seběhl se kolem nás pořádný dav. Jsou to – no vždyť jsi viděl obrázky."

„Ano, jsou neuvěřitelně androidní."

„Houby androidní! Jsou to lidé. Ne úplně jako my, ale přesto lidé." Lazarus vypadal zmateně. „Nelíbí se mi to."

King se nepřel. Na obrázcích byli sedm až osm stop vysokí dvojnožci, stranově symetrickí, s vnitřní kostrou, rozlišitelnou hlavou a očima s duhovkou a zorničkou. Oči byly jejich nejlidštějším a nejpůsobivějším rysem: byly velké, hluboké a čisté, s nádechem smutku jako oči bernardýna. Bylo lepší soustředit se na oči, další rysy už tak přijatelné nebyly. King rychle odvrátil pohled od rozšklebených bezzubých úst s rozštěpeným horním rtem. Usoudil, že bude trvat hodně dlouho, než si tahle stvoření oblíbí. „Pokračuj," vybídl Lazara.

„Otevřeli jsme a já vystoupil, sám, s prázdnýma rukama – a snažil jsem se tvářit přátelsky a mírumilovně. Tři z nich popošli blíž – nedočkavě, řekl bych. Ale okamžitě jsem je přestal zajímat, vypadalo to, že čekali někoho jiného. Takže jsem nařídil, aby vyvezli Hanse.

Kapitáne, kdybys to viděl, nevěřil bys tomu. Jásali, jako kdyby Hans byl jejich dlouho nezvěstný bratr. Ne, to není přesné. Spíš jako by se vítězně vracel král. Chovají se k nám slušně, až trochu nenuceně, ale nad Hansem doslova slintají blahem."

Lazarus se zarazil. „Kapitáne, věříš v reinkarnaci?"

„Ne tak docela. Ale neodmítám ji. Pochopitelně jsem četl závěry Frawlingovy komise."

„Osobně jsem tenhle pojem nikdy neuznával. Ale jak jinak by sis vysvětlil přijetí, jakého se Hansovi dostalo?"

„Nijak. Dokončí hlášení. Myslíš, že se tam můžeme usídlit?"

„To jistě," řekl Lazarus, „v tomhle ohledu nás nenechali na pochybách. Hans se s nimi telepaticky domluví, víš. Řekl nám, že jejich bohové naše usídlení schválili a domorodci už naplánovali naše přijetí."

„Cože?"

„Je to tak. Chtějí nás tam mít."

„No to se mi ulevilo."

„Opravdu?"

King pozoroval Lazarův zachmuřený výraz. „Tvoje hlášení je ve všech směrech příznivé. Tak proč se tváříš tak kysele?"

„Nevím. Byl bych radši, kdybychom si našli planetu jen pro sebe. Kapitáne, jde to moc hladce na to, aby v tom nebyl nějaký háček."

II.

JOCKAIRA (NEBO ŽOKAJRA, JAK NĚKTEŘÍ ŘÍKALI) PŘEDALA KOLONISTŮM CELÉ MĚSTO. Tato úžasná spolupráce spolu se zjištěním, že takřka každý člen Howardových Rodin touží po pevné půdě pod nohama a svěžím vzduchu v plicích, značně urychlily přesun z lodi na zem. Odhadovalo

se, že tento přesun zabere minimálně jeden pozemský rok a že probuzení hibernovaných spáčů bude moci probíhat jen tak rychle, jak se bude dařit umístit je na planetě. Ale limitujícím faktorem se nakonec stala omezená kapacita výsadkových člunů, které musely přepravit sto tisíc lidí, postupně probuzených.

Jockairské město nebylo postaveno tak, aby vyhovovalo potřebám lidských bytostí. Jockairané nebyli lidé, jejich tělesné nároky byly poněkud odlišné a kulturní potřeby, soudě podle architektury a techniky, se lišily značně. Ale město, jakékoli město, je strojem na plnění určitých praktických úkolů: má skýtat přístřeší, zajišťovat dodávku potravin, komunikaci, hygienické potřeby. Vnitřní logika těchto základních požadavků užívaná různými bytostmi v rozličných prostředích vede k nespočetnému množství řešení. Ale řešení kterékoli teplokrevné, lidem podobné rasy dýchající kyslík, bude nutně takové – navzdory všem odlišnostem –, že ho pozemšťané budou moci používat. V některých ohledech vyhlíželo Jockairské město jako divoká surrealistická malba, ale lidé už žili v iglú, v chýších z trávy i v kybernetizovaných kobkách pod Antarktidou; tito lidé se do jockairského města nastěhovat mohli a také to udělali – a pochopitelně ho okamžitě začali přizpůsobovat svým potřebám.

Nebylo to tak těžké, i když se musela vykonat spousta práce. Budovy – příbytky se střechami, umělé jeskyně, které tvoří základ všech lidských nároků na přístřeší –, už stály. Nezáleželo na tom, k čemu Jockairané tyto budovy používali; lidé je mohli využít takřka k čemukoli: na spaní, k odpočinku, jako jídelny, skladiště i dílny. V městě byly rovněž opravdové 'jeskyně', protože Jockairané se do země zavrtávali více než my. Ale lidé, pokud to vyžaduje situace, se bez problémů změní v troglodyty stejně snadno v New Yorku jako na Antarktidě.

Byla zavedena pitná voda sloužící i k střídání mytí. Hlavním nedostatkem byla neexistující kanalizace. „Jockové“ neměli koupelny, jejich hygienické potřeby byly jiné, a proto se lišila i příslušná zařízení. S nemalou námahou se musely vyvinout provizorní náhražky lodních hygienických buněk, které se pak musely přizpůsobit jockairským instalacím pro likvidaci odpadu. Zajištěna byla jen nejnútnejší hygiena; dokud se dodávka vody a odvod odpadů nezvýší nejméně dvakrát, zůstane koupel úzkostlivě odměřovaným luxusem – ale koupel není životně důležitá.

Ve srovnání s urychleným programem spuštění hydroponických farem však byla námaha spojená s těmito úpravami nepatrná; většina hibernovaných spáčů nemohla být probuzena, dokud nebyl zajištěn dostatek potravin. Většina, řídící se heslem „co můžeš udělat dnes, neodkládej na zítřek“, chtěla okamžitě demontovat veškeré hydroponické zařízení na Nových obzorech, převézt ho na planetu, sestavit a spustit. V průběhu transportu se mělo využít uskladněných zásob. Opatrnější menšina chtěla přemístit jen pokusnou plantáž a v pěstování plodin pokračovat na lodi. Její členové poukazovali na to, že nějaká plíseň či virus této cizí planety by mohly způsobit katastrofu... smrt hladem.

Neústupná menšina, kterou vedli Ford a Barstow a kterou podporoval i kapitán King, nakonec prosadila svou: jedna z lodních hydroponických farem byla vypuštěna a odstavena z provozu. Její mechanismus byl rozebrán na díly tak velké, aby se daly naložit do výsadkových člunů.

Tato farma ale na pevné zemi nikdy nepřistála. Ukázalo se, že přírodní produkty planety jsou vhodné i pro lidi, a Jockaira jako by dychtila po tom, aby se jich mohla vzdát. Úsilí se proto zaměřilo na pěstování pozemských plodin v Jockairské půdě. Přírodní produkty planety se tak doplnily plodinami, na něž bylo lidstvo zvyklé. Jockaira se do této činnosti zapojila a nakonec ji vlastně „vzala na svá bedra“; jockové byli skvělí „přírodní“ pěstitelé (na své nevyčerpané a nezplundrované planetě nepotřebovali chemická hnojiva) a zdálo se, že je těší pokusy vypěstovat cokoli, co si jejich hosté přejí.

Ford svůj hlavní stan civilní správy přeložil do města v okamžiku, kdy dodávky potravy přesáhly potřeby průzkumné skupiny. King zůstal na lodi. Probouzení spáčů a jejich přeprava na pevnou zem probíhaly podle toho, jak se dařilo zprovozňovat materiální vybavení. Třebaže byla zajištěna strava, obydlí a pitná voda, bylo třeba vykonat spoustu práce pro zajištění alespoň minimálního pohodlí a snesitelných životních podmínek. Obě kultury se zásadně lišily. Jockairané se očividně snažili pomáhat ze všech sil, ale velmi často prostě nechápali, o co lidem jde. Jockairská kultura zjevně nezahrnovala ideu soukromí; městské budovy měly pouze nosné zdi, a i těch jen málo – používaly se spíše sloupy nebo pilíře. Žádné vnitřní stěny a přepážky neexistovaly. Jockairané nedokázali pochopit, proč musí lidé tyto krásně rozlehlé a otevřené prostory rozdělovat do místností a spojovacích chodeb – prostě jim nešlo na rozum, že by si

kterýkoli jednotlivec mohl přát být sám, ať už z jakýchkoli důvodů.

Nakonec pravděpodobně usoudili, (což není jisté, neboť komunikace na abstraktní úrovni nepokročila příliš daleko), že pro pozemšťany má soukromí náboženský význam. V každém případě byli opět nápomocní; dodali tenké pláty materiálu, z něhož se daly vyrobit stěny – pomocí jejich nástrojů a pouze jejich nástroji. Materiál přiváděl pozemské inženýry k zoufalství. Nepůsobila na něj žádná známá žíravina a byl netečný i vůči reakcím, které rozrušovaly odolný fluoroplast používaný při manipulacích se sloučeninami uranu. Diamantové pily se o něj lámaly, roztavit se nedal a za nízkých teplot nekřehnul. Neprocházel jím světlo ani zvuk, pohlcoval všechny druhy záření, které mohli vyzkoušet. Pevnost v tahu se nedala určit, protože se jim nepodařilo materiál přetrhnout. Jockairskými nástroji se však dal řezat, tvarovat a svářet, i když s nimi pracovali lidé.

Pozemští inženýři si prostě na frustraci z tohoto materiálu museli zvyknout. Z hlediska technologického ovládnutí životního prostředí byla Jockaira na stejné civilizační úrovni jako Země. Její vývoj se však ubíral odlišným směrem.

Zásadní rozdíly mezi oběma kulturami byly hlubší než jen technologické. Jockairané, třebaže neochvějně přátelští a nápomocní, nebyli lidé. Mysleli jinak, uznávali jiné hodnoty a jejich sociální struktura a struktura jazyka – pro lidi nepochopitelné – odrážely jejich nelidský charakter.

Sémantik Oliver Johnson, který byl pověřen vývojem společného jazyka, záhy shledal, že jeho úkol je díky telepatické komunikaci Hanse Weatherala až absurdně snadný. „Samozejmě," vysvětlil Slaytonu Fordovi a Lazarovi, „Hans není zrovna génius, jen krůček a byl by z něj imbecil. Což omezuje slova, která mohu jeho prostřednictvím přeložit, na ta, jež je schopen pochopit. Ale dává nám to základní slovní zásobu, na níž můžeme stavět."

„Copak to nestačí?" podivil se Ford. „Slyšel jsem, že osm set slov stačí pro sdělení jakékoliv myšlenky."

„Něco na tom je," řekl Johnson. „Necelých tisíc slov vystačí pro všechny běžné situace. Vybral jsem téměř sedm set jejich výrazů, funkčních slůvek a substantiv, abychom měli pracovní lingua franca. Ale jemnější rozlišení a přesná určení musejí počkat, dokud je lépe nepoznáme a neporozumíme jim. Omezená slovní zásoba nezvládne vysoké abstrakce."

„Blbost," prohlásil Lazarus. „Sedm set slov by mělo stačit. Pokud jde o mě, nehodlám jim ani vyznávat lásku, ani s nimi diskutovat o poezii."

Tento názor měl něco do sebe, protože většina členů Rodin pochytila základy jockairštiny během jednoho měsíce od příjezdu na planetu. Klábosili pak se svými hostiteli jako by celý život nedělali nic jiného. Všichni pozemšťané pochopitelně ovládali běžné základy mnemotechniky a sémantiky; další jazyk s omezenou slovní zásobou si osvojili rychle, zvláště když je tlačila nutnost a měli spoustu příležitostí k procvičování – pochopitelně s výjimkou skalních patriotů, kteří měli dojem, že je na „domorodcích", aby se naučili anglicky.

Jockairští se anglicky nenaučili. V prvé řadě neprojevil žádný z nich nejmenší zájem. Ani by nemělo smysl očekávat, že se miliony obyvatel budou učit jazyku, který používá pár tisíc lidí. Každopádně kvůli rozštěpu horního rtu nedokázali vyslovit „m", „p", a „b" – lidské hlasivky však dentály, sykavky i palatální hlásky jejich řeči zvládly.

Lazarus si musel svůj nepříznivý dojem z Jockairy opravit. Bylo takřka nemožné neoblíbit si její obyvatele, jakmile jste si zvykli na jejich zvláštní vzhled. Byli tak pohostinní, tak přátelští a velkorysí, tolik se snažili pozemšťany potěšit. Lazarus se sblížil zejména s Kreelem Sarloem, který působil coby styčný důstojník mezi Jockairou a Rodinami. Mezi svými zastával Sarloo postavení, které by se dalo zhruba přeložit jako „náčelník", „otec", „kněz", či „vůdce" kreelské rodiny nebo kmene. Vyzval Lazara, aby ho navštívil v jockairském městě v sousedství pozemské kolonie. „Mí lidé tě rádi uvidí a s potěšením ucítí tvou kůži," uvedl. „Budou to šťastné chvíle. Bohové budou potěšeni."

Vypadalo to, že Sarloo není skoro schopen vyslovit větu, aniž se přitom odvolával na své bohy. Lazarovi to nevadilo. Vůči náboženství jiných osob zastával postoj tolerantního nezájmu. „Určitě přídu, Sarloo, stará vojno. I pro mě to budou slastné chvíle."

Sarloo ho naložil do dopravního prostředku, který byl na Jockaire běžný – vůz neměl kola, tvar připomínal polévkovou mísu. Pohyboval se klouzavě těsně nad povrchem, a to hezky rychle. Lazarus se usadil na dně vozidla a Sarloo se rozjel rychlostí vhánějící slzy do očí.

„Sarloo!" křičel Lazarus, aby přerušil svištění větru. „Jak tahle věc funguje? Co ji pohání?"

„Bohové dýchají na –," Sarloo použil slovo, které nebylo obsaženo v jejich společném slovníku, „– a způsobují, že musí měnit místo."

Lazarus se chystal požádat o podrobnější vysvětlení, ale pak si to rozmyslel. Něco na Sarloově odpovědi mu bylo povědomé a právě mu došlo, co: velmi podobnou odpověď dal sám jednomu z vodních obyvatel Venuše, když byl dotázán, jak funguje diesellový motor starého močálového traktoru. Lazarus nechtěl být tajuplný; nedostatečná společná řeč mu prostě podvázala jazyk.

Nevadí, půjdeme na to jinak –

„Sarloo, rád bych se podíval na obrázky vnitřku tohoto vozidla," nedal si Lazarus pokoj. „Máte takové obrázky?"

„Obrázky jsou v chrámu," připustil Sarloo. „Ty do chrámu nesmíš." Upřel na Lazara truchlivý pohled svých velkých očí a ten měl okamžitě silný dojem, že jockairský vůdce je hluboce zarmoucen nedostatkem taktu svého přítele. Lazarus spěšně změnil téma.

Ale vzpomínka na venušany mu přivedla na mysl další hádanku. Vodní národ odříznutý od vnějšího vesmíru věčnou hradbou mračen, prostě nevěřil na astronomii. Přistání pozemšťanů je přimělo jejich představy o kosmu poněkud změnit, ale existovalo dost důvodů pro názor, že jejich pozměněný výklad není pravdě o nic blíž. Lazara zajímalo, co si jockairané o návštěvnicích z kosmického prostoru myslí.

Nedali na sobě znát žádné překvapení – nebo dali?

„Sarloo," zeptal se. „Víš, odkud jsme já a mí bratři přišli?"

„Vím," odvětil Sarloo. „Přišli jste od vzdáleného slunce – tak vzdáleného, že by uplynulo mnoho ročních dob, než by světlo vykonalo tak dlouhou pouť."

Lazarus se trochu divil. „Kdo ti to řekl?"

„Bohové. Tvůj bratr Libby o tom mluvil."

Lazarus byl ochoten vsadit sto ku jedné, že bohové se o tom neobtěžovali mluvit přinejmenším tak dlouho, dokud to Libby Sarloovi nevysvětlil. Ale zachoval klid. Chtěl se ještě zeptat Sarlooa, jestli se divil, když se návštěvníci snesli z nebe, ale nemohl si vzpomenout na jockairský výraz pro divení či překvapení. Přestal se pokoušet zformulovat otázku, když tu se znovu ozval Sarloo:

„Než přišli bohové, létali otcové mého otce oblohou tak jako vy, ale bohové ve své moudrosti nám přikázali přestat."

Lazarus si pomyslel, že ten vejťaha lže, jako když tiskne.

Dosud nespatriřli ani nejmenší náznak, že by kdy jockairané opustili povrch planety.

Ten večer se Lazarus zúčastnil dlouhého posezení v Sarloově sídle, uspořádaném, jak byl přesvědčen, na počest čestného hosta, tudíž kvůli němu. Usedl se zkříženými nohama na vyvýšený stupínek v rozsáhlé společenské hale klanu Kreelů a plně dvě hodiny naslouchal kvílení a vytí, které snad bylo míněno jako zpěv. Lazarus měl dojem, že kdyby šlapal na ocasy čtyřiceti vybraným psům, byl by výsledek hudebnější, ale snažil se to brát jak dobrý úmysl.

Vzpomněl si, jak Libby trval na tom, že tohle hromadné kvílení, kterému se jockairané s pro ně typickou náruživostí oddávali, je ve skutečnosti zpěv, a že by si ho lidé měli postupně oblíbit, zájmena když se zaměří na vnitřní vztahy oněch opusů.

Lazarus o této možnosti dost pochyboval.

Ale musel uznat, že v některých ohledech chápe Libby Jockairu lépe než on sám. Libby byl nadšen objevem, že jockairané jsou skvělí matematici. Jejich chápání čísel se vyrovnalo Libbyho nezkrotnému talentu. Z hlediska normálního pozemšťana byla jejich aritmetika neuvěřitelně spleťtá. Každé číslo, velké či malé, pro ně znamenalo unikátní entitu, kterou je třeba pojímat samu o sobě, nikoli jako soubor menších čísel. Následkem toho používali takový poziční či exponenciální zápis čísel, jaký se jim právě hodil, s jakýmkoli číselným základem – racionálním, iracionálním, proměnným, nebo vůbec žádným.

Bylo velké štěstí, přemítal Lazarus, že Libby dokázal fungovat jako matematický interpret a zprostředkovatel mezi Jockairou a Rodinami, jinak by nebylo možné podchytit spoustu nových technologií, které jim Jockaira předváděla.

Byl by rád věděl, proč Jockaira nejevila zájem o lidskou techniku, kterou jim nabízeli na oplátku.

Kvílivé disharmonie dozněly a Lazarus se znovu věnoval svému okolí. Podávalo se jídlo – Kreelská

rodina se do něj pustila se stejnou překotnou vehemencí, se strkáním a tlačáním, s nimiž dělali i všechno ostatní. Lazarus si pomyslel, že důstojnost a vážnost je cosi, co se tu nikdy nepěstovalo a pěstovat nebude. Velikánská mísa, plné dvě stopy v průměru, naplněná až po okraj jakousi beztvorou hmotou, přistála před Kreelem Sarloorem. Dobrý tucet Kreelů se nahnul kolem a natahoval se po jídle, aniž svému nejstaršímu dali přednost. Sarloo jich nenuceně několik odstrčil, plácl a ponořil ruku do mísy. Svou rukou se dvěma palci pak hroudu, kterou vyňal, hbitě uhnětl do tvaru koule a přistrčil Lazarovi k ústům.

Lazarus nebyl vybíravý, ale v duchu se musel ujistit, že zaprvé, jockairské jídlo je pro lidi stravitelné, a zadruhé, že od nich nic chytit nemůže. Pak byl teprve schopen zdvořile nabídnuté sousto okusit.

Ukousl si pořádně. Hmm... není to špatné – takové nemastné, neslané a lepkavé, nekořeněné. Nic moc, ale polknout se to dalo. Pevně rozhodnut zachovat čest své rasy pokračoval v jídle, ale současně si slíbil pořádnou porci něčeho stravitelnějšího, a to co nejdříve. Když pocítil, že další sousto by mohlo vyvolat tělesnou i společenskou katastrofu, napadlo ho, jak z toho. Sáhl do společné mísy, nabral plnou hrst masy, zformoval ji do kuličky a nabídl Sarloovi.

Ukázalo se, že to byl nápad velmi diplomatický. Do konce stolování pak Lazarus krmil Sarlooa, až ho bolela ruka, a zasl, kolik toho jeho host dokáže spořádat.

Po jídle šli spát a Lazarus spal s rodinou, a to doslova. Lehli si bez postelí, tak, jak jedli, jako spadané listí na cestě nebo štěnata v košíku. K svému údivu spal Lazarus dobře a neprobudil se, dokud se falešná slunce ve stropě jeskyně nerozzářila v tajuplném souzvuku s novým úsvitem. Sarloo pořád ještě spal kousek od něho a vyluzoval velice lidské chrápání. Lazarus zjistil, že se k němu přitisklo jedno jockairské dítě.

Pocítil jakýsi pohyb za zády a zašustění u nohy. Opatrně se otočil a zjistil, že další jockaiřan – podle lidských měřítek asi šestiletý – mu vytáhl z pouzdra blaster a zvědavě civí do jeho ústí.

Lazarus spěšně, ale opatrně vypáčil smrtelně nebezpečnou hračku z neochotných prstíků děcka, s úlevou zaznamenal, že pojistka je zajištěná, a vrátil ho do pouzdra. Dítě na něj vrhlo vyčítavý pohled a vypadalo, že se rozpláče. „Tíše,“ zašeptal Lazarus, „nebo vzbudíš náčelníka. Pojď ke mně –“ Levou rukou dítě objal a přitisknul ho k sobě. Malý jockaiřan se k němu přitulil, přitiskl mu na kůži svá měkká, vlhká ústa a okamžitě usnul.

Lazarus se na něj zadíval a řekl mímě, „Ty jsi ale mazanej čertík. Skoro bych si tě zamiloval, jen kdybych si dokázal zvyknout na tvůj smrad.“

Některé incidenty a nedorozumění mezi oběma rasami by byly legrační, kdyby neznamenal potenciální nebezpečí vážných problémů: jako například záležitost s Herbertem, synem Eleonory Johnsonové. Tenhle vyčouhlý adolescent byl notorický čumil. Jednou pozoroval dva techniky, člověka a jockaiřana, jak přizpůsobují jockairský energetický zdroj pro potřeby pozemských strojů. Jockaiřana zjevně chlapcovo očumování bavilo a očividně v dobrém ho popadl a vyzvedl do vzduchu.

Herbert se rozječel.

Jeho matka, která se od svého syna nikdy moc nevzdalovala, se přitítila na místo činu, v očích vraždu. K tomu, aby – jak měla v úmyslu – velkému mimozemšťanovi ublížila, neměla sice ani dost síly, ani obratnosti, ale nastala velmi trapná situace.

Administrátor Ford spolu s Oliverem Johnsonem vyvinuli maximální úsilí, aby udiveným jockaiřanům vysvětlili, co se vlastně stalo. Naštěstí to jockaiřany spíše mrzelo, než aby toužili po pomstě.

Ford si dal zavolat Eleonoru Johnsonovou. „Ohrozila jsi celou kolonii svou zaslepenou tupostí –“ „Ale vždyť –“

„Ticho! Kdybys toho kluka nerozmazlila, uměl by se chovat. Kdybys nebyla sentimentální blázen, tak by ses do toho nemíchala. Od teďka bude chlapec chodit řádně do výchovné třídy a ty ho necháš na pokoji. Při nejmenší známce nepřátelství vůči domorodcům tě odsoudím k několika letům u ledu. A teď ven!“

Ford byl nucen použít takřka stejně silných prostředků i v případě Janice Schmidtové. Zájem, který jockaiřané projeví o Hanse Weatherala, se rozšířil na všechny telepaty mezi degenerativně postiženými. Vypadalo to, že pouhý fakt přímé telepatické komunikace s pozemšťany přivádí domorodce do stavu zaníceného obdivu. Kreel Sarloo sdělil Fordovi své přání, aby byli senzibilové ubytováni odděleně od ostatních postižených v evakuovaném chrámu města pozemšťanů, a že by se Jockaira o ně ráda starala

sama. Spíš než jako přání to znělo jako rozkaz.

Janice Schmidtová se jen neochotně podřídila Fordovu naléhání, aby se Jockaire v tomhle vyhovělo na oplátku za vše, co pro kolonii udělali. Jockairské chůvy převzaly péči o senzibily pod jejím žárlivým dohledem.

V péči jockairanů se však u každého senzibila s úrovní inteligence vyšší než poloimbecilita Hanse Weatherala velmi rychle rozvinula spontánní a extrémní psychóza.

Ford se tak musel vypořádat s dalším hlavolamem. Janice Schmidtová byla co do pomstychtivostí oproti Eleonoře Johnsonové rafinovanější a důslednější. Pod hrozbou odvolání z péče o její milované „děti“ z ní Ford vynutil slib o zachování klidu a míru. Kreel Sarloo, rozrušený na nejvyšší míru a očividně hluboce otřesený, přistoupil na kompromis. Nebohé psychotiky znovu převzala Janice a její mladší ošetřovatelky, Jockaira si nechala v opatrování senzibily s inteligencí na úrovni imbecility a nižší.

Ale největší potíž nastala s... příjmeními.

Každý jockairan měl vlastní jméno a příjmení. Podobně jako u Rodin byl příjmení omezený počet.

Příjmení každého domorodce odkazovalo jednak k jeho kmeni, a jednak ke svatyni či chrámu, který pravidelně navštěvoval.

Kreel Sarloo o této záležitosti oficiálně promluvil s Fordem. „Nejvyšší otče cizích bratří,“ prohlásil, „přišel čas, abyste si, ty a tvé děti, zvolili příjmení.“ (Převod Sarloovy promluvy do angličtiny nutně obsahuje nevyhnutelné nepřesnosti.)

Ford už si na komunikační problémy s jockai zvykl. „Sarloo, bratře a příteli,“ odvětil. „Slyším tvá slova, ale nechápu. Promluv otevřeněji.“

Sarloo začal znovu. „Cizí bratře, roční období nastávají a roční období pomíjejí a přichází též období sklizně. Bohové nám sdělili, že vy, cizí bratři, jste ve svém vzdělání (?) dosáhli chvíle, kdy si musíte zvolit kmen a svatyni. Přišel jsem, abychom společně vykonali přípravu (ceremonie?), při nichž si každý z vás zvolí své příjmení. V tomto mluvím jménem bohů. Ale dovol mi říci za sebe, že bych byl šťasten, kdybys ty, můj bratr Ford, zvolil svatyni Kreelů.“

Ford hrál o čas a přitom se snažil přijít na to, oč vlastně jde. „Jsem nesmírně potěšen tvým přáním, abych přijal tvé příjmení. Ale můj lid již příjmení má.“

Sarloo to vše odbyl netrpělivým mlasknutím. „Jejich stávající příjmení jsou jen pouhá slova a nic víc. Teď musí zvolit svá skutečná jména, pravá příjmení, jména svého chrámu a boha, jehož budou ctít. Děti dospívají a nejsou již více dětmi.“

Ford usoudil, že se musí poradit s ostatními. „Musí se to provést okamžitě?“

„Dnes nikoli, ale co nevidět. Bohové jsou trpěliví.“ Ford si zavolal Zaccura Barstowa, Olivera Johnsona, Lazara Longa a Ralfa Schultze a tlumočil jim svůj rozhovor se Sarlooem. Johnson si přehrával záznam pořád dokola a snažil se co mohl, aby zachytil přesný smysl slov. Připravil několik možných verzí překladu, ale nic nového tím do problému nevnesl.

„Vypadá to,“ poznamenal Lazarus, „že se buď připojme k jejich církvi, nebo vypadneme.“

„Ano,“ souhlasil Zaccur Barstow, „alespoň to je zcela zřejmé. No, myslím, že trochu předstírání můžeme riskovat. Jen nepatrná část našich lidí má náboženské zásady tak pevné, že by jim – v zájmu obecného blaha – nedovolily naoko uctívat zdejší bohy.“

„Máš asi pravdu,“ usoudil Ford. „Pokud jde o mne, nemám nic proti připojení příjmení Kreel ke svému jménu a proti účasti na jejich pobožnostech, když nám to zajistí pokojný život.“ Pak svrástil čelo. „Nerad bych ale viděl, jak se naše kultura rozpouští v jejich.“

„Na to klidně zapomeň,“ ujistil ho Ralf Schultz. „Bez ohledu na to, jak dalece jim vyjdeme vstříc, možnost opravdové kulturní asimilace neexistuje. Naše mozky jsou úplně jiné než jejich – jak moc jiné se začínám teprve domýšlet.“

„Jo,“ prohodil Lazarus, „jak moc jiné.“

Ford se k němu otočil. „Co tím myslíš? Něco ti nesedí?“

„Nic. Jenom to,“ dodal, „že jsem všeobecný nadšený pro tohle místo nikdy nesdílel.“

Usnuli se, že jeden z nich by měl udělat první krok a pak hlásit, o co se vlastně jedná. Lazarus se pokusil využít práva nejstaršího, Schultz tvrdil, že by měl jít on – z titulu své profese, ale Ford určil sám sebe a zdůvodnil to tak, že jakožto zodpovědný činitel to pokládá za svou povinnost.

Lazarus s ním šel až k bránám svatyně, kde se zasvěcení mělo odehrát. Ford byl téměř nahý, tak jako jockaiřané, ale Lazarus si mohl ponechat svůj kilt, protože do chrámu vstoupit neměl. Většina kolonistů po letech strávených uvnitř lodě prahla po slunci a chodila bez šatů, kdykoli to bylo možné. Lazarus nikdy. Jednak to bylo proti jeho zásadám, zadruhé by se blaster na holém stehně vyjímal značně podezřele.

Kreel Sarloo je uvítal a doprovodil Forda dovnitř. Lazarus za ním zahulákal: „Hlavu vzhůru, Tondo!“ Čekal. Zapálil si cigaretu a celou ji vykouřil. Přecházel sem a tam. Neměl nejmenší představu, jak dlouho to může trvat, a asi proto mu celá záležitost připadala delší, než ve skutečnosti byla.

Konečně se dveře otevřely a domorodci se vyhrnuli ven. Zdálo se, že jsou něčím podivně rozrušeni. Žádný z nich se nepřiblížil k Lazarovi. Natlačený dav v bráně se náhle rozdělil, utvořil se v něm jakýsi ostrůvek a ven se vyřítila postava.

Lazarus rozeznal Forda.

Ford se u čekajícího Lazara nezastavil, ale pádil slepě dál, až zakopl a upadl. Lazarus se k němu rozběhl. Ford neprojevil sebemenší úsilí vstát. Ležel tvář k zemi, ramena se mu křečovitě chvěla a celý se otřásal hlasitými vzlyky.

Lazarus si k němu klekl a zatřásl jím. „Slaytone,“ naléhal, „co se stalo?“ Ford přestal na okamžik naříkat a obrátil k němu své usazené, hrůzou rozšířené oči. Nepromluvil, ale zdálo se, že Lazara poznává. Vrhel se k němu, objal ho a rozeštkal se ještě víc než předtím.

Lazarus se z jeho objetí vykroutil a vrazil mu facku. „Nech toho!“ nařídil. „Řekni mi, co se stalo.“

Fordova hlava pod ranou poskočila. Přestal naříkat, ale nepromluvil. Vypadal jako v tranzu. Do Lazarova zorného pole se dostal jakýsi stín. Lazar se prudce otočil, v ruce blaster. Kreel Sarloo stál několik stop stranou a nepřiblížoval se – ne kvůli zbrani, nikdy předtím ji totiž neviděl.

„Hej!“ zvolal Lazarus. „Co jsi mu sakra udělal?“

Vzpamatoval se a přešel do jazyka, kterému byl Sarloo schopen porozumět. „Co se stalo mému bratru Fordovi?“

„Odved’ ho pryč,“ odvětil Sarloo a rty se mu chvěly. „Je to špatné, moc špatné!“

„Nepovídej!“ řekl Lazarus. S překladem se neobtěžoval.

III.

STEJNÁ PORADA JAKO PŘEDTÍM, až na chybějícího předsedu, se sešla tak rychle, jak jen to bylo možné. Lazarus vylíčil celý incident, Schultz podal hlášení o Fordově stavu. „Lékaři neshledali nic neobvyklého. Jediné, co mohu tvrdit s jistotou je, že administrátor trpí extrémní psychózou neznámého původu. Nejsme schopni s ním navázat kontakt.“

„To vůbec nemluví?“ zajímal se Barstow.

„Dvě tři jednoduchá slůvka, o jídle, o pití. Při jakékoli zmínce o příčinách svého stavu upadá do nepřičetné hysterie.“

„Diagnózu jste neurčili?“

„Tedy, stačí-li vám laický odhad, je vyděšený k smrti, lidově řečeno. Ale,“ dodal Schultz, „už jsem viděl spoustu syndromů úzkosti, ale něco takového ne.“

„Já jo,“ prohlásil náhle Lazarus.

„Ty? A kde, za jakých okolností?“

„Jednou, to jsem byl ještě malej kluk,“ vykládal Lazarus, „asi před dvěma sty lety, jsem chytil dospělého kojota a zavřel ho do klece. Představoval jsem si, že bych ho moh vycvičit na loveckýho psa. Nešlo to. Ford se chová tak, jak se tenkrát choval ten kojot.“

Rozhostilo se nepříjemné ticho. Porušil ho Schultz, když se zeptal: „Nechápu, co máš přesně na mysli. V čem je to podobné?“

„Teda,“ řekl zvolna Lazarus, „je to jen můj dohad. Jedinej, kdo zná správnou odpověď, je Slayton – a ten mluvit nemůže. Ale můj názor je, že jsme jockaiřany odhadovali úplně blbě od samýho začátku. Byla chyba, že jsme si mysleli, že když se nám celkem vzato dost podobaj a jsou zhruba na stejný civilizační úrovni, že to jsou lidi. Ale oni to vůbec nejsou lidi, jsou to... domácí zvířata.“

„Moment,“ dodal rychle, „to není všechno. Na tyhle planety jsou lidi, myslím opravdoví lidi. Žijou v chrámech a jockaiřané jim říkají bohové. Jsou to bohové!“

Lazarus vzápětí pokračoval, dříve než ho kdokoli stačil přerušit. „Vím, co si myslíte. Pusťte to z hlavy. Nehodlám vás zavalovat nějakou metafyzikou, jen se snažím vyjadřovat, jak nejlíp umím. Chci říct, že v těch chrámech něco žije, a ať je to, co je to, má to tak zpropadeně účinný kouzlo či co, že se to za bohy může docela dobře vydávat, takže jim tak klidně můžeme říkat. Ať jsou co chtějí, jsou na tyhle planety dominantní rasa – její lidstvo. Ostatní, my nebo jockaiřani, jsme pro ně jen zvířata, divoký nebo vochočený. Byla chyba předpokládat, že zdejší náboženství je jen pověra. Není.”

Barstow pomalu prohodil: „A ty si myslíš, že to vysvětluje, co se stalo Fordovi?”

„Myslím, že jo. S jedním z nich, s Kreelem, se setkal a dohnalo ho to k šílenství.”

„Mám tomu rozumět tak,” tázavě nadhodil Schultz, „že podle tvé teorie každý člověk, který se s tím... s tou... osobou setká, propadne psychóze?”

„Ne tak docela,” odvětil Lazarus. „Co mě děsí daleko víc, je možnost, že by se byl přitom setkání zbláznit nemusel.”

Tentýž den přerušili jockaiřané veškeré styky s pozemšťany. A dobře udělali, protože jinak by určitě došlo k násilnostem. Nad městem se vznášel strach – hrůza z něčeho horšího než smrt, z něčeho strašného a nepojmenovatelného, z něčeho, na co stačí pohlédnout, aby se člověk změnil v nemyslicí, zvířecí trosku. Jockaiřané již nepůsobili dojmem neškodných přátel, figurek – navzdory své vědecké vyspělosti – trochu komických, ale jako vábničky, vnařidla a loutky nikdy nespátřených mocných bytostí, které skrytě číhaly v „chrámech”.

Hlasovat nebylo třeba. S jednoznačnou cílevědomostí davu panicky prchajícího z hořící budovy toužili všichni pozemšťané po útěku z tohoto hrozného místa. Vedení převzal Zaccur Barstow. „Zavolejte Kingovi. Ať sem okamžitě pošle všechny výsadekové čluny. Zmizíme odtud tak rychle, jak to jen půjde.” Ustaraně si prohrábl vlasy. „Lazare, kolik pobereme najednou lidí? Kolik času nám evakuace zabere?” Lazarus si něco zamumlal.

„Co jsi říkal?”

„Říkal jsem, že nejde o to, jak dlouho nám bude trvat evakuace, ale o to, jestli nám ji povolej. To, co je v chrámech, může chtít víc domácích zvířat – nás!”

Lazara bylo třeba jako pilota člunu, ale ještě potřebnější byl jako někdo, kdo je schopen zvládnout dav. Zaccur Barstow mu právě vykládal o nutnosti sestavit pohotovostní policii, když tu se mu Lazarus podíval přes rameno a zvolal, „A jéje. Bacha, Zacku, nehejbej se – už je to tady!”

Zaccur se rychle ohlédl a spatřil, jak se k nim důstojným krokem blíží Kreele Sarloo. Nikdo mu nezastoupil cestu.

Brzy zjistili proč. Zaccur vykročil, aby ho přivítal, ale asi deset stop od jockaiřana se musel zastavit. Dál to nešlo. Žádná zjevná překážka tu nebyla, ale dál to nešlo.

„Zdravím tě, bratře nešťastný,” začal Sarloo.

„Zdravím tě, Kreele Sarloo.”

„Bohové promluvili. Váš druh nemůže být civilizován (?). Ty a tví bratři máte opustit tento svět.”

Lazarus si zhluboka a slyšitelně oddechl.

„Právě odlétáme, Kreele Sarloo,” odvětil Zaccur suše.

„Bohové trvají na vašem odchodu. Chci mluvit s tvým bratrem Libbym.”

Zaccur poslal pro Libbyho a znovu se otočil k Sarloovi. Ale jockaiřan mlčel, jako by jejich přítomnost vůbec nevnímali. Čekali.

Libby dorazil a Sarloo s ním dlouze hovořil. Barstow i Lazarus byli na doslech a viděli, jak pohybují rty, ale neslyšeli nic. Lazara tahle okolnost znepokojovala. Čert aby je vzal, pomyslel si, umím si představit několik způsobů, jak takovej trik provést s příslušným přístrojovým vybavením, ale vsadil bych se, že tady nejde ani o jeden z nich – a žádný přístroj nevidím.

Neslyšná debata skončila a Sarloo bez pozdravu odkráčel. Libby se obrátil k ostatním a promluvil; teď už ho bylo slyšet. „Sarloo mi sdělil,” začal s udiveně sraštěným obočím, „že máme letět k nějaké planetě, vzdálené odtud, ehm... dvaatřicet světelných let. Bohové tak rozhodli.” Zmlkl a hryzl si rty.

„Tím se netrap,” radil Lazarus. „Můžem bejt rádi, že chtějí, abysme odletěli. Počítám, že stejně snadno by nás mohli rozmáznout jak štěnice. Jakmile budeme v meziplanetárním prostoru, zvolíme si vlastní cíl.”

„Taky si myslím. Co mě mate, je jeho poznámka o třech hodinách, co nám zbývají do opuštění tohoto systému.“

„To je ale naprostý nesmysl,“ zaprotestoval Barstow. „Nemožné, nemáme tolik výsadkových člunů.“ Lazarus neřekl nic. Právě přestal mít názor na cokoli.

Zaccur svůj názor rychle změnil. Lazarus jeden přijal na základě bezprostředního zážitku. Zatímco popoháněl své druhy k zóně naložování, zjistil, že se vznáší nad zemí. Začal sebou mlátit – ruce a nohy nenarážely na žádný odpor, ale pevná půda se vzdalovala. Zavřel oči, napočítal do deseti a znovu je otevřel. Byl nejméně dvě míle vysoko.

Hluboko pod ním, jakoby mračny netopýrů vyletujících z jeskyně, kypělo město nespočetnými tmavými body, skvrnami a útvary temně se rýsujícími proti sluncem ozářenému povrchu. Některé z nich byly tak blízko, že dokázal rozeznat, že to jsou lidé, pozemšťané, Rodiny.

Obzor se smršťil, planeta se změnila v kouli, obloha zčernala. Přesto dýchal normálně, jeho cévy nepraskaly.

Všechny je to vcuclo do shluků kolem otevřených vstupních vrat Nových obzorů jako včely rojící se kolem své královny. Jakmile se dostal dovnitř lodi, poddal se Lazarus nervovému vypětí. Ach jo! vydechl si a vychutnal první krok po palubě – to je pohoda!

Libby vyhledal kapitána Kinga v momentě, kdy se dostal do lodi – a sotva se trochu vzpamatoval. Tlumočil mu Sarloovo poselství.

King vypadal nerozhodně. „Nevím, co si o tom myslet,“ prohlásil. „Znáte domorodce lépe než já, já se sotva planety dotkl. Ale mezi námi, to, jak mi poslali zpátky cestující, mi vyrazilo dech. Byl to nejpozoruhodnější manévr, jaký jsem kdy viděl.“

„Můžu jen dodat, že pro mě byl ten zážitek taky dost pozoruhodný,“ odvětil Libby bez stopy veselí.

„Osobně bych dal přednost skoku na lyžích. Jsem rád, že jste včas otevřel vstupy.“

„Neotevřel,“ opáčil King úsečně. „Otevřely se samy od sebe.“

Odebrali se do řídicí kabiny s úmyslem zažehnout motory a vzdálit se od planety, z níž byly vyhnáni, co možná nejdál. Pak chtěli uvážit cíl a kurs. „Ta planeta, kterou vám Sarloo popsál, patří do systému G hvězdy?“ otázal se King.

„Ano,“ potvrdil Libby, „je to planeta typu naší Země, obíhající kolem hvězdy typu našeho Slunce. Mám její koordináty a můžu ji vyhledat ve hvězdných atlasech. Ale klidně na ni můžeme zapomenout, je příliš daleko.“

„Takže...“ King zapojil projekční systém stelaria. Dlouho nikdo z nich ani nešpitl. Obrazy nebeských těles mluvily samy za sebe.

Aniž by King vydal jakýkoli rozkaz, aniž by se kdokoli jen dotkl řízení, vesmírný koráb Nové obzory opět letěl, a to tak cílevědomě, jako by se řídil vlastním rozhodnutím.

„Moc vám toho neřeknu,“ přiznal Libby o několik hodin později skupině, jejímiž členy byli King, Zaccur Barstow a Lazarus Long. „Dokázal jsem určit náš kurs předtím, než jsme překročili rychlost světla – nebo aspoň to tak vypadá – a ten byl v souladu s kursem k hvězdě, kterou Kreel Sarloo označil jako náš cíl stanovený jeho bohy. Pak jsme stále zrychlovali a hvězdy zmizely. Už nemám žádné referenční body pro astronavigaci a nejsem schopen určit, kde jsme, ani kam směřujeme.“

„Uklidni se, Andy,“ chlácholil ho Lazarus. „Zkus to odhadnout.“

„Tak dobrá... jestliže je naše světočára plynulou funkcí – tedy jestli, nemám žádná data – pak můžeme dorazit do blízkosti hvězdy PK 3722, kam máme podle Kreela Sarlooa dospět.“

„Hergot!“ Lazarus se otočil ke Kingovi. „Zkusil jsi zpomalit?“

„Zkusil,“ usekl King. „Řízení nereaguje.“

„Hm... Andy, kdy tam budeme?“

Libby pokrčil bezmocně rameny: „Postrádám referenční rámeček. Co znamená čas bez prostorového určení?“

Čas a prostor, neoddělitelné a v jednotě – Libby o tom přemítal ještě dlouho poté, co ostatní odešli. Jisté je, že má prostorový rámeček samotné lodi, a že tedy nutně existuje lodní čas. Uvnitř lodi hodiny tikaly či bzučely nebo prostě šly, lidé dostávali hlad, trávili, cítili únavu, odpočívali. Radioaktivní prvky se

rozpadaly, fyzikálně chemické pochody směřovaly ke stavům s vyšší entropií, jeho vlastní vědomí vnímalo trvání.

Ale hvězdné pozadí, vůči němuž se dosud každá funkce s časovým rozměrem v dějinách lidstva poměřovala, zmizelo. Podle svědectví jeho očí i veškerých přístrojů na lodi se všechny vazby se zbytkem vesmíru zprůtrhaly.

Jakého vesmíru?

Žádný vesmír neexistoval. Zmizel.

Pohybují se vůbec? Může existovat pohyb, když není nic, vůči čemu se pohyb uskutečňuje?

Ale zdánlivá váha, nabytá rotací lodi, zůstávala zachována. Rotací vzhledem k čemu? uvažoval Libby. Je to snad tak, že si prostor zachovává svou vlastní, pravou a absolutní nevztahovou texturu, jak tvrdila dávno opuštěná teorie éteru, kterou klasický Michelson-Morleyho experiment nepotvrdil? Ne, nejen nepotvrdil, ale vyvrátil.

Vlastně vyloučil možnost rychlosti větší než je rychlost světla. Překročila loď skutečně rychlost světla?

Není pravděpodobnější, že se z ní stala rakev s posádkou přízraků nesměřující nikam v bezčase?

Libbyho však zasvědčilo mezi lopatkami a musel se podrbat, levá noha mu zdřevněla a žaludek se hlasitě dožadoval jídla – jestli tohle byla smrt, tak se nezdálo, že by se – fyzicky vzato – příliš lišila od života.

Se znovunabytým klidem opustil Libby řídicí kabinu, zamířil do své oblíbené jídelny a po cestě se pustil do vymýšlení nové matematiky, která by obsáhla všechny tyto nové jevy. Záhadu, jakým způsobem teleportovali hypotetičtí jockairští bohové příslušníky Rodin z povrchu planety k lodi, odložil stranou.

Neexistovala možnost, jak získat relevantní data, měřitelné údaje, a jediné, co mohl kterýkoliv poctivý vědec udělat, aniž porušil epistemologické postuláty, bylo zaznamenat fakt, který se udal, a uznat, že je nevysvětlitelný. Skutečně to byl fakt; nacházel se teď na lodi a krátce předtím byl na planetě; Schultzovi asistenti byli zavaleni prací, protože se snažili podat uklidňující léky tisícům pozemšťanů, kteří se pod vlivem děsivého zážitku emocionálně zhroutili.

Libby tento fakt objasnit nedokázal a při nedostatku údajů ani necítil potřebu se o objasnění pokoušet.

Do čeho se naproti tomu pustit chtěl, byl základní problém fyziky pole, problém světačar v prostoru.

Až na svou zálibu v matematice měl Libby prostou povahu. Dával přednost hlučnému prostředí „klubu“, jídelně 9-D, i když z jiných důvodů než Lazarus. Společnost mladších lidí ho posilovala a uklidňovala; Lazarus byl jedinou osobou starší než on sám, se kterou se cítil příjemně.

Jak záhy zjistil, jídlo nebylo v klubu okamžitě k dispozici; jídelna se ještě nestačila vyrovnat s náhlou změnou a návalem. Ale byl tam Lazarus a další známí – Nancy Weatheralová rozpráhla ruce, zavrtěla se a udělala mu tak místo. „Ty jsi ten pravý, koho tu potřebujeme,“ prohlásila. „Lazarus nám hrozně pomáhá. Řekni, kam momentálně letíme a kdy tam budeme?“

Libby se pokusil problém vysvětlit, jak uměl nejlépe. Nancy nakrčila nos. „Moc pěkný vyhlídky, to vám teda řeknu! Ach jo, počítám, že to pro milou Nancy znamená další robotu.“

„Jak to myslíš?“

„Už jste se někdy někdo staral o spáče? Samozřejmě že ne. Je to dost únavné. Obracet je, cvičit jim s rukama, kroutit nožičkami, zakývat hlavou, zavřít budku, přejít k další a znova. Je mi z lidských těl tak nanic, že uvažuju o složení slibu cudnosti.“

„Tak daleko bych to nehnal,“ namítl Lazarus.

„Co se staráš, ty sýčku?“

V tom se hlasitě ozvala Eleonora Johnsonová: „Jsem moc ráda, že jsem zase na lodi. Ti odporní jockairané – fuj!“

Nancy pokrčila rameny. „Jsi zaujatá, Eleonoro. Jockové jsou svým způsobem fajn. Je pravda, že nejsou úplně jako my, ale ani to nejsou žádní psi. Nemáš nic proti psům, že ne?“

„Přesně to jsou,“ prohlásil Lazarus úsečně, „psi.“

„Cože?“

„Neříkám, že by se psům podobali, to vůbec ne, ani vzdáleně, a je jistý, že se nám v řadě ohledů vyrovnají a v některých nás i předčej, ale stejně... jsou to psi. Ty, co jim říkáš 'bozi', jsou prostě jejich majitelé. Nás se nepovedlo ochočit, tak nás majitelé vyhodili.“

Libby uvažoval o nevysvětlitelné telekinezi, kterou jockairané – nebo jejich páni – použili. „Rád bych

věděl, jak by to vypadalo," prohodil přemítavě, „kdyby se jim povedlo nás ochočit. Mohli nás naučit spousty skvělých věcí."

„Na to zapomeň!" okřikl ho ostře Lazarus. „Neni lidským údělem bejt něčí majetek."

„A co je lidským údělem?"

„Člověk má bejt tím, čím je... a neztratit glanc!" Lazarus se zvedl. „Musím jít."

Libby rovněž vykročil k východu, ale Nancy ho zarazila. „Neodcházej, chci se tě na něco zeptat. Jaký rok je teď na Zemi?"

Libby se chystal odpovědět, ale pak sevřel rty. Zkusil to znova a nakonec vyhrkl: „Nevím, co na to říct. Je to, jako když se zeptáš, jak vysoko je nahoře."

„Asi jsem to špatně formulovala," uznala Nancy. „Fyzice moc nerozumím, ale pochopila jsem, že čas je relativní a že simultaneita platí pouze pro dva blízké body v jednom referenčním rámci. Ale stejně bych se chtěla něco dozvědět. Putovali jsme mnohem rychleji a mnohem dál, než kdokoli před námi, že. Nezpomalily se naše hodiny, nebo tak něco?"

Libby nasadil naprosto zmatený výraz; teoretičtí fyzikové se tak tváří vždycky, když se laik pokouší mluvit běžným jazykem o fyzice. „Narážíš na Lorentz-FitzGeraldovu kontrakci. Neuraz se, ale ať o tom řekneš normálním jazykem, co chceš, vždycky to je nesmysl."

„Proč?" naléhala.

„Protože... no, protože jazyk se k tomu nehodí. Vzorce, které popisují efekt, jemuž se vágně a nepřesně říká kontrakce, předpokládají, že pozorovatel je součástí jevu. Ale verbální jazyk obsahuje implicitní premisu, že můžeme zaujmout stanoviště vně toho, co popisujeme, a pozorovat, co se děje. Matematický jazyk odmítá samu možnost takového vnějšího hlediska. Každý pozorovatel má svou vlastní světačáru – nemůže ji opustit, aby zaujal nezaujaté hledisko."

„Ale dejme tomu, že může. Dejme tomu, že bychom mohli vidět Zemi právě teď, jaká je teď."

„A mám to," povzdechl si Libby nešťastně. „Pokusil jsem se vyjádřit to slovně a dosáhl jsem toho, že je zmatek ještě větší. Neexistuje způsob, jak měřit čas v nějakém absolutním smyslu, když jsou dvě události v časoprostorovém kontinuu oddělené. Jediné, co se dá měřit, je interval."

„Dobrá, co je to interval? Kolik prostoru a kolik času?"

„Ne, ne a ne! Tak to vůbec není. Interval je... tedy, interval je interval. Můžu ho popsat matematickými vzorci a ukázat ti, jak ho používáme, ale nelze ho definovat slovy. Podívej, Nancy, dokážeš vyjádřit partituru kompletní orchestrace nějaké symfonie slovy?"

„Ne nedokážu – no, snad by to šlo, ale trvalo by to tisíckrát dýl."

„A hudebníci by to mohli hrát, až bys to zase převedla do notového zápisu. To mám na mysli," pokračoval Libby, „když říkám, že tady jazyk selhává. Do podobných potíží jsem se dostal už jednou, když jsem se pokoušel vyložit pohon tlakem světla. Ptali se mě, proč lidé uvnitř nepocítí ují žádnou ztrátu inercie, když tento pohon na ztrátě inercie závisí. Na to není odpověď, alespoň ne slovy. Inercie není slovo, je to matematický pojem používaný matematiky při popisu jistých aspektů časoprostoru. Byl jsem v koncích."

Nancy se tvářila zaraženě, ale tvrdohlavě pokračovala: „Ale moje otázka přece něco znamená, i když jsem ji neformulovala správně. Nemůžeš mě jen tak odbýt. Předpokládejme, že se otočíme a vrátíme se, odkud jsme přišli, úplně stejnou cestou až na Zem, jen v opačném směru – prostě zdvojnásobíme lodní čas. Takže, jaký kalendářní rok bude na Zemi, až tam dorazíme?"

„Byl by rok... počkej, nech mě chvíli přemýšlet..." V Libbyho mozku se takřka automaticky rozběhly procesy načrtávající neuvěřitelně komplexní problém různých zrychlení, intervalů, rozličných forem pohybu. Blížil se k výsledku ve třpytivé záři matematických fantazií, když tu se celý problém rozpadl na kusy a zneurčitě; rázem si uvědomil, že problém má nekonečně mnoho stejně platných řešení. To však bylo nemožné. V reálném světě, na rozdíl od imaginárního světa matematiky, byla taková situace absurdní. Na Nancynu otázku musela existovat jediná odpověď, jasná a reálná.

Mohlo to snad znamenat, že celá ta krásná struktura reality je nesmyslná? Nebo to znamenalo, že je fyzicky nemožné vrátit se stejnou cestou při mezihvězdných vzdálenostech?

„Musím si to promyslet," řekl Libby spěšně a zmizel dřív, než stačila Nancy něco namítnout.

Ale samota a klidné rozvažování mu k problému žádný klíč neposkytly. Nešlo o selhání jeho

matematických schopností; věděl, že dokáže vytvořit matematický popis jakéhokoli souboru faktů. Potíž spočívala v tom, že měl faktů příliš málo. Dokud nějaký pozorovatel nepřekoná mezihvězdné vzdálenosti rychlostí blížící se rychlosti světla a nevrátí se na planetu, z níž vystartoval, odpovědi se nedočkáme. Samotná matematika nemá obsah, nedává žádné odpovědi.

Libby si s překvapením uvědomil, že by hrozně rád věděl, jsou-li pahorky jeho rodného Ozarku ještě pořád zelené, jestli se vůně kouře z nořícího dřeva stále drží na podzim ve stromech... až si musel připomenout, že tyto otázky postrádají – podle všech možných pravidel, která znal – jakýkoliv smysl. Propadl takovému stesku po domově, jaký nezažil od doby, kdy se jako elév zúčastnil v jednotce kosmických konstrukcí svého prvního skoku do hlubin vesmírného prostoru.

Pocit pochyb a nejistoty, ztráty a nostalgie, se rozšířil po celé lodi. V první etapě cesty hnal Rodiny stejný zápal, jaký popoháněl kryté vozy prvních osadníků napříč pláněmi. Teď ale nesměřovali nikam, jeden den beze změny následoval za druhým, bez cíle. Z jejich dlouhověkosti se stala nesmyslná zátěž.

Ira Howard, jehož bohatství umožnilo založení Howardovy nadace, se narodil v roce 1825 a zemřel v roce 1873 – stářím. Prodávával potraviny a výstroj zlatokopům v devětačtyřicátém, za časů zlaté horečky obchodoval v San Francisku, stal se zazobaným markytánem za Americké války po odtržení Jihu od Unie a během tragického období Rekonstrukce svůj majetek zmnohonásobil.

Howard se strašně bál smrti. Najal si nejlepší lékaře své doby, aby mu prodloužili život. Přesto ho stáří sklátilo ve věku, kdy je většina lidí ještě mladá. Jeho závěť však nařizovala, aby se majetek použil na „prodloužení lidského života.“ Správci fondu nenašli jinou cestu, jak jeho přání vyplnit, než vyhledávat osoby, jejichž rodinné genealogie vykazovaly dědičné dispozice k dlouhověkosti, a přesvědčovat je, aby promyšleným křížením tyto dispozice zvyšovali. Jejich metoda antcipovala Burbankovo dílo; znali možná, nebo také ne, instruktivní výzkumy pátera Řehoře Mendela.

Když Lazarus vstoupil do kabiny, odložila Mary Sperlingová knihu, kterou právě četla. Sebral knihu a – „Co to louskáš, zlato? Biblickou knihu Kazatel? Hm... nevěděl jsem, že jsi věřící.“ Přečetl nahlas: „A byť pak byl živ dva tisíce let a pohodlí by neužil, zdaliž k jednomu místu všichni neodcházejí?“

„To je pěkně pochmurný, Mary. Tos nenašla nic povzbudivějšího ani v Kazateli?“ Sklouzl očima po textu. „Co třeba tohle? 'Ačkoli ten, kterýž tovaryší se všechněmi živými, má naději'–“ hm, není to zrovna veselý místo. Zkus tohle: 'Anobřz odejmi hněv od srdce svého, a odvrát' zlost od těla svého; nebo dětinství a mladost jest marnost.' To už je víc podle mého gusta. Nechtěl bych být znovu mladej ani za nic.“

„Já ano.“

„Co tě žere, Mary? Sediš tu, čteš si nejdepresivnější knihu z bible, nic jiného než smrt a pohřby. Proč?“ Unaveně si protřela oči. „Stárnu, Lazare. O čem jiném mám přemýšlet.“

„Ty že stárneš? Vždyť zrovna kveteš!“

Loupla po něm očima. Věděla, že lže. Zrcadlo jí ukazovalo její šedivějící vlasy, vadnoucí plet'; cítila to v kostech. Ale Lazarus byl starší než ona... i když věděla, že podle toho, co se z biologie naučila během doby, kdy asistovala při výzkumu dlouhověkosti, by se Lazarus tak vysokého věku, jakého se dožil, dožít neměl. Když se narodil, dosáhl program teprve třetí generace; příliš málo generací na to, aby se eliminovaly méně odolné rodové větve – snad jediné díky nějaké vysoce nepravděpodobné kombinaci genů.

Ale byl tu a stál před ní. „Lazare,“ zeptala se, „jak dlouho myslíš, že budeš žít?“

„Já? To je ale divná otázka. Vzpomínám si, jak jsem kdysi úplně stejnou položil jednomu chlápku – teda myslím o mně, ne o něm. Slyšelas někdy o dr. Hugovi Pinerovi?“

„Pinero... Pinero... Á, ano, šarlatán Pinero.“

„Mary, to nebyl šarlatán. On to uměl, nekecám. Dokázal předpovědět, kdy přesně člověk umře.“

„Ale – no, pokračuj. Co ti řekl?“

„Moment. Rád bych, aby ti bylo jasné, že to nebyl podvodník. Jeho předpovědi vždycky vyšly na chlup přesně – kdyby neumřel, mohly by to pojišťovny s životními pojistkami zabalit. Ty si eště nebyla na světě, ale já u toho byl a vím svý. Zkrátka, Pinero si prošel moje data a vypadalo to, že ho to nějak znervóznilo. Tak je prošel eště jednou – no a vrátil mi peníze.“

„Co řekl?"

„Nedostal sem z něj ani slovíčko. Kouknul po mně, pak na svůj přístroj, zakabonil se a sklapnul. Takže na tvoji otázku odpovědět nedokážu."

„Ale co si o tom myslíš ty, Lazare? Určitě nečekáš, že budeš žít věčně."

„Mary," řekl mírně, „nemám v úmyslu umřít. Vůbec na to nemyslím."

Chvilí bylo ticho, pak se znovu rozhovořila: „Lazare, nechci umřít. Ale jaký smysl má naše dlouhověkost? Nezdá se, že bychom stářím moudřeli. Trváme prostě dál, když náš čas vyprší? Nelelkujeme v mateřské školce, když bychom se měli pohnout dál? Musíme zemřít a znovu se narodit?"

„Nevím," prohodil Lazarus, „a neznám způsob, jak to zjistit... ale ať se propadnu, jestli má smysl se tím trápit. A pro tebe to platí zrovna tak. Navrhuju držet se tohoto života, dokud to de, a dozvědět se co možná nejvíc. Možná že moudrost a pochopení sou vyhrazeny pro pozdější existenci a možná nám nejsou souzeny vůbec. Ať tak, nebo onak, sem rád, že žiju, a těší mě to. Mary, zlato, carpe starýho dobrýho diem! – na tomhle plácku se jiná hra nehraje."

Režim na lodi znovu zapadl do téže monotónní rutiny, která se zaběhla během nudných let prvního skoku. Většina členů Rodin se uchýlila do hibernace, zbylí je opatrovali a starali se o loď a hydroponické plantáže. Mezi spáči byl i Slayton Ford; hibernace byla posledním útočištěm při léčbě funkčních psychóz. Let k hvězdě PK 3722 trval sedmnáct měsíců a tři dny lodního času.

Lodní důstojníci měli, pokud šlo o konec cesty, stejně málo na vybranou, jako na jejím začátku. Několik málo hodin před přiletem na místo určení se na projekčních plochách stelaria opět objevily hvězdy a loď prudce zpomalila na meziplanetární rychlost. Žádné brzdění však nepocítili; ať už na ně působily jakékoliv záhadné síly, působily na veškerou hmotu lodi i její posádku stejně. Vesmírný koráb Nové obzory přešel na oběžnou dráhu kolem živé, zelené planety vzdálené od jejího slunce asi sto milionů mil. Krátce nato ohlásil Libby kapitánu Kingovi, že jsou na stabilní parkovací dráze.

King opatrně vyzkoušel řízení, které od jejich odletu nefungovalo. Loď sebou škubla – jejich přízračný pilot byl pryč.

Libby usoudil, že takové přirovnání je nepřesné; jejich výlet byl bezpochyby naplánován, ale předpoklad, že je sem někdo – nebo něco – dovedl, nebyl bezpodmínečně nutný.

Libby měl podezření, že „bohové" psích jockaiřanů vnímali časoprostor staticky, v jediném bloku; deportace pozemšťanů se jim jevila jako hotový fakt již předtím, než nastaly pro lidi tak neočekávané a zneklidňující události – ale chyběla pro to vhodná slova. Vyjádřeno nepřesně a přibližně, Libby měl představu jakési „kosmické vačky", umělého zakřivení, které jejich světočáru vytlačilo z normálního prostoru a zase ji vrátilo zpět; když pak loď dospěla na konec „vačky", obnovily se normální funkce. Pokusil se vyložit svůj názor Lazarovi i kapitánovi, ale nebyl příliš úspěšný. Chyběly mu údaje a neměl čas na vypracování elegantního matematického popisu; stávající ho neuspokojil a jeho posluchače také ne.

Ring a Lazarus se nad problémem ani nestačili zamyslet, když tu se na mezistaniční obrazovce objevila Barstowova tvář. „Kapitáne!" ozvalo se, „Mohl byste přijít na zád' k přechodové komoře číslo 7? Máme tu návštěvníky!"

Barstow přeháněl, byl tam jen jeden. Lazarovi připomínala bytost dítě v maškarním kostýmu králíka. Drobné stvoření bylo lidštější než jockaiřané, i když to možná nebyl savec. Nebylo oblečené, ale ani nahé, protože jeho dětské tělíčko bylo pokryto krásnou, leskle zlatavou kožešinou. Oči mu zářily, pohled byl milý a inteligentní.

King však byl příliš zmatený, aby si takových detailů všiml. Jakýsi hlas, jakási myšlenka mu zazvonila v hlavě: „... takže ty jsi vůdcem této skupiny..." řeklo to, „... vítejte v našem světě... očekávali jsme vás... naši (vynecháno) nám řekli o vašem příchodu..."

Řízená telepatie –

Rasa tak mírná, tak civilizovaná, bez nepřátel, tak oproštěná od všeho nebezpečí a nešvarů, že si mohla dovolit sdílet své myšlenky s jinými lidmi – a nejen myšlenky. Tyto bytosti byly tak laskavé a velkorysé, že nabídly lidem útočiště a domov na své planetě. Posel se dostavil proto, aby jim tuto nabídku přednesl. Kingovi to pozoruhodně připomínalo „pout'ové štěstí", které jim nabídli jockaiřané. Byl by rád věděl,

jaká léčka se v návrhu skrývá tentokrát.

Zdalo se, že mu posel čte myšlenky: „... pohled do našeho srdce... nechováme k vám nepřátelské úmysly... sdílíme vaši lásku k životu a milujeme život ve vás ...”

„Děkujeme vám,” formálně a nahlas odpověděl King. „Musíme se poradit.” Otočil se, aby si promluvil s Barstowem a mrknul zpátky. Posel byl pryč.

Kapitán se obrátil na Lazara: „Kam šel?”

„Co to? Mě se neptej.”

„Vždyť jsi stál před propustí.”

„Kontroloval jsem signalizační čidla. Podle nich není na vnější straně propustě žádná loď, člun nebo něco podobného. Chtěl jsem vědět, jestli nemají poruchu. Nemají. Jak se dostal do lodi a kde má člun?”

„Jak se dostal ven?”

„Kolem mě ne!”

„Zaccure, přišel touhle propustí, ne?”

„Nevím.”

„Ale vždyť skrz ní odešel.”

„Jo, houby,” nesouhlasil Lazarus. „Tahle propust se vůbec neotevřela. Původní vakuový těsnění sou na svejch místech. Přesvědč se sám.”

King to udělal. „Doufám, že nepředpokládáš,” řekl zvolna, „že by prošel skrz —”

„Na mě nekoukej,” prohlásil Lazarus, „nemám v tomhle punktu víc předsudků než srdcová královna.

Kam se poděje obraz z videofonu, když zavěsis?” Otočil se a odcházel, přitom si tiše pohvizdoval. King melodii nepoznal. Slova té písničky, kterou si Lazarus hvízdal, začínala:

Zvečera na schodech cosi se zjevilo,

Nějaký mužik, jehož tam nebylo.

IV.

V NABÍDCE ŽÁDNÝ HÁČEK NEBYL. Obyvatelé planety – nijak se nejmenovali, protože neměli mluvenou řeč; pozemšťané jim prostě říkali „malý národ” – tyto malé bytosti je srdečně přivítaly a pomáhaly jim. O svých dobrých úmyslech přesvědčili Rodiny bez obtíží, neboť, na rozdíl od jockairanů, neexistoval žádný problém s komunikací. Malý národ mohl pozemšťanům sdělovat přímo i velmi složité a hluboké myšlenky, a naopak správně vnímat jakoukoli myšlenku, která jim byla přímo určená. Ukázalo se, že myšlenkám, které jim přímo určené nebyly, buď nevěnují pozornost, nebo je nedokáží číst; komunikace s nimi probíhala stejně, jako by byla vedena mluvenou řečí. Mezi sebou však pozemšťané telepaticky komunikovat nemohli ani tady.

Planeta se Zemi podobala dokonce ještě více, než Jockaira. Byla trochu větší, ale měla o něco menší přitažlivost, což naznačovalo nižší průměrnou hustotu – civilizace malého národa užívala kovy jen zcela nepatrně, snad přízračně.

Planeta se po oběžné dráze pohybovala vzpřímeně – postrádala furiantský sklon zemské osy. Oběžná dráha byla takřka kruhová, přísluní se lišilo od odsuní o méně než jedno procento, roční období se nestřídala.

Na rozdíl od Země neměla ani velký a těžký měsíc, který by cloumal oceány a narušoval izostatickou rovnováhu planetární kůry. Její pahorky byly nízké, větry mírné, moře klidná. K Lazarovu zklamání neměl jejich nový domov žádné živé, proměnlivé počasí; měl sotva vůbec nějaké počasí. Měl klima, a to takové, o jakém kalifornští patriote tvrdí zbytku zeměkoule, že existuje u nich.

Ale na planetě malého národa skutečně existovalo. Určili pozemšťanům místo přistání, širokou a rovnou písčnou pláž svažující se k moři. Za plochým břehem ubíhaly do dálky míle a míle svěžích luk, místy posázené nepravidelnými ostrůvky stromů a keřů. Krajina se vyznačovala nevyumělkovanou úhledností udržovaného parku, třebaže nebyly patrné žádné známky pěstění.

Posel sdělil hned první skupině, že tady se mohou usídlit.

Zdalo se, že je přítomen vždy jeden příslušník malého národa, aby mohl přispět pomocí – nikoli s přehnanou, až dotěrnou ochotou jockairanů, ale s nevtravou pohotovostí podat sluchátko či kapesní nůž. Ten, který doprovázel první skupinu průzkumníků, uvedl Lazara a Barstowa do rozpaků, když samozřejmě tvrdil, že se s nimi setkal již předtím a že je navštívil v kosmické lodi. Jelikož jeho kožešina

nebyla zlatavá, ale spíše mahagonová, považoval to Barstow za nějaké nedorozumění – s malou vnitřní výhradou, že není vyloučená schopnost těchto bytostí měnit barvu jako chameleon. Lazarus se svým názorem nevyrukoval.

Barstow se dotázal průvodce, má-li jeho národ nějaké výhrady či doporučení ohledně míst, kde by si mohli postavit budovy a příbytky. Tato otázka ho dost trápila, protože předběžný průzkum z paluby lodi neodhalil žádná města. Zdálo se, že malý národ žije pod zemí – a v tom případě se chtěl vyhnout šlápnutí vedle, kdyby se začalo s výstavbou něčeho, co by mohla místní vláda považovat za brlohy.

Oslovil průvodce své skupiny nahlas, neboť lidé se již naučili, že je to nejlepší způsob, jak zajistit, aby domácí obyvatelé zachytili myšlenku přesně.

V odpovědi, kterou bytůstka vyslala zpět, zaznamenal Barstow pocit překvapení „... je nezbytné hyzdit tak krásnou krajinu nějakými stavbami?... proč musíte stavět budovy? ...”

„Potřebujeme stavby z mnoha důvodů,” vysvětloval Barstow. „Potřebujeme je jako denní přístřeší, jako místo, kde spíme. Potřebujeme je na pěstování potravy a její přípravu k jídlu.” Zvažoval, má-li se pustit do objasňování procesů hydroponického pěstování, zpracování surových potravin a vaření, ale pak od toho upustil a rozhodl se spolehnout na jemný telepaticky smysl svého „posluchače”. „Potřebujeme budovy pro řadu dalších účelů, jako dílny a laboratoře, jako ochranu komunikačních přístrojů, prostě takřka na všechno, co běžně děláme.”

„...měj se mnou trpělivost...” přišla myšlenka, „...neboť víme tak málo o vašich zvycích... ale řekni mi... to raději spíte v něčem takovém?” ukázal směrem k výsadkovým člunům, s kterými přistáli a jejichž vypouklé trupy vykukovaly nad úzkým břehem. Myšlenka, kterou použil místo slova „výsadkový člun” byla příliš silná, než aby se dala vyjádřit jedním slovem; v Lazarově vědomí se objevila představa mrtvého, stísněného prostoru – vězeňské kobky, v níž se kdysi ocitl, páchnoucí veřejné telefonní budky. „Je to naším zvykem.”

Bytost se sklonila a lehce popleskala porost. „... tohle snad není dobré místo k spánku?...”

Lazarus si musel přiznat, že je. Povrch byl pokryt měkkým, pružným porostem, podobným trávě, ale jemnějším, měkčím, hustším a rovnoměrnějším. Lazarus si zul sandále a bosky vychutnával příjemný dotyk, roztahoval a svíral prsty, šoupal nohama sem a tam. Usoudil, že je to spíše hustá kožešinová houně nežli trávník.

„...pokud jde o jídlo...” pokračoval jejich průvodce, „proč se namáhavě mořit s něčím, co dobrá půda sama plodí?... pojd'te se mnou...”

Zavedl je přes louku do míst, kde se nízké keřovité stromy skláněly nad esovitě se vinoucím potokem. „Listy” stromů velikosti lidské ruky byly nepravidelného tvaru, víc jak palec silné. Osůbka jeden z nich odlomila a decentně si ukousla.

Lazarus jeden plod uškubnul a pozorně si ho prohlížel. Snadno se rozlamoval, asi jako dobře propečený koláč. Vnitřek byl smetanově žlutý, houbovitý, ale přitom křupavý, s příjemně výraznou vůní připomínající mango.

„Lazare, nejez to!” zvolal varovně Barstow. „Ještě jsme to neanalyzovali.”

„...je to v souladu s vašimi těly...”

Lazarus si ještě jednou přičichl. „Sem rozhodnutej to zkusit, Zacku.”

„Ach jo, tak dobře –” pokrčil rameny Barstow. „Varoval jsem tě. Stejně si prosadíš svou.”

Což Lazarus udělal. Věc chutnala podivně příjemně, pikantně a měla těžko postižitelnou příchut'. Tuhá byla tak akorát k ukousnutí. Sousto mu sklouzlo hladce do žaludku a mile tam hrálo.

Barstow nedovolil ovoce ochutnat nikomu dalšímu a nařídil čekat, jestli se na Lazarovi neprojeví nějaké negativní účinky. Ten využil svého momentálně privilegovaného postavení a důkladně se najedl – nejlépe, jak usoudil, za posledních několik let.

„...prozradíte mi, co obvykle jíte?...” vyzvídal jejich malý přítel. Barstow se chystal odpovědět, ale zarazila ho průvodcova myšlenka: „... vy všichni... myslete na to ...,” chvíli žádné myšlenkové poselství nepřicházelo, pak zaznělo „... to stačí... mé manželky se o to postarají...”

Lazarus si nebyl jistý, zda přijatá mentální představa znamená přímo „manželky”, ale obdobný intimní vztah naznačovala. Dosud nebylo jasné, je-li malý národ dvoupohlavní – nebylo vůbec jasné, jaký je v tomto ohledu.

Té noci spal Lazarus pod hvězdami a cítil, jak z něj jejich jasné, neosobní světlo smývá klaustrofobii získanou za pobytu v kosmické lodi. Konstelace hvězd odsud vypadaly tak deformované, že se moc nedaly rozeznat; dokázal však určit, či si to alespoň myslel, chladně modrou Vegu a oranžově planoucí Antares. Určitě rozpoznal Mléčnou dráhu rozlévající svůj mlžný oblouk napříč nebesy stejně jako doma na Zemi. Bylo mu jasné, že Slunce odtud nemůže být vidět pouhým okem, i kdyby věděl, kde ho hledat; při vzdálenosti mnoha světelných let to jeho absolutní magnituda neumožňovala. Musím chytit Andyho, pomyslel si ospale, zjistit koordináty našeho Slunce a najít ho přístroji. Usnul dřív, než ho mohlo napadnout, proč by si tím měl vlastně lámat hlavu.

Protože na noc žádné přístřeší nepotřebovali, vylodili se všichni tak rychle, jak jen to výsadečkové čluny zvládly. Na přivětivě kynoucí půdu se vyrojily houfy pozemšťanů a do doby, než se zorganizuje kolonie, měli všichni odpočívat jako na pikniku. Nejprve konzumovali zásoby přinesené z lodi, ale Lazarova dobrá kondice způsobila, že pravidlo neriskovat a nejíst místní přírodní produkty vzalo brzy zsvě. Pak už převážně jedli neomezeně štědrá úroda místních plodin a zásoby z lodi sloužily jen k občasnému zpestření jídelníčku.

Několik dní po přistání posledního pozemšťana prozkoumával Lazarus oblast v dost značné vzdálenosti od tábora. Potkal jednoho příslušníka malého národa, který ho přivítal se stejným přesvědčením o tom, že už se setkali, jaké, zdá se, zastávali všichni jeho druzi. Odvedl Lazara k hájku nízkých stromů, ještě kus dál od základny. Naznačil Lazarovi, že by byl rád, kdyby ochutnal.

Lazarus zrovna hlad neměl, ale tak přátelskou pobídku odmítnout nedokázal; utrl si a ochutnal. Údivem mu zaskočilo. Guláš s bramborem!

„...neudělali jsme to správně?...“ přišla úzkostlivá myšlenka.

„Človče,“ zvolal Lazarus obdivně, „nevím, co jste měli v plánu, ale tohle je prostě skvělý!“

Jeho vědomí zaplavil hřejivý gejzír potěšení, „...zkus vedlejší strom...“

Lazarus poslechl a musel přitom krotit svou nedočkavost. Přišlo mu, že jde o kombinaci tmavého chleba s čerstvým máslem, s náznakem chuti vanilkové zmrzliny. Už ho pak ani nepřikvapilo, když třetí strom prozradil, že jeho rodiči byly houby a biftek. „...využili jsme téměř úplně tvých mentálních představ...“ objasňoval jeho společník, „byly mnohem silnější než představy tvých manželek...“

Lazarus se nenamáhal s vysvětlováním, že není ženatý. Osůbka dodala „...ještě nebyl čas napodobit zjev a barvy, které měly tvé představy... vadí to moc?...“

Lazarus ho vážně ujistil, že nevadí. Když se vrátil na základnu, jen s velkými obtížemi přesvědčil ostatní, že novinku myslí vážně.

Jedním z těch, kdo bohatě těžili z pohodlí a zahálky, kterými jejich nový domov připomínal bájný ostrov Lotofágů, byl Slayton Ford. Z hybernace se probral zjevně vyléčený, až na to, že si vůbec nepamatoval, co zažil v chrámu Kreelů. Ralf Schultz to považoval za zdravé vyrovnání se s nesnesitelným zážitkem a propustil ho ze své péče.

Ford vypadal mladší a šťastnější než před svým zhroucením. Své formální postavení mezi členy Rodiny už nezastával – ve skutečnosti už toho z vedení a k vedení moc nezbylo; Rodiny žily na této planetě v bezstarostné, spokojené anarchii – ale stále ho oslovovali jeho titulem a považovali ho spolu se Zaccurem Barstowem, Lazarem, kapitánem Kingem a dalšími za staršího, jehož rady mají svou váhu a podle jehož úsudku je užitečné se řídit. Rodiny se o kalendářní věk staraly málo, mezi blízkými přáteli mohl být věkový rozdíl sto let. Lidé jeho obratného vedení využívali po dlouhou dobu a stále ho považovali za staršího státníka, třebaže dvě třetiny z nich byly starší.

Nekonečný piknik se protáhl na týdny, pak na měsíce. Poté, co byli lidé tak dlouho zavření v lodi, kde buď spali, nebo pracovali, bylo pokušení vzít si dlouhou dovolenou příliš silné, aby se mu dalo odolat, a nebylo nic, co by takovou dovolenou znemožňovalo. Nadbytek snadno dostupného a ke konzumaci připraveného jídla rostl takřka všude, voda v četných potůčcích byla čistá a chutná. Pokud jde o ošacení, kdyby se chtěli oblékat, mohli ho mít spousty; tato potřeba však byla spíš estetická než praktická; díky elysejskému klimatu bylo oblékání jako ochrana před počasím stejně směšné, jako koupací úbor. Kdo měl rád šaty, nosil je, většinou však stačily náznaky – náhrdelníky a květy ve vlasech; nebyla s nimi taková otrava, když se člověk chtěl smočit v moři. Lazarus ovšem lpěl na svém kultu.

Kultura a míra osvícenosti malého národa se nedaly pochopit najednou a hned, jejich způsoby byly příliš

subtilní. Poněvadž zde chyběly vnější známky vyspělé vědy a techniky (v pozemském smyslu) – žádné velké stavby, složitá dopravní síť, hučící elektrárny – snadno se mohlo stát, že by je někdo mohl považovat za naivní dítky Matky přírody žijící v rajske zahradě.

Jen jedna devítina ledovce vyčnívá nad hladinu.

Úroveň jejich fyziky nebyla nižší než úroveň kolonistů, byla nesrovnatelně vyšší. Se zdvořilým zájmem si prohlédli výsadkové čluny, ale často své průvodce uvedli do rozpaků, když se ptali, proč je něco zařízení tak a ne jinak, a způsob, který naznačili, byl nakonec vždycky účinnější než pozemská technika. . . pokud ovšem žasnoucí pozemští inženýři pochopili, co mají jejich návštěvníci na mysli.

Malý národ rozuměl strojům a všemu, co s nimi souvisí, ale užíval je minimálně. Samozřejmě že nepotřebovali žádnou komunikační technologii a velmi málo dopravní techniky (třebaže důvod, proč tomu tak bylo, nebyl zřejmý) a pro jakoukoliv svou činnost stroje takřka nepotřebovali. Pokud však bylo použití nějakého mechanického prostředku – nástroje či přístroje – nezbytné, dokázali ho vymyslet, sestavit, použít a pak zrušit, přičemž celou operaci provedli s tak plynulou kooperací, že se o ní mohlo lidem jen zdát.

Nejpřekvapivější však byla úroveň jejich biologie. Lidé malého národa byli mistři v manipulaci s formami života. Vyprodukovat během několika dnů rostliny plodící ovoce, jehož vůně, chuť, ale i nutriční hodnota odpovídaly pozemské stravě, pro ně nebyl zázrak, ale běžný rutinní úkol, který by zvládl každý biotechnik. Provedli to s menší námahou, než když pozemský zahradník kultivuje květinu, aby dosáhl specifické barvy či tvaru.

Jejich metody se však od metod lidských pěstitelů lišily. Po pravdě řečeno, pokoušeli se své metody vysvětlit, ale prostě se jim to nepodařilo. Vyjádřeno našimi slovy, tvrdili, že „vmýšlí“ rostlinu do tvaru a charakteru, které chtějí, aby měla. Ať už tím mínili cokoli, jistě je, že dokázali vzít semenáček ve stavu vegetačního klidu, a aniž by s ním dělali něco, čeho by si všimli jejich pozemští žáci, způsobili, že rozkvetl a vyrašil do plného vzrůstu během několika hodin – a to s novými vlastnostmi, které nemohl zdědit; dále se pak množil i s nově nabytými rysy.

Nicméně pokud jde o vědeckotechnickou vyspělost, lišil se malý národ od pozemšťanů jen co do stupně pokroku. V zásadním smyslu se však od lidí odlišoval jako druh.

Příslušníci malého národa nebyli individuálními osobnostmi.

Žádné jednotlivé tělo domorodce neskrývalo či neneslo samostatnou individualitu. Jejich osoby byly tělesně vzato mnohonásobné, měly skupinovou „duši“. Základní jednotkou jejich společnosti byla skupina tvořená z mnoha jednotlivých částí, těl ve vzájemném telepatickém spojení. Počet těl a mozků obývaných jednou individuální osobností dosahoval devadesáti a více a nikdy neklesal pod třicet.

Ted' teprve kolonistům došla řada souvislostí týkajících se malého národa, které pro ně byly záhadou. Dost důvodů nasvědčovalo tomu, že i lidé pro malý národ představovali hádanku, že také předpokládali, obdobně jako pozemšťané, že způsob existence těch druhých musí být obdobný. Konečné odhalení skutečného stavu, vzájemného nepochopení v otázce identity, vyvolalo zjevně v myslích malého národa hrůzu. Stáhli se z blízkosti Rodin a několik dní se ani neukázali.

Nakonec přece jen jeden posel do tábora přišel a vyhledal Barstowa. „...omlouvám se, že jsme se vás stranili... ve spěchu jsme vaše neštěstí považovali za chybu... rádi bychom vám pomohli... nabízíme vám, že vás naučíme... budete jako my...“

Barstow chvíli váhal, jak má na tak velkorysou nabídku odpovědět. „Velice oceňujeme vaši ochotu nám pomoci,“ prohlásil konečně, „ale to, co nazýváte neštěstím, je pravděpodobně nezbytnou součástí naší povahy a ustrojení. Váš způsob života je prostě jiný. Nedomnívám se, že bychom ho dokázali pochopit a přijmout.“

Myšlenka, která přišla v odpověď, byla zabarvena starostí a zklamáním: „...pomohli jsme živočichům ve vzduchu i na zemi, aby zanechali svárů a boje... když si ale nepřejete naši pomoc, vnucovat vám ji nebudeme...“

Posel odešel; Barstowa tam zanechal značně ztrápeného. Snad jsem se ukvapil, pomyslil si, když jsem odpověděl bez porady se staršími. Telepatie jistě nebyla darem, kterým by se dalo lehce pohrdnout; možná je mohl malý národ vycvičit v telepatii, aniž by ztratili lidský individualismus. Ale to, co věděl o senzibilech mezi pozemšťany, takovou naději neospravedlňovalo – ani jeden z nich nebyl emocionálně

normální, natož vyrovnaný, řada jich byla mentálně zaostalá – nezdálo se, že by telepatie představovala pro lidstvo bezpečnou cestu. Můžeme to prodiskutovat později, usoudil nakonec, není třeba spěchat. „Není třeba spěchat“ se stalo okřídleným heslem kolonie. Nebyl žádný důvod se štvát a namáhat, povinností bylo minimálně a ani to málo nespěchalo. Slunce příjemně hřálo, jeden den za druhým – vzájemně si podobné jako vejce vejci – míjel a zítra je taky den. Členové Rodin měli díky svým zděděným vlastnostem sklon pohlížet na vše z dlouhodobější perspektivy a za daných okolností se na vše začínali dívat z pohledu věčnosti.

Na čase nezáleželo. Dokonce i výzkum dlouhověkosti, který probíhal bez přerušení od dob, kam až paměť sahala, ochabl. Gordon Hardy odložil své experimenty na neurčito, aby se mohl věnovat mnohem plodnější práci, osvojování si nových poznatků. Jak čas plynul, sotva si uvědomoval, jak se prodlužují hodiny jeho kontemplace, jak se čas, který věnuje práci, zkracuje.

Jedno však pochopil brzy a důsledky tohoto zjištění otevřely celou novou oblast úvah: malý národ v jistém smyslu přemohl smrt.

Jelikož každé jejich ego sdílelo mnoho těl, smrt jednoho těla neznamenal smrt ega. Veškeré vzpomínky a zkušenosti takového těla zůstávaly zachovány, osobnost s ním spjatá se neztratila a fyzická ztráta se napravila tak, že se nějaký mladý domorodec „přiženil“ do skupiny. Ale skupinové ego, jedna z osobností, které komunikovaly s pozemšťany, umřít nemohlo, s výjimkou teoretické možnosti, že by byla náhle zničena všechna těla skupiny. Žili prostě dál a dál, zjevně věčně.

Jejich dorost měl očividně až do doby „svatby“ či asimilace do skupiny velmi málo osobnosti a pouze rudimentární nebo možná jen instinktivní mentální procesy. Jejich starší od nich neočekávali o nic inteligentnější jednání, než očekávají lidé od ještě nenarozeného dítěte. Spousta takových neúplných osob se vždy vyskytovala kolem každého skupinového ega; byla jim věnována péče a starost jako nějakým milovaným zvířecím mazlíčkům nebo bezbranným kojencům, i když byli často stejně velcí a pro lidské oči stejně dospělí jako jejich starší.

Lazara začal rajský život nudit dřív než většinu jeho druhů. „Nemůže bejt pořád posvícení,“ stěžoval si Libbemu ležícímu vedle něj na měkoučkém trávníku.

„Něco se ti nezdá, Lazare?“

„Nic zvláštního.“ Lazarus si opřel o pravý loket hrot nože a druhou rukou do nože cvrnknul; sledoval, jak se zabodl do země. „Jen to, že mi tohle místo připadá jako dobře fungující zoologická. A má zhruba stejně vzrušující vyhlídky do budoucna,“ zavrčel pohrdlivě. „Je to tu jak v pohádce.“

„Řekni mi ale, co ti na tom vlastně vadí. Myslím konkrétně.“

„Nic. A to mi právě vadí nejvíc. Proboha, Andy, tobě přijde úplně v pořádku, že nás takhle vyhnali na pastvu?“

Libby se rozpačitě zašklebil. „Řekl bych, že za to může moje zálesácká krev. Jak se říká, když neprší, střechou nezatýká, když prší, stejně to nejde spravit. Mně se zdá, že se nám daří přijatelně. Proč jsi tak naštětý?“

„No –“ Lazarovy světle modré oči se zadívaly do dálky, přestal si hrát s nožem. „Jednou, už je to hrozně dávno, eště jako mladík, sem se octnul na suchu. Doslova i obrazně. Bylo to v jižních mořích –“

„Na Havaji?“

„Ne, ještě víc na jih. Kdybys mě zabil, tak si nevzpomenu, jak tam tomu dneska říkají. Těžko, moc těžko sem se vzpamatovával, musel sem dokonce prodat sextant. Než bys řek švec – no možná to trvalo trochu dýl – splet by sis mě s domorodcem. Žil sem úplně jako voni. Na ničem nezáleželo. Ale jednou ráno sem se na sebe podíval do zrcadla.“ Lazarus si zhluboka povzdychl. „Vypad sem vodtamtud jako námořník na lodi s nákladem nevydělanejch kůží, tak si snad umíš představit, jak sem byl zoufalej a vyděšeněj.“

Libby to nekomentoval. „A co vlastně děláš celou dobu ty, Libe,“ nenechal se odradit Lazarus.

„Já? Totéž jako vždycky. Přemýšlím o matematice. Snažím se přijít na ten trik s hvězdným pohonem, který nás sem dopravil.“

„A přišels na něco?“ zbystřil náhle pozornost Lazarus.

„Ještě ne. Dopřej mi trochu času. Někdy se jen dívám, jak se shlukují mraky. Když se díváš pozorně, najdeš nádherné matematické vztahy a souvislosti všude – v kruzích na vodě, ve tvarech poprsí –“

elegantní funkce pátého řádu."

„Počkej! Myslíš čtvrtýho řádu, ne?"

„Pátého řádu. Zapomněl jsi na časovou proměnnou. Mám rovnice pátého řádu hrozně rád," prohodil Libby zasněně, „najdeš je taky třeba u ryb."

„Tak jo," odfoukl si Lazarus a zprudka vstal. „Možná se ti to zdá fajn, ale moje gusto to není."

„Jdeš někam?"

„Jdu se projít."

Lazarus vyrazil na sever. Šel celý zbytek dne, v noci spal jako obvykle na zemi a za úsvitu už byl zase na nohou, stále směřoval k severu. Příští den zrovna tak a ještě jeden. Chůze byla snadná, hodně podobná procházce parkem... až příliš snadná, podle Lazarova mínění. Za pohled na nějaký vulkán či trochu kloudný vodopád by byl rád zaplatil dva čtvrtáky a skočil tam po hlavě.

Stromy a keře plodily potravu, která byla někdy trochu divná, ale bylo jí spousta a vždycky zasytila. Sem tam potkal jednoho dva či tři příslušníky malého národa směřující za svými tajuplnými záležitostmi. Nikdy ho neobtěžovali, ani se nevyptávali, proč a kam jde, jen ho pozdravili s obvyklou jistotou, že už se předtím viděli. Začal toužit po setkání s někým, z koho by se vyklubal cizinec. Měl pocit, že ho pozorují. Postupně byly noci chladnější, dny méně vlhké a teplé a malý národ méně početný. Když konečně za celý den nepotkal ani jednoho, utábořil se na noc a zůstal na místě celý příští den – vzal rozum do hrsti a zamyslel se sám nad sebou a nad svou situací.

Musel si přiznat, že nedokáže najít žádnou rozumnou námitku proti planetě ani proti jejím obyvatelům. Ale právě tak jistě věděl, že to není jeho gusto. Žádná filozofie, kterou kdy slyšel nebo četl, nedávala žádný logický smysl lidské existenci, nepodávala ani racionální vodítko k tomu, jak se má taková existence správně vést. Válet se na sluníčku mohl být stejně smysluplný způsob života jako kterýkoliv jiný – věděl ale, že to pro něj není, i když nedokázal vysvětlit, jak to ví.

Hromadné vystěhovalectví Rodin byl omyl. Bylo by bývalo lidštější, dospělejší a statečnější zůstat a bojovat za svá práva, i kdyby přitom měli padnout. Místo toho se hnali přes půl vesmíru (Lazarus si se skutečným rozměrem univerza hlavu příliš nelámал), aby našli místo ke spočinutí. Jedno našli, a dobré – ale již obsazené bytostmi natolik nadřazenými, že to bylo člověku nesnesitelné... ve své nadřazenosti však lidem věnovali tak málo pozornosti, že se ani nenamáhal s jejich vyhlazením, ale odpálili je pryč – pryč do tohoto vymyšleného, přepřesněného venkovského klubu.

To bylo samo o sobě nesnesitelné pokoření. Vesmírný koráb Nové obzory představoval vrchol pětisetletého vědeckého vývoje, to nejlepší, co lidstvo dokázalo sestavit – ale byl vržen přes propastné hlubiny vesmíru s lehkostí, s níž člověk vrací vypadlé ptáče do hnízda.

Nezdálo se, že by se chtěl malý národ osadníků zbavit, ale svým způsobem lidi demoralizoval stejně jako bohové Jockairy. Jednotlivě mohli příslušníci malého národa působit dojmem přitroublíků, ale jako skupina vystupovali jako génus, který dokázal zcela zastínit i nejlepší pozemské mozky. Dokonce i mozek Andyho. Lidé nemohli doufat, že by se kdy dokázali tomuto typu organizace vyrovnat o nic víc, než by se mohla vyrovnat malá dílnička v zapadlé uličce kybemetizované automatické továrně. Ale i kdyby dokázali takovou skupinovou individualitu vytvořit o čemž Lazarus silně pochyboval, znamenalo by to, jak Lazarus s jistotou cítil, vzdát se všeho, co dělalo člověka člověkem.

Uznával, že má předsudky a že nadřazuje lidem. Vždyť byl člověk.

Uplynulo mnoho dnů a Lazarus se stále přel sám se sebou o problémech, které ho trápily – o problémech, které naplňovaly smutkem duše jeho rasy od dob, kdy si první opočlověk uvědomil svou existenci, o otázkách, které neřešilo plné břicho ani strojírenství. A klidné, nekonečné dny přemítání mu nepřinesly o nic víc odpovědí než veškerá dušezpytná bádání jeho předchůdců. Proč? Jaký prospěch to všechno lidstvu přinese? Otázky bez odpovědi – až na jednu: pevné, třeba rozumově nepodložené přesvědčení, že nebyl určen ani připraven pro tento komfortní přístav bezstarostného života mimo čas. Jeho neklidné snění přerušil svým příchodem jeden z domorodců, „...bud' pozdraven, příteli... tvoje manželka King by rád, aby ses vrátil domů... potřebuje tvou radu..."

„Co se stalo?" naléhal Lazarus.

Ale bytůstka mu to buď nechtěla nebo nemohla říct. Lazarus si popotáhl opasek a zamířil na jih. „...není

třeba jít pomalu..." dostihla ho myšlenka.

Lazarus se nechal zavést k malé světlině za skupinkou stromů. Objevil se před ním objekt vejčitého tvaru, asi šest stop dlouhý, až na postranní vchod hladký a beze spár. Domorodec vstoupil dovnitř a Lazarus vmáčkl své značně větší tělo za ním; vchod se uzavřel.

Takřka vzápětí se opět otevřel a Lazarus zjistil, že jsou na pláži, přímo pod kolonií pozemšťanů. Musel uznat, že to byl dobrý trik.

Pospíšil si k výsadečkovému člunu posazenému na pláži, v němž sdílel kapitán King s Barstowem cosi jako radnici. „Poslal jsi pro mě, kapitáne. Co se děje?”

Kingova strohá tvář byla smrtelně vážná. „Jde o Mary Sperlingovou.”

Lazarus pocítil u srdce ledové bodnutí. „Zemřela?”

„Ne, ne tak docela. Odešla k malému národu. 'Vdala se' do jedné skupiny.”

„Cože?! To přece není možné!”

Lazarus se mýlil. Neexistoval sice ani stín možnosti vzájemného křížení pozemšťanů s domorodci, ale současně neexistovala při vzájemné sympatii žádná překážka, která by bránila vstupu člověka do některé z jejich telepaticky propojených skupin; nic nebránilo rozpuštění lidské individuální osobnosti v mnohonásobném egu malého národa.

Mary Sperlingová, přesvědčená o hroící smrti, spatřila východisko v nesmrtelném skupinovém egu. Tvář v tvář věčné otázky života a smrti tento problém obešla tak, že ne zvolila ani život, ani smrt, ale...

vzdala se svého já. Našla si skupinu ochotnou ji přijmout a přešla na druhou stranu.

„Vystala tak spousta nových problémů,” uzavřel King. „Slayton, Zaccur i já jsme nabyli dojmu, že bys měl být u toho.”

„Ano, ovšem, jistě – ale kde je Mary?” naléhal Lazarus a vzápětí, aniž vyčkal odpovědi, vyrazil z místnosti. Hnal se táborem a nevšímal si pozdravů, ignoroval pokusy ho zastavit. Kousek za táborem narazil na jednoho domorodce. Přibrzdil. „Kde je Mary Sperlingová?”

„... já jsem Mary Sperlingová...”

„Proboha – to být nemůžeš.”

„... já jsem Mary Sperlingová a Mary Sperlingová je mnou... ty mě nepoznáváš, Lazare?... já tebe ano...”

Lazarus mávnul rukou. „Ne! Chci vidět Mary Sperlingovou, která vypadá jako pozemšťan – jako já!”

Domorodec zaváhal: „... pak tedy pojd' se mnou...”

Lazarus ji našel daleko od tábora; z pochopitelných důvodů se kolonistům vyhýbala. „Mary!”

Odpověděla mu v myšlenkách: „... je mi líto, že jsi smutný... Mary Sperlingová už není, pouze jako naše součást...”

„Ale di někam, Mary! Neblbni mi hlavu. Copak mě nepoznáváš?”

„... ovšemže tě poznávám, Lazare... to ty nepoznáváš mě... netrap se a netruchli při pohledu na tělo před sebou... nejsem tvé rasy... jsem na této planetě doma...”

„Mary,” naléhal, „musíš toho nechat, zruš to. Vrať se se mnou zpátky!”

Zavrtěla hlavou v podivně lidském gestu, neboť její tvář už po lidském výrazu neunesla ani stopy; změnila se v masku čehosi nelidského. „... to je nemožné... Mary Sperlingová už neexistuje... ten, s kým mluvíš, jsem neodvolatelně já, (my), nikoliv člověk...” Bytost, která bývala Mary Sperlingovou, se otočila a odcházela.

„Mary!” zařval. Jeho srdce se staletími propadlo do noci, kdy mu zemřela matka. Skryl tvář v dlaních a rozeštkal se v neutišitelném dětském hoři.

V.

KDYŽ SE LAZARUS VRÁTÍ, KING A BARSTOW UŽ NA NĚJ ČEKALI. King se mu zadíval do očí a vážně poznamenal: „Mohl jsem ti to říct hned, ale nepočkal jsi.”

„To máš jedno,” prohodil Lazarus chraplavě. „Co teď?”

„Lazare, je tu ještě něco, co bys měl vidět, dřív než vůbec začneme diskutovat,” odvětil Zaccur Barstow.

„Dobře, o co jde?”

„Pojd' se podívat.” Zavedli ho do sektoru výsadečkového člunu, který sloužil jako úřední místnost. Proti zvyklostem Rodin byl zamčený. King je pustil dál. Uvnitř byla nějaká žena. Když je spatřila, opustila

beze spěchu místnost a zamkla za sebou.

„Podívej se na tohle," ukázal Barstow. V inkubátoru leželo jakési živé stvoření – dítě, mládě, ale takové, jaké dosud nespatriil. Lazarus na ně chvíli zíral, pak ze sebe podrážděně vyrazil. „Co to k čertu je?!"

„Podívej se sám. Zvedni ho, neboj se." Lazarus dítě opatrně, až báživě zdvihl a pak, jak ho přemohla zvědavost, ho uchopil bez váhání. Nedokázal říct, co to je. Lidské dítě to nebylo a stejně určitě to nebyl ani potomek malého národa. Žila snad na této planetě, tak jako na té předešlé, nějaká další, neznámá rasa? Podobalo se to lidskému dítěti, ale lidské jistě nebylo. Nemělo ani náznak dětského nosíku, ani ušní boltce. Na obvyklých místech hlavy se příslušné orgány nacházely, ale byly v jedné rovině s lebkou a navíc byly obkroužené kostěnými okraji. Ruce měly příliš mnoho prstů a jeden zvlášť velký rostl u zápěstí. Byl zakončený chomáčem růžových červíků.

I trup nemluvněte vypadal nějak podivně, Lazarus ale nedokázal určit proč. Dvě další věci však byly zřejmé: nohy nebyly zakončené lidskými chodidly, ale rohovitými, bezprstými trojhrany – jakýmiisi kopyty. A stvoření bylo hermafrodit – nikoliv deformovaný, ale zdravě vyvinutý androgyn.

„Co to je?" opakoval plný palčivého podezření.

„To je Marion Schmidtová," odpověděl Zaccur. „Narodila se před třemi týdny."

„Cože? Co to má znamenat?"

„Znamená to, že malý národ je stejně schopný manipulovat s námi jako s rostlinami."

„No to snad ne! Dyť slíbili, že nás nechají na pokoji!"

„Počkej, neukvapuj se. Můžeme si za to sami. Původně se mělo dosáhnout několika drobných zlepšení."

„Říkáš zlepšení, jo?! Tohle je nechutný a obscénní."

„Ano i ne. Když se na to podívám, zvedá se mi žaludek... ale ve skutečnosti – no v jistém smyslu je to nadčlověk. Má tělesnou strukturu přepracovanou kvůli větší účinnosti a efektivnosti, odstranily se zbytky dědictví po opicích a rozvržení jednotlivých orgánů je smysluplnější. Nedá se říct, že to není člověk, protože to člověk je... zlepšený model. Vezmi si třeba ten přidaný orgán na zápěstí. Je to další ruka, miniaturní... vybavená mikroskopickým okem. Určitě chápeš, jak to může být užitečné, jakmile si na to zvykneš." Barstow zíral na dítě. „Ale stejně se mi hnusí."

„Každému se bude hnusit," prohlásil Lazarus. „Zatraceně, možná to je zlepšení, ale není to člověk."

„V každém případě to znamená vážný problém."

„To bych řekl!" Lazarus se znova podíval na dítě. „Říkáš, že to má na těch přídanejch ručičkách voči? To přece není možný."

Barstow pokrčil rameny. „Nejsem biolog. Ale každá buňka v těle obsahuje úplný soubor chromozomů. Mám za to, že můžeš vypěstovat oči, kosti, prostě co chceš, na kterémkoliv místě těla – když víš, jak manipulovat s geny v chromozomech. A oni, malý národ, to vědí."

„Já nechci, nepřeju si, aby se mnou někdo manipuloval!"

„Já taky ne."

Lazarus stál na břehu a rozhlížel se po široké pláži, kde se shromáždili všichni členové Rodin, celá pozemská kolonie.

„Je mi –" začal formálně, pak se zarazil. „Andy, můžeš sem na chvíli?" zašeptal Libbymu. Libby se zatvářil ztrápeně a šeptem odpověděl. Lazarus na to něco popuzeně namítl. Konečně se napřímil a začal znovu.

„Je mi dvě stě čtyřicet jedna let – minimálně," prohlásil. „Je tu mezi námi někdo starší?" Byla to pouhá formalita; věděl, že je nejstarší a připadal si ještě jednou tak starý. „Prohlašuji shromáždění za zahájené," pokračoval a jeho silný hlas duněl pláží, zesílený reproduktory z výsadekových člunů. „Kdo bude předseda?"

„Di s tím někde," zavolal kdosi z davu.

„Výborně," prohodil Lazarus. „Zaccur Barstow!"

Technik za Lazarovými zády zamířil na Barstowa směrový mikrofon. „Zaccur Barstow zde," zahřměl jeho hlas, „mluvím sám za sebe. Někteří z nás dospěli k názoru, že tato planeta, jakkoliv přívětivá, není místem pro nás. Všichni víte, co se stalo s Mary Sperlingovou, viděli jste stereoskopické snímky Marion Schmidtové, další záležitosti nebudu rozvádět. Ale případná emigrace vyvolává otázku, kam se vydat?"

Lazarus Long navrhuje, abychom se vrátili na Zemi. V takovém –" jeho slova zanikla v hučení a výkřicích davu.

Lazarus je okřikl. „Nikoho nebudeme k opuštění planety nutit. Ale jestli nás, co chceme odletět, bude takovej počet, aby nás to opravňovalo k použití kosmickýho korábu, můžeme to provést. Povídám, vraťme se na Zemi. Některý navrhuju, abysme se poohlídli po jiný planetě. To právě musíme rozhodnout. Ale nejdřív – kolik z vás má stejnej názor jako já – to znamená odletět?"

„Já!" Výkřik se šířil shromážděním jako ozvěna. Lazarus se rozhlédl, kdo to vykřikl, našel ho, kývl na technika a ukázal mu ho. „Tak spust', Tondo," nařídil. „Vy ostatní buďte zticha."

„Jmenuji se Oliver Schmidt. Už hezkých pár měsíců čekám, že to někdo navrhne. Myslel jsem, že jsem v Rodinách jediný kverulant. Nemám žádný vážný nebo rozumný důvod k odchodu – neděsí mě ta záležitost s Mary Sperlingovou ani s Marion Schmidtovou. Komu se to zamlouvá, ať si užije – žít a nechat žít, to je moje heslo. Ale – rád bych znovu viděl Cincinnati. Mám toho tady po krk. Už mě nebaví žít jako Lotofág. Sakra, chci se s životem prát. Podle genetiků Rodin mám před sebou ještě nejmiň sto let. Nevidím důvod, proč bych měl tolik času strávit válením se na sluníčku a poklimbáváním."

Když skončil, chtělo si vzít slovo dobře tisíc lidí. „Klid, ticho!" zařval Lazarus. „Jestli budete mluvit všichni najednou, budeme to muset usměrnit a slovo dostanou jen určený delegáti. Ale můžeme si zkusit vybrat sem tam pár vzorků." Vyvolal dalšího muže a vyzval ho, aby se ujal slova.

„Nebudu dlouho zdržovat," prohlásil nový mluvčí, „protože souhlasím s Oliverem Schmidtem. Jen bych rád uvedl vlastní důvody. Schází někomu z vás Měsíc? Doma jsem za letních nocí sedával na verandě, pokuřoval a pozoroval Měsíc. Netušil jsem, jak je to pro mě důležité, ale rád bych žil na planetě s měsícem."

Další řečník jen poznamenal: „Ten případ s Mary Sperlingovou mi zahrál na nervy. Měl jsem tak strašné sny, že jsem se div nezbláznil."

Argumenty se vršily jeden na druhý. Kdosi poukázal na to, že ze Země museli utéct; jak si může někdo myslet, že jim povolí návrat? Odpověděl mu Lazarus sám: „Naučili sme se spoustu věcí od jockaifanů a teď eště mnohem víc od malýho národa – tolik, že sme daleko přede všim, o čem se pozemským vědcům jen zdá. Můžeme se vrátit na Zemi, protože máme co nabídnout. Budeme v postavení, kdy budeme moct trvat na svých právech a budeme dost silný na to, abysme si je ubránili."

„Lazare Longu –" ozval se další hlas.

„Ano," zvolal Lazarus, „máte slovo."

„Jsem příliš starý, abych zas skákal od hvězdy ke hvězdě a už vůbec se necítím na to, abych ještě na konci takového skákání bojoval. Dělejte si, co chcete, já zůstávám tady."

„V tom případě," poznamenal Lazarus, „není o čem diskutovat, nebo jo?"

„Mám právo říct svůj názor."

„V pořádku, řek ste ho. A teď dejte příležitost ostatním."

Slunce zapadlo, objevily se hvězdy a debata stále pokračovala. Lazarus si uvědomil, že když tomu neučiní přítrž, neskončí nikdy. „No dobře," křikl a dělal, že nevidí ty spousty lidí, kteří se hlásili o slovo. „Možná že budeme muset předat celou záležitost radám Rodin, ale zatím můžeme zkusit hlasovat – ať vidíme, na čem sme. Kdo se chce vrátit na Zem, přejde támhle napravo. Kdo chce zůstat tady, pude dolů, na pláž nalevo. Ty, kdo se chtěj vydat k novějším planetám, se shromážděj tady přede mnou."

Ustoupil a otočil se ke zvukaři: „Pusť jim k tomu nějakou hudbu, ať se to rozhejbe."

Technik přikývl a pláží se rozvzdychala nostalgická melodie Valse Triste. Následovala skladba Zelené pahorky Země. Zaccur Barstow se obrátil na Lazara. „Tu hudbu jsi vybral ty."

„Já?" podivil se Lazarus nevinně. „Dyť víš, že nemám hudební sluch."

Hlasování zabralo i za doprovodu hudby spoustu času. Poslední věta nesmrtelné Páté symfonie dávno skončila, když se shromáždění konečně rozdělilo do tří skupin.

Vlevo se sešla asi desetina všech kolonistů – ti chtěli zůstat. Většinou byli staří a unavení, jejich dnů už bylo pomálu. Bylo s nimi pár mladých, kteří Zemi nikdy neviděli, a několik málo jedinců různého věku. Uprostřed byla malá skupina, ne víc než tři sta lidí, většinou muži a pár mladých žen, kteří se rozhodli hlasovat pro hledání nových krajů.

Drtivá většina se však shromáždila po Lazarově pravici. Díval se na ně a na jejich tvářích viděl obnovený

elán.

Povzbudilo ho to, protože se bál, že je jediný, kdo chce odletět. Zaměřil se na skupinu přímo před sebou. „Vypadá to, že ste přehlasovaný," oslovil je sám, bez mikrofonu. „Ale nevadí, není konec všem dnům." Čekal.

Skupina se začala pomalu rozcházet. Odcházeli po jednom, po dvou a po třech. Několik málo se odšouralo k těm, kdo chtěli zůstat, většina se připojila ke skupině vpravo.

Když skončilo i druhé dělení, oslovil Lazarus menší, levou skupinu. „V pořádku," řekl přívětivě, „Vy... vy usedlíci – jestli chcete, můžete se vrátit na louku a jít spát. My ostatní musíme naplánovat, co dál."

Lazarus pak udělil slovo Libbymu, aby většinovému shromáždění vysvětlil, že cesta domů nebude únavnou poutí jako byl let ze Země, ani otravným a nudným druhým skokem. Libby ocenil a plně uznal zásluhy malého národa; vyjasnili mu potíže, do nichž zabředl při řešení problému překonání rychlosti světla. Pokud malý národ věděl, o čem mluví – a Libby si byl jist, že to vědí – zdálo se, že neexistuje žádné omezení toho, co Libby nazval „paraakcelerací". „Para" proto, že působí, obdobně jako Libbyho vlastní pohon světelným tlakem, rovnoměrně na celou hmotnost lodi a nelze ji vnímat smysly o nic víc než gravitaci, a také proto, že se loď pod jejím vlivem nepohybuje prostorem, ale spíš „kolem" nebo „vedle" normálního prostoru. „Nejde ani tak o řízení a pohon lodi, jako o výběr vhodné potenciální úrovně n-dimenzionálního hyperprostoru z n plus jedna možných –"

Lazarus ho rezolutně zarazil. „Je to tvoje parketa, synu, a všichni ti věříme. Do detailů tě ale sledovat nedokážeme."

„Jen jsem chtěl dodat –"

„Jo, já vím. Ale už když jsem tě přerušil, tak si byl mimo náš svět."

Z davu se ozval ještě jeden dotaz. „Kdy tam budeme?"

„Nevím," přiznal Libby a vzpomněl si na otázku, kterou mu kdysi položila Nancy Weatheralová.

„Nemůžu říct, jaký bude rok... ale bude to tak asi za tři týdny."

Přípravy zabraly několik dnů prostě proto, že k nalodění bylo třeba mnoha kyvadlových letů výsadkových člunů. Žádné oficiální loučení neproběhlo, protože se lidé rozhodnutí zůstat vyhýbali těm, kdo odlétali. Vztahy mezi oběma skupinami ochladly, rozdělení na pláži narušilo přátelství, příležitostné sňatky, zranilo city mnoha lidí a způsobilo mnoho nenapravitelné ztráty. Snad jediným pozitivním aspektem rozdělení bylo rozhodnutí rodičů zmutované Marion Schmidtové, že zůstanou na planetě.

Lazarus měl na starosti odlet posledního člunu. Těsně před tím, než dal povel ke startu, ucítil, že ho někdo zatahal za rukáv. „Promiňte," oslovil ho jakýsi mladík. „Jmenuji se Hubert Johnson. Rád bych odletěl s vámi, ale musel jsem se držet stranou s ostatními, aby má matka nedostala hysterický záchvat. Mohl bych letět s vámi, když se objevím na poslední chvíli?"

Lazarus si ho změřil. „Vypadáš dost starej na to, aby ses uměl rozhodnout sám."

„Vy mi nerozumíte. Matka mě nespustí z očí, jsem její jediné dítě. Musím se proplížit zpátky, než zjistí, že jsem pryč. Za jak dlouho –"

„Nebudu kvůli nikomu zdržovat odlet. Takhle bys nikdy nedospěl. Nastup si do člunu."

„Padej!" Mladík nastoupil a ještě za sebe stačil vrhnout ustrašený pohled. Pro ektogenezi mluví spousta důvodů, pomyslel si Lazarus.

Jakmile přistál na Nových obzorech, hlásil se Lazarus v řídicí kabině kapitánu Kingovi. „Všichni na palubě?" zeptal se King.

„Jasně. Včetně pár váhavců a jednoho cestujícího, co se rozhodl na poslední chvíli – ženská jménem Eleonora Johnsonová. Můžeme vyrazit."

King se obrátil k Libbymu. „Startujeme, pane."

Hvězdy zablikaly a zhasly.

Letěli naslepo, vedeni pouze Libbyho jedinečným talentem. Pokud měl Libby o svých schopnostech řídit loď beztvorou temnotou mimoprostoru nějaké pochybnosti, nechával si je pro sebe. Třídvacátého dne letu palubního času a jedenáctého dne paracelelace se hvězdy znovu objevily, všechny ve svých obvyklých konfiguracích – Velký vůz, obrovitý Orion, skloněný Jižní kříž, čarokrásné Plejády a přímo před lodí, na pozadí bělavého prospektu Mléčné dráhy, zazářilo zlatavé světlo, které nemohlo být ničím jiným než Sluncem.

Podruhé v jednom měsíci se v Lazarových očích zaleskly slzy.

Nemohli zamířit přímo k Zemi, usadit se na parkovací dráze a vyložit se; nejdřív o sobě museli dát vědět. Kromě toho potřebovali zjistit pozemský čas.

Libby dokázal snadno a rychle určit – podle pohybu a postavení nejbližších hvězd, že pozemský letopočet nepřesahuje rok 3700, ale bez podrobného přístrojového pozorování odmítl uvést jakýkoli přesnější údaj. Jakmile se však přiblížili dostatečně blízko ke sluneční soustavě, měl pro svůj odečet další hodiny; planety samy tvoří hodiny s devíti ručičkami.

Každému datu odpovídá jedinečná konfigurace těchto „ručiček“, neboť žádná planetární perioda není přesně souměřitelná s kteroukoli jinou. Pluto odměřuje „hodiny“ v délce čtvrt tisíciletí, Jupiter odtikává kosmické minuty v délce dvanácti let, Merkur sviští jako vterinovka s oběhem devadesáti dnů. Další „ručičky“ mohou odečet ještě zpřesnit – perioda Neptunu je tak tvrdošíjně jiná než doba oběhu Pluta, že se obě planety dostávají do přibližně stejného postavení jen jednou za sedm set padesát let. Tyto gigantické hodiny lze číst s největší možnou přesností po libovolně dlouhé době – ale není to snadné. Libby byl připraven zahájit odečet, jakmile se některá planeta objeví. Dupal nad problémem odečtu a potichu si pro sebe mumlal. „Pluta nezachytíme ani náhodou,“ stěžoval si Lazarovi, „a pochybuji, že najdeme Neptuna. Vnitřní planety poskytují nekonečné série aproximací – víš stejně dobře jako já, že „nekonečný“ je problematický pojem. Rozčiluje mě to.“

„Nebereš to trochu moc vážně? Můžeš přece zjistit praktické údaje. Nebo se posuň a já to udělám sám.“

„Praktický údaj pochopitelně zjistit mohu,“ ozval se Libby dotčeně, „jestli ti ovšem bude stačit. Ale –“

„Žádný ale! – Jaké je rok, člověče?!”

„Ehm... cože? Řekněme to takto. Lodní čas a čas pozemský se třikrát rozpojily. Teď jsou ale znovu synchronní, takže od té doby, co jsme odletěli, uplynulo něco málo přes sedmdesát čtyři let.“

Lazarus si zhluboka oddechl. „Proč si to neřek hned?“ Celou dobu ho sužovala představa, že by taky Zemi nemuseli poznat... třeba zatím zbouřali New York nebo tak něco. „Fuj, Andy, neměls mě takhle vyděsit.“

„Hmm... no jo,“ řekl Libby. Už ho to nezajímalo. Zabýval se delikátním problémem, jak vymyslet matematiku, která by elegantně popsala dva zdánlivě neslučitelné soubory faktů: Michelson-Morleyův experiment a údaje měřiče rychlosti Nových obzorů. S chutí se do toho pustil. Takže... jaký je nejmenší možný počet paradimenzí, které by zahrnuly rozšířený časoprostor při použití grupy postulátů, fundujících

–

Zápasil s tím pozoruhodně dlouho – ovšem dlouho z hlediska subjektivního času.

Lod' byla navedena na dočasnou oběžnou dráhu půl miliardy mil od Slunce s polohovým vektorem kolmým na rovinu ekliptiky. Tímto zaparkováním vně plochého disku sluneční soustavy a v rovině na něj kolmé vyloučili sebemenší riziko, že by je mohli ze Země objevit. Výsadkový člun byl opatřen zlepšeným Libbyho pohonem už během skoku, takže skupina vyjednávačů odstartovala k Zemi okamžitě.

Lazarus se chtěl zúčastnit vyjednávání, King mu to ale nedovolil. Lazarus upadl do mrzuté a trucovité nálady. King mu to stručně vysvětlil: „Lazare, nejde o přepadový oddíl, jde o diplomatickou misi.“

„Sakra, když je potřeba, umím být i diplomatické!“

„Nepochybně. Ale posílám tam člověka, který nechodí s bubnem na zajíce.“

Misi vedl Ralf Schultz, protože dole na Zemi budou nejdůležitější psychodynamické faktory; k ruce měl vojenské a technické experty i právníky. Budou-li Rodiny nuceny bojovat o životní prostor, bude dobré vědět, jaké technice, jakým druhům zbraní budou muset čelit – ještě nezbytnější však bylo zjistit, lze-li dojednat mírumilovné přistání. Schultz byl radou starších zmocněn k navržení plánu, podle něhož by Rodiny kolonizovaly řídké obydlený a devastovaný evropský kontinent. Bylo však možné, dokonce pravděpodobné, že za jejich nepřítomnosti už k novému osídlení Evropy došlo, vzhledem k poločasům rozpadu radioaktivních prvků, které byly ve hře. Schultz by pak, podle okolností, které zjistí, musel pravděpodobně zimprovizovat nějaký kompromis.

Zase se nedalo dělat nic jiného než čekat.

Lazarus trávil čekání nervózním okusováním nehtů. Veřejně prohlásil, že Rodiny mají tak velký vědecký předstih, že mohou čelit a odrazit jakoukoliv pozemskou hrozbu. Sám však dobře věděl, že jsou to jen řeči a že ostatní členové, schopní celou záležitost posoudit, to vědí taky. Vědění samo války nevyhrává.

Primitivní fanatici ze středověké Evropy porazili neporovnatelně vyspělejší islámskou kulturu, Archimeda zabil obyčejný voják, Řím vyplenili barbaři. Libby nebo někdo jiný mohl na základě sumy jejich vědomostí vymyslet neporazitelnou zbraň – nebo taky nemusel. A kdo ví, jaký pokrok udělalo za tři čtvrtě století válečné umění na Zemi?

Kinga, zkušeného vojáka, trápil stejný problém a ještě víc lidský materiál, s nímž by musel pracovat. Rodiny byly všechno, jen ne vycvičené útvary; vyhlídka na pokus vycvičit a vytvořit z vrtošivých individualit něco alespoň trochu podobného disciplinované válečné mašinérii mu brala spánek.

O těchto obavách si King s Lazarem neřekli nic ani mezi sebou; oba se báli, že kdyby se o tom zmínili, rozšířil by se jed strachu po celé lodi. Se svými obavami však nebyli sami. Dobrá polovina osazenstva si uvědomovala svou vratkou pozici a byla zticha jen proto, že trpké rozhodnutí k návratu domů je nutilo akceptovat i nebezpečí s tím spojené.

„Kapitáne," oslovil Lazarus Kinga čtrnáct dnů po odletu Schultzovy skupiny na Zem. „Nepřemejšlel si náhodou o tom, jak se budou na Zemi dívat na Nový obzory?"

„Co? Jak to myslíš?"

„No, dyť směř tu loď vlastně unesli. Bylo to pirátství."

King vytřeštil oči. „Proboha, to je pravda! Víš, je to tak dávno, že si stěží uvědomuju, že to vlastně nebyla moje loď... natož abych si vzpomněl, že jsem se nalodil jako pirát." Zamyslel se, pak se nevesele ušklíbl: „Rád bych věděl, jak to momentálně vypadá v Coventry."

„Dovedu si představit, že to tam s jídlem nebude žádná sláva," opáčil Lazarus, „ale když potáhneme za jeden provaz, tak to zvládnem. Neboj se – eště nás nedostali."

„Myslíš, že s tou záležitostí, s tím pirátstvím, budou nějak spojovat Slaytona Forda? Po tom všem, čím prošel, by to pro něj bylo kruté."

„Možná že se to obejde bez problémů," odvětil Lazarus věčně. „Způsob, jakým sme se jí zmocnili, byl trochu neobvyklej, ale použili sme ji k účelu, ke kterému byla postavená – k výzkumu hvězd. A vracíme ji nepoškozenou mnohem dřív, než mohli na Zemi čekat nějaký výsledky, a navíc s perfektním novým pohonem. Dostanou za svoje peníze mnohem víc, než mohli doufat – takže by mohli přimhouřit oko, zapomenout, co se stalo a chňapnout po tučným soustu."

„To doufám," poznamenal King pochybovačně.

Průzkumný oddíl se zpozdl o dva dny. Dokud se nevynořili v normálním prostoru lodi, nepřišel od nich žádný signál – dosud totiž neobjevili, jak přenášet signály z para- do ortoprostoru. Během přibližovacího manévru zachytil King na obrazovce řídicí kabiny tvář Ralfa Schultze. „Zdravím vás, kapitáne! Za okamžik jsme na palubě s hlášením."

„Podejte stručné hlášení hned teď!"

„Nevím, kde začít. Ale dopadlo to dobře – můžeme se vrátit domů!"

„Cože? Je to možné? Opakujte to!"

„Všechno je v pořádku. Vrátili nám naše práva. Už mezi námi nejsou rozdíly. Teď je každý členem Rodin."

„Co tím myslíte?" naléhal King.

„Přišli na to."

„Na co přišli?"

„Na tajemství dlouhověkosti."

„Cože? Nemluvte nesmysly. Žádné tajemství není a nebylo."

„My jsme neměli žádné tajemství – ale oni si mysleli, že máme. Takže na to přišli."

„Vysvětlete to," nenechal se odbýt King.

„Kapitáne, nemohlo by to počkat, až budeme na palubě?" zaprotestoval Ralf Schultz. „Nejsem biolog. Mám s sebou představitele pozemské vlády – můžete vyslechnout jeho."

VI.

KING PŘIJAL ZÁSTUPCE POZEMSKÉ VLÁDY VE SVÉ KAJUTĚ. Za reprezentanty Rodin určil Zaccura Barstowa a Justina Foota. Vzhledem k tomu, že překvapivé novinky byly záležitostí pro biologa, přizval k jednání doktora Gordona Hardyho. Libby byl přítomen jakožto lodní důstojník a pro své

jedinečné postavení byl přizván i Slayton Ford, třebaže od svého zhroucení v Kreelově chrámu nezastával žádnou veřejnou funkci.

Lazarus byl u toho prostě proto, že chtěl, ve své vlastní, striktně soukromé funkci. Pozván nebyl, ale dokonce i kapitán King se ostýchal proti uznávaným výsadám nejstaršího člena něco namítat.

Ralf Schultz představil pozemského vyslance malé společnosti. „Tohle je kapitán King, náš velící důstojník – a tohle Miles Rodney, zastupující federální vládce – zplnomocněný ministr a mimořádný velvyslanec, dá-li se to tak říct.”

„To sotva,” poznamenal Rodney, „i když s tím 'mimořádný' souhlasím. Tahle situace je naprosto nová a nemá precedens. Je mi ctí, že vás poznávám, kapitáne.”

„Bud'te vítán na palubě, pane.”

„A tohle je Zaccur Barstow, zastupující zplnomocněnec Howardových rodin, a Justin Foote, sekretář rady zplnomocněnců.”

„Služba.”

„Služba, pánové.”

„– Andrew Jackson Libby, hlavní astronavigátor, doktor Gordon Hardy, vedoucí biolog našeho výzkumu stárnutí.”

„Rovněž k vašim službám, pane. Takže vy jste hlavní biolog – byly doby, kdy jste mohl pomoci celé lidské rase. Zamyslete se nad tím, pane – zamyslete se, jak mohlo být všechno jinak. Ale naštěstí dokázalo lidstvo odhalit tajemství prodloužení života i bez pomoci Howardových rodin.”

Hardy se rozčilil. „Co tím chcete říct, pane? Mám tomu rozumět tak, že pořád ještě věříte tomu bludu o našem zázračném tajemství, které bychom vám mohli prozradit, jen kdybychom chtěli?”

Rodney pokrčil rameny a rozpráhl paže. „Snad už můžeme s tou komedií skončit. Vaše výsledky se nám podařilo zopakovat – a to nezávisle na vás.”

Kapitán King se do toho vložil. „Okamžik – Ralfe Schultzi, to má Federace pořád ještě dojem, že existuje 'tajemství' naší dlouhověkosti? To jste jim nic nevysvětlil?”

Schultz vypadal zmateně. „Ale – vždyť je to směšné. Tohle téma takřka nepřišlo na přetřes. Dosáhli řízené dlouhověkosti sami a v tomhle ohledu už je nezajímáme. Je pravda, že jisté přesvědčení, že naše dlouhověkost je výsledkem manipulace, nikoli dědičnosti, přetrvávalo, ale ten dojem jsem rozptýlil.”

„Zjevně ne úplně, podle toho, co tvrdí Miles Rodney.”

„Zjevně ne. Ani jsem se moc nesnažil, bylo by to jako kopat do mrtvol. Howardovy rodiny a jejich dlouhověkost už nejsou pro Zemi aktuální. Zájem veřejnosti i úřadů je upřen k tomu, že jsme provedli úspěšný mezihvězdný skok.”

„To mohu potvrdit,” přidal se Miles Rodney. „Všichni oficiální představitelé, novináři, občané a vědci, očekávají přilet Nových obzorů s velkou dychtivostí. Je to ta největší, nejsenzačnější událost od prvního přistání člověka na Měsíci. Jste slavní, pánové – vy všichni.”

Lazarus odtáhl Zaccura Barstowa stranou a cosi mu pošeptal. Zaccur se zatvářil zmateně, pak zamyšleně přikývl.

„Kapitáne –” obrátil se na Kinga.

„Ano, Zacku?”

„Navrhují, abychom našeho hosta požádali o chvíli strpení, než vyslechneme hlášení Ralfa Schultze.”

„Proč?”

Barstow letmo pohlédl na Rodneye. „Myslím, že budeme lépe připraveni k diskusi, když nás bude nejprve informovat náš vlastní reprezentant.”

King se obrátil na Rodneye. „Omluvíte nás, pane?”

Lazarus se do toho vložil. „To je zbytečný, kapitáne. Zack to myslí dobře, ale je zbytečně ohleduplný. Jen ať je kolega Rodney u toho, řekneme si to pěkně na rovinu. Milesi, povězte mi jednu věc. Můžete nám nějak dokázat, že ste ty a tvý kámoši přišli na to, jak žít tak dlouho, jako my?”

„Dokázat?!” vyhrkl Rodney ohromeně. „Proč se ptáte – a s kým vlastně mluvím? Kdo jste, pane?”

Ralf Schultz zasáhl. „Promiňte – neměl jsem příležitost dokončit představování. Milesi Rodney, tohle je Lazarus Long, senior.”

„Služba. Čí senior?”

„Sem nejstarší člen Rodin. Jinak soukromej občan."

„Nejstarší z Howardových rodin? To – to tedy musíte být nejstarší žijící člověk vůbec – už jste o tom někdy uvažoval?"

„Uvažujte si o tom sám," odsekl Lazarus. „Tímhle sem se přestal zabývat víc jak před sto lety. Co kdybyste odpověděl na moji otázku?"

„Nemůžu si pomoci, jsem ohromený. Připadám si vedle vás jako děčko – a to nejsem žádný mladík, v červnu mi bude sto osm let."

„Jestli můžete svůj věk dokázat, odpovíte tím na moji otázku. Odhadoval bych vás na čtyřicet. Tak co?"

„No – nečekal jsem, že by se mě někdo ptal zrovna na tohle. Chcete vidět můj průkat totožnosti?"

„To má být vtip? Svýho času sem měl víc než padesát průkazů, všechna s vymyšleným datem narození. Jinej důkaz nemáte?"

„Moment, Lazare," přerušil ho kapitán King. „Co tím sleduješ?"

Lazarus Long se odvrátil od Rodneye. „To máš tak, kapitáne – vymazali jsme ze sluneční soustavy, abysme si zachránili krky, protože ty křupani si mysleli, že sme našli způsob, jak žít věčně, a vykřikovali, že to z nás vymáčknu, i kdyby nás měli jednoho po druhém zabít. Teď je všechno v pořádku – aspoň to tvrděj. Ale přijde mi jako velká sranda, že chlápek, kterýho sem pošlou vykourit s náma dýmku míru, je pořád přesvědčen, že tu je to údajný tajemství. Takže se divím.

Předpokládejme, že na dlouhověkost nepřišli a že pořád lpěj na představě, že my jo. Znáš nějaký lepší způsob, jak nás uklidnit a rozptýlit naše podezření, než nám říct, že na to přišli, dostat nás dolu a pak se do nás pustit?"

Rodney si odfrkl. „Absurdní myšlenka! Kapitáne, tohle snášet nemám zapotřebí!"

Lazarus si ho chladně změřil. „Poprvé to bylo absurdní, chlapče – ale stalo se to. Když se dítě spálí, je pak opatrnější."

„Tak moment, vy dva," zvýšil hlas King. „Ralfe, co na to řekneš? Mohli na tebe ušít boudu?"

Schultz chvíli mrzutě přemítal. „Myslím, že ne." Zarazil se. „Těžko říct. Podle toho, jak vypadají, to nelze určit, tak jako v davu normálních lidí nepoznáš naše členy."

„Ale vždyť jsi psycholog. Kdyby šlo o podvod, určitě by sis nějakých příznaků všiml."

„Můžu být psycholog, ale nejsem kouzelník, ani telepat. Nepátral jsem po podvodu." Rozpačitě se ušklíbl. „Je tu ještě jeden faktor. Byl jsem tak rozrušený, že jsem zase doma, že jsem nebyl v nejlepším emocionálním rozpoložení, abych si všiml nesrovnalostí, pokud by nějaké byly."

„Takže si nejseš jistý?"

„Ne, ale cítím, že Miles Rodney mluví pravdu –"

„To bych řekl!"

„– a věřím, že pár otázek by mohlo celou záležitost vyjasnit. Tvrdí, že je mu sto osm let. To můžeme ověřit."

„Jasně," souhlasil King. „Hm... ptát se budeš ty, Ralfe?"

„Ano. Dovolíte, Milesi Rodney?"

„Prosím, do toho," opáčil Rodney škrobeně.

„Když jsme opustili Zemi, muselo vám být kolem třiceti, protože jsme byli pryč takřka sedmdesát pět let pozemského času. Vzpomínáte si na tu událost?"

„Naprostě jasně. V té době jsem byl úředníkem v Novak Tower, v úřadu administrátora."

Slayton Ford zůstal po celou dobu diskuse v pozadí a ničím na sebe neupozorňoval. Po Rodneyho odpovědi se však vztyčil. „Okamžik, kapitáne –"

„Co? Ano, prosím."

„Snad bych to mohl zkrátit. Dovolíte, Ralfe?" otočil se k pozemskému vyslanci. „Kdo jsem?"

Rodney se na něj udiveně zadíval. Jeho výraz se změnil z prostého překvapení nad divnou otázkou v naprostý a nevěřící úžas. „To... to... vy jste administrátor Ford!"

VII.

„JEDEN PO DRUHÉM, JEDEN PO DRUHÉM!" volal kapitán King. „Nemůžete mluvit všichni najednou. Pokračuj, Slaytone, máš slovo. Znáš toho muže?"

Ford si Rodneye pozorně prohlédl. „Ne, nemůžu říct, že bych ho znal."

„Takže je to podfuk." King se otočil k Rodneymu. „Mám za to, že jste Forda poznal podle historických stereotýpů. Je to tak?"

Rodney vypadal, že už už vybuchne. „Ne! Poznal jsem ho. Změnil se, ale je to on. Pane administrátore – podívejte se na mě, prosím! Copak mě nepoznáváte? Pracoval jsem pro vás!"

„Očividně vás nepoznává," poznamenal suše King.

Ford zavrtěl hlavou. „To nic nedokazuje, kapitáne. V mém úřadě bylo zaměstnáno přes dva tisíce státních zaměstnanců. Rodney mohl být jedním z nich. Jeho tvář mi připadá povědomá, ale to mi připadá většina tváří."

„Kapitáne –" ozval se Gordon Hardy. „Kdybych mohl vyslechnout Milese Rodneyho, možná bych dokázal zjistit, jestli opravdu objevili něco nového o příčinách stárnutí a smrti."

Rodney zavrtěl hlavou. „Nejsem biolog. Hned byste mě nachytil při neznalosti. Kapitáne Kingu, žádám vás, abyste zařídil můj návrat na Zemi v co nejkratší době. Nehodlám to snášet déle. A dovolte mi dodat, že je mi úplně jedno, jestli se vy a vaše – vaše milá posádka vrátíte zpátky do civilizace, nebo ne. Přišel jsem, abych vám pomohl, ale odcházím znechucený." Vstal.

Slayton Ford k němu rychle přistoupil. „Uklidněte se, Milesi Rodney, prosím! Buďte trpělivý. Vžijte se do jejich situace. Také byste byl tak opatrný, kdybyste prošel tím, čím prošli oni."

Rodney zaváhal. „Pane administrátore, co vy tady děláte?"

„To je dlouhý a spletitý příběh. Někdy vám ho budu vyprávět."

„Jste členem Howardových rodin – musíte být. To vysvětluje řadu věcí."

Ford zavrtěl hlavou. „Ne, Milesi Rodney, nejsem. Později vám to vysvětlím. Kdysi jste pro mne pracoval – kdy přesně?"

„Od roku 2109 do, ehm, vašeho zmizení."

„Co jste dělal?"

„V době krize v roce 2113 jsem byl pomocný korelační referent v oddělení ekonomické statistiky kontrolní sekce."

„Kdo byl vaším sekčním šéfem?"

„Leslie Waldron."

„Starý Waldron, říkáte? Jakou měl barvu vlasů?"

„Barvu vlasů? Starej mrož měl hlavu jak koleno."

Lazarus pošeptal Zaccura Barstowovi, „Vypadá to, že sem se seknul, Zacku."

„Počkej chvíli," zašeptal Barstow. „Pořád ještě to může být promyšlená lež – mohli se dozvědět, že Ford utekl s námi."

Ford pokračoval. „Co byla Posvátná kráva?"

„Posvátná kráva – šéfe, vy jste vůbec neměl vědět, že něco takového existuje!"

„Přiznejte mé zpravodajské službě aspoň nějaké zásluhy," poznamenal Ford suše. „Dostával jsem jeden výtisk každý týden."

„Ale co to bylo?" dožadoval se vysvětlení Lazarus.

Odpověděl mu Rodney: „Takový plátek plný vtipů a klepů, který koloval po úřadě."

„Zaměřený na utahování si z vedoucích," dodal Ford, „hlavně ze mě." Vzal Rodneyho kolem ramen.

„Přátelé, není pochyb, že Miles a já jsme pracovali spolu."

O chvíli později se ozval magistr Hardy: „Stejně bych se chtěl o tom omlazovacím procesu něco dozvědět."

„To asi my všichni," přidal se King. Natáhl se a dolil hostu vinnou sklenku. „Řeknete nám o tom něco, pane?"

„Zkusím to," opáčil Miles Rodney, „ale musím poprosit magistra Hardyho o shovívavost. Není to jeden, ale několik procesů – jeden základní a pár tuctů dalších, některé z nich čistě kosmetické, zejména když jde o ženu. Ani základní proces není doslova omlazující. Můžeme zastavit postup stárnutí, ale zvrátit ho nijak výrazně nemůžeme – nemůžeme udělat ze senilního starce chlapce."

„Ano, ovšem," souhlasil Hardy. „Přirozeně – ale jaký je ten základní proces?"

„Spočívá hlavně v nahrazení krve a krvetvorné tkáně novou, mladou. Stárí, jak mě informovali, je převážně věcí postupného hromadění jedovatých odpadních produktů metabolismu. Krev je má

odplavovat, ale postupně se zahlcuje jedy tak, že čistící a proplachovací proces neprobíhá optimálně. Je to tak, doktore Hardy?"

„Je to vyjádřeno poněkud nezvykle, ale –“ Hardy si hryzl spodní ret. „Této výzkumné linie jsem se vzdal. Zjistil jsem, že je třeba mít několik mladých dárců, aby se zastavilo stárnutí jednoho příjemce. Navíc se objevily malé, ale měřitelné nepříznivé účinky na dárce. Z hlediska lidstva jako druhu je to slepá ulička. Nikdy nebude dostatek dárců – a pak, kdo bude dárce dárců? Mám tomu rozumět tak, pane, že tato metoda je určena pouze pro malou, vybranou část populace?"

„Ale v žádném případě! Nevyjádřil jsem se dostatečně jasně, magistře Hardy. Žádní dárce nejsou potřeba."

„Cože?!"

„Nová krev, v dostatečném množství pro všechny, vzniká mimo těla – Ustav veřejného zdraví a dlouhověkosti dokáže zajistit jakékoli množství krve každé krevní skupiny."

Hardy vypadal nepříjemně překvapený. „Když si pomyslím, že jsme byli tak blízko... tak takhle to tedy je." Odmlčel se, pak pokračoval. „Zkoušeli jsme pěstovat kultury kostní dřeně in vitro. Měli jsme v tom pokračovat."

„Nemáte si co vyčítat. Na tomhle projektu pracovaly desítky tisíc lidí a pohltil miliardy kreditů, než se dostavily první výsledky. Bylo mi řečeno, že suma prostředků a lidské práce v této oblasti značně přesáhla veškeré náklady na atomové strojírenství a energetiku." Rodney se otočil k Fordovi. „Šéfe, když se rozšířila zpráva o útěku Howardových rodin, museli vašeho drahého nástupce chránit před lynčováním."

Hardy se vytrvale domáhal objasnění doplňkových procesů – zubních roubů, inhibice růstu, hormonální terapie a řady dalších – dokud Rodneyho nevysvobodil King poukazem, že hlavním účelem návštěvy vyslance je domluvení detailů návratu Rodin na Zemi.

Rodney přikývl. „Myslím, že bychom se měli dát do práce. Jak jsem vyrozuměl, kapitáne, spí teď větší část vašich lidí za snížené teploty."

(„To nemůže říct, že jsou u ledu?" utrousil Lazarus k Libbymu.)

„Ano, je to tak."

„Pak by pro ně nebyla žádná újma, kdyby v tom stavu ještě určitou dobu zůstali."

„Cože? Proč to říkáte, pane?"

Rodney rozhodl ruce. „Úřady jsou v poněkud trapném postavení. Když to řeknu bez obalu, máme nedostatek ubytování. Sto deset tisíc bezdomovců se nedá umístit přes noc." King musel znovu utišovat ostatní přítomné. Pak pokynul Zaccuru Barstowovi, který oslovil Rodneye: „Nechápu, v čem je problém, pane. Kolik obyvatel má v současnosti Severní Amerika?"

„Kolem sedmi set milionů."

„A vy nedokážete najít místo pro jednu sedmnáctinu jednoho procenta z tohoto počtu? To zní směšně."

„Vy mi nerozumíte, pane," zaprotestoval Rodney. „Populační tlak se stal naším hlavním problémem. Spolu s tím se stalo právo na nerušené užívání vlastního obydlí a pozemků tím nejžárlivěji střeženým ze všech civilních práv. Než vám najdeme odpovídající životní prostor, budeme muset využít kus pouště nebo provést jiné zásadní úpravy."

„Už mi to došlo," prohodil Lazarus. „Politika. Netroufáte si nikoho otravovat, protože se bojíte, že by byl kravál."

„Nemyslím, že jde o adekvátní vystižení situace."

„Nejde, jo? Neblíží se vám, čirou náhodou, volby?"

„Shodou okolností se blíží, ale to s tím nemá co dělat."

Lazarus si pohrdavě odfrkl.

Nato se ozval Justin Foote. „Mám dojem, že se úřady tímto případem zabývají velmi povrchně a nedbale. Nejsme přece přistěhovalci bez domova. Velká většina členů má své domy. Jak bezpochyby víte, Rodiny byly zámožné, dokonce značně bohaté, a z pochopitelných důvodů jsme si stavěli svá obydlí nadlouho, aby něco vydržela. Jsem přesvědčen, že většina budov pořád ještě stojí."

„Nepochybně," uznal Rodney, „ale zjistíte, že jsou obsazené."

Justin Foote pokrčil rameny. „To se nás netýká. Je věcí vlády, aby se vypořádala s osobami, kterým

dovolila nelegálně obsadit naše domovy. Pokud jde o mě osobně, hodlám přistát co nejdřív, u nejbližšího soudu se domoci soudního vystěhování a ujmout se svého domu."

„To nebude tak lehké. Můžete udělat omeletu z vajec, ale neuděláte z omelety vejce. Už řadu let jste podle zákona mrtví. Současní obyvatelé vašich domovů na ně mají zákonný nárok."

Justin Foote se vztyčil a upřeně se zadíval na federálního delegáta, který vypadal, pomyslel si Lazarus, jako myš zahnaná do kouta. „Podle zákona mrtví?! Jakým právem, pane, podle jakého zákona? Byl jsem uznávaným advokátem, klidně a čestně jsem vykonával své povolání, nikomu jsem neškodil a najednou jsem byl bezdůvodně uvězněn a přinucen přehnout, abych si zachránil život. A teď se mi zdvořile oznamuje, že můj majetek je konfiskován a že je mi upírána moje legální existence jakožto osoby i občana. Co je to za spravedlnost? Platí ještě vůbec Úmluva?"

„Špatně jste mě pochopil. Já –"

„Nic jsem špatně nepochopil. Platí-li právo, jen když se to hodí, pak nemá Úmluva ani cenu papíru, na kterém je napsána. Udělám ze sebe modelový případ a precedens pro všechny členy Rodin. Pokud nedostanu zpět své vlastnictví celé a najednou, podám žalobu na každého úředníka zodpovědného za průtahy a maření držby. Udělám z toho cause celebre, prostě monstrproces. Řadu let jsem musel snášet nepohodlí, urážky a nebezpečí a nenechám se odbýt planými sliby; vykřičím všechno do světa."

Zmlkl, aby nabral dech.

„Má pravdu, Milesi," vmísil se pokojně Slayton Ford. „Vláda udělá dobře, když najde nějaký uspokojivý způsob, jak celou situaci řešit – a rychle."

Lazarus zachytil Libbyho pohled a tiše se přesunul ke dveřím. Oba dva vyklouzli ven. „Justin je zaměstná nejmíň na hodinu," prohodil Lazarus. „Zajdeme si něco zakousnout do Klubu."

„Víš určitě, že si můžeme odskočit?"

„Klid. Kdyby nás kapitán potřeboval, může zavolat."

VIII.

LAZARUS SPOŘÁDAL TŘI OBLOŽENÉ CHLEBY, dvojitou porci zmrzliny a několik koláčů; Libby se spokojil s menší dávkou. Lazarus by toho zvládl víc, ale musel odpovídat na přívál otázek ostatních návštěvníků Klubu.

„Proviantní středisko se ještě úplně nevzpamatovalo," stěžoval si při popíjení třetího šálku kávy. „Malý národ jim usnadnil život až moc. Andy, máš rád chili con carne?"

„No ano, mám."

Lazarus si otřel ústa. „V Tijuaně bejvala restaurace, kde dělali nejlepší chili, jaký sem kdy jed. Jestlipak tam ještě je?"

„Kde je Tijuana?" chtěla vědět Margareta Weatheralová.

„Ty už si na Zem nevzpomínáš, že ne, Peggy. Teda, zlato, je to v jižní Kalifornii. Víš, kde to je?"

„Copak si myslíš, že jsem neměla zeměpis? Je to v Los Angeles."

„Dost blízko. Dneska už máš možná pravdu." Lodní komunikační systém zaharašil:

„Hlavnímu astrogátorovi – hlase se u kapitána v řídicím sále!"

„To jsem já," zvolal Libby a spěšně vyskočil.

Hlášení se opakovalo, pak následovalo další: „Všem cestujícím – připravte se, budeme zrychlovat! Všem cestujícím – připravte se, budeme zrychlovat!"

„Tak děcka, dem na to. Za chvíli budeme tam, kde sme byli." Lazarus vstal, narovnal si svůj kilt a vyrazil za Libbym. Cestou si pohvizdoval:

Kalifornie, už jsem zpátky zas,

odkud jsem tenkrát vylít jako d'as –"

Lod' se ponořila do mimoprostoru, hvězdy zhasly. King se svým hostem, pozemským vyslancem, opustili řídicí sál. Na Milese Rodneyho to vše silně zapůsobilo; vypadal, že se potřebuje napít něčeho silnějšího. Lazarus s Libbym zůstali v řídicím sále. Nebylo tam nic na práci – zhruba čtyři hodiny lodního času bude loď v paraprostoru, pak se vynoří v normálním časoprostoru poblíž Země.

Lazarus si zapálil cigaretu. „Andy, co máš v plánu, až přistaneme?"

„Ještě jsem o tom neuvažoval."

„To už bys teda pomalu měl. Mohlo se to tam kapku změnit.“

„Asi si na nějaký čas zajedu domů. Neumím si představit, že by se Ozarky v Arkansasu příliš změnily.“

„Počítám, že ty hory budou vypadat stejně. Ale lidi asi budou jiný.“

„Jak jiný?“

„Pamatuješ, jak sem ti líčil, že už sem měl Rodin po krk a nějak s nima na pár desítek let ztratil kontakt? Když to vezmu kolem a kolem, stali se z nich takový blazeovaný fouňové, že sem je prostě nemoh vystát. Bojím se, že takovejch bude většina, teď když sou přesvědčený, že budou žít věčně. Dlouhodobé investice, nezapomeň na galoše, bude pršet... tyhle ty věci.“

Na tebe to tak nepůsobilo?“

„Můj přístup byl jinej. Nikdy sem neměl žádný rozumnej důvod žít věčně – koneckonců, jak to řek Gordon Hardy, sem teprve ze třetí generace od začátku Howardova plánu. Prostě sem žil, jak to šlo, a nelámal si hlavu, jak to skončí. To ale není běžnej postoj. Vem si třeba Milese Rodneyho – byl vyděšený k smrti, když se měl vypořádat s novou situací – bál se rušivýho precedensu a zásahu do zavedených privilegií.“

„Moc se mi líbilo, jak se mu Justin postavil,“ uculil se Libby. „Netušil jsem, co v něm je.“

„Už si někdy viděl malýho psa, jak říká velkýmu, aby vypad z jeho placu?“

„Myslíš, že Justin prosadí svou?“

„Jasně že prosadí, s tvou pomocí.“

„S mojí pomocí?“

„Kdo jedinej ví všechno o parapohonu, když nepočítám, co si naučil mě?“

„Všechno jsem nadiktoval do záznamů.“

„Ale záznamy si Milesovi Rodneymu nepředal. Země tvůj hvězdný pohon potřebuje, Andy. Slyšel si, co Rodney říkal o populačním tlaku. Ralf mi vykládal, že když chceš mít dneska dítě, musíš mít povolení od vlády.“

„A sakra!“

„Fakt. Můžeš se vsadit, že kdyby se naskytlo pár vhodných planet, vypukla by masová emigrace. Takže na tvůj pohon dojde. S ním se stane dobytí hvězd uskutečnitelný prakticky. Budou se s tebou muset dohodnout.“

„Ale ve skutečnosti to není můj pohon. Vlastně ho vyvinul malý národ.“

„Nebud' tak skromnej. Přišel si na to sám. A chceš pomoci Justinovi, nebo ne?“

„Samozřejmě že chci.“

„Tak toho využijeme při dohadování. Asi se toho ujmu osobně. Ale o to teď nejde. Někdo bude muset podniknout menší průzkum, než vůbec nějaká emigrace začne. Poďme se pustit do kšeftu s nemovitostma, Andy. Prohlédáme tenhle kout Galaxie a uvidíme, co nám může nabídnout.“

Libby se podrbl na nose a zapřemýšlel o tom. „Zní to dobře, uznávám – ale napřed se podívám domů.“

„Není kam spěchat. Najdu nějakou pěknou malou jachtu, asi deset tisíc tun, a vybavím jí tvým pohonem.“

„Kde vezmeme peníze?“

„Peníze budou. Založím mateřskou společnost s dostatečně volnejma stanovama, abychom si mohli dělat, co chceme. Pak založím pár dceřinejch korporací s různým zaměřením a z každý si vezmem podíl. Pak –“

„Podle toho, co říkáš, Lazare, to vypadá na pořádnou fušku. Myslel jsem, že to bude spíš zábava.“

„Neplaš se, my se s tím přece otravovat nebudem. Seženu někoho, kdo se bude starat o úřad, účetní knihy a smlouvy – někoho, jako je Justin – možná zrovna Justina.“

„To by možná šlo.“

„Ty a já budeme lítat a uvidíme všechno, co vůbec za vidění stojí. Bude to sranda, na to vem jed.“

Oba delší dobu mlčeli, nebylo třeba mluvit. Pak se ozval Lazarus. „Andy –“

„Co je?“

„Hodláš se mrknout na ten vynález s novou krví pro dědky?“

„Myslím, že nakonec asi ano.“

„Přemejšlel sem vo tom. Čistě mezi námi, ruce už mi nesloužej jako před sto lety. Možná se už blíží ke

konci. Jedno vím určitě: nezačal sem plánovat naše podnikání s nemovitostma, dokud sem se nedozvěděl o tomhle novém procesu. Dalo mi to novou perspektivu. Najednou sem zjistil, že uvažuji na tisíce let dopředu – já, kterej sem se nikdy nestaral o nic, co bylo dál než od středy za tejdén."

Libby se zachechtal. „Zdá se, že dospíváš."

„Někdo by se moh dát slyšet, že už je na čase. Vážně, Andy, myslím, že to tak je. Dalo by se říct, že poslední dvě a půl století zaplnila moje puberta. I když sem se flákal po světě tak dlouho, neznám víc důležitých odpovědí na opravdu důležitý otázky než Peggy Weatheralová. Lidi – nášlidskej rod – pozemšťani – neměli nikdy dost času zabývat se důležitěma otázkama. Spousta schopností a málo času k jejich využití. Když přijde na důležitý otázky, sme pořád eště vopice."

„A jak tedy máme ty důležité otázky řešit?"

„Jak to mám vědět? Zeptej se mě znova za takovejch pět set let."

„Myslíš, že v tom bude nějaký rozdíl?"

„To si teda myslím. Ať je to jak chce, budu mít čas se trochu porozhlídnout a nasbírat spoustu zajímavějších informací. Vem si třeba ty jockairský bohy –"

„To nebyli bohové, Lazare. Neměl bys jim tak říkat."

„Samozřejmě že nebyli – aspoň si to myslím. Řek bych, že to sou bytosti, který měly dost času na trochu usilovnýho přemejšlení. Jednou v budoucnu, asi tak za tisíc let, hodlám, napochodovat přímo do Kreelova chrámu; podívám se mu do očí a řeknu: Nazdar, Tondo – víš něco, co já nevím?"

„To by nemuselo být zrovna zdraví prospěšné."

„Každopádně uvidíme, kdo s koho. Nikdy sem se nesmířil s tím, jak sme tam dopadli. V celým vesmíru by nemělo bejt nic, do čeho člověk nemůže strčit nos – taková je naše povaha a sem přesvědčenej, že to má svůj smysl."

„Možná, že žádný smysl není."

„Jo, možná je všechno jeden velkej, kolosální vtip bez pointy." Lazarus vstal, protáhl se a poškrábal se na žebrech. „Ale říkám ti, Andy, ať už sou odpovědi jakýkoliv, tady máš jednu vopici, co poleze vejš a vejš a bude se rozhlížet, aby viděla, co se dá, dokud ji strom udrží."